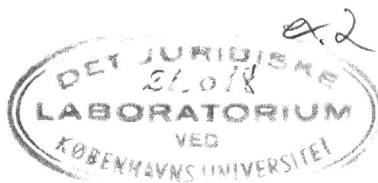

Betænkning
om
UDLÆNDINGELOVGIVNINGEN
Administrative retningslinier

*Afgivet af justitsministeriets udvalg af
14. december 1977 til revision af loven
om udlændinges adgang til landet m. v.*

BETÆNKNING NR. 882

1979

Indholdsfortegnelse

	Side
Indledning	
A. Udvalgets sammensætning	5
B. Udvalgets kommissorium	5
C. Udvalgets hidtidige arbejde	8
D. Hovedpunkter i udvalgets indstilling	9
E. Dissenser	10
I. Hovedpunkter i kritikken af den gældende lovgivning	
1. Udlændingeloven som en bemyndigelseslov	13
2. Hjemmelen for udfærdigelse af administrative for- skrifter	15
3. Ombudsmandens bemærkninger om behovet for nærmere retningslinier	16
4. Folketingets forespørgselsdebat	17
5. Opholdstilladelse på grundlag af samliv	18
6. Grundlaget for udvalgets overvejelser	19
7. Retsudviklingen vedrørende opholds- og arbejdstilla- delse	19
8. Statistiske oplysninger m.v.	20
9. Fremmedarbejderstoppets betydning for udvalgets overvejelser	21
10. Kontradiktion og begrundelsespligt i udlændingesager	24
11. Afgrænsningsspørgsmål og andre almindelige spørgsmål	
1. Personkredsen	30
2. Tilladelse til ophold med henblik på varig forbliven her i landet	31
3. Tidsbegrænset - tidsubegrænset tilladelse	32
4. Stedfæstet- generel arbejdstilladelse	32
5. Sammenhængen mellem opholdstilladelse og arbejds- tilladelse	33
6. Udvisning og afslag m.v.	33

III. Udvisning	Side
1. Den historiske udvikling	36
2. Ombudsmandens bemærkninger om udlændingelovens udvisningsregler	39
3. Udvisningsreglernes anvendelse i praksis	40
4. Statistik	43
5. Udvalgets overvejelser om administrativt fastsatte udvisningsbestemmelser	44
6. Hovedpunkterne i udvalgets indstilling	48
IV. Udkast til bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet	50
V. Bemærkninger til udkastet	68
VI. Udkast til bekendtgørelse om ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler og bemærkninger hertil	128
Bilag:	
A. Lov om udlændinges adgang til landet m.v., lovebekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973	134
B. Bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973 om udlændinges adgang til og ophold i landet	140
C. Bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 og bekendtgørelse nr. 539 af 23. oktober 1975 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler	145
D. Bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973 om politiets beføjelse til at afvise og udvise udlændinge	150
E. Arbejdsministeriets regler om arbejdstilladelse	151
F. Tilsynet med udlændinges redegørelse for regler og praksis for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse til udlændinge bortset fra EF-statsborgere og nordiske statsborgere	159
G. Tilsynet med udlændinges redegørelse for regler og praksis med hensyn til udvisning af udlændinge	185
H. Oversigt over fastboende ikke nordiske udlændinge pr. 1. januar 1979	207

Indledning.

Udvalgets nedsættelse og hidtidige arbejde.

A. Udvalget til revision af lov om udlændinges adgang til landet m.v. er nedsat ved justitsministeriets skrivelse af 14. december 1977. Udvalget har følgende medlemmer:

Højesteretsdommer Peter Christensen, formand.

Fremmedarbejderkonsulent Karen Andersen, socialministeriet.

Kontorchef Birger Abrahamson, udenrigsministeriet, som den 1. november 1978 er indtrådt i udvalget i stedet for kontorchef, nu generalkonsul Hans Jørgen Assing.

Advokat Jørgen Bang, advokatrådet.

Professor, dr. jur. Hans Gammeltoft-Hansen, formand for Dansk Flygtningehjælp.

Statsadvokat, tidligere kontorchef i justitsministeriet, Jacques Hermann.

Ekspeditionssekretær Jørgen Sønder, arbejdsministeriet.

Politimester Søren Sørensen, tilsynet med udlændinge.

Kontorchef Anders Trolborg, justitsministeriet.

Byretsdommer Jens Feilberg Jørgensen, Københavns byret, og politiassessor Henning Dahlfelt, tilsynet med udlændinge, er sekretærer for udvalget.

B. Udvalgets kommissorium lyder således:

Udvalget har til opgave at foretage en generel gennemgang af lovbekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973 om udlændinges adgang til landet m.v., og de bekendtgørelser, der knytter sig dertil, samt fremkomme med de ændringsforslag, som gennemgangen giver anledning til. Udvalgets arbejde bør i første række sigte mod at give udlændinge en øget retsbeskyttelse.

1. Udvalget bør overveje, om der kan udformes mere detaljerede regler for opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelsen af udvisningssager.

I en skrivelse af 7. oktober 1977 har folketingets ombudsmand fremhævet ønskeligheden af, at der fastsættes nærmere retningslinier i lov eller offentliggjorte administrative bestemmelser for afgørelsen af sager om opholdstilladelse. I nogle skrivelser af 3. december 1976 og 13. september 1977 har ombudsmanden

som sin opfattelse udtalt, at udlændingeloven i relation til sager om udvisning efter udstået straf savner den sikkerhed og klarhed i regelgrundlaget, som må kræves. Han har i den forbindelse givet udtryk for, at det er ønskeligt, at der i forbindelse med en revision af udlændingeloven eller - indtil det hensigtsmæssigt måtte kunne ske - i administrativ form søges formuleret nogle klare principielle retningslinier som vejledende for det konkrete skøn der må foretages i disse sager.

Ombudsmandens skrivelser må indgå i udvalgets overvejelser.

Udvalget skal forlods overveje, om der, i tiden indtil en ny lov kan gennemføres, kan udformes mere detaljerede administrative retningslinier for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelsen af udvisningssager.

2. Udvalget skal overveje, om der er behov for ændrede regler om udvisning og afvisning, for så vidt angår det første særligt med henblik på udlændinge, der har opnået en fastere tilknytning til landet.

I sin ovennævnte skrivelse af 3. december 1976 har ombudsmanden påpeget det mindre tilfredsstillende i, at reglerne om udvisning er bygget op som henvisninger til reglerne om afvisning.

3. Udvalget bør særligt overveje kompetencen i udvisningssager og kontrollen med disse afgørelser. Det bør i denne forbindelse overvejes, om kompetencen helt eller delvist bør ligge hos administrationen, hos domstolene eller eventuelt ved et særligt navn.

4. Udvalget bør overveje, om der kan være anledning til at oprette et særligt organ, et udlændingeråd eller lignende, der skal have til opgave at afgive indstillinger m.v. i sager om opholds- og arbejdstilladelse, i udvisningssager m.v. Der kan herved henvises til, at spørgsmålet om oprettelse af et særligt udlændingeråd blev rejst i en fællesnordisk betænkning fra 1970 (Utlanningspolitik och Utlänningslagstiftning 16:70). Ifølge betænkningen kunne rådet tænkes tillagt en rådgivende funktion bl.a. i sager af principiel karakter og i andre vigtige afgørelser. Endvidere har socialministeriets fremmedarbejderkonsulent i foråret 1977 henstillet til overvejelse, at der oprettes et rådgivende råd til særligt af formidle klager over afslag på opholdstilladelse m.v.

5. Udvalget bør tillige overveje, om der er behov for ændrede regler med hensyn til behandlingen af flygtningssager. Det bør herunder navnlig overvejes, om der **bør** oprettes et særligt navn

eller andet særligt organ med kompetence til at træffe afgørelse i disse sager og/eller med rådgivende funktioner. I tidligere skrivelser, senest i skrivelse af 2. juni 1977 har Dansk Flygtningehjælp foreslået, at der oprettes et særligt "asyl-nævn" med såvel kompetence til at afgøre sager som rådgivende funktioner. I den ovenfor under punkt 4 nævnte betænkning er det foreslået, at det i betænkningen nævnte udlændingeråd skal have adgang til at udtale sig i flygtningesager, inden vedkommende centrale myndighed træffer sin afgørelse.

6. Udvalget skal følge bestræbelserne for at harmonisere udlændingelovgivningen inden for De europæiske Fællesskaber. Det bemærkes herved, at EF-kommissionen i en redegørelse af 28. juni 1977 for enkelte bestemmelsers vedkommende har rejst spørgsmålet om den danske udlændingelovs forenelighed med EØF-traktatens art. 48, 52 og 59. Det gælder særlig med hensyn til visse af lovens regler om afvisning og udvisning. Redegørelsen må indgå i udvalgets overvejelser.

7. Spørgsmålet om en eventuel ændring af udlændingelovgivningen har i den senere tid nogle gange været rejst i Folketinget. Det er således sket i forbindelse med et spørgsmål den 11. maj 1977 fra folketingsmedlem Bernhard Baunsgaard om øget retskontrol i udvisningssager og i forbindelse med en forespørgselsdebat den 3. november 1977 i anledning af udvisningen af en mexikansk statsborger. Forhandlingerne i Folketinget bør indgå i udvalgets overvejelser.

8. Udvalget anmodes om at følge det revisionsarbejde, der i de øvrige nordiske lande er påbegyndt med hensyn til disse landes udlændingelovgivning.

I Sverige blev der således i 1975 nedsat en komite med henblik på en generel gennemgang af udlændingelovgivningen. Komiteen har afgivet sin første delbetænkning i foråret 1977 (Kortare väntetider i utlänningsärenden SOU 1977:28).

I Finland er der i 1976 nedsat et udvalg særlig med henblik på at fremkomme med forslag til en forbedret retsstilling for udlændinge, herunder indførelse af en særlig prøvelsesadgang med hensyn til beslutninger om udvisning m.v. Udvalgets arbejde forventes afsluttet ved årsskiftet 1977/78.

I Norge er der i 1977 nedsat et udvalg, der blandt andet har til opgave at overveje spørgsmålet om domstolskontrol med hensyn til beslutninger om udvisning m.v.

9. Udvalget kan tilkalde særligt sagkyndige eller andre til at deltage i udvalgets drøftelser. Det forudsættes herved, at udvalget indkalder repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter til at forhandle de spørgsmål, der i særlig grad vedrører disse parter.

Udvalget er bemyndiget til overfor justitsministeriet at fremkomme med indstillinger om iværksættelse af undersøgelser, der skønnes at ville medføre særlige udgifter.

Udvalget kan afgive delbetænkninger.

C. Justitsministeriet har i skrivelse af 22. januar 1979 til udvalget anmodet udvalget om snarest at søge at færdiggøre den del af udvalgets arbejde, som er nævnt i kommissoriet, punkt 1, og om så vidt muligt inden den 1. august 1979 af færdiggøre en del af dette arbejde, således at der eventuelt foreløbig kan fastsættes mere detaljerede administrative retningslinier på nogle områder.

Udvalget har afholdt 30 møder.

Som resultat af udvalgets hidtidige arbejde fremkommer denne betænkning, som i kapitel IV indeholder udvalgets udkast til en bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet, der foreslås gennemført til afløsning af bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973 om udlændinges adgang til og ophold i landet og bekendtgørelse nr. 347 af samme dato om politiets beføjelser til at afvise og udvise udlændinge. I kapitel VI er endvidere optaget et udkast til en ny bekendtgørelse om ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler. Dette udkast foreslås gennemført i stedet for bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler, jfr. bekendtgørelse nr. 539 af 23. oktober 1975 om ændring af denne bekendtgørelse. Ved udarbejdelsen af udkastene er de hidtidige regler, der er optaget i betænkningen som bilag A-D, i vidt omfang lagt til grund, men de foreslås på væsentlige punkter ændret og suppleret på grundlag af oplysninger, som udvalget har modtaget fra tilsynet med udlændinge om gældende praksis med hensyn til meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse og om praksis i udvisningssager. Redegørelser for denne praksis er optaget i betænkningen som bilag F og G.

Betænkningen indeholder i kapitel I - III de almindelige bemærkninger, som udarbejdelsen af udkastene har givet udvalget anledning til, medens kapitel V og VI indeholder kommentarer til udkastene.

D. Hovedpunkter i udvalgets indstilling.

1. Udvalget foreslår i det væsentlige de gældende regler om pas samt ind- og udrejsekontrol opretholdt.
2. De i praksis udviklede regler om dansk rejselegitimation for udlændinge foreslås optaget i udlændingebekendtgørelsen. Flygtninge, der er anerkendt som sådanne af justitsministeriet i henhold til Geneve-konventionen af 28.juli 1951, bør i almindelighed have ret til at få dansk rejselegitimation. Det samme gælder andre udlændinge, når de har tidsubegrænset opholdstilladelse, samt udlændinge, der har fået opholdstilladelse af humanitære grunde. Øvrige udlændinge kan efter omstændighederne få dansk rejselegitimation.
3. Viseringsreglerne foreslås opretholdt og udbygget således, at det væsentlige af den gældende praksis på dette område optages i bekendtgørelsen.
4. Efter den gældende udlændingelovgivning har en udlænding som regel ikke krav på at få opholds- eller arbejdstilladelse udstedt eller forlænget, idet adgangen til at udstede eller forlænge sådanne tilladelser er skønsmæssig. Udvalget foreslår, at en række personer, der har en kvalificeret tilknytning til Danmark eller til herboende personer, får et egentligt krav på opholdstilladelse, når visse nærmere angivne betingelser er opfyldt.
5. Udvalget foreslår endvidere, at der fastsættes retningslinier for adgangen til visse former for ophold, således at en udlænding, der opfylder de opstillede betingelser, normalt kan forvente at få opholdstilladelse.
6. Reglerne om arbejdstilladelse fastsættes således, at udlændinge med særlig tilknytning til landet og visse andre udlændinge får ret til arbejdstilladelse. Herudover kan arbejdstilladelse normalt ikke meddeles på grund af det gældende fremmedarbejderstop. For visse beskæftigelser, der falder udenfor fremmedarbejderstoppet, foreslås der dog fastsat retningslinier for skønnet over, om en arbejdstilladelse bør gives.

7. Med hensyn til udvisning foreslås, at de udvisningsmuligheder, som loven indeholder, begrænses, når en udlænding lovligt har boet her i mere end to år, og at der efter fem års ophold sker en yderligere begrænsning. Endvidere har udvalget søgt at angive nogle væsentlige af de hensyn, som bør tages ved afgørelsen af, om udvisning bør ske.

E. Dissenser.

Et mindretal (Gammeltoft-Hansen og Karen Andersen) har på enkelte punkter tilkendegivet afvigende synspunkter. Mindretallet ønsker dog herved at understrege, at det på de fleste områder har været muligt at opnå enighed om forslag, som under de givne vilkår tilgodeser de forskellige hensyn på en rimeligt afbalanceret måde.

Flere af mindretallets dissenser udspringer af en afvigende vurdering af faren for misbrug eller omgåelse i forhold til det gældende fremmedarbejderstop. Fremmedarbejderstoppet er en politisk given faktor, der på væsentlige områder har draget yderst snævre grænser for udvalgets arbejde. Denne lukning af Danmark for det altovervejende flertal af udlændinge har i sig selv en dominerende kvantitativ virkning. I forhold hertil spiller mindre forskelle i udformningen af de administrative regler om f.eks. familiesammenføring en perifer rolle. En meget effektiv administration og fint-maskede regler, der udformes yderst restriktivt for at eliminere en mulig risiko for omgåelse, vil derfor nok have en vis principiel betydning, men næppe nogen kvantitativ effekt i forhold til selve fremmedarbejderstoppet. Samtidig vil regler af denne karakter ofte have til følge, at en række udlændinge afskæres fra at opnå fast ophold i landet, uanset at dette i øvrigt måtte anses for velbegrundet.

Sammenfattende er det mindretallets opfattelse, at man ved at etablere en bred sikkerhedszone af hensyn til omgælsesrisiko og misbrugsfare kan komme til at udelukke for mange berettigede, uden at det modsvares af en tilsvarende væsentlig gevinst i form af udelukkelse af et relativt stort antal uberettigede. Mindretallet finder derfor, at man på visse punkter snarere bør tilstræbe adækvate gennemsnitsregler end restriktive minimumsregler, uanset om et relativt lille antal udlændinge vil kunne benytte sådanne regler til uberettiget at skaffe sig adgang til landet.

Mindretallet har endvidere markeret en afvigende opfattelse i henseende til spørgsmålet om begrundelse af afgørelser om udvisning og afslag på anmodning om opholdstilladelse (jfr. side 28).

I henseende til flygtninge er det mindretallets opfattelse, at denne gruppe på alle væsentlige områder bør sidestilles med udlændinge, der har tidsubegrænset opholdstilladelse. På de fleste punkter har udvalget som helhed været enig i dette synspunkt.

For så vidt angår udvisning, har mindretallet kunnet tilslutte sig de almindelige synspunkter, der fremsættes i kapitel III, især i henseende til den afgørende betydning, som selve lovbestemmelserne har for retstilstanden på dette område. Dog finder mindretallet, at man - også i den nuværende fase af udvalgets arbejde - på enkelte punkter kan foretage en yderligere begrænsning i adgangen til at anvende visse udvisningsgrunde over for udlændinge, der har opholdt sig i Danmark gennem en længere periode.

Et mindretal (Sønder, Søren Sørensen og Troldborg) har på andre punkter ikke kunnet tilslutte sig udvalgets flertal. Dette skyldes især hensynet til det eksisterende fremmedarbejderstop og administrative hensyn. Gennem den hidtil førte restriktive praksis med hensyn til at udstede opholds- og arbejdstilladelse er det lykkedes at opfylde målsætningen bag fremmedarbejderstoppet, nemlig at lukke for nytilvandring af udenlandsk arbejdskraft. Vanskelighederne for administrationen af udlændingelovgivningen skyldes især, at flertallet af de udlændinge, der ønsker at slå sig ned i Danmark, drives dertil af stærke menneskelige motiver, nemlig ønsket om gennem arbejde at kunne tjene tilstrækkeligt til at skabe et rimeligt eksistensgrundlag, som ofte ikke findes i deres hjemland, ønsket om at få en uddannelse eller ønsket om at være nær ved deres herboende familie. De stærke menneskelige motiver, der ligger bag ønsket om ophold, er formentlig årsagen til, at udlændinge i så vidt omfang, som det er sket, har misbragt de gældende undtagelsesregler for at få ophold f.eks. indgåelse af skin-ægteskaber, afgivelse af urigtige oplysninger om alder og slægtskabsforhold m.v. For at opretholde kontrollen med indvandringen er det nødvendigt at undgå at give regler, der skaber mulighed for nye misbrug og omgøiser, som det er lykkedes at lukke i den førte administrative praksis. Hvis der opstilles mere rummelige gennemsnitsregler frem for minimumsregler, vil det blive en umulig opgave for administrationen at udskille visse sager fra andre, når henses til at stærke menneskelige hensyn som regel altid taler for en tilladelse. Dette

er baggrunden for, at dette mindretal ikke har kunnet tilslutte sig udvalgets forslag til § 31 og §§ 42 - 44.

Fem medlemmer af udvalget (Abrahamson, Hermann, Sønder, Søren Sørensen og Troldborg) har tilsluttet sig udkastets regler om, at der i udkastets §§ 25 og 41 gives visse udlændinge med tilknytning til herboende danskere eller udlændinge et retskrav på at få opholds- og arbejdstilladelse med følgende forbehold: Selvom disse regler, der stemmer med den i de senere år fulgte praksis, er rimelige, kan følgevirkningerne af at give visse udlændinge et egentligt retskrav på opholds- og arbejdstilladelse blive uoverskuelige. Ingen andre europæiske lande har så vidtgående regler herom som dem, der er foreslået i udkastet. Fremmedarbejderstoppet har medført, at Danmark har været praktisk taget lukket for nyindvandring fra tredielande i de seneste seks år, og tilflytningen af udenlandske familiemedlemmer har derfor været og vil fortsat være begrænset, men der kan blive åbnet op for indvandring til landet påny. Til illustration kan nævnes, at alle de flygtninge, der modtages inden for rammerne af regeringens flygtningepolitik, vil have retskrav på at få ægtefælle og børn hertil uanset de fastlagte økonomiske rammer for flygtningepolitikken. Ved udvælgelsen fortrinsvis af flygtninge i familiegrupper søges der dog taget højde herfor. Med hensyn til EF-statsborgere bemærkes, at disse vel efter EF-reglerne har krav på opholdstilladelse også for familiemedlemmer uanset nationalitet, men retten for familiemedlemmerne til at forblive i landet, når forudsætningerne ændres, er indenfor EF-retten væsentlig mindre vidtgående end foreslået i udkastets § 37, stk. 3.

København, september 1979

Birger Abrahamson

Karen Andersen

Jørgen Bang

Peter Christensen
formand

Hans Gammeltoft-Hansen

Jacques Hermann

Jørgen Sønder

Søren Sørensen

Anders Troldborg

/ Henning Dahlfelt

/ Jens Feilberg Jørgensen

I. Hovedpunkter i kritikken af den gældende lovgivning.

1. Udlændingeloven som bemyndigelseslov.

Som det fremgår af udvalgets kommissorium, jfr. navnlig dettes punkt 1, og nærmere nedenfor under 3 - 5, er det blevet anset som en væsentlig mangel ved den gældende lovgivning om udlændinge, at der hverken i loven eller i administrative bestemmelser er udformet detaljerede regler for udstedelse af opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelsen af udvisningssager.

At dette i hvert fald for lovens vedkommende ikke beror på en tilfældighed, men nærmest er blevet anset som en nødvendighed på grund af dette forvaltningsområdes særlige beskaffenhed fremgår af bemærkningerne til forslaget til lov nr. 274 af 7. juni 1972 om udlændinges adgang til landet m.v. (Rigsdagstidende 1951/52, tillæg A, spalte 5246 - 5247), hvor det om den administrative kontrol med udlændinge blandt andet udtales:

"I det store flertal af sager vil der kun være tale om at sikre sig, at de udlændinge, der er indrejst, påny udrejser af riget. Talrige sager om opholdstilladelse for udlændinge vil ligeledes være rene ekspeditionssager.

Når der imidlertid bliver tale om, at udlændinge mere varigt vil bosætte sig her og søge arbejde, må det undersøges, om vedkommende udlændings ønsker herom strider mod berettigede danske interesser, hvorved navnlig erhvervs- og andre faglige interesser må tages i betragtning.

Justitsministeriet lægger i sådanne sager efter den gældende ordning i langt de fleste tilfælde den udtalelse, der indhentes fra vedkommende fagministerium eller et dette underlagt organ (navnlig arbejdsdirektoratet), til grund for afgørelsen. Udtalelsen vil i reglen indeholde oplysninger om, hvorvidt der vil kunne anvises ledig dansk arbejdskraft til det pågældende arbejde.

Imidlertid kan der fremkomme tilfælde, hvor vedkommende udlænding kan godtgøre en sådan særlig tilknytning her til landet, - det være sig gennem familie, langvarigt ophold eller på anden måde, at man uanset de anførte vægtige hensyn til danske interesser af humanitære grunde anser det for nødvendigt til en vis grad at sidestille vedkommende udlænding med danske statsborgere og derfor meddeler opholds- og arbejdstilladelse. I sådanne tilfælde

vil afgørelsen aldrig blive truffet af politiet, men altid forelagt for justitsministeriet.

Endelig giver fremmedloven hjemmel for den administrative afgørelse af de vanskelige sager, hvor der bliver spørgsmål om at udvise udlændinge og eventuelt - indtil udsendelse kan finde sted - at hensætte dem i forvaring.

Når loven i så høj grad har været og fortsat må være en bemyndigelseslov for justitsministeren, hænger det sammen med, at praksis indenfor fremmedlovens område ikke let lader sig kodificere i en lov, da den må være stærkt afhængig af de politiske og sociale forhold, såvel herhjemme som i udlandet."

Disse bemærkninger er i kortere form en gentagelse af tilsvarende synspunkter, som fandt udtryk i bemærkningerne til det af justitsministeriet i rigsdagssamlingen 1946/47 fremsatte, men ikke gennemførte forslag til en ny fremmedlov (Rigsdagstidende 1946/47 tillæg spalte 3255 ff.). I disse bemærkninger, der var udarbejdet af et af justitsministeriet i foråret 1946 nedsat udvalg, som af tidsmæssige grunde måtte afstå fra at afgive en egentlig betænkning, udtales efter en historisk gennemgang af hovedpunkterne i den hidtidige fremmedlovgivning, som udvalget i det væsentlige foreslog opretholdt, følgende (spalte 3281 - 82):

"Om det foreliggende lovudkast skal forinden gennemgangen af de enkelte bestemmelser gøres en mere almindelig bemærkning: Lovgivningen om udlændinge må i høj grad kunne afpasses efter de skiftende forhold i omverdenen, forhold, som man herhjemme i reglen ingen indflydelse kan have på. Denne omstændighed medfører, at loven i et vist omfang må være en bemyndigelseslov. Det er ikke muligt at fastlægge alle de herunder hørende forhold ved lovregler, der skal kunne svare til enhver situation, og det vil også af tidsmæssige grunde ofte ikke være praktisk muligt at få lovgivningsmagtens sanktion til nye regler for en pludselig opstået situation. En lovfæstelse af alle de herhenhørende forhold ville nemt føre til, at man for alle tilfælde skyld blev nødt til at foreslå fastsat regler, som dog måske ville vise sig at være for rigoristiske for fremtiden. Det har derfor ikke været muligt at undgå, at loven i nogle tilfælde må henskyde den nærmere regulering af et forhold til de af kongen eller justitsministeren derom trufne bestemmelser, således f.eks. de nærmere regler om pas og visum, anmeld-

elsespligt, udlændinges meldepligt m.v."

2. De hensyn, som efter det anførte har været begrundelsen for, at udlændingeloven ikke indeholder detaljerede regler om adgangen til opholds- og arbejdstilladelse og om udvisning, gør sig ikke gældende med samme vægt, når talen er om administrative bestemmelser i form af bekendtgørelser eller cirkulærer. Sådanne regler vil nemlig sædvanligvis hurtigt kunne ændres, når udviklingen gør det påkrævet.

Når regler af denne art hidtil ikke er blevet optaget i de i henhold til udlændingeloven udfærdigede bekendtgørelser, er grunden hertil formentlig i første række, at loven ikke pålægger justitsministeren nogen pligt til at udfærdige sådanne regler. Lovens § 21, som er den bestemmelse, der nærmest måtte komme i betragtning som hjemmel for udfærdigelse af administrative regler på dette område, indeholder alene en bemyndigelse for justitsministeren til "efter forhandling med den eller de ministre, hvis område spørgsmålet måtte vedrøre, at fastsætte almindelige lempelser i bestemmelserne om opholds- og arbejdstilladelse". Såvel ordlyden som forarbejderne til bestemmelsen (Rigsdagstidende 1951/52 tillæg A, spalte 5265 - 66) tyder på, at bemyndigelsen tager sigte på lempelser af forholdsvis begrænset rækkevidde, således som det også er kommet til udtryk i den gældende udlændingebekendtgørelses §§ 20 - 22 og 24. Om begrænsninger i adgangen til at afvise eller udvise udlændinge indeholder loven kun bestemmelserne i § 2, stk. 4, om EF-statsborgere og § 6, stk. 3, om udlændinge, der søger tilflugt her som politiske flygtninge.

Hjemmelen til at fastsætte generelle retningslinier for opholds- og arbejdstilladelser samt udvisninger må derfor - udenfor det område, der dækkes af lovens § 21 - søges i justitsministerens almindelige beføjelse til at give instruksatoriske forskrifter til politiet. Det er herved af væsentlig betydning, at de omhandlede afgørelser beror på skønsmæssige vurderinger indenfor meget vide lovgivningsmæssige rammer, og at administrativt fastsatte grænser for udøvelsen af skønnet må antages at kunne opstilles uden skade for de berettigede danske interesser, navnlig af erhvervsmæssig og faglig karakter, som det - efter de foran anførte oplysninger i forarbejderne - er lovens hovedformål at varetage.

3. Det interne behov for opstilling af sådanne administrative retningslinier har imidlertid været ringe, fordi alle væsentlige afgørelser efter udlændingeloven er blevet truffet af en central myndighed for hele landet, nemlig tidligere justitsministeriet og nu tilsynet med udlændinge, hvis afgørelser kan påklages til justitsministeriet. I den i kommissoriet omtalte brevveksling med folketingets ombudsmand, jfr. ombudsmandens årsberetninger for 1976, side 324-27 og 1977, side 75-79, afviste justitsministeriet således med den nævnte begrundelse, at der var behov for nærmere retningslinier for den vurdering, der foretages i sager om udvisning.

Ombudsmanden meddelte som svar herpå i sin skrivelse af 13.9. 1977, at han var enig i, at behovet for administrative retningslinier for afgørelsen af de pågældende sager ville være væsentlig større, såfremt afgørelserne tilkom en flerhed af myndigheder, f. eks. politimestrene, men fastholdt alligevel ønskeligheden af, at der formuleres nærmere administrative retningslinier. Ombudsmanden gjorde bl.a. gældende, at han fandt at det i sig selv har værdi, at der med hensyn til praksis på et så væsentlig område sikres tilstedeværelsen af en offentlig information om den praksis, der følges, og hvis nærmere indhold ikke fremgår af lovens tekst. Mere specielt kunne en sådan information være af væsentlig betydning for forsvarernes vurdering af mulighederne for at yde domfældte udlændinge bistand. Endvidere fandt han, at der ikke kan bortses fra at sådanne af ministeriet fastsatte retningslinier kunne give et fastere grundlag for tilsynet med udlændinges afgørelser end det grundlag, der gives i kraft af justitsministeriets virksomhed som rekursmyndighed. Hertil kommer efter ombudsmandens mening, at sådanne retningslinier vil give sikrere grundlag for en efterfølgende bedømmelse af trufne afgørelser - det være sig i justitsministeriet, hos ombudsmanden eller undtagelsesvis ved domstolene - og et sikrere grundlag for den parlamentariske kontrol med udvisningspraksis.

Ombudsmanden anførte endvidere, at retssikkerhedshensyn også taler for, at der fastlægges nærmere retningslinier for, i hvilket omfang en udlænding, før afgørelse træffes, skal gøres bekendt med de oplysninger, der agtes lagt til grund for afgørelsen og gives lejlighed til at udtale sig (kontradiktion). De samme hensyn taler efter ombudsmandens opfattelse for, at der i almindelighed gives

en skriftlig begrundelse i forbindelse med afgørelserne, idet den i betænkning nr. 657/1972 om begrundelse af forvaltningsafgørelser m.v., side 126 beskrevne praksis måtte anses for utilstrækkelig.

I fortsættelse af disse bemærkninger anførte ombudsmanden i den i kommissoriet nævnte skrivelse af 7.lo.1977 (årsberetning 1977 side 129-35) i forbindelse med behandlingen af en konkret sag vedrørende afslag på en ansøgning om forlængelse af opholds- og arbejdstilladelse, at denne sag illustrerede ønskeligheden af, at der fastsættes nærmere retningslinier i lov eller offentliggjorte administrative bestemmelser for afgørelser af sager om opholds- tilladelse.

I skrivelse af 22.3.1978 har ombudsmanden meddelt justitsministeriet, at han går ud fra, at udvalget og ministeriet vil tage stilling til de af ham anførte sagsbehandlingsspørgsmål vedrørende kontradiktion og begrundelse ikke alene i udvisningssager, men også i sager om opholds- og arbejdstilladelse. I den forbindelse anførte ombudsmanden, at sager om opholds- og arbejdstilladelse kan indebære afgørelser, der undertiden i realiteten er lige så indgribende som afgørelser om udvisning.

4. Forud for udvalgets nedsættelse fandt som nævnt en forespørgselsdebat sted i folketinget den 3. november 1977. Der henvises til folketingets forhandlinger 1977-78 spalte 1308 ff.

Under debatten gav justitsministeren meddelelse om, at han agtede at nedsætte udvalget, og fremhævede bl.a., at udvalget navnlig burde overveje, om der kan udformes mere detaljerede retningslinier for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelser og for afgørelse af udvisningssager. Ministeren meddelte endvidere, at han ville bede udvalget forlods overveje spørgsmålet herom og fremkomme med en særlig indstilling herom, hvis det var muligt og forsvarligt i forhold til udvalgets øvrige arbejde. Ministeren gav udtryk for, at spørgsmålene er meget alvorlige og komplicerede, og at reformarbejdet bliver meget omfattende, men at det var regeringens hensigt at gennemføre arbejdet så hurtigt, som det overhovedet er muligt (spalte 1313-1314). Fra anden side blev under debatten givet udtryk for, at der var behov for retningsgivende principper for, hvordan sagerne bør behandles, ikke bare detaljerede regler (Bernhard Baunsgaard, spalte 1317).

Under debatten blev også slået til lyd for, at enhver udvis-

ning skal kunne efterprøves af en domstol (Ebba Strange, spalte 1331 f.).

5. I folketingsåret 1977-78 stillede folketingsmedlem Ebba Strange fire spørgsmål til justitsministeren vedrørende meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse til en homoseksuel udlænding, som lever sammen med en dansk statsborger (folketingets forhandlinger 1977/78 spalte 12671-75).

Justitsministeren oplyste i sine skriftlige besvarelser bl.a., at der gennem ministeriets praksis er fastlagt visse retningslinier for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse i disse tilfælde. Efter denne praksis lægges generelt vægt på den pågældendes tilknytning til landet på grundlag af en vurdering af samtlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Der lægges særlig vægt på varigheden af parternes bekendtskab og samliv, endvidere tillægges varigheden af et eventuelt ophold i Danmark betydning. Sammenfattende anførte justitsministeren, at der generelt ikke er blevet givet opholdstilladelse i disse tilfælde, medmindre bekendtskabet og samlivet har bestået i længere tid. Justitsministeren meddelte endelig, at han havde gjort udvalget bekendt med de rejste spørgsmål om opholdstilladelse til homoseksuelle udlændinge, der lever sammen med danske statsborgere og anmodet om, at disse spørgsmål indgår i udvalgets overvejelser.

Vedrørende samme spørgsmål har folketingets ombudsmand i skrivelse af 3.lo.1978 meddelt, at han er enig med tilsynet med udlændinge og justitsministeriet i, at der må foretages en konkret vurdering, hvorved vægten lægges på bekendtskabets og samlivets varighed og på varigheden af udlændingens lovlige ophold her i landet. Ombudsmanden anførte videre, at han under hensyn til de homoseksuelles manglende adgang til at gifte sig fandt, at der kunne blive spørgsmål om en lidt lempeligere praksis vedrørende opholdstilladelse til udlændinge, der har homoseksuelt samlivsforhold med en dansk statsborger, end til udlændinge, der har et tilsvarende heteroseksuelt samlivsforhold. Den omstændighed, at parterne i et heteroseksuelt samlivsforhold undlader at gifte sig, uanset at ingen hindring herfor foreligger, kan efter omstændighederne, selvom samlivet har haft en ikke ubetydelig varighed, tages som et vist indicium for en mindre fasthed i forholdet. En tilsvarende betragtning kan derimod ikke anlægges med hensyn til homoseksuelle forhold.

6. De ovennævnte synspunkter er indgået i udvalgets overvejelser, således som det nærmere fremgår af bemærkningerne til kapitel IV og VI i det af udvalget udarbejdede udkast til bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet. Udvalgets arbejde har i øvrigt taget sit udgangspunkt i de to af tilsynet med udlændinge udarbejdede notater om praksis, der er optaget i betænkningen som bilag F og G.

7. Med hensyn til retsudviklingen vedrørende reglerne om opholds- og arbejdstilladelse bemærkes, at lov nr. 52 af 15. maj 1875 om tilsynet med fremmede og rejsende med datidens forhold for øje alene tilsigtede at anordne et lempeligt tilsyn med fremmede, idet det forudsattes, at der som regel ikke skulle lægges udlændinge, der tog ophold her i landet, hindringer i vejen, sålænge de ikke faldt det offentlige til byrde. Denne retstilstand ændredes imidlertid under den første verdenskrig, idet Danmark i 1917 med henblik på at beskytte landet mod ikke ønsket indvandring indførte pas- og visumtvang. Da det efter krigens afslutning blev aktuelt at ophæve visumtvangen overfor en række lande, blev der ved tillægslov til fremmedloven nr. 80 af 21. marts 1926 § 6 indført regler om opholds- tilladelse og arbejdstilladelse. Herefter skulle udlændinge, der ville tage arbejde i landet eller opholde sig her udover tre måneder, have særlig tilladelse hertil. Begrundelsen var, at man forudså, at et stort antal udlændinge efter visumtvangens ophævelse ville søge her til landet for at tage bopæl og beskæftigelse selv i fag, hvor der herskede stor arbejdsløshed, og denne uheldige udvikling ville ikke kunne modvirkes uden ændring af fremmedloven. Kravet om opholds- og arbejdstilladelse har siden været gældende og har - som det fremgår af de under 1. gengivne bemærkninger til loven af 1952 - fremdeles til formål at beskytte berettigede danske faglige og erhvervsmæssige interesser.

Kravet om opholds- og arbejdstilladelse blev dog i 1954 frafaldet for så vidt angår statsborgere i andre nordiske lande, og i forbindelse med Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber er udlændingelovens regler nu tillige begrænset af fællesmarkedets bestemmelser om fri adgang til indrejse og arbejde for personer fra andre medlemslande, som agter at indrejse for at tage lønarbejde, drive selvstændig erhvervsvirksomhed eller yde eller modtage tjenesteydelser, jfr. lov nr. 155 af 21. marts 1973 og bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973.

Bortset fra de her nævnte generelle lempelser i udlændinges adgang til at tage arbejde, er der - som nærmere omtalt i bilag F under punkt 3. - siden første verdenskrig ført en forholdsvis restriktiv indvandringspolitik, idet arbejdskraftindvandringen ganske overvejende har været begrænset til personer, som har kunnet dokumentere en særlig tilknytning til landet. En undtagelse danner dog årene fra 1969 til 1971, hvor beskæftigelsesforholdene muliggjorde en nettoindvandring af ca. 20.000 arbejdssøgende udlændinge fra andre lande end fællesmarkedet og de nordiske lande, jfr. nedenfor. Denne indvandring blev imidlertid begrænset i de følgende år og blev bragt endeligt til ophør under oliekrisen i 1973, idet regeringen den 29. november 1973 efter forhandling med arbejdsmarkedets parter med øjeblikkelig virkning indførte et fremmedarbejderstop, som fortsat er gældende. Herefter meddeles arbejdstilladelse, bortset fra tilfælde af særlig tilknytning her til landet, alene ifølge dispensation fra vedkommende arbejdsmarkedsnævn. Sådanne dispensationer gives kun til udlændinge, der kan godtgøre, at de har uddannelse eller færdigheder, som ikke kan skaffes her i landet, såfremt de pågældende skal udføre arbejde af ganske særegen karakter, og kun hvis afgørende produktionshensyn taler herfor. Der er i henhold til disse regler givet mindre end 10 arbejdstilladelser årligt i de senere år.

Arbejdsministeriets regler om arbejdstilladelse er optaget som bilag E.

8. Statistiske oplysninger m.v.

Antallet af fastboende udlændinge er siden fremmedarbejderstoppet i 1973 steget med 6.640 til 98.266, jfr. følgende skema over udlændinge tilmeldt folkeregistrene (incl. børn under 16 år):

	Nordiske statsborgere	EF-stats- borgere	Øvrige udlændinge	lalt
1.1.1974	21.802	22.325	47.499	91.626
1.1.1975	21.945	23.806	48.180	93.931
1.1.1976	21.096	23.149	46.609	90.854
1.1.1977	21.419	23.486	46.750	91.655
1.1.1978	21.886	24.176	48.353	94.415
1.1.1979	22.480	25.009	50.777	98.266

Af stigningen vedrører 678 nordiske statsborgere og 2.684 EF-statsborgere, der ikke er ramt af fremmedarbejderstoppet. For udlændinge i øvrigt udgør stigningen ialt 3.278. Denne stigning vedrører børn under 16 år, herunder udenlandske børn født her i landet, der er fritaget for opholdstilladelse, når de har ophold hos forældremyndighedens indehaver. Antallet af fastboende udlændinge udenfor Norden og EF med opholdstilladelse viser en svag nedgang fra 33.463 ved udgangen af 1973 til 32.855 i 1978. Med hensyn til fordelingen på nationaliteter henvises til oversigten i bilag H. I årene 1974 - 78 har ca. 7.700 voksne udlændinge fået dansk indfødsret. Ca. 1/3 af disse er dansk gifte udlændinge. Her-til kommer et antal børn på mellem 2.000 og 3.000, der har fået indfødsret som bipersoner. Om udviklingen i indvandringen i 1960-erne og 1970erne henvises til omstående kurver.

I 1978 blev der truffet afgørelse i 35.655 sager om opholdstilladelse m.v. Der blev meddelt 4.257 førstegangstilladelser til ophold og arbejde. Næsten 3.000 af disse var til dansk gifte og til familiemedlemmer til fastboende udlændinge. Endvidere blev der givet et mindre antal tilladelser til praktikanter og volontører og til akademikere, overordnede funktionærer, musikere, artister med flere, der ikke omfattes af indvandringsstoppet. Samme år blev 13.904 opholds- og arbejdstilladelser forlænget.

Der blev udstedt eller forlænget 1.268 fremmed- og flygtningepas.

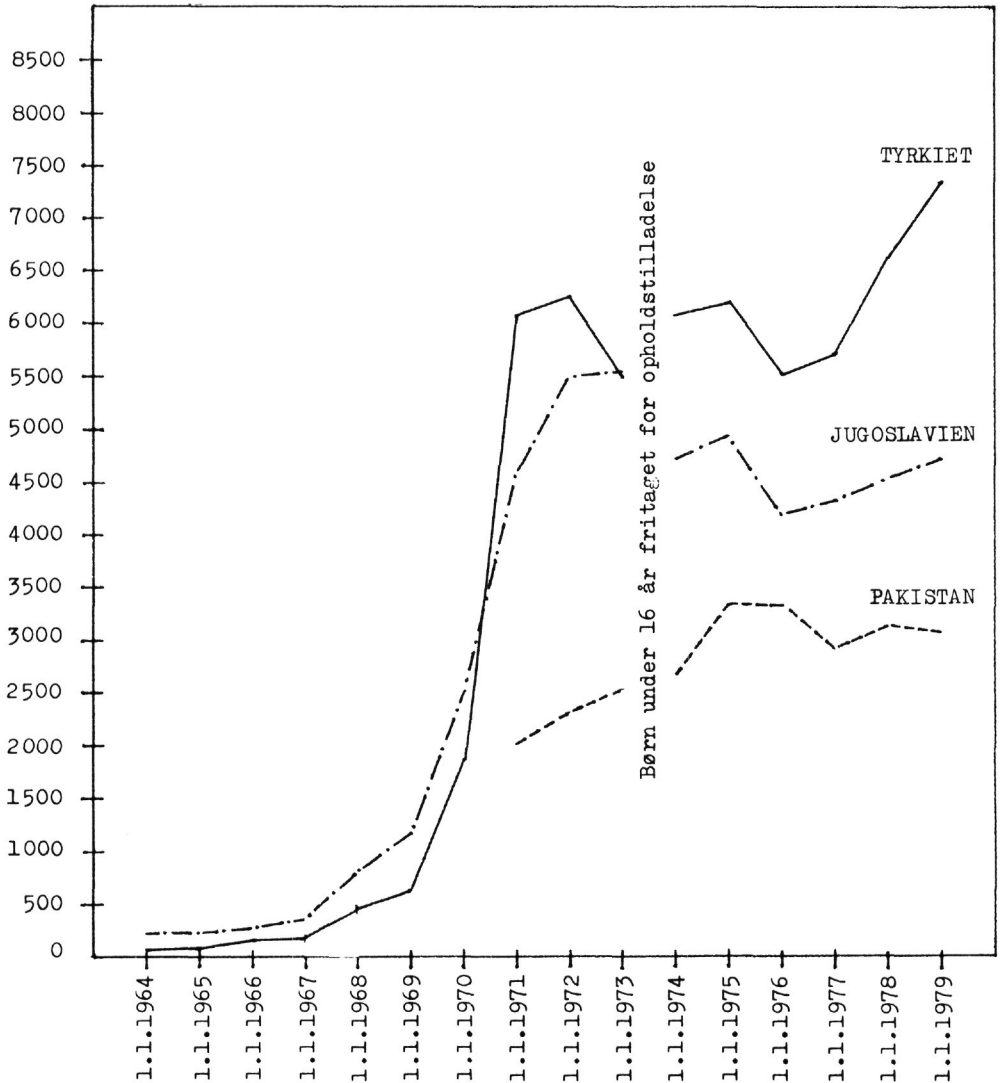
9. Udvalget har selvsagt måttet lægge det gældende fremmedarbejderstop til grund for sine overvejelser. Spørgsmålet om udvidelse af den almindelige adgang til at opnå arbejdstilladelse er ikke omfattet af udvalgets kommissorium.

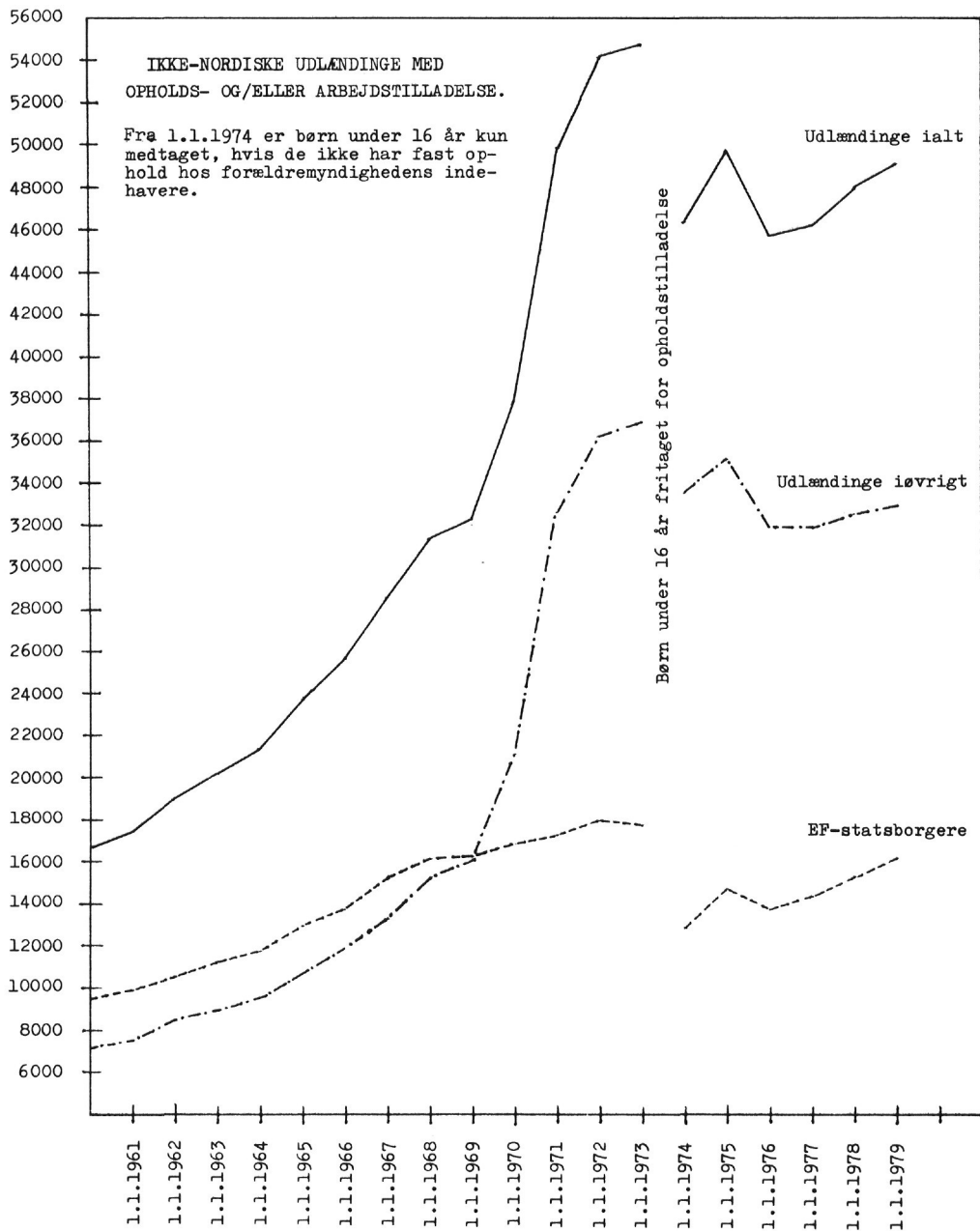
Enkelte af de foreslåede bestemmelser vil dog kunne medføre en begrænset udvidelse af adgangen til at opnå opholds- og arbejdstilladelse.

Da de erhvervs- og beskæftigelsesmæssige hensyn, som kan begrunde en dispensation fra fremmedarbejderstoppet, helt beror på de konkrete forhold i forbindelse med den enkelte ansøgning, har det kun i meget begrænset udstrækning været muligt på grundlag af den gældende praksis at opstille almindelige retningslinier for arbejdstilladelser, jfr. udkastets §§ 41 - 44. Der har desuden - som det fremgår af bemærkningerne til disse bestemmelser i kapitel V - i udvalget været delte meninger om, hvorvidt enkelte af bestem-

JUGOSLAVISKE-PAKISTANSKE OG TYRKISKE STATSBOGERE
MED OPHOLDS- OG/ELLER ARBEJDSSTILLADELSE.

Fra 1.1.1974 er børn under 16 år kun medtaget, hvis de ikke har fast ophold hos forældremyndighedens indehavere.

melserne bl.a. under hensyn til faren for misbrug bør medtages i bekendtgørelsen.

Hvis en udlænding kan få arbejdstilladelse, vil han i almindelighed tillige kunne få opholdstilladelse, jfr. udkastets § 32, nr. 2. Herudover vil opholdstilladelse imidlertid i overensstemmelse med den i bilag F beskrevne praksis i nogle grupper af tilfælde kunne gives uden hensyn til spørgsmålet om arbejdstilladelse, enten fordi arbejdsmarkedshensynet på grund af udlændingens særlige tilknytning til landet findes at måtte træde i baggrunden, eller fordi udlændingen under sit ophold her i landet ikke skal have arbejdstilladelse. Udvalget har i udkastets §§ 25 - 38 opstillet nærmere regler herom og har ved reglernes nærmere udformning søgt at tilvejebringe større klarhed med hensyn til de foreliggende muligheder for opholdstilladelse. Udvalget har endvidere søgt at tilvejebringe større retsbeskyttelse, navnlig for de udlændinge, der søger og får opholdstilladelse på grund af familiemæssig eller anden nær tilknytning til landet, eller som efter justitsministerens bestemmelse i medfør af udlændingelovens § 6, stk. 3, af humanitære grunde får tilladelse til at indrejse og blive her i landet. Som det fremgår af udkastets §§ 25, 27, 28, stk. 2, 33, stk. 2, og 34 har udvalget i overensstemmelse hermed i en række tilfælde fundet det ønskeligt og forsvarligt, at der gives udlændinge krav på at få opholdstilladelse meddelt eller forlænget, når de i udkastet fastsatte specificerede betingelser herfor er opfyldt. I andre tilfælde, jfr. f.eks. udkastets §§ 28, stk. 1, og 29 - 32, har udvalget derimod ikke fundet det foreneligt med arbejdsmarkedshensyn eller andre modstående hensyn at opstille tilsvarende snævre grænser for administrationens skøn, og disse bestemmelser har derfor hovedsagelig oplysende værdi.

Med hensyn til udvalgets foreløbige overvejelser vedrørende spørgsmålet om nærmere retningslinier for udvisning henvises til kapitel III.

10. Som anført foran under 3 har folketingets ombudsmand lagt vægt på, at der såvel for udvisningssager som for sager om opholds- og arbejdstilladelse fastlægges nærmere retningslinier om, i hvilket omfang en udlænding, inden afgørelse træffes, skal gøres bekendt med de oplysninger, der agtes lagt til grund for afgørelsen, og gives lejlighed til at udtale sig (kontradiktion). Ombudsmanden har desuden fundet det rigtigt, at der i almindelighed gives en skriftlig begrundelse i forbindelse med afgørelserne.

Udvalget skal i denne anledning bemærke følgende:

Udlændingeloven af 7. juni 1952 indeholdt i § 20 en bestemmelse, der fastslog, at ingen havde krav på at blive gjort bekendt med de erklæringer, der var afgivet over andragender om tilladelse til ind- og udrejse, ophold eller arbejde og om sager om afvisning, udvisning og ophævelse af udvisningstilhold. Denne bestemmelse, der oprindeligt kom ind i udlændingelovgivningen ved lov om tillæg til fremmedloven nr. 85 af 31. marts 1938, og som blev opretholdt ved § 12, stk. 4, 2. punktum, i lov nr. 141 af 13. maj 1964 om part-offentlighed i forvaltningen, blev ophævet ved § 1, nr. 4, i lov om ændring af udlændingeloven nr. 203 af 27. maj 1970. Af bemærkningerne til forslaget om reglens ophævelse (folketingstidende 1969/70, tillæg A, spalte 2330) fremgår, at justitsministeriet fandt det ubetænkeligt at lade spørgsmålet om offentlighedens og parteres adgang til at gøre sig bekendt med dokumenter i de nævnte sager afgøre efter de almindelige regler herom i det af regeringen fremsatte forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, der gennemførtes som lov nr. 280 af 10. juni 1970. Udlændinge har således samme adgang som danske statsborgere til aktindsigt efter offentlighedslovens kapitel 2 og til at forlange, at en sags afgørelse udsættes efter § 12, indtil udlændingen har afgivet en udtalelse om sagen.

Med hensyn til begrundelse af afgørelser, truffet i medfør af udlændingeloven, fandtes der indtil ændringsloven nr. 155 af 21. marts 1973 (med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber) ikke nærmere regler i loven og det af justitsministeren fremsatte lovforslag (folketingstidende 1972/73, tillæg A, spalte 305 ff) indeholdt heller ikke regler herom. Imidlertid fulgte det af de for fællesskaberne gældende regler, jfr. rådsdirektiv nr. 64/221 artikel 6, at en ansøger fra en medlemsstat skulle have meddelelse om de hensyn af betydning for den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, som lægges til grund for en beslutning, der vedrører ham. Skønt justitsministeriet i flere andre tilfælde fandt det hensigtsmæssigt og rimeligt, at de forbedringer af udlændinges retsstilling, som det udvidede europæiske samarbejde forpligtede til, ikke blot kom en begrænset kreds til gode, men blev gennemført med virkning for alle udlændinge uden hensyn til deres nationale tilhørsforhold (spalte 313), fandt ministeriet ikke, at det i direktivet opstillede begrundelseskrav burde resultere i optagelse af en egentlig begrundelsesregel i loven på dette tidspunkt, (jfr.

spalte 322). Spørgsmålet herom burde efter ministeriets opfattelse afvente afslutningen af de igangværende overvejelser om begrundelse af forvaltningens afgørelser i almindelighed (jfr. betænkning nr. 657/1972), og ministeriet agtede derfor alene administrativt at træffe forholdsregler til gennemførelse af direktivets begrundelseskrav, således som det også er sket ved § 23, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973.

Under behandlingen af lovforslaget i folketinget opnåedes der imidlertid enighed mellem retsudvalget og justitsministeren om en tilføjelse til bestemmelserne om udvisningstilhold i § 5, stk. 1, der herefter i 3. punktum kom til at indeholde en forskrift om, at der skal udleveres den udlænding, der udvises, en skriftlig og begrundet meddelelse om tilholdet. Derimod blev der ikke i lovforslaget § 7 indføjet nogen bestemmelse om begrundelse af afslag på ansøgninger om opholdstilladelse.

I forbindelse med ændringsforslaget tog retsudvalget stilling til, hvorledes pligten til at begrunde udvisningstilhold skulle gennemføres i praksis. Det hedder herom i udvalgets betænkning (folketingstidende 1972/73, tillæg B, spalte 713-14), at kravet ville blive opfyldt ved, at "den pågældende udlænding får udleveret en udvisningsblanket, som indeholder lovens udvisningsbestemmelser, således at politiet afkrydser den lovbestemmelse, i henhold til hvilken der er sket udvisning. Blanketten vil ligeledes indeholde angivelse af retsvirkningerne af overtrædelse af tilholdet. Blanketten vil blive fremstillet på hovedsprogene og på andre sprog, i det omfang der i praksis viser sig at være behov herfor, f.eks. på finsk, tyrkisk, jugoslavisk, arabisk, urdu (pakistansk). Blanketten vil, i det omfang det er muligt, blive udleveret udlændingen på den pågældendes eget sprog eller et sprog, som han fuldt ud forstår".

Den praksis, der efter loven af 21. marts 1973 følges af tilsynet med udlændinge er, for så vidt angår begrundelse af udvisningstilhold, i overensstemmelse med den mellem justitsministeren og retsudvalget aftalte fremgangsmåde, og tilsynet har ved cirkulære af 18. juli 1973 instrueret samtlige politikredse om blanketten og dens anvendelse. Det er ved Østre Landsrets domme af 21. oktober 1977 (U.f.R. 1978, side 249) og af 16. oktober 1978 (1. afd.nr. 62/1978) anerkendt, at fremgangsmåden er tilstrækkelig til at fyldestgøre lovens krav. Den sidstnævnte dom, der angår begrundelsespligten overfor en EF-statsborger, er under anke til højesteret.

Medens antallet af udvisningstilhold årligt i de senere år har andraget ca. 1.000, hvoraf ca. 900 er meddelt i henhold til afgørelser truffet af tilsynet med udlændinge, er antallet af afgørelser i sager om opholdstilladelse væsentlig større. I 1978 blev der således truffet afgørelser i ca. 36.000 sager om ophold og arbejde m.v., hvoraf ca. 1.300 faldt ud til afslag. Af disse vedrørte ca. 300 udlændinge, der opholdt sig her i landet. Efter den praksis, som nu følges, får disse udlændinge udleveret et skriftligt afslag med oversættelse til udlændingens eget sprog og med oplysning om adgangen til at indbringe afgørelsen for justitsministeriet, jfr. lovens § 7. Derimod gives der normalt ikke nogen skriftlig begrundelse for afslaget, men udlændingen vil i almindelighed være bekendt med de oplysninger i sagen, som danner grundlag for afgørelsen, idet disse oplysninger som regel stammer fra vedkommendes egen ansøgning eller forklaring i forbindelse med personligt fremmøde. I det omfang omstændighederne udenfor ansøgerens egen forklaring lægges til grund, vil ansøgeren normalt blive gjort bekendt hermed i forbindelse med afhøring. Da afslaget endvidere meddeles (forkyndes) for udlændingen personligt, vil denne i forbindelse hermed efter anmodning blive gjort mundtligt bekendt med årsagen til afslaget. En udlænding kan efter anmodning få en skriftlig begrundelse for afgørelsen fra tilsynet. Påklages en afgørelse til justitsministeriet, giver tilsynet en indgående redegørelse for sagen til justitsministeriet, herunder om grunden til den trufne afgørelse. Udlændingen bliver efter anmodning gjort bekendt hermed og kan efter ønske få lejlighed til at kommentere redegørelsen overfor justitsministeriet. Udlændingen vil endvidere have adgang til at blive gjort bekendt med sagens akter i kraft af de almindelige regler i lov om offentlighed i forvaltningen om parters aktindsigt.

Det fremgår af det anførte, at der nu er fastsat begrundelsespligt for så vidt angår udvisninger og for så vidt angår afslag på ansøgninger fra EF-statsborgere om opholdsbevis eller opholdstilladelse, jfr. lovens § 5, stk. 1, og bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973, § 23, stk. 2. Der er således sket ikke uvæsentlige ændringer i den praksis, som er beskrevet i justitsministeriets skrivelse af 16. august 1965 i betænkning nr. 657/1972, side 126, og som folketingets ombudsmand i sin skrivelse af 13. september 1977 lagde til grund for sin bedømmelse.

Udvalget har været indstillet på at overveje, om der som led i udkastet til en ny bekendtgørelse burde søges udarbejdet nærmere regler om kontradiktion og begrundelse. Udvalgets opmærksomhed er imidlertid blevet henledt på, at justitsministeriet er ved at afslutte en departemental lovforberedelse med henblik på i forbindelse med revision af lov om offentlighed i forvaltningen at søge denne lovgivning udbygget til en forvaltningsproceslov ved optagelse af bestemmelser om speciel inhabilitet, obligatorisk partshøring og begrundelse af forvaltningsafgørelser m.v. Justitsministeriet har i anden forbindelse givet udtryk for den principielle opfattelse, at der ikke i tiden, medens denne lovforberedelse finder sted, administrativt bør fastsættes almindelige regler om sagsbehandlings spørgsmål, der er eller kan forventes inddraget under de igangværende overvejelser, og som efter deres indhold vil kunne virke præjudicerende på udfaldet heraf, jfr. nærmere folketingets ombudsmands skrivelse af 25. maj 1978 (gengivet i advokatbladet nr. 13/1978). Justitsministeriet har endvidere udtrykt betænkelighed ved den forsinkelse af arbejdet med revision af udlændingebehandlingssagen, som uundgåeligt ville blive følgen af en nærmere overvejelse af og redegørelse for de nævnte forvaltningsprocesretlige spørgsmåls betydning i relation til udlændingelovgivningen.

Udvalget har derfor - på samme måde som udvalget vedrørende revision af offentlighedsloven, jfr. betænkning nr. 857/1978, side 4 - 5 og kapitel XIII - fundet det rigtigst at afholde sig fra på nuværende tidspunkt at tage stilling til de generelle forvaltningsprocessuelle spørgsmål og deres betydning. Udvalget finder dog anledning til at gøre opmærksom på, at de i udkastet til bekendtgørelse foreslåede regler om opholds- og arbejdstilladelse giver væsentlig bedre muligheder end hidtil for at give oplysning om hjemmelen for afslag på ansøgninger om sådanne tilladelser. Udvalget skal henstille, at disse muligheder udnyttes i så vid udstrækning, som det er praktisk gørligt.

Et mindretal (Gammeltoft-Hansen og Karen Andersen) deler for så vidt den af folketingets ombudsmand fremførte opfattelse vedrørende spørgsmålet om begrundelse og kontradiktion i udlændingesager. I betragtning af udlændingeadministrationens væsentlighed og de enkelte afgørelses indgribende betydning for de berørte finder mindretallet det ikke ganske ubetænkeligt at afvente eventuelle forvaltningsprocessuelle reformer, hvis nærmere indhold

ikke er bekendt. Under hensyn til de af flertallet anførte synspunkter skal mindretallet imidlertid på nuværende tidspunkt indskrænke sig til at foreslå en mindre ændring i forhold til den eksisterende begrundelsespraksis.

Som ovenfor anført udarbejder tilsynet med udlændinge en indgående redegørelse, der tillige indeholder grunden til den trufne afgørelse, i sager, som påklages til justitsministeriet. Efter gældende praksis bliver klageren kun på begæring gjort bekendt med denne redegørelse og får derved lejlighed til at kommentere den. Mindretallet foreslår, at en genpart af redegørelsen automatisk tilstilles klageren med oplysning om muligheden for at fremsætte bemærkninger hertil inden for en vis frist. - Det understreges, at denne ordning ikke indebærer nogen forøget arbejdsbyrde for myndighederne i henseende til udarbejdelse af begrundelsen.

II. Afgrænsningsspørgsmål og andre almindelige spørgsmål.

1. Personkredsen.

Den gældende bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet (bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973) finder i henhold til § 1 anvendelse på udlændinge, der ikke er omfattet af justitsministeriets samtidige bekendtgørelse nr. 346 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af de europæiske fællesskabers regler. Som nævnt i kommissoriets punkt 6 skal udvalget tage stilling til visse spørgsmål om forholdet mellem den danske udlændingelovgivning og de europæiske fællesskabers regler om arbejdskraftens frie bevægelighed m.v. Disse spørgsmål, som i 1977 og 1978 har været genstand for en endnu ikke afsluttet brevveksling mellem kommissionen for de europæiske fællesskaber og de danske myndigheder, og som navnlig frembyder en del lovtekniske vanskeligheder, vil blive behandlet på et senere tidspunkt.

Bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 indeholder imidlertid i §§ 4, 5 og 25 henvisninger, der gør bestemmelserne i kap. I, II og IV i bekendtgørelse nr. 345 af samme dato anvendelige på EF-statsborgere og deres familiemedlemmer, og det vil derfor, når den sidstnævnte bekendtgørelse ændres, af formelle grunde være nødvendigt tillige at ændre bekendtgørelse nr. 346. Da det i realiteten alene er reglerne om tilladelse til ophold og arbejde i bekendtgørelse nr. 345 kap. III, som er uanvendelige på EF-statsborgere, har udvalget fundet det mest praktisk at foreslå, at alene de dertil svarende bestemmelser i udkastets kap. IV ikke skal gælde for disse udlændinge, der således umiddelbart vil være omfattet af de øvrige kapitler i bekendtgørelsen, herunder reglerne om udvisning i dennes kap. VI.

I overensstemmelse hermed indeholder udkastets § 22 en bestemmelse om, at reglerne i kap. IV om tilladelse til ophold og arbejde kun finder anvendelse på udlændinge, der ikke er omfattet af de særlige EF-regler, og udkastet til den særlige bekendtgørelse vedrørende udlændinge, der omfattes af fællesskabernes regler, indskrænkes herefter til kun at indeholde bestemmelser om ophold og arbejde.

Med den nævnte begrænsning omfatter udkastet alle udlændinge. For så vidt angår nordiske statsborgere har reglerne dog kun begrænset betydning, idet disse statsborgere er fritaget for at have pas eller anden rejselegitimation og for kravet om arbejds- og

opholdstilladelse.

Flygtninge omtales i udkastet. Dette gælder såvel flygtninge, der er dækket af beskrivelsen i artikel 1 i konventionen af 28. juli 1951 om flygtninges retsstilling, jfr. side 70, som andre personer, der får opholdstilladelse, fordi humanitære grunde af lignende karakter taler derfor. Personer, der gør gældende og kan sandsynliggøre, at de er politiske flygtninge, må ikke afvises eller udvises, men spørgsmålet om deres indrejse eller forbliven skal forelægges for justitsministeren, jfr. udlændingelovens § 6, stk. 3. Udvalget har fundet det rigtigt at fastsætte visse særregler for de udlændinge, hvis indrejse eller forbliven er tilladt af justitsministeren efter udlændingelovens § 6, stk. 3, og som på flere punkter indtager en særlig stilling. Der henvises herom til bemærkningerne nedenfor i forbindelse med § 32, nr. 1.

2. Tilladelse til ophold med henblik på varig forbliven her i landet.

Under udarbejdelsen af reglerne om opholdstilladelse har man haft for øje, at reglerne skal omfatte både ansøgere, der med et bestemt formål søger hertil, således at ansøgningen gælder et ophold af afgrænset varighed, og ansøgere, der søger hertil for at bo her for lang og ubestemt tid.

Som eksempler på ansøgere af første gruppe kan nævnes studerende og praktikanter. Hvis arbejdsmarkedsmæssige hensyn ikke taler imod ansøgningen, og hvis de økonomiske og personlige, herunder uddannelsesmæssige, betingelser, der vil kunne angives ret nøje, er til stede, kan ansøgningen som regel imødekommes. Til gengæld må ansøgeren udrejse, når formålet med opholdet er opnået.

Som eksempel på den anden type ansøgere kan nævnes personer, der flytter hertil for at leve sammen i familieforhold med danske statsborgere eller fastboende udlændinge. Er dette formålet med ansøgningen, taler stærke menneskelige hensyn for at imødekomme den. Hensynet til arbejdsmarkedet og til social- og sundhedssystemet tilsiger imidlertid, at ansøgerens forhold dokumenteres ved den første ansøgning, og at der ved fastsættelse af en passende tidsbegrænsning for opholdet i den første tid efter tilladelsen gives myndighederne mulighed for at kontrollere, om forud-

sætningerne for denne har været og fortsat er til stede. Når ansøgeren har været her i et par år og derved har etableret en selvstændig tilknytning til landet, bør vedkommende imidlertid normalt kunne regne med at forblive her i landet, selvom tilladelsen formelt er tidsbegrænset.

3. Tidsbegrænset - tidsubegrænset tilladelse.

Udvalget har overvejet gældende praksis med hensyn til tidsbegrænsning af tilladelser, jfr. bilag F, punkt 7. Tidsbegrænsede tilladelser meddeles ved førstegangsansøgninger for en tid af fra fire måneder op til et år. Ved forlængelser kan tilladelserne meddeles for et længere tidsrum. Udlændinge, der har haft fast ophold her i landet i fem år, får i henhold til en i 1973 indført praksis meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse, medmindre formålet med deres ophold i landet ikke er varig bosættelse. En udlænding med tidsubegrænset opholdstilladelse kan ikke sendes ud af landet, medmindre der er udvisningsgrundlag efter lovens § 4. Derimod har en udlænding med tidsbegrænset tilladelse ikke krav på at få tilladelse til forlænget ophold. Er tilladelsen givet med henblik på et fortsat ophold af længere varighed, bør forlængelse dog ikke nægtes, såfremt det ved tilladelsens udløb godtgøres, at grundlaget for opholdet fortsat er til stede. Som det fremgår af udkastet til §§ 28, stk. 2, 33 og 34 foreslår udvalget dette system normeret i bekendtgørelsen med visse ændringer, som der redegøres for i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

4. Stedfæstet - generel arbejdstilladelse.

I praksis bliver en udlændings arbejdstilladelse i den første tid af hans ophold normalt meddelt til et bestemt arbejde, eller til beskæftigelse hos en bestemt arbejdsgiver, og det vil i reglen af arbejdsmarkedsmyndighederne blive påsat, at det ikke drejer sig om arbejde, der kan udføres af danske eller herboende udlændinge. Sådanne tilladelser medfører for så vidt ikke de samme arbejdsmarkedsmæssige problemer som de generelle arbejdstilladelser, der ikke indeholder begrænsninger med hensyn til arbejdets art og arbejdssted.

Som det fremgår af udkastets § 46 foreslår udvalget sondringen mellem "stedfæstede" og generelle arbejdstilladelser opretholdt. Udlændinge, der har tidsubegrænset opholdstilladelse eller opholdstilladelse på grund af deres særlige status (tidligere

danske, visse familiemedlemmer, flygtninge m.v., jfr. nærmere udkastet til § Al) kan få en generel arbejdstilladelse. For andre udlændinge bør en arbejdstilladelse kunne begrænses og betinges. Udvalget har under hensyn til fremmedarbejderstoppet udformet reglerne således, at de ikke muliggør, at udlændinge, der er kommet hertil med et specielt arbejde for øje, kan søge ud på det almindelige arbejdsmarked efter en kortere overgangstid.

5. Sammenhængen mellem opholdstilladelse og arbejdstilladelse.

En væsentlig forudsætning for en udlændings ophold her i landet er, at udlændingen kan forsørge sig selv uden hjælp fra det offentlige, jfr. udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 2. Udlændinge har normalt ikke ret til vedvarende hjælp, jfr. bistandslovens § 2. De fleste personer er afhængige af indtægt fra eget arbejde for at kunne forsørge sig, og derfor kan en udlændings ret til ophold normalt ikke afgøres uafhængigt af spørgsmålet om arbejdstilladelse. Væsentlige menneskelige hensyn taler endvidere imod at give en arbejdsfør udlænding adgang til ophold uden samtidig at give udlændingen ret til at påtage sig beskæftigelse. Derfor har de arbejdsmarkedsmæssige hensyn, herunder det gældende stop for udstedelse af arbejdstilladelse til beskæftigelse indenfor det almindelige arbejdsmarked, spillet afgørende ind ved udformningen af udkastet, jfr. ovenfor i kapitel I, pkt. 7.

6. Udvisning og afslag m.v.

a) Ved udvisning forstås en administrativ afgørelse, hvorefter en udlænding skal udrejse af landet.

En udvisning er normalt et indgreb i en bestående ret til ophold og karakteriseret ved, at der kan gives udlændingen pålæg om for en tid eller for bestandig ikke at vende tilbage til landet, jfr. udlændingelovens § 5; endvidere kan der ved udvisning træffes foranstaltninger til sikring af udlændingens tilstedeværelse, indtil der er truffet beslutning om, hvorvidt han skal udvises, og indtil en eventuel beslutning iværksættes, jfr. udlændingelovens § 8. Sådanne foranstaltninger kan bestå i frihedsberøvelse eller i mindre indgribende foranstaltninger såsom meldepligt.

Udvisning kan imidlertid også ske af udlændinge, der ikke har ret til ophold her i landet eller ikke længere har ret til ophold. Udvisning er i disse tilfælde begrundet i ønsket om at give

de pågældende tilhold om ikke at vende tilbage. Udvisning kan kun finde sted i de tilfælde, der er angivet i udlændingeloven.

b) Inddragelse af opholdstilladelse er et indgreb i en ret til ophold her i landet, men inddragelsen kan ikke som ved udvisning ledsages af forbud mod tilbagevenden, og der kan ikke træffes tvangsmæssige foranstaltninger mod udlændingen i medfør af udlændingelovens § 8. Inddragelse af opholdstilladelse er ikke omtalt i udlændingeloven, men det er i lovens motiver (Rigsdags-tidende 1951-52, tillæg A, spalte 5253-54) forudsat, at en sådan inddragelse kan finde sted.

c) Et afslag på ansøgning om opholdstilladelse eller forlængelse af opholdstilladelse adskiller sig fra foranstaltningerne under a) og b) ved, at der ikke er tale om et indgreb i en opholdsret. I forbindelse med afslaget kan der ikke meddeles udlændingen tilhold, og der kan ikke træffes foranstaltninger efter udlændingelovens § 8.1 den gældende udlændingelov og udlændingebekendtgørelse er ikke angivet nærmere materielle betingelser for nægtelse af opholdstilladelse. Et afslag på en ansøgning om forlængelse af opholdstilladelse vil normalt bero på, at forudsætningerne for udlændingens fortsatte ophold ikke længere er til stede, f.eks. fordi et ægteskab ophører efter en kortere tid, eller fordi udlændingen har tilendebragt den uddannelse, der var grundlaget for opholdet her i landet, men afslag kan også meddeles ud fra et mere frit skøn over det ønskelige i udlændingens fortsatte tilstedeværelse her i landet.

Selvom et afslag på en ansøgning om forlænget opholdstilladelse principielt er forskelligt fra en udvisning, kan en udlænding med opholdstilladelse dog ofte have en sådan forventning om, at tilladelsen vil blive forlænget, at afslag på ansøgningen kan blive opfattet som en udvisning. De to afgørelser kan virke ganske ens i deres faktiske funktion.

Når forskellen mellem udvisning og afslag i visse tilfælde kan forekomme mindre klar, kan det bl.a. bero på den historiske udvikling. Efter § 2 i fremmedloven af 1875 skulle visse udlændinge, hvem det ikke var tilladt at tage ophold her i landet, "ved politiets foranstaltning snarest muligt udsendes eller udvises". Forskellen mellem udsendelse og udvisning beroede navnlig på udsendelsesmåden, jfr. lovens § 16. Reglerne om opholds- og arbejdstilladelse blev først indført ved lov nr. 80 af 31.3.1926 om til-

læg til fremmedloven, men tilsyneladende blev forholdet mellem udvisning og afslag på opholdstilladelse ikke overvejet nærmere før revisionen af fremmedloven efter 2. verdenskrig. I bemærkningerne til udkastet til udlændingelov (Rigsdagstidende 1951-52, spalte 5253-5255) siges, at reglerne om formel udvisning af udlændinge måske er overflødiggjort, efter man har fået kontrol over udlændingene gennem reglerne om visum og opholdstilladelse, idet man i disse tilfælde blot kan nægte en uønsket udlænding yderligere opholdstilladelse ved dennes udløb eller tilbagekalde en meddelt opholdstilladelse. Imidlertid fandt man, at de forhold, der forudsættes at foreligge fra en udlændings side i udvisningstilfældene efter omstændighederne kunne være så grove, at det ville være urimeligt, om der ikke straks og bestemt kunne gribes ind med en formelig udvisning og anvendelse af de dertil knyttede beføjelser, om fornødent særlige foranstaltninger, indtil udrejse kunne ske.

d) En afvisning er en nægtelse af tilladelse til indrejse og derfor en foranstaltning, der normalt ikke finder anvendelse overfor en udlænding, der har passeret paskontrollen. I forbindelse med en afvisning kan der ikke gives tilhold. Derimod kan der træffes foranstaltninger efter udlændingelovens § 8, indtil afvisningen kan iværksættes.

III. Udvisning.

1. De gældende regler om udvisning i udlændingelovens § h er resultatet af en mere end loo-årig udvikling.

a) Forordning af lo. december 1828 angående de foranstaltninger, der bliver at træffe for at hindre rejsende håndværkssvendes omflakken i landet, indeholdt i §§ 1 - 3 hjemmel for politiovrigheden til at nægte omvandrende håndværkssvende adgang til landet og til at udvise dem, når de ikke kunne dokumentere at have de fornødne midler til deres underhold på rejsen eller under opholdet i landet. Ved fremmedloven nr. 52 af 15. maj 1875, der for så vidt angår udlændinge ophævede forordningen af 1823, jfr. lovens § 23, indførtes ved § 2 adgang for politiet til at udvise følgende grupper af personer:

1. udenlandske tatere, musikanter, forevisere af dyr og andet, udøvere af kraft- og behændighedskunster og lignende personer, for så vidt de ville søge erhverv ved omvandring,

2°. udenlandske arbejdssøgende personer, når de ikke var i stand til at legitimere sig ved et af en offentlig myndighed udstedt dokument, og

3°. udlændinge, som ikke var i besiddelse af forsørgelsesret her i landet, og som fandtes blottede for tilstrækkelige subsidier.

Endvidere indeholdt loven i § 13 hjemmel for justitsministeren til at udvise en udlænding, der ikke havde erhvervet forsørgelsesret og ikke havde haft stadigt ophold i landet i to år, "når hans forhold dertil måtte give anledning".

Herudover kunne en. fastboende udlænding kun udvises ved dom efter bestemmelserne i § 16 i straffeloven af 1866, og adgangen hertil omfattede kun udlændinge, der ikke i de fem sidste år havde haft stadigt ophold i den danske stat.

b) Under den første verdenskrig udvidedes justitsministeriets adgang til at udvise udlændinge ved lov nr. 151 af 2. august 1914 og lov nr. 573 af 22. november 1917. Ved den sidstnævnte lov fik ministeren hjemmel til at udvise udlændinge under de i fremmedlovens § 13 angivne betingelser, uanset i hvor lang tid de havde haft ophold her i landet. Loven var tidsbegrænset, men blev i mellemkrigsårene og under og efter den 2. verdenskrig forlænget

ved en lang række midlertidige tillægslove, senest lov nr. 100 af 22. marts 1951, jfr. lov nr. 158 af 30. marts 1946. Ved denne tillægslovgivning udvidedes endvidere politiets adgang til at afvise eller udvise udlændinge.

I henhold til den sidstnævnte lovs § 3, stk. 1, der oprindeligt kom ind i tillægslovgivningen ved lov nr. 76 af 29. marts 1924, kunne politiet således udvise udlændinge, der¹ havde skaffet sig adgang til eller var udrejst af landet uden om paskontrollen. Efter 1946-lovens § 1, stk. 3 og 4, der første gang indføjedes i tillægslovgivningen ved lov nr. 88 af 27. marts 1934, skulle politiet afvise eller nægte opholdstilladelse til udlændinge, der var politiet bekendt som erhvervs- eller vanemæssige forbrydere eller med grund måtte antages at rejse hertil for at begå forbrydelser, eller hvis indrejse efter rigspolitichefens skøn på grund af begåede borgerlige forbrydelser eller af hensyn til statens sikkerhed eller anden lignende grund ikke var ønskelig. Det samme skulle ske, hvis en udlænding gjorde sig skyldig i nogen mod staten eller dens institutioner rettet fjendtlig agitation. Efter lovens § 8, stk. 3, kunne politiet endvidere udvise udlændinge, der overtrådte forskrifterne om ophold og arbejde.

c) Ved udlændingeloven nr. 224 af 7. juni 1952 indføjedes en række nye udvisningsgrunde, der alle knyttede sig til interessen i overholdelsen af udlændingelovens regler, jfr. nedenfor under punkt 5 nr. 2° og 8° - 10°.

Endvidere blev de i 1946-lovens § 1, stk. 3, nævnte afvisningsgrunde optaget i loven som udvisningsgrunde.

Loven opretholdt iøvrigt de hidtil gældende udvisningsgrunde med enkelte ændringer, hovedsagelig af redaktionel karakter. Beføjelsen til at træffe bestemmelse om udvisning tilkom efter loven som hovedregel justitsministeren, idet politiets adgang til at udvise indskrænkedes til at angå udlændinge, der var indrejst uden om paskontrollen, tidligere udviste udlændinge og subsistensløse udlændinge, alt under forudsætning af, at de pågældende ikke påberåbte sig, at de havde måttet søge tilflugt her som politiske flygtninge og kunne sandsynliggøre rigtigheden heraf.

d) Ved lov nr. 104 af 21. april 1958 indføjedes i udlændingeloven de ændringer i udvisningsbestemmelserne, som var nødvendige for gennemførelsen af overenskomsten af 12. juli 1957 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om ophævelse af paskontrollen ved

de fælles nordiske grænser. Ændringerne muliggjorde, at visse udvisningsgrunde kan bringes i anvendelse af danske myndigheder i et andet nordisk lands interesse.

e) Ved lov nr. 212 af 4. juni 1965 om ændringer i borgerlig-
straffelov ophævedes bestemmelsen i denne lovs § 76, der ligesom § 16 i straffeloven af 1866 indeholdt hjemmel til at dømme en udlænding, der ikke i de sidste fem år havde haft stadigt ophold i den danske stat, til udbringelse af riget. Som begrundelse for op-
hævelsen (folketingstidende 1964/65, tillæg A, spalte 967 f.) an-
førtes bl.a., at bestemmelsen ikke havde haft praktisk betydning, at det var uheldigt, at uddømmelse kun kunne ske på ubegrænset tid, og at bestemmelsens anvendelse indebar risiko for, at der ved afgørelsen lægges for megen vægt på det strafbare forholds beskaffenhed og ikke tages tilstrækkeligt hensyn til sådanne per-
sonlige forhold, som ikke kommer frem under straffesagen.

f) Endelig ændredes udlændingeloven ved lov nr. 155 af 21. marts 1973 med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber. Ved loven opretholdtes de hidtidige udvisnings- og afvisningsgrunde i hovedsagen, men for at opnå overensstemmelse med fællesskabernes regler, der alene tillader begrænsninger i retten til ophold og arbejde ud fra hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, var det dog nødvendigt at ændre enkelte bestemmelser. Således blev den siden fremmedloven af 1875 gældende regel om, at en udlænding kunne udvises "når hans forhold iøvrigt måtte give anledning dertil", ophævet, og for at imødegå følgevirkningerne heraf blev der tilvejebragt hjemmel til at udvise en udlænding, hvis ophold ikke er ønskelig af hensyn til den offentlige orden eller sundhed, fordi han misbruger beruselses-
midler, herunder euforiserende stoffer . Endvidere blev reglerne om udvisning på grund af kriminalitet omformuleret, og der fast-
sattes visse begrænsninger i udvisningsreglernes anvendelse over-
for fællesskabernes statsborgere. Endelig ændredes kompetence-
forholdet mellem justitsministeriet og politiet, således at af-
gørelser om udvisning i alle tilfælde træffes af den politimyn-
dighed, som af justitsministeren er bemyndiget dertil, fortrin-
vis tilsynet med udlændinge, og således at justitsministeriet herefter alene er ankeinstans.

2. I årsberetningerne for 1976 (side 324-27) og 1977 (side 75-79) har folketingets ombudsmand som nævnt i kommissoriet fremsat en række kritiske bemærkninger om udlændingelovens udvisningsregler. Kritikken har sit udgangspunkt i den almindelige opfattelse, at "udvisning af udlændinge efter udståelse af fængselsstraf i realiteten har en sådan karakter af tillægsstraf, at principielle retlige synspunkter svarende til dem, der bestemmer udformningen af strafferetlig lovgivning, tilsiger en vis sikkerhed og klarhed i regelgrundlaget, i hvert fald i den forstand, at de retningsgivende principper tilkendegives". Ombudsmanden fremhævede her efter bl.a. følgende punkter:

a) Det er lovteknisk mindre hensigtsmæssigt, at udlændingelovens regler om udvisning i vidt omfang er formuleret - ikke selvstændigt - men som henvisninger til lovens regler om afvisning. Der kan efter ombudsmandens mening ikke bortses fra, at det kan have haft praktiske konsekvenser, at udlændingeloven har savnet en klar tilkendegivelse af det meget væsentlige synspunkt, at forudsætningerne for udvisning i almindelighed (når bortses fra udenlandske turister) må være langt stærkere end forudsætningerne for en afvisning.

b) Det forhold, at de tre bestemmelser i nr. 4, 5 og 6 i udlændingelovens § 2, stk. 1, i væsentlig grad overlapper hinanden i forbindelse med det forhold, at der jævnligt i konkrete sager sker udvisning under henvisning til to af de nævnte eller alle tre bestemmelser, kan bidrage til på en ikke helt ubetænkelig måde at tilsløre udvisningsgrundlaget.

c) Formuleringen af bestemmelsen i § 2, stk. 1, nr. 5, jfr. udtrykket "må antages, at han vil indrejse hertil (forblive her) for at begå forbrydelser", er meget ubestemt. Reglen er formuleret som en "hensigtsbestemmelse" men fortolkes med støtte i forarbejder og velbegrundede bevistekniske hensyn som en "risikobestemmelse". Der savnes imidlertid i lovteksten og lovforslagsbemærkningerne en vis vejledning vedrørende spørgsmålet om den risikograd vedrørende ny kriminalitet, der er forudsætningen for udvisning (om der f.eks. kun kræves "rimelig grund til at befrygte" eller lignende, eller kræves "nærliggende fare", sammenlign herved formuleringen i straffelovens §§ 78 og 79).

En vis uklarhed synes desuden at foreligge vedrørende grund-

laget for bedømmelsen af denne risikograd. Lovforslagsbemærkningerne i folketingstidende 1972/73, tillæg A, spalte 314, tyder således på, at den idømte straf, og dermed strafstørrelsen, i sig selv er uden betydning for udvisningsspørgsmålet og synes nærmest at give grundlag for den antagelse, at risikobedømmelsen skal foretages på grundlag af en helhedsbedømmelse af det pådømte strafbare forholds nærmere karakter, det vil sige art, grovhed, begåelsesmåde, omstændighederne, hvorunder det er begået m.v. Spørgsmålet er imidlertid, om ikke tillige mere omfattende oplysninger om den pågældendes personlige forhold - ophold her i landet i flere år, ægteskab med dansk statsborger, børn og stabil arbejdsmæssig placering - bør indgå i selve risikobedømmelsen og ikke kun tillægges vægt ved afvejningen af risikobedømmelsen overfor humanitære hensyn. Efter ombudsmandens mening er det nærliggende, at risikobedømmelsen skal have et sådant bredere grundlag, således som det er almindelig anerkendt ved den risikobedømmelse, der sker efter straffelovens §§ 78 og 79.

d) I forbindelse med omtalen af de andre hensyn, herunder navnlig humane hensyn, som tillægges betydning ved afgørelsen af udvisningsspørgsmål, har ombudsmanden dernæst fundet anledning til at pege på spørgsmålet om betydningen af, at udvisningen på grund af udlændingens forventelige situation i det land, hvortil udvisning sker, er særligt belastende (også selvom der ikke foreligger asylgrunde). Ombudsmanden har senere i en skrivelse af 24. november 1978 (j.nr. 1978-298-613) henstillet, at en lovregulering af visse her henhørende spørgsmål indgår i udvalgets overvejelser.

e) Endelig rejste ombudsmanden under henvisning til den i årsberetningen for 1977 side 148 - 52 omtalte sag spørgsmålet om, hvorvidt der forud for en udvisning på grund af overtrædelse af forskrifterne om opholdstilladelse og arbejdstilladelse bør ske en retslig prøvelse i straffeprocessens form af skyldsspørgsmålet, hvis udlændingen nægter sig skyldig i overtrædelsen.

3. De af folketingets ombudsmand påpegede mangler ved en del af udvisningsgrundene er uden tvivl i væsentlig grad en følge af den ovenfor under 1 omtalte historiske udvikling.

I hvert fald fra 1917 indtil den seneste ændring af udlændingeloven i 1973 var justitsministeriets adgang til at udvise som

følge af "generalklausulen" i fremmedloven af 1875 § 13 og udlændingeloven af 1952 § 5, stk. 1, nr. 5, reelt ikke undergivet begrænsninger. De øvrige udvisningsgrunde blev oprindeligt formuleret med henblik på at afgrænse nogle områder, hvor beføjelsen til at afvise, udvise eller nægte opholdstilladelse kunne udøves af politiet. De af ombudsmanden fremhævede hensyn til klarhed og sikkerhed i regelgrundlaget har derfor næppe spillet nogen fremtrædende rolle ved reglernes udformning. Udvisningsgrundene i udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 5-7 fandtes således oprindeligt uden opdeling samlet i tillægslovens § 1, stk. 3, og først den senere opdeling i selvstændige udvisningsgrunde, der skete af systematiske og redaktionelle hensyn, har været årsag til, at overlappingsproblemet i forbindelse med "generalklausulens" bortfald i 1973 nu har kunnet rejses.

Systematisk kan de gældende udvisningsgrunde opdeles i følgende grupper, hvis praktiske betydning illustreres ved angivelse af det gennemsnitlige antal årlige udvisninger i femårsperioden 1974-78:

a) Udvisning på grund af tilsidesættelse af reglerne om udlændinges adgang til og ophold i landet.

	Antal udvisninger
1°. Indrejse uden om paskontrollen, jfr. § 4, stk. 1, nr. I,	17
2°. Tidligere udvist og nu udvist med nyt tilhold, jfr. § 4, stk. I, nr. 2 og § 4, stk. 2, nr. 2,	14
3 . Manglende pas, rejselegitimation eller visum, jfr. § 4, stk. I, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1, § 4, stk. 1, nr. 4 og § 4, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 1,	27
4°. Undladt tilmeldelse, jfr. § 4, stk. 1, nr. 5,	0
5°. Overtrædelse af reglerne om opholdstilladelse og arbejdstilladelse, jfr. § 4, stk. 1, nr. 6 og § 4, stk. 2, nr. 1, jfr.	

5°. § 2 stk. 2, nr. 3,	174
Ialt	232
b) Udvisning af ordensmæssige hensyn.	
1°. Ulovligt erhverv, jfr. § 4, stk. I, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4 og § 4, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 4,	94
2°. Misbrug af euforiserende stoffer, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4,	269
3°. Misbrug af spiritus, jfr. samme bestemmelser	21
4 . Opretholdelse af ro og orden, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7,	6
Ialt	390
c) Udvisning på grund af kriminalitet.	
1°. På grund af faren for fremtidige forbrydelser, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5, og § 4, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 5,	257
2°. På grund af tidligere begåede forbrydelser, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 6 og § 4, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 6,	15
Ialt	272

Antal udvis-
ninger

d) Udvisning af hensyn til statens sikkerhed, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7.

Bestemmelsen er i femårsperioden "bragt i anvendelse i 2 tilfælde.

e) Udvisning på grund af subsistensløshed, jfr. § 4, stk. 1, nr. 7 og § 4, stk. 2, nr. 3,

144

De under a) 1 - 4^u, b) og e) omhandlede udvisningsgrunde, der tilsammen har medført gennemsnitlig 592 udvisninger årlig i femårsperioden, er i praksis - bortset fra enkeltstående undtagelsestilfælde - kun blevet bragt i anvendelse overfor udlændinge, som har opholdt sig her i landet i mindre end et år, fortrinsvis som turister eller med kortvarigt ophold for øje. De under a) 5 og c) omhandlede udvisningsgrunde er som anført blevet påberåbt i gennemsnitlig 446 tilfælde årlig, af hvilke de fleste ligeledes omfatter udlændinge med kortvarigt ophold og ringe eller ingen tilknytning til landet. Den kritik af enkelte udvisninger, som er kommet til udtryk angår - bortset fra den såkaldte "mexikanersag" - praktisk talt kun udvisninger af den under c) omhandlede art, hvor vedkommende udlænding eksempelvis gennem langvarigt ophold eller ægteskab havde fået en nærmere tilknytning til landet. Om tilsynet med udlændinges og justitsministeriets praksis med hensyn til udvisning af udlændinge henvises iøvrigt til den nærmere beskrivelse i bilag G, pkt. 2 - 4 og 7 - 8.

4. Antallet af udvisninger i den ovennævnte femårsperiode fremgår af nedenstående oversigt:

	Efter beslutning fra tilsynet med udlændinge	Efter beslutning fra politiet i politikred- sene	
1974:	827	171	998
1975:	875	108	983

	Efter beslutning fra tilsynet med udlændinge	Efter beslutning fra politiet i politikred- sene	
1976:	839	114	953
1977:	I.I06	146	1.252
1978:	I.0I5	148	1.163

Efter udvisningsgrunde kan tilholdene opdeles således:

	<u>1974</u>	<u>1975</u>	1976	<u>1977</u>	1978
Subsistensløse	146	170	130	155	119
Butikstyveri, næringslov/ politivedtægt og utugt	90	88	61	109	122
Narko	222	238	239	383	262
Spiritus	15	20	13	25	33
Frihedsstraf	256	229	267	297	238
Ulovligt arbejde	71	39	50	43	29
Ulovligt ophold	168	153	118	111	89
Illegal indrejse	13	12	14	42	6
Ugyldig rejselegitimation	11	11	35	39	39
Borgerlig forbrydelse	0	7	3	19	48
Statens sikkerhed, opret- holdelse af ro og orden	0	0	3	17	9
Overtrædelse af tilhold - nyt tilhold -	6	16	19	9	18

Antal afgørelser paklaget til justitsministeriet:

<u>1974</u>	<u>1975</u>	1976	1977	1978
119	137	185	121	179

5. Der er overfor udvalget flere gange udtrykt ønske om en fremskyndelse af arbejdet med udarbejdelse af forslag til mere detaljerede administrative bestemmelser om udvisning. Udvalget har derfor overvejet, hvorledes man foreløbig kan fastsætte forskrifter, som bedre end de hidtil foreliggende lovbestemmelser kan afgrænse de grupper af tilfælde, hvor udvisning bør finde sted.

Udvalget skal dog fremhæve, at lovens udvisningsgrunde i sig

selv er ret detaljerede, således som det fremgår af nedenstående oversigt:

- 1 : udlændingen har skaffet sig adgang til landet efter indrejse uden om den danske eller øvrige nordiske paskontrol, jfr. udlændingelovens § 4, stk. 1, nr. I,
- 2 : udlændingen er tidligere udvist og er påny indrejst hertil uden fornøden tilladelse, jfr. § 4, stk. I, nr. 2,
- 3 : udlændingen er indrejst uden at opfylde de fastsatte bestemmelser om rejselegitimation og visering, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1,
- 4°: udlændingen ernærer sig ulovligt eller uhæderligt eller hans ophold strider mod hensynet til den offentlige orden eller sundhed, fordi han misbruger beruselsesmidler, herunder euforiserende stoffer, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4,
- 5°: på grund af idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund må det antages, at udlændingen under sit ophold vil begå forbrydelser, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5,
- 6 : udlændingens ophold er på grund af begåede borgerlige forbrydelser ikke ønskeligt af særlige grunde, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 6,
- 7°: udlændingens ophold er ikke ønskeligt af hensyn til statens sikkerhed eller opretholdelse af ro og orden eller som følge af udlændingens deltagelse i foranstaltninger mod den danske stat eller dens institutioner, jfr. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7,
- 8°: udlændingen forsømmer at opfylde de fastsatte bestemmelser med hensyn til rejselegitimation, jfr. § 4, stk. 1, nr. 4,
- 9°: udlændingen har forsætligt eller trods politiets advarsel gentagne gange undladt at overholde reglerne om tilmelding til politiet, jfr. § 4, stk. I, nr. 5,
- 10 : udlændingen har overtrådt forskrifterne om opholdstilladelse, arbejdstilladelse eller visering eller ikke overholdt betingelser herfor, eller udlændingen har opnået en sådan tilladelse ved svig, jfr. § 4, stk. I, nr. 6,

- 11°: udlændingen er ikke i besiddelse af fornødne midler til sit underhold og har ikke adgang til forsørgelse her i landet, jfr. § 4, stk. I, nr. 7,
- 12°: udlændingen vil rejse til et andet nordisk land, men opfylder ikke bestemmelserne i det pågældende land om rejselegitimation og visering, jfr. § A, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 1,
- 13°: udlændingen vil rejse til et andet nordisk land, hvor han uden i forvejen at have indhentet fornøden tilladelse vil tage arbejde fast ophold eller ophold af længere, ubestemt varighed, jfr. § 4, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 3,
- 1A°: udlændingen vil rejse til et andet nordisk land, hvor han vil ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde, jfr. § A, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. A,
- 15°: udlændingen vil rejse til et andet nordisk land, og det må på grund af idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund antages, at han i det pågældende land vil begå forbrydelser, jfr. § A, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 5»
- 16°: udlændingen vil rejse til et andet nordisk land, hvor hans indrejse på grund af begåede borgerlige forbrydelser af særlige grunde ikke er ønskelig, jfr. § A, stk. 2, nr. 1, jfr. § 2, stk. 2, nr. 6,
- 17°: udlændingen er tidligere udvist af et andet nordisk land med tilhold og er indrejst i Danmark uden tilladelse til indrejse i Danmark og andre nordiske lande, hvortil han vil rejse, jfr. § A, stk. 2, nr. 2,
- 18°: udlændingen vil rejse til et andet nordisk land uden at have midler til sit underhold i det pågældende land eller til sin hjemrejse, jfr. § A, stk. 2, nr. 3. Bestemmelsen gælder ikke, hvis udlændingen har adgang til forsørgelse i det pågældende land.

De under A , 7 og lo omhandlede tilfælde omfatter mere end en udvisningsgrund.

De under 12 - 18 nævnte tilfælde vedrører ikke nordiske statsborgere.

Udvisning i de under nr. 8° og 12° - 18° nævnte tilfælde kan ikke ske, hvis udlændingen er EF-statsborger.

Den usikkerhed, som er anført i kritikken af udvisningsbestemmelserne, knytter sig derfor næppe så meget til en mangel på detaljerede forskrifter som til det forhold, at loven, bl.a. på grund af de mange henvisningsregler, er vanskelig at få overblik over og at arbejde med i praksis for personer, der ikke har meget nøje kendskab til sagsområdet. Den komplicerede systematik og overlappningen mellem enkelte bestemmelser muliggør endvidere en vis uskarphed i fortolkningen af reglerne. En anden systematisk opstilling, jfr. f.eks. den ovenfor under 3 foretagne opdeling af udvisningsgrundene i fem grupper, ville formentlig have været bedre egnet til en nærmere klargøring af grundene, deres indbyrdes betydning og eventuelle begrænsninger i anvendelsesmulighederne.

Kritikken udspringer imidlertid først og fremmest af det forhold, at der hersker forskellige opfattelser om det administrative skøn, der udøves, når lovens betingelser for udvisning er opfyldt, og hvorpå afgørelsen i det enkelte tilfælde beror. En nærmere normering af dette skøn er ikke blot vanskelig, men også i nogen grad betænkelig, fordi praksis kan blive låst fast på en uheldig måde, ganske i strid med lovens forudsætninger. I konkrete sager bliver kravet om udvisning i mange tilfælde frafaldet ud fra menneskelige hensyn, selvom udvisning efter fast praksis ville have været mulig og fuldt lovlig. Sådanne undtagelser kan måske vanskeliggøres ved skrevne regler, som fastlægger en detaljeret praksis.

Samtidig må det erkendes, at en væsentlig del af kritikken under alle omstændigheder kun kan imødekommes ved en ændring af selve lovgrundlaget. På dette punkt adskiller udvisningsproblematikken sig fra spørgsmålet om meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse.

Ud fra de ovennævnte hensyn - og da det af tidsmæssige grunde ikke har været muligt at foretage en tilbundsående gennemgang af udlændingelovens udvisningsbestemmelser og de dertil knyttede kompetenceregler og klagemuligheder - har udvalget i første omgang indskrænket sig til i bekendtgørelsesform at opstille nogle begrænsninger af udvisningsreglernes anvendelse, som ikke umiddelbart fremgår af loven. Ved opstillingen af disse begrænsninger har udvalget taget hensyn til de - forholdsvis sparsomme - udtalelser i motiverne til udlændingeloven, som er egnede til at indgå i en

sådan retlig normering, til den gældende praksis, således som den er beskrevet i bilag G samt til den navnlig af folketingets ombudsmand fremførte kritik.

Resultatet af udvalgets overvejelser fremgår af kapitel VI i nedenstående udkast til udlændingebekendtgørelse. Kompetencebestemmelserne om politiets beføjelse til at afvise og udvise, der nu findes i bekendtgørelse nr. 347 af 22.6.1973, foreslås samtidig ændret og overført til den almindelige udlændingebekendtgørelse.

Det har for den valgte fremgangsmåde været af væsentlig betydning, at udkastet til kapitlet om politiets adgang til at udvise sammenholdt med de oplysninger om udvisningspraksis, der findes i betænkningen, efter udvalgets opfattelse giver et klare grundlag for en saglig debat om den fremtidige udformning af udvisningsinstituttet, som kan være af væsentlig betydning for udvalget under dets videre arbejde.

Udvalget vil i den forbindelse understrege, at de fremsatte forslag hverken er udtryk for en foreløbig eller endelig stillingtagen til spørgsmålet om udformningen af udvisningsreglerne i en kommende udlændingelov. Udvalget har blot uden at foregribe senere overvejelser, så langt det var praktisk muligt inden for den tilmålte tid og på det givne lovgrundlag, villet imødekomme ønsket om tilvejebringelse af større klarhed og dermed sikkerhed på området.

6. Hovedpunkterne i udvalgets indstilling.

Som nævnt udvises et større antal udlændinge, der kun har opholdt sig i Danmark i kort tid (ikke over et år) og som ikke har nærmere tilknytning til landet. Udvisning sker på grund af subsistensløshed, ulovlig næring, prostitution, misbrug af spiritus eller euforiserende stoffer eller på grund af kriminalitet. For størstedelen af de pågældende indebærer udvisningen ikke noget alvorligere indgreb, idet virkningen alene er, at de for en årrække ikke har mulighed for at opholde sig i et land, som de ikke har nogen væsentlig tilknytning til. Udvalget har på det nuværende stadium af sit arbejde ikke fundet anledning til at foreslå supplerende regler om udvisning af sådanne personer.

Interessen har samlet sig om udvisning af personer, der har en nærmere tilknytning til landet. Det er sådanne tilfælde, der

har givet anledning til vanskelige overvejelser i praksis, og som har været genstand for offentlig debat. Udvalget har derfor i sit forslag søgt at præcisere og begrænse adgangen til at udvise personer med en vis tilknytning til landet.

Som kriterium for tilknytning til landet har udvalget af praktiske grunde valgt opholdstiden. Det forekommer vel ikke sjældent, at udlændinge, der har opholdt sig i landet i længere tid, stadig føler sig nærmere knyttet til et andet land end Danmark. Det er heller ikke ualmindeligt, at udlændinge selv efter adskillige års ophold kun vanskeligt forstår og taler dansk. Det må imidlertid antages, at opholdstidens længde gennemsnitligt giver det bedste mål for udlændinges tilknytning til landet, og det er i hvert fald rimeligt, at en udlænding efter en passende årrækkes forløb kan opnå den tryghed i tilværelsen, som en begrænsning af udvisningsmulighederne kan give. Endvidere har udvalget søgt at angive nogle væsentlige hensyn, der bør tages ved afgørelsen om udvisning. Det drejer sig om udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund, udlændingens alder, helbredstilstand, andre personlige forhold samt udlændingens personlige og familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere. Endelig skal der tages hensyn til udlændingens manglende eller ringe tilknytning til hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen efter udvisningen kan ventes at tage ophold.

Medens der i udvalget har været enighed om det hensigtsmæssige i at anvende opholdstiden som kriterium for en begrænsning af de udvisningsmuligheder, som loven indeholder, har der været delte meninger om, hvilke tidsrum der bør lægges til grund ved udformningen af de nærmere regler herom, og hvilke udvisningsgrunde der bør bortfalde under forudsætning af en bestemt tidsmæssig hovedinddeling. Udvalgets flertal foreslår, at de udvisningsmuligheder, som loven indeholder, begrænses, når udlændingen lovligt har boet her i mere end to år, og at der efter fem års ophold sker en yderligere begrænsning. Et mindretal (Peter Christensen, Gammeltoft-Hansen, Karen Andersen og Jørgen Bang) finder - med udgangspunkt i gældende praksis - at begrænsningen af udvisningsmulighederne bør indtræde allerede efter et års lovligt ophold. Disse medlemmer finder endvidere, at der efter 7 års ophold bør ske en ny begrænsning af de foreliggende udvisningsmuligheder.

Med hensyn til enkelthederne i udvalgets udkast skal man henviser til bemærkningerne til §§ 52 - 58 i udkastet.

IV. Udkast til bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet.

I medfør af lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973, og i medfør af kongelig anordning nr. 418 af 13. december 1952 om pastvang, fastsættes herved følgende:

I. Pas eller anden rejselegitimation.

§ 1. En udlænding skal ved indrejse og udrejse af landet være i besiddelse af pas eller andet legitimationsdokument, der gælder som rejselegitimation, jfr. §§ 3 - 5.

Stk. 2. Statsborgere i et andet nordisk land kan indrejse direkte fra og udrejse direkte til et af disse lande uden at være i besiddelse af pas eller anden rejselegitimation.

§ 2. Et pas gælder som rejselegitimation, når det opfylder følgende betingelser:

1. Passet skal være udstedt af en kompetent myndighed fra det land, hvori pasindehaveren er statsborger, og være forsynet med den udstedende myndigheds stempel eller segl. Rettelser i teksten skal være påført af en kompetent myndighed.

2. Passet skal indeholde oplysning om dets gyldighedstid.

3. Passet skal være gyldigt for rejse til Danmark og for tilbagerejse til udstederlandet.

4. Passet må kun lyde på en enkelt person, jfr. dog stk. 2.

5. Passet skal indeholde angivelse af pasindehaverens fulde navn, fødselstidspunkt, fødested og statsborgerforhold.

6. Passet skal indeholde et vellignende fotografi af pasindehaveren. Fotografiet skal være forsynet med den udstedende myndigheds stempel, således at dette er aftrykt delvis på fotografiet og delvis uden for dette.

7. Passet skal være forsynet med pasindehaverens underskrift.

8. Passet skal indeholde plads til afstemplinger.

9. Pas, der ikke er udfærdiget på engelsk, fransk, italiensk, hollandsk, norsk, spansk, svensk eller tysk, skal indeholde oversættelse af hele teksten til mindst et af disse sprog.

Stk. 2. Pas, som er udstedt til ægtefæller, gælder som rejselegitimation, når det opfylder kravene i stk. 1.

Stk. 3. Pas, hvori barn under 16 år er optaget med angivelse af fulde navn, køn og fødselstidspunkt gælder som rejselegitimation for barnet, når det ledsages af den voksne pasindehaver.

§ 3. Legitimationsdokument, som er udfærdiget af en kompetent dansk eller udenlandsk myndighed til en person, der er statsborger i et andet land eller statsløs (fremmedpas eller rejse-dokument for flygtninge), gælder som rejselegitimation, når det iøvrigt opfylder de krav, der er nævnt i § 2.

§ 4. Fælles legitimationsdokument (fællespas, kollektivpas) gælder som rejselegitimation for en gruppe af udlændinge, der med en rejseleder indrejser for sammen at opholde sig her i kortere tid, når rejselederen er i besiddelse af pas, og hver enkelt rejседeltager er i besiddelse af en legitimation udstedt af en offentlig myndighed.

Stk. 2. Fællespasset skal for at være gyldigt

1. være udstedt af en kompetent myndighed og være forsynet med dennes stempel eller segl,
2. indeholde oplysning om dets gyldighedstid,
3. være gyldigt for rejse til Danmark,
4. kun omfatte personer, som er statsborgere i udstederlandet, og som kan indrejse i Danmark på individuelt pas uden visum,
5. omfatte mindst fem og ikke flere end 50 personer,
6. indeholde angivelse af hver enkelt rejседeltagers fulde navn, fødselstidspunkt, fødested, statsborgerforhold og faste bopæl,
7. indeholde angivelse af rejselederens navn samt af nummer og udstedelsesdato for hans pas.

§ 5. Identitetskort og andre legitimationsdokumenter gælder som rejselegitimation i den udstrækning rigspolitichefen, tilsynet med udlændinge, bestemmer det.

§ 6. Tilsynet med udlændinge eller efter dets bemyndigelse politimesteren (politidirektøren) kan, når særlige grunde taler derfor, tillade, at en udlænding indrejser i landet uden at være i besiddelse af pas eller anden rejselegitimation.

§ 7. Dansk rejsedokument for flygtninge udstedes efter ansøgning i overensstemmelse med reglerne i Geneve-konventionen af 28.7. 1951 om flygtninges retsstilling til en udlænding, der af justitsministeren er anerkendt som flygtning i henhold til konventionen.

Stk. 2. Dansk fremmedpas udstedes efter ansøgning til en udlænding, der har tidsubegrænset opholdstilladelse eller opholdstilladelse i medfør af § 32, nr. 1, såfremt udlændingen ikke er i stand til at skaffe sig pas eller anden rejselegitimation og ikke er berettiget til dansk rejsedokument for flygtninge. Til andre udlændinge kan dansk fremmedpas udstedes under tilsvarende betingelser.

Stk. 3. Til en udlænding, der ikke har fast ophold i Danmark, kan rejsedokument for flygtninge og fremmedpas udstedes, når særlige grunde taler derfor.

Stk. h. Udstedelse af de nævnte rejselegitimationer kan nægtes, når det skønnes nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde.

§ 8. Rejsedokument for flygtninge og dansk fremmedpas udstedes af tilsynet med udlændinge eller efter dets bemyndigelse af politimesteren (politidirektøren).

Stk. 2. Har udlændingen tidsubegrænset opholdstilladelse, fastsættes gyldighedstiden til fem år. For andre udlændinge fastsættes gyldighedstiden til højst to år; forlængelse kan ske indtil fem år fra udstedelsesdagen.

Stk. 3. Rejsedokumentet og fremmedpasset forsynes med påtegning om, at det ikke er gyldigt for rejse til indehaverens hjemland. Tilsynet med udlændinge kan i særlige tilfælde meddele fritagelse herfor.

Stk. 4. Udstedelsen kan betinges af, at udlændingens tidligere pas eller rejselegitimation afleveres.

Stk. 5. For udstedelsen betales et gebyr på 25 kr. Forlængelser meddeles gebyrfrit.

Stk. 6. I øvrigt finder reglerne om udstedelse af pas til danske statsborgere tilsvarende anvendelse.

§ 9. Et dansk rejsedokument for flygtninge og et dansk fremmedpas kan inddrages efter samme regler, som gælder om pas til danske statsborgere, eller når grundlaget for udstedelsen er bortfaldet.

II. Indrejse- og udrejsekontrol.

§ 10. Ind- og udrejse må kun finde sted ved de grænseovergangssteder, havne og lufthavne, der er godkendt af tilsynet med udlændinge.

§ 11. Udlændinge skal ved indrejse fra et ikke nordisk land melde sig til paskontrol. Indrejse anses først for at være sket, når paskontrol har fundet sted.

Stk. 2. Udlændinge, der ikke er statsborgere i et nordisk land, skal tillige melde sig til paskontrol, når de indrejser i Grønland, medmindre indrejsen sker fra Danmark.

§ 12. Udlændinge, der som besætningsmedlemmer på skibe eller fly ankommer til dansk havn eller lufthavn, skal ikke melde sig til paskontrol, medmindre de afmønstres.

Stk. 2. Besætningsmedlemmer kan opholde sig på ankomststedet, så længe skibet eller flyet befinder sig dér, dog ikke ud over tre måneder. Med politiets tilladelse kan besætningsmedlemmer i kortere tid tage ophold uden for ankomststedet.

Stk. 3. Politiet kan forbyde bestemte besætningsmedlemmer at forlade skibet eller flyet.

§ 13. Skibsførere og førere af fly skal

1. påse, at personer, der ikke er besætningsmedlemmer, og som ikke kommer fra et andet nordisk land, forbliver ombord, indtil paskontrol har fundet sted,
2. underrette politiet om tilstedeværelsen af blindpassagerer ombord,

3. anmelde til politiet, såfremt et udenlandsk besætningsmedlem skal afmønstres her i landet,
4. anmelde til politiet, når et udenlandsk besætningsmedlem er rømmet eller har undladt at indfinde sig ombord,
5. på begæring af paskontrolmyndigheden afgive skriftlig erklæring om antallet af ankomende og afrejsende passagerer og besætningsmedlemmer,
6. på begæring aflevere et eksemplar af passagerlisten og besætningslisten.

§ 14. Udlændinge skal meddele paskontrolmyndigheden oplysninger til bedømmelse af, om indrejse kan tillades, jfr. lovens § 2.

III. Visum.

§ 15. Udlændinge, der ønsker at indrejse i Danmark, skal have deres pas eller anden rejselegitimation påtegnet (viseret) før indrejsen.

§ 16 Justitsministerens beslutninger om fritagelse for visum, jfr. lovens § 1, stk. 2, bekendtgøres i Statstidende.

Stk. 2. En oversigt over de grupper af udlændinge, som er fritaget for visum, bekendtgøres af tilsynet med udlændinge en gang årlig pr. 1. januar i Statstidende.

§ 17. Et visum giver indehaveren ret til at indrejse i landet, medmindre afvisning kan ske efter bestemmelserne i lovens § 2.

§ 18. Visum udstedes af en dansk diplomatisk repræsentation eller en dertil bemyndiget konsulær repræsentation.

Stk. 2. Tilsynet med udlændinge eller efter dettes bemyndigelse politimesteren (politidirektøren) kan, når særlige grunde taler derfor, tillade, at visum udstedes af paskontrollen ved ankomsten til landet, eller at en udlænding indrejser uden visum.

Stk. 3. Tilsynet med udlændinge eller efter dettes bemyndigelse politimesteren (politidirektøren) kan meddele tilbagerejse-

tilladelse til en udlænding, der opholder sig i Danmark.

§ 19. Visum kan gives til en eller flere indrejser indenfor et tidsrum af 12 måneder med ret til ialt tre måneders ophold.

Stk. 2. Et visum kan forlænges til ialt tre måneders ophold af tilsynet med udlændinge, og i særlige tilfælde kan der meddeles en yderligere frist til udrejse.

Stk. 3. Ansøgning om forlængelse skal indgives inden udløbet af det gældende visum til de i § 49, stk. 3, nævnte myndigheder.

§ 20. Visum meddeles således, at det udløber senest to måneder før udløbet af udlændingens pas, eller, hvis udlændingen ikke har pas, senest seks måneder før udløbet af tilbagerejsetilladelsen til det land, der har udstedt udlændingens rejselegitimation. Tilsynet med udlændinge kan tillade undtagelse herfra.

§ 21. En visumpligtig udlænding må ikke opholde sig i Danmark udover det tidsrum, der er angivet i det udstedte visum.

IV. Tilladelse til ophold og arbejde.

§ 22. Statsborgere i et andet nordisk land er fritaget for opholds- og arbejdstilladelse.

Stk. 2. Bestemmelserne i dette kapitel finder kun anvendelse på udlændinge, der ikke er omfattet af justitsministeriets bekendtgørelse om ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler.

a) Opholdstilladelse.

§ 23. En udlænding må ikke uden opholdstilladelse opholde sig i Danmark i længere tid end tre måneder fra indreisen. Heri fradrages den tid, hvori udlændingen inden for de sidste seks måneder før indreisen har haft ophold i Danmark eller et andet nordisk land. Har udlændingen opholdstilladelse i et andet nordisk land, og er den pågældende fritaget for pligten til at have visum efter

kapitel III, fradrages dog alene den tid, hvori udlændingen inden for de sidste seks måneder før indrejsen har haft ophold i Danmark.

Stk. 2. Tilsynet med udlændinge kan i særlige tilfælde meddele en udlænding, der har opholdt sig hér i de i stk. 1 og 2 anførte tidsrum, en kortere udrejsefrist.

§ 24. Børn under 16 år, der har fast ophold hos forældremyndighedens indehaver, er fritaget for opholdstilladelse.

§ 25. Til følgende udlændinge udstedes opholdstilladelse under hensyn til deres tilknytning til Danmark:

1. En udlænding, der tidligere har haft dansk indfødsret.
2. En udlænding, der samlever på fælles bopæl i ægteskab eller i fast samlivsforhold af længere varighed med en her fast boende dansk eller udenlandsk statsborger.
3. Mindreårigt barn af en her fast boende dansk eller udenlandsk statsborger eller dennes ægtefælle, når barnet bor hos forældremyndighedens indehaver.
- h. Forældre, der bor hos et dansk eller nordisk barn, der påtager sig forsørgelsen af forældrene.
5. Forældre til en udlænding, der har tidsubegrænset opholdstilladelse, på betingelse af, at ansøgeren bor hos barnet, at dette påtager sig forsørgelsen af ansøgeren i sit hjem, og at ansøgeren ikke har andre børn, som er nærmere til at påtage sig forsørgelsen. Ansøgeren skal normalt være over 65 år for mænd og 55 år for kvinder.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1, nr. 2 - 5, er betinget af, at familien råder over en passende bolig.

§ 26. Opholdstilladelse efter § 25 kan nægtes, når udlændingen på grund af sine personlige forhold kunne udvises eller på grund af en smitsom sygdom eller alvorligere sjælelig forstyrrelse må antages at frembyde fare eller væsentlige ulemper for sine omgivelser.

§ 27. Opholdstilladelse til mindreårige udlændinge med henblik på varigt ophold hos andre end forældremyndighedens indehaver meddeles til

1. adoption, der anbefales af et adoptionssamråd eller af adoptionsnævnet,

2. ophold hos barnets nærmeste familie, når der foreligger en særlig begrundelse for, at barnet ikke kan bo hos forældrene eller andre nære slægtninge i hjemlandet,

3. ophold hos andre, når ganske særlige omstændigheder foreligger, og når plejeforholdet anbefales af det sociale udvalg på grundlag af en tilsvarende undersøgelse som ved adoption af udenlandske børn.

§ 28. Opholdstilladelse med henblik på at gennemføre en uddannelse kan meddeles:

1. når uddannelsen er tilrettelagt af udenrigsministeriet eller undervisningsministeriet, eller

2. når uddannelsen ikke kan gennemføres i ansøgerens hjemland og udlændingens forsørgelse er sikret gennem egne midler, stipendium, studielån eller lignende. Udlændingen skal af vedkommende uddannelsesinstitution være godkendt til optagelse på grundlag af en passende grunduddannelse.

Stk. 2. Tilladelsen forlænges indtil afslutningen af det pågældende studium, såfremt udlændingen følger studierne regelmæssigt indenfor et normalt studieforløb.

§ 29. Opholdstilladelse med henblik på at gennemgå et kursus på en højskole eller lignende kan meddeles for varigheden af det pågældende kursus.

§ 30. Opholdstilladelse som led i en udveksling af skoleelever kan meddeles i indtil 12 måneder.

§ 31. Opholdstilladelse som "au pair" kan meddeles på de i den europæiske overenskomst af 24. november 1969 om "au pair"-ansættelse nævnte vilkår.

§ 32. Udenfor de i §§ 25 og 27 - 31 nævnte tilfælde kan opholdstilladelse i almindelighed kun meddeles:

1. hvis udlændingens indrejse eller forbliven er tilladt af justitsministeren i medfør af lovens § 6, stk. 3, eller
2. hvis udlændingen kan få arbejdstilladelse.

§ 33. Opholdstilladelse meddeles for højst et år. Efter to års ophold kan en tidsbegrænset opholdstilladelse dog meddeles for et længere tidsrum. Bestemmelserne i § 20 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En opholdstilladelse til en udlænding omfattet af § 25, stk. 1, nr. 1 - 3, § 27 og § 32, nr. 1, forlænges, medmindre tilladelsen kunne inddrages i medfør af § 37.

§ 34. Til udlændinge, der med henblik på varigt ophold lovligt har boet i Danmark i mere end fem år, meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse.

§ 35. I forbindelse med en tidsbegrænset opholdstilladelse kan der fastsættes sådanne betingelser, som formålet med opholdet, udlændingens egne forhold eller sikkerheds- eller sundhedsmæssige grunde tilsiger.

§ 36. Opholdstilladelse kan nægtes, hvis udlændingen undlader at give de oplysninger, som er nødvendige for at afgøre, om tilladelsen bør meddeles. Det samme gælder, hvis en udlænding, der opholder sig her i landet, undlader efter tilsigelse at give møde hos politiet for at meddele sådanne oplysninger.

§ 37. En opholdstilladelse kan inddrages

1. når udlændingen på grund af sine personlige forhold kunne udvises, eller
2. når det i ansøgningen eller tilladelsen angivne grundlag for en tidsbegrænset opholdstilladelse ikke længere er til stede.

Stk. 2. En tidsbegrænset opholdstilladelse kan endvidere inddrages, når udlændingen trods skriftligt pålæg undlader at over-

holde de for opholdstilladelsen eller en arbejdstilladelse fastsatte betingelser, såfremt tilsidesættelsen efter udtrykkelig tilkendegivelse vil medføre inddragelse.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 2 og stk. 2 finder ikke anvendelse for så vidt angår udlændinge, som med opholdstilladelse i medfør af § 25, stk. 1, nr. 1-3, § 27 eller § 32, nr. I, har boet her i landet i mere end to år.

§ 38. En opholdstilladelse bortfalder, når udlændingen opgiver sin bopæl i Danmark. Tilladelsen bortfalder endvidere, når udlændingen har opholdt sig uden for landet i mere end seks på hinanden følgende måneder. I det nævnte tidsrum medregnes ikke fravær på grund af værnepligt eller tjeneste, der træder i stedet herfor.

Stk. 2. Tilsynet med udlændinge kan bestemme, at en tilladelse ikke skal anses for bortfaldet efter stk. 1, hvis udlændingen har bevaret en væsentlig tilknytning til landet, eller når andre særlige grunde taler derfor.

b) Arbejdstilladelse.

§ 39. Udlændinge må ikke uden arbejdstilladelse tage beskæftigelse her i landet eller ved arbejder på søterritoriet og kontinentalsoklen. Arbejdstilladelse kræves tillige til beskæftigelse på dansk skib eller fly, der regelmæssigt ankommer til dansk havn eller lufthavn.

Stk. 2. Arbejdstilladelse kan ikke meddeles børn under 16 år, medmindre særlige grunde taler derfor.

§ 40. Følgende udlændinge er fritaget for arbejdstilladelse:

1. Personer ansat ved udenlandske diplomatiske eller udsendte konsulære repræsentationer eller i organisationer og institutioner, der omfattes af loven om rettigheder og immuniteter for internationale organisationer m.m. samt medhjælpere, som er ansat i den personlige husholdning hos sådanne personer.
2. Personale i udenlandske tog og biler i international trafik.

Stk. 2o Følgende udlændinge er for et tidsrum af tre måneder fra indrejsen fritaget for arbejdstilladelse:

1. Videnskabsmænd og foredragsholdere for så vidt angår undervisning eller lignende virksomhed, hvortil de er indbudt.
2. Kunstnere, bortset fra artister, restaurationsmusikere og lignende, samt professionelle idrætsudøvere.
3. Repræsentanter på forretningsrejse her i landet for udenlandske firmaer eller selskaber, der ikke har forretningskontor her.
4. Montører, konsulenter og instruktører, der er indrejst for at montere, efterse eller reparere maskiner, udstyr eller lignende eller for at informere om brugen heraf.
5. Personer, der er ansat i den personlige husholdning hos udlændinge, der opholder sig her i landet på besøg i indtil tre måneder.

§ 41. Arbejdstilladelse meddeles til de i § 25, stk. 1, nr. 1 - 3 og § 32, nr. 1 nævnte udlændinge. De i § 25, stk. 1, nr. 2 - 3 nævnte familiemedlemmer til udlændinge, som har tidsbegrænset opholdstilladelse, kan dog først opnå arbejdstilladelse efter to års fast ophold her i landet.

§ 42. Arbejdstilladelse som praktikant kan meddeles til udlændinge mellem 18 og 30 år, der beskæftiges i uddannelsesøjemed i kortere tid for at supplere en i udlandet påbegyndt eller erhvervet uddannelse.

Stk. 2. Den samlede beskæftigelse som praktikant kan ikke overstige to år.

§ 43. Arbejdstilladelse som husassistent i privat husholdning kan meddeles en udlænding, når arbejdsgiveren godtgør, at det efter hans forhold er rimeligt, at han har husassistent. Tilladelsen kan kun meddeles enlige ansøgere, der bor hos arbejdsgiveren, og når forholdene i øvrigt ikke taler derimod.

Stk. 2. Den samlede beskæftigelse som husassistent kan ikke overstige to år.

§ 44. De i § 28 nævnte udenlandske studerende kan få arbejdstilladelse med ret til beskæftigelse i månederne juni, juli og august. Efter 18 måneders ophold kan de få tilladelse til beskæftigelse ved deltidsarbejde indtil 15 timer ugentlige

§ 45. Til andre udlændinge end de i §§ 41 - 44 nævnte meddeles arbejdstilladelse kun, når beskæftigelsesmæssige eller erhvervs-mæssige hensyn taler herfor.

§ 46. Til udlændinge, der får arbejdstilladelse i henhold til § 41, eller som får tidsubegrænset opholdstilladelse, meddeles arbejdstilladelse uden betingelser.

Stk. 2. Til andre udlændinge meddeles arbejdstilladelse til beskæftigelse ved et bestemt arbejde og/eller hos en bestemt arbejdsgiver. Tilladelsen kan af tilsynet med udlændinge eller den stedlige arbejdsformidling ændres til beskæftigelse ved et andet arbejde og/eller hos en anden arbejdsgiver.

Stk. 3. I forbindelse med de i stk. 2 nævnte tilladelser kan fastsættes andre betingelser, jfr. lovens § 9.

§ 47. En arbejdstilladelse har gyldighed i samme tidsrum som en opholdstilladelse, medmindre andet fremgår af tilladelsen.

Stk. 2. En arbejdstilladelse bortfalder, når udlændingens opholdstilladelse bortfalder efter § 38, eller når der er truffet endelig bestemmelse om opholdstilladelsens ophør på anden måde.

c) Almindelige bestemmelser om opholds- og arbejdstilladelse.

§ 48. Opholds- og arbejdstilladelse meddeles af tilsynet med udlændinge. Til de i § 40, stk. 1, nr. 1 nævnte personer, som nyder diplomatiske rettigheder, samt til deres familie, meddeles opholdstilladelse dog af udenrigsministeriet.

§ 49. Ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse skal indgives til en dansk repræsentation i ansøgerens hjemland eller i det land, hvor ansøgeren har haft fast ophold i de sidste seks måneder. Tilladelsen skal være opnået inden indrejsen.

Stk. 2. Ansøgning kan dog indgives her i landet i følgende tilfælde:

1. når udlændingen er omfattet af § 25, stk. 1, nr. 1, eller § 32, nr. I,
2. når udlændingen samlever i ægteskab med en her fastboende dansk eller nordisk statsborger eller en anden udlænding med tidsubegrænset opholdstilladelse,
3. når udlændingen er mindreårigt barn, der har fast ophold hos forældremyndighedens indehaver, og denne er dansk eller nordisk statsborger eller anden udenlandsk statsborger med tidsubegrænset opholdstilladelse,
4. når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Stk. 3. Ansøgning i henhold til stk. 2 indgives til tilsynet med udlændinge. Har ansøgeren bopæl eller ophold uden for København, Frederiksberg eller Københavns amt, kan ansøgning dog indgives til vedkommende politimester.

Stk. 4. Ansøgning skal indgives inden udløbet af et gældende visum eller inden 15 dage, før pligten til at have tilladelse indtræder.

Stk. 5. Ansøgning om forlængelse skal indgives inden 15 dage før tilladelsens udløb og kan indgives her i landet.

§ 5a Ansøgning om arbejdstilladelse hos en arbejdsgiver skal bortset fra de i § 41 nævnte tilfælde være vedlagt en arbejdskontrakt.

Stk. 2. I de i § 45 nævnte tilfælde skal kontrakten være godkendt af den stedlige arbejdsformidling, medmindre arbejdsministeren har tilladt undtagelse herfra.

V. Færøerne og Grønland.

§ 51. Et visum, en opholdstilladelse og en arbejdstilladelse gælder ikke for Færøerne og Grønland, medmindre dette udtrykkeligt er anført o

VI. Politiets beføjelse til at afvise eller udvise udlændinge.

§ 52. Udlændinge, der lovligt opholder sig her i landet, kan, når de har boet her i mere end to år, kun udvises af følgende grunde:

1. Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7, når udlændingens fortsatte ophold i landet ikke er ønskeligt af hensyn til statens sikkerhed eller som følge af udlændingens deltagelse i foranstaltninger, der har en mod den danske stat eller dens institutioner rettet fjendtlig karakter.
2. Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 6, når udlændingens fortsatte ophold i landet på grund af begåede borgerlige forbrydelser af særlige grunde ikke er ønskelig.
3. Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5, når det på grund af idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund må antages, at udlændingen under sit fortsatte ophold vil begå forbrydelser.
4. Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 6, når udlændingen
 - a. har opnået opholds- eller arbejdstilladelse ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser, eller
 - b. når udlændingen har taget beskæftigelse uden arbejdstilladelse.
5. Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 7, når udlændingen ikke er i besiddelse af de fornødne midler til sit underhold og efter indhentet udtalelse fra de sociale myndigheder ikke har adgang til forsørgelse her i landet.
6. Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 4, når udlændingen har for sømt at skaffe sig pas eller anden rejselegitimation, jfr. kapitel I.

§ 53. En udlænding, der med henblik på varigt ophold lovlig har boet her i landet i mere end fem år, kan kun udvises af de i § 52, nr. 1 - 3, 4a og 5 nævnte grunde.

§ 54. Den tid, hvori en udlænding har afsonet fængselsstraf eller været undergivet anden frihedsberøvelse i henhold til straffeloven, medregnes ikke i de i §§ 52 og 53 nævnte tidsrum.

§ 55. Ved afgørelsen af, om en udlænding bør udvises i medfør af §§ 52 og 53, skal der - foruden til udlændingens tilhørsforhold

til det danske samfund, herunder varigheden af opholdet her i landet - tages hensyn til, om udvisningen må antages at virke særlig belastende på grund af:

- a. udlændingens alder, helbredstilstand og andre personlige forhold,
- b. udlændingens personlige eller familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere,
- c. udlændingens manglende eller ringe tilknytning til hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen efter udvisning kan ventes at tage ophold.

Stk. 2. Ved afgørelsen af, om udvisning bør ske på grund af begåede forbrydelser, jfr. lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5 og 6, tages kun forhold af alvorligere karakter, som er fastslået ved dom og har medført frihedsstraf, i betragtning.

§ 56. De i § 52, nr. 4 og 6, nævnte udvisningsgrunde finder ikke anvendelse på udlændinge, der er statsborgere i et andet nordisk land. De i § 52, nr. 6, nævnte udvisningsgrunde finder ikke anvendelse på udlændinge, der omfattes af bekendtgørelsen af dags dato om ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler.

§ 57. Udvisningstilhold efter lovens § 5 meddeles for indtil tre år. Ved udvisning efter § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5 - 7, sker udvisning for fem år, 10 år eller for bestandig.

Stk. 2. Et tidsbegrænset tilhold meddeles således, at det udløber en 1. januar eller en 1. juli.

Stk. 3. Et udvisningstilhold kan efter ansøgning ophæves af tilsynet med udlændinge.

§ 58. Beslutning om afvisning træffes af politiet i den politikreds, hvortil indrejse finder sted, eller af tilsynet med udlændinge.

Stk. 2. Beslutning om udvisning træffes af tilsynet med udlændinge eller ved udvisning i medfør af lovens § 4, stk. 1, nr. 1, 2 og 7, af vedkommende politimester (politidirektøren).

Stk. 3. Beslutning om afvisning eller udvisning af en udlænding, der er omfattet af lovens § 6, stk. 3, træffes af justitsministeren.

VII. Kontrolbestemmelser m.v.

§ 59. Udlændinge over 16 år, der ikke er statsborgere i et nordisk land, skal under ophold her i landet til stadighed medføre deres pas eller anden rejselegitimation. Er der til udlændingen udstedt særskilt opholdstilladelse, skal denne i stedet medføres.

Stk. 2. Rejselegitimationen eller opholdstilladelsen skal på forlangende forevises for politiet.

§ 60. Politiet kan give udlændinge pålæg om at melde sig hos politiet til bestemte tider, når dette er begrundet i hensynet til statens sikkerhed eller opretholdelsen af ro og orden.

§ 61. Den, der driver hotel, pensionat, herberg eller lejrplads, skal indgive anmeldelse til politiet om ankomne udlændinge.

Stk. 2. Anmeldelsespligten omfatter ikke følgende udlændinge:

- a. statsborgere i et andet nordisk land
- b. statsborgere i et EF-land (Belgien, Frankrig, Holland, Irland, Italien, Luxembourg, Storbritannien og Forbundsrepublikken Tyskland).
- c. udlændinge, der ikke er fyldt 16 år.

§ 62. Anmeldelsen skal indeholde oplysning om udlændingens fulde navn, fødselstidspunkt, statsborgerforhold, stilling, faste bopæl, ankomstdato, forrige og næste opholdssted, og hvilken rejselegitimation udlændingen er i besiddelse af.

Stk. 2. Rejselegitimationen skal kræves forevist til kontrol af rigtigheden af de givne oplysninger.

Stk. 3. Anmeldelsen skal underskrives af udlændingen og af værten eller dennes repræsentant.

Stk. 4. Anmeldelsen sker på blanket for hver enkelt udlænding. For deltagere i fællesrejser kan politiet dog tillade, at

at der i stedet anvendes fælleslister, der alene underskrives af rejselederen og værten eller dennes repræsentant.

Stk. 5. Anmeldelsen afleveres eller sendes til politiet inden 24 timer efter udlændingens ankomst. Udgifterne ved fremsendelsen afholdes af politiet.

§ 63. Den, som driver hotel, pensionat, herberg eller lejrplads, skal tillige indføre de i § 62, stk. 1, nævnte oplysninger vedrørende alle udenlandske gæster, der er fyldt 16 år, i en særlig gæsteprotokol.

Stk. 2. Indførelsen skal finde sted straks efter udlændingen ankomst. Straks efter afrejsen skal datoen herfor ligeledes indføres i protokollen.

Stk. 3. Politiet skal til enhver tid have adgang til protokollerne. Disse skal opbevares i to år, efter at de er udskrevet.

Stk. 4. Politiet kan tillade, at logigivere indfører udenlandske gæster i et af politiet godkendt kartotek i stedet for i gæsteprotokollen.

§ 64. Politiet kan pålægge andre logigivere, der mod eller uden vederlag yder natlogi til udlændinge, at føre gæsteprotokol efter reglerne i § 63.

§ 65. Udformningen af de i §§ 62 og 63 nævnte blanketter, protokoller og kartoteker bestemmes af tilsynet med udlændinge.

Stk. 2. Udgifterne til indkøb af blanketter, protokoller og kartoteker afholdes af logigiveren.

Stk. 3. Blanketter m.v. skal udfyldes tydelig med blæk, kuglepen eller maskinskrift.

VIII. Ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 66. Bekendtgørelsen træder i kraft den

Stk. 2. Fra samme dato ophæves justitsministeriets bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973 om udlændinges adgang til og ophold i landet og justitsministeriets bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1953 om politiets beføjelse til at afvise og udvise udlændinge.

Endvidere ophæves § 4, stk. 3, i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 114 af 30. marts 1963 om pas m.v.

V. Bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet.

Til § 1.

Bestemmelserne svarer til § 2 i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973 om udlændinges adgang til og ophold i landet (i det følgende citeret som udlændingebekendtgørelsen).

Efter § 1, stk. 1, i lov om udlændinges adgang til landet m.v. (lovbekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973) kan det ved kongelig anordning bestemmes, hvorvidt udlændinge ved ankomst til eller udrejse fra landet skal være forsynet med pas eller anden rejselegitimation. På samme måde kan det efter § 1, stk. 1, i pasloven (lov nr. 223 af 7. juni 1952 om pas til danske statsborgere m.v.) bestemmes, hvorvidt danske statsborgere ved ankomst til eller udrejse fra landet skal være forsynet med pas eller anden rejselegitimation.

I overensstemmelse hermed er det ved kongelig anordning nr. 418 af 13. december 1952 fastsat, at alle rejsende efter justitsministerens nærmere bestemmelse ved ankomst til eller udrejse fra landet skal være forsynet med pas eller anden rejselegitimation, samt at justitsministeren kan tillade danske, finske, islandske, norske og svenske statsborgere at indrejse fra Finland, Island, Norge og Sverige og udrejse til samme lande uden at være i besiddelse af pas eller anden rejselegitimation.

§ 1 i udkastet fastsætter herefter, at alle udlændinge undtagen nordiske statsborgere, der indrejser fra eller udrejser til et nordisk land, har pligt til at have pas eller anden rejselegitimation. Ved pas forstås nationalitetspas, dvs. pas udstedt af en stat til en af dens statsborgere. Ved andet legitimationsdokument, der gælder som rejselegitimation, forstås andre former for legitimation (fremmedpas, rejselegitimation for flygtninge, fællespas, identitetskort m.v.), jfr. nærmere §§ 3-5.

Til § 2.

Bestemmelsen fastlægger de nærmere krav til indholdet af nationalitetspas, for at disse kan danne grundlag for indrejse i

Danmark. Forslaget er i overensstemmelse med § 3 og § 5, stk. 1 og 2, i udlændingebekendtgørelsen.

Til § 3.

Bestemmelsen indeholder ligesom udlændingebekendtgørelsens § 4 den principielle anerkendelse af fremmedpas og rejselegitimation for flygtninge. Disse udstedes af en stat til andre end statens egne borgere, og giver ikke indehaveren ret til at rejse tilbage til udstederlandet, medmindre de er forsynet med en særlig tilbagerejsetilladelse. Derfor er indehaveren normalt visumpligtig.

Der findes ingen almindelige folkeretlige regler, som regulerer statens adgang til at udstede fremmedpas. Rejsedokument for flygtninge udstedes derimod efter reglerne i artikel 28, stk. 1, i Genève-konventionen af 28. juli 1951 om flygtninges retsstilling. Bestemmelsen er gengivet nedenfor i bemærkningerne til § 7.

Der er mellem de fleste europæiske lande indgået overenskomst om viseringsfrihed for indehavere af flygtningepas, jfr. konvention af 20. april 1959 om ophævelse af visumtvang for flygtninge.

Til § 4.

Bestemmelsen, der fastlægger betingelserne for anerkendelse af fællespas, har samme indhold som udlændingebekendtgørelsens § 5, stk. 3.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer til § 6 i udlændingebekendtgørelsen, men kompetencen til at godkende de nævnte legitimationspapirer foreslås dog tillagt rigspolitichefen, tilsynet med udlændinge, i stedet for justitsministeren. Godkendelse kræver herefter ikke justitsministeriets medvirken, men det kan i visse tilfælde være hensigtsmæssigt, at disse spørgsmål drøftes med justitsministeriet og udenrigsministeriet. Det er ikke fundet påkrævet at omtale dette i bekendtgørelsen.

Efter den gældende udlændingebekendtgørelse træffes en række afgørelser af "rigspolitichefen". I praksis træffes afgørelserne af tilsynet med udlændinge, som er den almindelige udlændingemynd-

dighed, og som er en afdeling af rigspolitichefembedet, under ledelse af en politimester. Af praktiske grunde benyttes i den følgende del af udkastet betegnelsen "tilsynet med udlændinge" for "rigspolitichefen, tilsynet med udlændinge".

Til § 6.

Bestemmelsen svarer til § 7 i udlændingebekendtgørelsen med den ændring, at tilsynet med udlændinge kan bemyndige politimesteren til at tillade indrejse uden pas.

Muligheden for at tillade indrejse uden pas benyttes i praksis i meget snævert omfang, f.eks. til kortvarige ophold, hvor det er undskyldeligt, at udlændingen ikke har pas, og hvor det er åbenbart, at udlændingen vil og kan udrejse igen. Endvidere tillades indrejse under tilsvarende omstændigheder i særlige tilfælde, hvor en udlænding har en rejselegitimation, der ikke er gyldig for Danmark.

Til § 7.

Bestemmelsen træder i stedet for § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 114 af 30. marts 1963 om udstedelse af pas og § 42 i cirkulære nr. 102 af 21. maj 1963 om udstedelse af pas.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1 har flygtninge, der er anerkendt som sådanne i henhold til flygtningekonventionen, ret til at få udstedt et rejsedokument i overensstemmelse med reglerne i konventionen og dennes tillæg.

En flygtning i flygtningekonventionens forstand er efter konventionens artikel 1, A, nr. 2, en person, der

"som følge af velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig udenfor det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til - eller på grund af sådan frygt, ikke ønsker - at søge dette lands beskyttelse; eller som ikke har nogen statsborgerret, og på grund af sådanne begivenheder befinder sig uden for det land, hvor han tidligere havde fast bopæl, og ikke er i stand til - eller, på grund af sådan frygt ikke ønsker - at vende tilbage dertil."

Efter konventionens artikel 1, C, kan en person miste sin flygtningestatus under visse omstændigheder, bl.a. når han frivilligt søger tilbage til det land, hvorfra han er flygtet, eller fordi de forhold, som førte til, at han blev anerkendt som flygtning, ikke længere er til stede, jfr. nærmere artikel 1, C, nr. 1) - 6).

Personer, der er flygtninge i den således angivne betydning, skal efter konventionens artikel 28, stk. 1, have en rejselegitimation i overensstemmelse med nærmere fastlagte regler. Bestemmelsen i konventionens artikel 28, stk. 1 lyder således:

"De kontraherende stater skal til flygtninge, der lovligt bor indenfor deres område, udstede rejsedokumenter til brug for rejse udenfor deres område, medmindre tvingende hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige orden tilsiger andet; på sådanne dokumenter skal bestemmelserne i tillægget til denne konvention finde anvendelse. De kontraherende stater kan udstede sådant rejsedokument til enhver anden flygtning indenfor deres område; de skal navnlig velvilligt overveje muligheden for at udstede sådant rejsedokument til flygtninge indenfor deres område, som ikke er i stand til at opnå et rejsedokument fra det land, i hvilket de lovligt er bosat."

Nærmere regler om rejsedokument for flygtninge er, som det fremgår, fastsat i tillægget til konventionen, hvortil henvises. Konventionen er kundgjort ved bekendtgørelse nr. 55 af 24. november 1955 i lovtidende C.

Flygtninge, der har fået udstedt rejsedokument, kan rejse i en række europæiske lande uden visum, jfr. konvention af 20 april 1959 om ophævelse af visumtvang for flygtninge.

Efter stk. 2 får udlændinge med tidsubegrænset opholdstilladelse ret til at få udstedt et dansk fremmedpas, hvis de ikke kan få rejsedokument for flygtninge eller anden form for pas eller rejselegitimation. Om betingelserne for at få en tidsubegrænset opholdstilladelse henvises til udkastets § 34 og bemærkningerne her til. Personer, hvis indrejse eller forbliven i landet er blevet tilladt af justitsministeren i henhold til lovens § 6, stk. 3, får

under tilsvarende betingelser ret til et dansk fremmedpas, selvom de ikke har tidsubegrænset opholdstilladelse.

Udvalget har fundet det rimeligt at give de personer, der har tidsubegrænset opholdstilladelse, ret til et dansk fremmedpas under hensyn til deres langvarige tilknytning til Danmark. For de personer, der uden at være omfattet af flygtningekonventionen har fået et tilladelse efter lovens § 6, stk. 3, gælder, at de på grund af deres truede situation ofte må forudse, at deres ophold i Danmark vil blive varigt. Selvom dette ikke skulle være tilfældet, vil de pågældende ofte være i en meget vanskelig situation i henseende til rejselegitimation. De er som regel ikke i stand til at skaffe sig et nyt pas fra hjemlandet, og hvis de har et gyldigt pas, ønsker de af forskellige grunde ofte ikke at benytte det.

Andre udlændinge kan få udstedt et fremmedpas, hvis de har behov for det, og det skønnes rimeligt at give dem det, f.eks. hvis de har vanskeligt ved at skaffe sig et pas fra hjemlandet.

Udstedelse af rejседokument for flygtninge og fremmedpas begrundes i de pågældende udlændinges tilknytning til Danmark. Det er derfor i stk. 3 foreslået, at disse rejselegitimationer kun under særlige omstændigheder kan udstedes til udlændinge, der ikke har fast ophold i Danmark. Sådanne omstændigheder kan foreligge, hvis en udlænding har dansk fremmedpas, der udløber inden for en kortere årrække, efter at han har fået ophold i et andet land, men hvor han ikke kan få rejselegitimation i det nye hjemland, f.eks. fordi han ikke har boet dér længe nok til, at han efter det nye hjemlands regler kan få udstedt rejselegitimation.

I praksis har tilsynet med udlændinge i enkelte tilfælde nægtet at udstede dansk rejselegitimation for flygtninge eller fremmedpas, hvis sikkerhedsmæssige grunde har talt derimod. Denne begrænsning er udtrykkeligt fastslået i flygtningekonventionens artikel 28, stk. 1, og foreslås optaget i udkastet som også gældende for fremmedpas.

Til § 8.

Stk. 1 vedrørende kompetence til at udstede dansk rejselegitimation for udlændinge svarer til pasbekendtgørelsens § 4, stk. 3, og pascirkulærets § 42, stk. 1 og stk. 3.

Stk. 2 gengiver den gældende praksis vedrørende begrænsning

af gyldighedstiden af reisedokument for flygtninge og fremmedpas.

Det samme gælder bestemmelserne i stk. 3 vedrørende rejselegitimationens gyldighed for rejse til hjemlandet.

I særlige tilfælde bør der dog kunne udstedes flygtningepas eller fremmedpas med ret til tilbagerejse til hjemlandet. Dette kan der være behov for, hvis en flygtning på grund af ændrede politiske forhold ønsker at rejse tilbage til sit hjemland, men ikke har mulighed for at få udstedt et pas fra hjemlandet, før han er repatrieret. Endvidere kan udlændinge have behov for at få udstedt fremmedpas med ret til tilbagerejse, hvis deres tidligere hjemland (statsborgerlandet) vil tillade, at de rejser tilbage på besøg, men ikke tillader, at de indrejser på et reisedokument for flygtninge.

Bestemmelsen i stk. 4 vedrørende aflevering af udlændingens tidligere pas eller rejselegitimation er udtryk for den almindelige regel i paslovgivningen, at en person ikke bør have mere end et pas eller anden rejselegitimation.

Gebyrbestemmelsen i stk. 5 er uændret.

Vedrørende stk. 6 bemærkes, at reglerne om udstedelse af pas til danske statsborgere m.v. findes i lov nr. 223 af 7. juni 1952 om pas til danske statsborgere m.v., bekendtgørelse nr. 114 af 30. marts 1963 om pas m.v. og cirkulære nr. 102 af 21. maj 1963 om udstedelse af pas.

Til § 9.

Pas til danske statsborgere kan i henhold til § 2 i lov nr. 223 af 7. juni 1952 om pas til danske statsborgere m.v. inddrages

1. når der er rejst sigtelse mod den pågældende for et strafbart forhold, som kan antages at medføre frihedsstraf, og der på grund af sagens beskaffenhed eller den sigtedes forhold er føje til at antage, at han vil unddrage sig ansvaret ved udrejse af landet eller forbliven i udlandet.
2. når den pågældende er idømt frihedsstraf, som ikke er afsonet, eller er pålagt bødestraf eller konfiskation,

som ikke er erlagt, eller for hvilken sikkerhed ikke foreligger, og der på grund af sagens beskaffenhed eller den sigtedes forhold er føje til at antage, at han vil unddrage sig ansvaret ved udrejse af landet eller forbliven i udlandet.

3. når den pågældendes udrejse ville stride mod bestemmelser i lovgivningen, der har til formål at sikre en persons tilstedeværelse her i landet, indtil han har opfyldt ham påhvilende forpligtelser overfor det offentlige eller overfor private.

Pasnægtelse kan kræves forelagt retten til afgørelse, jfr. nærmere paslovens § 2, stk. 2 og 3.

Bestemmelserne i paslovens § 2, stk. 1, nr. 2 og 2, suppleres af reglerne i retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 6, jfr. stk. 1, hvorefter retten, hvis sigtede samtykker heri, i stedet for varetægtsfængsling kan bestemme, at sigtede hos politiet skal deponere pas eller andre legitimationspapirer. Vedrørende bødedomme bestemmes i retsplejelovens § 999, stk. 2, at hvis der er grund til at antage, at den dømte vil forlade landet, inden fuldbyrdelse kan ske efter ankefristens udløb eller meddelelse af ankeafkald, eller på anden måde søger at unddrage sig fuldbyrdelse, kan det i bødedommen bestemmes, at bødestraf kan inddrives, medmindre der stilles sikkerhed for dens betaling. For upåankelige bødedomme og indenrettlige bødevedtagelser kan politimesteren under tilsvarende omstændigheder straks lade afgørelsen fuldbyrde, medmindre der stilles sikkerhed for bødens betaling, jfr. retsplejelovens § 999, stk. 3.

Bestemmelsen i paslovens § 2, stk. 1, nr. 3, er i enkelte tilfælde anvendt overfor personer, der ønskede at emigrere, og som havde uafgjorte bidragsforpligtelser her i landet.

Inddragelse af rejselegitimation og fremmedpas vil efter den foreslåede bestemmelse tillige kunne ske, når betingelserne for udstedelsen er bortfaldet, f.eks. når en flygtning har opnået dansk statsborgerskab, eller når en flygtning eller indehaver af et fremmedpas får udstedt pas eller anden rejselegitimation fra hjemlandet eller et andet land, eller rejser til sit hjemland

eller tager fast ophold i et andet land. I sidstnævnte tilfælde kan inddragelse dog ikke ske, hvis særlige grunde taler for at lade den pågældende beholde passet, jfr. bemærkningerne til § 7, stk. 3.

Til §§ lo - 14.

Bestemmelserne vedrørende ind- og udrejse samt anmeldelse til paskontrollen svarer med enkelte mindre ændringer til udlændingebekendtgørelsens §§ 14 - 18 og § 20.

§ 11, stk. 2, 2. punktum, er nyt og præciserer, hvornår indrejse er sket. Det følger heraf, at en udlænding for så vidt godt kan være fysisk til stede på dansk territorium, uden at den pågældende anses for indrejst. Dette kan f.eks. være tilfældet for asylsøgende personer, der afventer justitsministeriets afgørelse i medfør af lovens § 6, stk. 3. En række krav, der knytter sig til selve indreisen (f.eks. pas, jfr. § 1, eller visum, jfr. § 15), får således ingen betydning i forhold til asylsøgende udlændinge, der opnår justitsministeriets tilladelse til at indrejse i landet.

Til § 15 og § 16.

Efter udlændingelovens § 1, stk. 2, træffer justitsministeren bestemmelse om, hvorvidt et pas eller legitimationsdokument skal være påtegnet tilladelse (visum) til indrejse eller udrejse af landet. I medfør af denne bestemmelse er visumtvangen ophævet i forhold til et stort antal landes statsborgere, således at det overvejende flertal af udlændinge, der indrejser til Danmark, er fritaget for visum. Forslaget til udlændingebekendtgørelsens §§ 15 - 16 fastsætter herefter som almindelig regel, at udlændinge er visumpligtige, medmindre de er fritaget for visum i henhold til justitsministerens bestemmelse.

Bestemmelsen om offentliggørelse af viseringsfritagelser svarer til udlændingebekendtgørelsens § 13. Oversigten over viseringsfritagelser skal efter udkastets § 16, stk. 2, dog kun bekendtgøres en gang årlig.

Til § 17.

Under hensyn til at den prøvelse, der finder sted ved be-

handlingen af visumansøgningen, ofte må ske på et ufuldstændigt grundlag, giver et visum ikke ubetinget ret til indrejse. Udlændingen kan uanset et udstedt visum afvises, hvis der er afvisningsgrundlag efter lovens § 2.

Til § 18.

Bestemmelsen i stk. 1 om de diplomatiske repræsentationers adgang til at udstede visum svarer til udlændingebekendtgørelsens § 10. Bestemmelsen i stk. 2 om undtagelsesvis indrejse uden visum svarer til udlændingebekendtgørelsens § 11. Bestemmelsen i stk. 3 vedrørende tilbagerejsetilladelse svarer til udlændingebekendtgørelsens § 12, stk. 2.

Til § 19.

Bestemmelsen i stk. 1 præciserer, at visum kun kan gives med ret til ophold i indtil tre måneder. Hvis der skal gives tilladelse til længere ophold, skal dette ske i form af en opholdstilladelse.

Stk. 2. Bestemmelsen er i overensstemmelse med praksis, hvorefter tilsynet med udlændinge kan forlænge et for kortere tid end tre måneder meddelt visum og i særlige tilfælde tillade kortere forlængelser af opholdet herudover. En sådan forlænget udrejsefrist er ikke en opholdstilladelse og giver derfor f.eks. ikke ret til at indgive ansøgning om opholds- eller arbejdstilladelse her fra landet, jfr. udkastet til § 49.

Bestemmelsen i stk. 3 tilsigter at modvirke, at udlændinge ved for sen indgivelse af ansøgninger søger at forhale deres udrejse af landet.

Til § 20.

Bestemmelsen er ny. Den er i overensstemmelse med tilsynet med udlændinges praksis for udstedelse af visum. Kravet om, at rejselegitimation skal være gyldig udover visumperioden, er nødvendigt for at sikre, at udlændingen kan rejse tilbage til sit hjemland efter ophold her i landet, selvom han på grund af ansøgning om opholdstilladelse eller forlængelse af visum eller

af anden grund uden tilladelse er forblevet her i landet udover visummets gyldighedstid.

Hvis den pågældendes pas ikke er gyldigt for mere end visumperioden, opstår i visse tilfælde vanskeligheder med tilbagesendelsen af udlændingen, f.eks. fordi det land, der har udstedt passet, nægter at lade ham rejse ind efter udløbet af passets gyldighed, eller fordi pasindehaveren efter hjemlandets love pådrager sig strafansvar ved at forblive i udlandet efter udløbet af passets gyldighedstid. Disse vanskeligheder forebygges ved to månedersreglen. I de tilfælde, hvor udlændingens rejselegitimation ikke i sig selv giver ret til tilbagerejse (f.eks. ved et fremmedpas), således at tilbagerejseretten beror på en særlig tilladelse, er sikkerhedsmarginen sat til seks måneder. Tilsynet kan dog forkorte disse frister.

Til § 21.

Bestemmelsen fastslår, at en udlænding har pligt til at forlade landet, når hans visum udløber. Selvom dette er en selvfølge, har udvalget fundet en udtrykkelig bestemmelse herom ønskelig, da udlændingen, hvis han forbliver i landet udover visumperioden, kan pådrage sig strafansvar, ligesom han kan udvises efter udlændingelovens § 4, stk. 1, nr. 6.

Til kap. IV.

Bestemmelserne i dette kapitel vedrører betingelserne for at få opholds- og arbejdstilladelse. I afsnit a) fastsættes betingelserne for opholdstilladelse og betingelserne for ophold i landet uden særlig tilladelse. Afsnit b) omhandler reglerne om arbejdstilladelse, mens afsnit c) vedrører fælles regler om fremgangsmåden ved ansøgning m.v..

Til § 22.

Stk. 1 fastsætter, at nordiske statsborgere er fritaget for opholds- og arbejdstilladelse i overensstemmelse med de fællesnordiske regler om pasfrihed og fælles arbejdsmarked, jfr. den gældende udlændingebekendtgørelses §§ 21, nr. 1, og 24, stk. 2, nr. 1.

Stk. 2 bestemmer, at kapitel IV ikke finder anvendelse på de udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler om ophold og arbejde, jfr. ovenfor side 30 (kap. II, 1). Om disse udlændinge henvises til udkastet til bekendtgørelse om ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler, jfr. den nugældende bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler.

Til § 23.

Bestemmelsen gengiver i forenklet form indholdet i udlændingelovens § 3, stk. 2 og 3, hvorefter en udlænding ikke uden særlig tilladelse må opholde sig i landet udover tre måneder fra indrejsen i et nordisk land. I tidsrummet af tre måneder fradrages det tidsrum, hvori udlændingen har haft ophold i et nordisk land indenfor de sidste seks måneder før indrejsen i et af disse lande.

Til § 24.

Bestemmelsen om, at børn under 16 år med ophold hos forældre-myndighedens indehaver er fritaget for opholdstilladelse, svarer til udlændingebekendtgørelsens § 21, nr. 2.

Til § 25.

Bestemmelsen i stk. 1 omfatter de tilfælde, hvor en udlænding efter hidtidig praksis normalt har fået opholdstilladelse, og hvor stærke menneskelige hensyn taler for, at udlændingen bør have et retskrav på at få en sådan tilladelse. Bestemmelsen omfatter såvel den første tilladelse som senere forlængelser.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, omfatter personer, der f.eks. på grund af emigration eller ægteskab har mistet deres danske indfødsret. Opholdstilladelse til disse har i praksis hidtil været begrænset til personer, der har haft deres opvækst her eller på anden måde har en særlig tilknytning til landet, navnlig hvis de taler dansk. Udvalget har fundet det rimeligt, at adgangen til ophold udvides til alle, der tidligere har haft dansk indfødsret

uanset faktiske tilknytningsmomenter.

Efter forslaget til nr. 2 kan en ægtefælle til en dansk eller udenlandsk statsborger, der bor fast her i landet, få opholdstilladelse, hvis udlændingen samlever med vedkommende. I praksis gives der opholdstilladelse til ca. 2.000 udlændinge om året på dette grundlag. Det har vist sig, at flere af disse ægteskaber kun har været indgået med det formål at skaffe udlændingen en opholds- og arbejdstilladelse, som ellers ikke ville kunne opnås på grund af det gældende stop for udenlandsk arbejdskraft. For at modvirke misbrug af denne art har det derfor været nødvendigt at indføre en række kontrolforanstaltninger, der håndhæves i de første to år af udlændingens ophold: Opholdstilladelse meddeles første gang for fire måneder og fornyes herefter to gange for fire måneder, hvorefter opholdstilladelse meddeles for to gange seks måneder. Forlængelse er betinget af, at udlændingen og den herboende ægtefælle afgiver erklæring om, at samlivet består. Endvidere foretages i nogle tilfælde nærmere undersøgelse af, om samlivet faktisk består.

Udvalget foreslår den gældende praksis med hensyn til opholdstilladelse til udlændinge på grundlag af ægteskab opretholdt. De pågældende bør have krav på en tilladelse, men det bør være en forudsætning, at der ikke blot er tale om et forsøg på omgåelse af fremmedarbejderstoppet. Da bevisvanskelighederne i så henseende er betydelige, kan udvalget tiltræde, at tilladelsen gøres afhængig af det konstaterbare faktum, at parterne bor sammen på fælles bolig, og udvalget finder tillige en vis efterfølgende kontrol i overensstemmelse med de hidtidige retningslinier uundgåelig.

Det er en forudsætning, at der er tale om et ægteskab, som ikke er uforeneligt med grundlæggende danske retsprincipper. Det er forekommet, at en udlænding, der i sit hjemland har indgået ægteskab med mere end en ægtefælle, og som samlever i Danmark med ægtefælle nr. 1, har søgt om tilladelse til indrejse og ophold også for ægtefælle nr. 2. Sådanne ansøgninger er i praksis blevet afslået. Dette vil også blive tilfældet efter den foreslåede regel. Det bigamiske ægteskab kan vel være gyldigt efter hjemlandets ret og må for så vidt angår retsvirkninger med hensyn til børn, arveret m.v. i så fald anerkendes i overensstemmelse med de almindelige regler herom i dansk international privatret. Samliv her i landet i bigamiske ægteskaber strider imidlertid imod den grundlæggende opfattelse i Danmark af ægteskabet og bør ikke give adgang til opholdstilladelse til mere end en hustru.

Det samme gælder med hensyn til ægteskaber indgået med en ægtefælle under den i straffelovens § 222, stk. 1, fastsatte alder af 15 år. Ægteskabet bør derfor ikke give ret til opholdstilladelse, før ægtefællen er fyldt 15 år.

Efter forslaget gives tillige opholdstilladelse til udlændinge, der lever i fast samlivsforhold af længere varighed med en her fastboende dansk eller udenlandsk statsborger. I praksis er der hidtil givet opholdstilladelse i disse tilfælde efter en konkret vurdering, hvor der særlig er blevet lagt vægt på varigheden og fastheden af parternes bekendtskab og samliv. Ved heteroseksuelle parforhold har man endvidere lagt vægt på årsagen til, at de pågældende ikke har indgået ægteskab. Der er normalt ikke blevet givet opholdstilladelse i disse tilfælde, medmindre samlivet har bestået i længere tid, og arbejdstilladelse er normalt først meddelt efter to års ophold.

Om de af folketingsmedlem Ebba Strange stillede spørgsmål om retningslinier for opholdstilladelse til udlændinge, som lever i homoseksuelle forhold med danske statsborgere, og justitsministerens besvarelse henvises til bemærkningerne foran side 18.

Udvalget mener, at der - som hidtil - bør kunne gives opholdstilladelse til udlændinge, der lever sammen med personer, der er fast boende i Danmark, når omstændighederne viser, at parforholdet har en fastere karakter. Dette gælder både homo- og heteroseksuelle forhold.

En regel, hvorefter selve etableringen af samlivsforholdet giver samme ret til opholds- og arbejdstilladelse som indgåelse af ægteskab, ville indebære betydelig fare for omgåelse af fremmedarbejderstoppet. En sådan regel, som tillige ville give uforholdsmæssigt administrativt besvær med kontrollen af samlivets fortsatte beståen, bør derfor ikke opstilles.

Udvalget anser det ikke for hensigtsmæssigt at fastsætte en bestemt tidsgrænse for samlivets varighed, f.eks. på to år, men finder i overensstemmelse med det af folketingets ombudsmand i skrivelse af 3. oktober 1978 udtalte (ovenfor side 18), at det må afgøres efter en konkret vurdering om et parforhold har haft en sådan fasthed og varighed, at det kan give grundlag for opholdstilladelse. Ved denne vurdering må der bl.a. lægges vægt på varigheden af parternes bekendtskab, deres eventuelle samliv i udlandet og i Danmark. Derimod kan der, som bestemmelsen er udformet;, ikke

længere for heteroseksuelle forholds vedkommende lægges afgørende vægt på baggrunden for, at parterne ikke ønsker at indgå ægteskab, men undladelse af at indgå ægteskab kan indgå i vurderingen af forholdets fasthed.

Efter bestemmelsen i nr. 3 kan børn under 18 år af en her fast bosiddende dansk eller udenlandsk statsborger eller dennes ægtefælle få opholdstilladelse, hvis barnet bor hos forældremyndighedens indehaver. Hvis børnene er under 16 år, er de i disse tilfælde fritaget for opholdstilladelse, jfr. § 24.

Forslaget medfører en udvidelse af adgangen til opholdstilladelse for børn, idet det hidtil har været en betingelse, at begge barnets forældre opholder sig i Danmark. Efter forslaget er det tilstrækkeligt, at en af forældremyndighedens indehavere opholder sig her. Forslaget giver endvidere ægtefællernes særbørn ret til opholdstilladelse. Disse har hidtil kun fået opholdstilladelse efter en konkret vurdering.

Efter gældende praksis er aldersgrænsen for familiesammenføring 20 år, jfr. bilag F, punkt 3.3. Efter § 3 i bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler, er aldersgrænsen i overensstemmelse med EF-reglerne for opholdstilladelse til børn 21 år.

Baggrunden for forslaget om nedsættelse af aldersgrænsen fra 20 til 18 år er dels nedsættelsen af myndighedsalderen til 18 år ved lov nr. 312 af 10. juni 1976, dels tilsynet med udlændinges erfaringer fra den praktiske administration. Det er således almindeligt, at børn af gæstearbejdere indgår ægteskab mellem det 18. og det 20. år. Da de pågældende er her som familiemedlemmer, og da de ved indgåelsen af ægteskabet etablerer en selvstændig familie, er forudsætningen for opholdstilladelse i og for sig bortfaldet. Tilsynet med udlændinge har dog i praksis som regel forlænget tilladelsen og har desuden - medmindre udlændingen har giftet sig kort tid efter at have fået opholdstilladelse - accepteret, at der blev meddelt opholdstilladelse til den pågældendes udenlandske ægtefælle.

Opholdstilladelse til børn er endvidere betinget af, at de pågældende tager ophold hos forældrene. Hvis de efter kort tid flytter fra forældrene, er forudsætningerne for tilladelsen bortfaldet, og muligheden for at inddrage den for så vidt til stede. Dette er man også veget tilbage for, da det efter danske forhold må anses

for urimeligt at tvinge 18 - 20-årige børn til at blive boende hos forældrene.

Den nuværende aldersgrænse på 20 år har således haft til konsekvens, at der på et spinkelt grundlag er givet opholds- og arbejdstilladelse til en række unge udlændinge og deres ægtefæller. En nedsættelse af aldersgrænsen til 18 år vil bevirke, at der bliver væsentligt færre af disse tilfælde. Da de fleste fremmedarbejdere nu har boet i Danmark i en årrække, vil det være rimeligt at stille det krav til dem - hvis de ønsker at få deres børn her til - at børnene skal indrejse så tidligt som muligt og i hvert fald, før de er fyldt 18 år. Hvis børnene efter nogle års ophold som familiemedlem stifter familie eller flytter fra forældrene, kan man med større rimelighed give dem fortsat opholds- og arbejdstilladelse.

Et mindretal (Karen Andersen og Gammeltoft-Hansen) finder det ønskeligt at opretholde den gældende 20 års-grænse for familiesammenføring af børn og herboende udenlandske forældre, der er statsborgere i lande uden for Norden og EF.

En nedsættelse af aldersgrænsen til 18 år indebærer en skærpselse i forhold til den hidtidige praksis, der ikke ses at have givet anledning til væsentlige ulemper. Hertil kommer, at den foreslåede ændring er forskelsbehandling af anden generation blandt herboende udenlandske statsborgere, afhængig af forældrenes nationalitetsforhold.

Det er endvidere mindretallets opfattelse, at en ændring i indrejsealderen fra det fyldte 20. år til det fyldte 18. år vil forringe de pågældende unges muligheder for at færdiggøre en eventuelt påbegyndt skolegang eller uddannelse i hjemlandet, inden den endelige familiesammenføring sker.

Opgørelsen af antallet af udenlandske børn viser, iflg. Danmarks Statistik, at den overvejende del hidtil har været i eller under skolealderen; således har der i de seneste tre år været følgende aldersfordeling:

	1.1.1977	1.1.1978	1.1.1979
0 - 6 år:	14.998	15.719	16.646
7 - 14 år:	10.378	11.259	12.114
15 - 19 år:	5.102	5.580	6.167

I de nævnte tre år fordeler aldersgruppen 15 - 19 år sig med ca. 25% fra henholdsvis nordiske og EF-lande og ca. 50% fra tredie-lande.

Den naturlige tilvækst, der kan imødeses på grund af herboende unge udlændinges valg af ægtefælle bosat uden for Danmark, vil efter mindretallets opfattelse ikke kunne begrænses ved den foreslåede skærpelse i en grad, der kan begrunde den anførte forsøksbehandling.

Udvalget har overvejet, om reglerne vedrørende familiesammenføring af mindreårige børn også bør gælde for plejebørn, der i hjemlandet har været optaget i den her bosiddendes husstand. Udvalget har bl.a. på grund af de bevismæssige vanskeligheder, som kan være forbundet med at fastslå et plejeforholds eksistens og varighed, ikke fundet at burde foreslå en udtrykkelig regel herom, men finder, at plejeforhold efter omstændighederne bør kunne give grundlag for opholdstilladelse på samme måde som egentlige slægtskabsforhold.

Efter forslaget til nr. 4 og 5 kan forældre til herboende danske, nordiske eller udenlandske statsborgere få opholdstilladelse hos et herboende barn, der påtager sig forsørgelsen af forældrene.

Forslaget er stort set i overensstemmelse med de hidtidige regler, der efter forhandling med socialministeriet er fastsat ved justitsministeriets skrivelse af 25. juni 1976. Det fremgår af brevvekslingen, at forsørgelseskravet vil blive administreret med smidighed.

For forældre til en udlænding, der er gift med en dansk eller en nordisk statsborger, har det været en betingelse, at vedkommende har haft ophold i Danmark i tre år. I andre tilfælde har fem års ophold i Danmark været en betingelse. Da det efter forslaget til nr. 5 er en betingelse, at udlændingen har tidsubegrænset opholdstilladelse, følger det af § 34, at fem års ophold i alle tilfælde vil være en betingelse for at kunne få opholdstilladelse for forældre efter nr. 5.

For så vidt angår forældre til ikke nordiske udlændinge er det yderligere en betingelse, at ansøgeren normalt er over 65 år for mænd og 55 år for kvinder. Aldersgrænsen svarer til den nu-gældende. Begrundelsen herfor er, at ansøgeren skal være udover den erhvervsaktive alder. Denne begrænsning er især begrundet i arbejdsmarkedshensyn.

Aldersgrænsen er ikke ufravigelig, jfr. "normalt". Aldersgrænsen kan navnlig fraviges, hvor en af forældrene ikke opfylder de anførte aldersgrænser, eller hvis ansøgeren er enke, der ikke hidtil har haft erhvervsmæssigt arbejde. Et medlem (Gammeltoft-Hansen) ønsker at understrege, at der tillige bør tages hensyn til, at den sædvanlige alder for ophør af erhvervsaktivitet kan være væsentlig lavere i den pågældendes hjemland end i Danmark.

Efter de nugældende retningslinier er det en betingelse, at slægtningen ikke har andre børn i hjemlandet. Dette gælder dog ikke, hvis slægtningen tidligere har været optaget i den herboendes hjem, eller hvor der foreligger en særlig baggrund for ønsket om familiesammenføring, f.eks. hvis den herboende efter hjemlandets lovgivning eller tradition har forsørgelsespligt overfor slægtningen. Udvalget foreslår, at denne regel afløses af et krav om, at ansøgeren ikke har andre børn, som er nærmere til at påtage sig forsørgelsen. Den foreslåede regel tilsigter ikke væsentlige ændringer i retstilstanden, men giver grundlag for en lidt smidigere praksis.

Efter de gældende regler kan der under ganske særlige omstændigheder gives opholdstilladelse til andre slægtninge samt plejeforældre, en stedfader eller -moder. Udvalget har ikke fundet det nødvendigt at optage en bestemmelse herom i bekendtgørelsen, men forudsætter, at denne praksis opretholdes.

Efter stk. 2 er det en betingelse for opholdstilladelse til familiemedlemmer m.v. efter nr. 2 - 5, at der er en passende bolig til rådighed for familien. Justitsministeriet har i skrivelse af 21. december 1972 efter forhandling med boligministeriet fastsat følgende retningslinier for afgørelsen af, om en bolig kan anses for passende:

- a. En selvstændig lejlighed kan kun anses for en passende bolig, når der ikke er over to personer pr. beboelsesrum.
- b. Et enkelt værelse kan kun anses for en passende bolig for en person eller et ægtepar uden børn.
- c. To eller flere enkelte værelser uden selvstændigt køkken og toilet kan ikke anses for en passende bolig for en familie med børn (mand, hustru og børn).

For så vidt angår opholdstilladelse efter stk. 1, nr. 2, får kravet om passende bolig normalt kun betydning i særlige tilfælde,

hvor en udlænding søger opholdstilladelse med henblik på at leve sammen med sin ægtefælle i en bolig, der herved bliver beboet med mere end to personer pr. beboelsesrum. Det forekommer, at en udlændings barn ved ægteskab bliver boende hos sine forældre sammen med ægtefællen i stedet for at etablere selvstændig bolig. Boligen for den således forøgede familie bliver derfor i visse tilfælde uacceptabel. Det er på baggrund af erfaringerne fra nogle boligområder fundet praktisk med en mulighed for at kunne gribe ind overfor sådanne forhold.

Til § 26.

Efter forslaget til § 25 får de der nævnte udlændinge et krav på opholdstilladelse, når de fastsatte betingelser er opfyldt. Det er derfor fundet nødvendigt udtrykkeligt at fastslå, at opholdstilladelse kan nægtes, såfremt der er udvisningsgrundlag, f.eks. fordi der er grund til at antage, at den pågældende under sit ophold her i landet vil begå lovovertrædelser. Det samme gælder, hvis udlændingen på grund af psykiske forstyrrelser eller smitsom sygdom må antages at frembyde fare eller væsentlige ulemper for sine omgivelser, jfr. EF rådsdirektiv 64/221 artikel 4, der indeholder tilsvarende begrænsninger for EF-statsborgeres ret til ophold. Om begrebet smitsom sygdom henvises til lov nr. 114 af 21. marts 1979 om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme, der i bilag til loven fastsætter, hvilke alment farlige og i øvrigt smitsomme sygdomme der er omfattet af loven. De i forslaget nævnte sjælelige forstyrrelser kan ikke afgrænses tilsvarende nøjagtigt. Formuleringen svarer tildels til bestemmelserne i §§ 2, stk. 2, og 8 i lov nr. 118 af 18. november 1938 om sindsyge personers hospitalsophold. Det må bero på en konkret vurdering af de foreliggende lægelige oplysninger, om sygdommen er af en sådan karakter, at opholdstilladelse bør nægtes.

Til § 27.

Med hensyn til praksis henvises til bilag F, punkt 4.2..
 Forslaget til nr. 1 er i overensstemmelse med praksis.

Forslaget til nr. 2 indebærer efter sin formulering en udvidelse i forhold til gældende praksis, idet der hidtil normalt

kun er givet opholdstilladelse med henblik på plejeophold hos nære danske slægtninge.

Dette skyldes, at man efter fremmedarbejderstoppet har konstateret en tendens til, at fremmedarbejdere ønskede yngre slægtninge hertil som plejebørn, for at de herigennem kunne få en uddannelse, som de ikke kunne få i hjemlandet, eller for at de kunne få arbejde her, når de fyldte 16 år. De pågældende har endvidere henvist til, at forældrene var gamle og vanskeligt kunne forsørge børnene samt til, at de levede under dårlige økonomiske og sociale forhold i hjemlandet.

Udvalget finder at sådanne ansøgninger i almindelighed fortsat må afslås, da en liberalisering kan medføre en udhuling af indvandrerstopet. Udvalget finder imidlertid ikke, at dette hensyn bør medføre, at adgangen for herboende udlændinge til at optage unge nære slægtninge i deres hjem helt bør udelukkes. Det må imidlertid være en forudsætning, at der foreligger en særlig begrundelse for, at barnet ikke kan bo hos forældrene eller nære slægtninge i hjemlandet.

Et medlem (Gammeltoft-Hansen) foreslår, at sætningen, "eller andre nære slægtninge i hjemlandet", udgår af udkastet. Især i tilfælde af forældrenes død bør det efter dette medlems opfattelse overlades til barnets eget valg, om det ønsker at tage ophold hos herboende nære slægtninge eller hos familie i hjemlandet.

Reglen i nr. 3 er i overensstemmelse med gældende praksis.

I almindelighed vil hensynet til barnets tarv tilsige, at der gennemføres en adoption, idet en eventuel afbrydelse af plejeforholdet vil skabe meget vanskelige problemer for et barn, der i løbet af kort tid bliver fuldstændig tilpasset danske forhold. Plejeforhold udenfor adoption bør derfor kun etableres, når ganske særlige omstændigheder foreligger og kun, hvis der er foretaget en undersøgelse, som sikrer, at plejeforholdet stemmer med barnets tarv.

Til § 28.

Forslaget angiver de tilfælde, hvor der kan gives opholdstilladelse med henblik på at gennemføre en uddannelse.

Om den nuværende praksis for opholdstilladelse til studerende henvises til bilag F, punkt 4.4.a.

Formålet med at give ikke fastboende udlændinge en uddannelse her i landet er at sætte udlændingen i stand til at udnytte denne uddannelse til gavn for sit hjemland. Udenlandske studerende har imidlertid i en række tilfælde efter endt uddannelse ikke ønsket at vende tilbage til deres hjemland. Mange andre har heller ikke vist sig i stand til at gennemføre uddannelsen, men har så ønsket at blive her som arbejdstagere.

Opholdstilladelse med henblik på at gennemføre en uddannelse bør derfor i almindelighed kun gives i de tilfælde, hvor uddannelsen er tilrettelagt af udenrigsministeriet eller undervisningsministeriet. Er uddannelsen tilrettelagt på anden måde, bør der foreligge en særlig begrundelse for, at udlændingen søger at gennemføre uddannelsen i Danmark. Det må for det første være en betingelse, at der ikke findes en tilsvarende uddannelse i ansøgerens hjemland, f.eks. studium i nordiske sprog. Hvis der findes en sådan uddannelse, men ansøgeren ikke kan optages på denne på grund af adgangsbegrænsning eller manglende kvalifikationer, bør den pågældende normalt ikke have opholdstilladelse. Det er endvidere en forudsætning, at udlændingens uddannelse er finansieret eller kan forventes finansieret. Dette må dokumenteres ved overførsel af fornødne midler fra hjemlandet eller bankgaranti.

Et medlem af udvalget (Gammeltoft-Hansen) finder de anførte fortolkningsbidrag til § 28, stk. 1, 2. punktum for restriktive. Hvorvidt uddannelsen kan gennemføres i ansøgerens hjemland, bør efter mindretallets opfattelse undergives en konkret vurdering i relation til den pågældende ansøger. Adgangsbegrænsning bør således ikke i sig selv føre til afslag på ansøgningen om opholdstilladelse med henblik på gennemførelse af uddannelsen i Danmark; men det bør efter omstændighederne tages i betragtning, hvori adgangskriterierne består, herunder navnlig om de indeholder et efter danske forhold diskriminatorisk element. Der kan endvidere forekomme situationer, hvor en ansøger kun under uforholdsmæssigt store vanskeligheder kan gennemføre uddannelsen i hjemlandet, f.eks. på grund af stærk politisk uro eller interne væbnede konflikter. Også i disse tilfælde vil det efter mindretallets opfattelse være rimeligt at tage en positiv afgørelse af ansøgningen om opholdstilladelse under overvejelse.

Udlændingen skal endvidere have en grunduddannelse, der er passende i forhold til den uddannelse, vedkommende ønsker her i

landet, og den institution, hvor uddannelsen skal foregå, skal have godkendt udlændingens optagelse.

Forlængelse af opholdstilladelse er efter stk. 2 betinget af, at udlændingen følger studierne normalt. Efter afslutningen af uddannelsen har udlændingen ikke krav på forlængelse af opholdstilladelsen. Således har en udlænding ikke krav på forlænget tilladelse, hvis han efter endt uddannelse ønsker at uddanne sig på et højere niveau. Han vil heller ikke kunne få arbejdstilladelse med henblik på praktisk arbejde indenfor det pågældende område, medmindre det praktiske arbejde er et led i selve uddannelsen. Hvis udlændingen f.eks. gifter sig med en herboende, vil han i kraft heraf, jfr. § 25, kunne få opholds- og arbejdstilladelse efter studiets afslutning. Dette er en ændring i forhold til gældende praksis, idet man hidtil i almindelighed har nægtet fortsat tilladelse i sådanne tilfælde.

Til § 29.

Efter bestemmelsen kan der gives opholdstilladelse med henblik på højskoleophold i overensstemmelse med den gældende praksis, der er beskrevet i bilag F, punkt 4.4.b.

Til § 30.

Efter bestemmelsen kan der i overensstemmelse med den nuværende praksis, jfr. bilag F, punkt 4.2., gives opholdstilladelse til skoleelever med henblik på, at de kan følge et dansk skoleår og supplere dette med et kortvarigt ophold som turister.

Til § 31.

"Au pair"-forhold.

Opholdstilladelse med henblik på ophold i indtil to år gives i praksis til udlændinge, der ønsker at forbedre deres sproglige og faglige kundskaber samt udvide deres kulturelle horisont, og som under opholdet har en familiær stilling hos en dansk familie mod til gengæld i et vist omfang at yde husarbejde eller lignende, jfr. bilag F, punkt 4.6. Nærmere regler for "au pair"-forhold er fastlagt i en europæisk overenskomst af 24. november 1969, (bekendtgørelse nr. 11 af 20. januar 1972, lovtidende B). "Au pair"

ansættelse sker ved anvendelse af en særlig kontrakt, der fastsætter vilkårene for opholdet, omfanget af udlændinges arbejdsbyrde, lomme penge m.v. I praksis har man indskrænket opholdstilladelse til "au pair" forhold til udlændinge fra EF-lande eller lande med et tilsvarende udviklingsniveau.

Begrundelsen herfor er, at herboende fremmedarbejdere efter indvandringsstoppet omgik dette ved at få slægtninge, der ikke var berettiget til ophold i kraft af familiesammenføringsreglerne, her til som "au pair", men med varigt ophold for øje, idet de efter forløbet af de to år, hvori de kan få opholdstilladelse, ved indgåelse af ægteskab eller på anden måde forsøgte at forblive i landet og derefter søgte ud på det almindelige arbejdsmarked. Endvidere har "au pair" tilladelser til udlændinge fra udviklingslandene været misbrugt til etablering af husassistentforhold, hvorunder udlændingen har haft fuldtidsbeskæftigelse til underbetaling. I begge tilfælde har udlændingen ikke som forudsat haft mulighed for at lære dansk og sætte sig ind i danske kulturelle forhold m.v.

Ligesom for husassistenter, jfr. forslaget til § 43, finder udvalgets flertal, at opholdstilladelse som "au pair" ikke bør begrænses til udlændinge fra EF lande og lande med lignende udviklingsniveau. Også udlændinge fra andre lande kan have et rimeligt begrundet ønske om at komme her til landet som "au pair" i en dansk familie eller i en herboende udenlandsk familie. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis udlændingen har knyttet forbindelse til en dansk familie under dennes ophold i udlandet. De tilfælde af misbrug af "au pair"-forhold, som er konstateret i praksis, kan vel begrunde en kritisk holdning ved vurderingen af de enkelte ansøgninger, men bør efter flertallets opfattelse ikke føre til, at man helt afskærer udlændinge fra et stort antal lande fra at få opholdstilladelse som "au pair". Det bør dog være en forudsætning for opholdstilladelse, at vedkommende udlænding har de uddannelsesmæssige forudsætninger for med udbytte at beskæftige sig med danske sproglige eller kulturelle forhold, samt at "au pair"-forholdet er reelt, hvilket vil sige, at udlændingen udfører arbejde i et begrænset omfang og har lejlighed til at følge kurser m.v. Hvis det under udlændingens ophold her i landet viser sig, at der ikke stiftes et reelt "au pair"-forhold, kan opholdstilladelsen inddrages efter forslaget til § 37, stk. 1, nr. 2. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne nedenfor til § 43 vedrørende husassistenter.

Et mindretal (Sønder, Søren Sørensen og Trolborg) finder under hensyn til de tidligere erfaringer med opholdstilladelse som "au pair", at bestemmelserne ikke bør medtages i udkastet. Disse medlemmer er enige med flertallet i, at det ikke bør være udelukket under ganske særlige omstændigheder at meddele opholdstilladelse som "au pair" til udlændinge fra udviklingslandene, men finder, at dette kan ske i administrativ praksis, jfr. i øvrigt bemærkningerne til §§ 42 - 44.

Til § 32.

Til § 32, nr. 1: Ifølge udlændingelovens § 6, stk. 3, må politiet ikke afvise en udlænding, der påberåber sig, at han har måttet søge tilflugt her som politisk flygtning og sandsynliggør rigtigheden heraf, men skal snarest forelægge spørgsmålet for justitsministeren til afgørelse.

Omfattet af § 32, nr. 1, er udlændinge, der spontant søger tilflugt her i landet, og som opnår status som flygtninge i henhold til Geneve-konventionen af 28. juli 1951 eller uden sådan status får opholdstilladelse ud fra humanitære hensyn, samt udlændinge, der modtages til varig bosættelse her i landet som led i mellemfolkelige bestræbelser for at løse flygtningespørgsmål.

Udvalget har på nuværende tidspunkt ikke overvejet de nærmere regler om flygtninges adgang til og ophold i landet, men man har fundet anledning til på dette sted i bekendtgørelsen og andetsteds at fremhæve denne persongruppe, som vel er omfattet af bekendtgørelsen, men i flere henseender indtager en særstilling, jfr. § 3, §§ 7 - 9, § 33, stk. 2, § 37, stk. 3, § 41, § 46 og § 49, stk., 2, nr. 1.

Til § 32, nr. 2: Der henvises til kapitel I, punkt 8 og kapitel II, punkt 5.

På grund af fremmedarbejderstoppet gives der for tiden kun i meget begrænset omfang arbejdstilladelse til udlændinge, der ikke har særlig tilknytning hertil. Det følger af udkastets §§ 42 - 44 sammenholdt med §§ 41 og 45, at denne praksis vil blive opretholdt i det væsentlige uændret. I det omfang, hvori der i øvrigt er grundlag for at meddele en sådan arbejdstilladelse, jfr. bilag F, punkt 3.1.2. (montører, konsulenter, instruktører, musikere, artister, overordnede funktionærer i udenlandske selskaber, specialister, undervisere og selvstændige erhvervsdrivende), bør opholdstilladelse naturligvis også kunne meddeles.

Til § 33.

Opholdstilladelse meddeles efter udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 1, for et bestemt tidsrum eller uden tidsbegrænsning. Om den praksis, tilsynet med udlændinge følger, med hensyn til tidsbegrænsning henvises til bilag F, punkt 7.

Efter forslaget til § 33, stk. 1 får udlændinge normalt tidsbegrænsede opholdstilladelser. Første opholdstilladelse meddeles for højst et år. Udvalgets flertal har under henvisning til den i bemærkningerne til § 25, stk. 1, nr. 2, omtalte praksis vedrørende opholdstilladelse på grundlag af ægteskab fundet, at det af hensyn til gennemførelsen af en effektiv kontrol i disse tilfælde vil være nødvendigt i den første tid af ægteskabet at give opholdstilladelse for et kortere tidsrum end et år. Også i andre tilfælde kan der være behov for tidsbegrænsede opholdstilladelser for kortere tid end et år, enten for at kunne kontrollere om grundlaget for opholdstilladelse fortsat er til stede, eller hvis formålet med opholdet kan opnås på mindre end et år.

Et medlem af udvalget (Gammeltoft-Hansen) foreslår, at ordet "højst" i stk. 1, 1. punktum, erstattes med ordet "normalt". Dette medlem finder, at der bør være mulighed for at meddele opholdstilladelse for en længere periode end et år, når det må anses for ubetænkeligt, f.eks. til flygtninge. Dette har hidtil været tilfældet for konventionsflygtnings vedkommende, og praksis bør på dette punkt opretholdes. Men også for personer med såkaldt B-status (d.v.s. flygtninge, som uden at have opnået status i henhold til Geneve-konventionen af 28. juli 1951 får opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 6, stk. 3) kan en længerevarende opholdstilladelse bidrage til en øget fornemmelse af tryghed hos den pågældende og dermed skabe bedre vilkår for integrationsbestræbelserne.

Efter to års ophold kan en udlænding efter § 33, stk. 1, 2. punktum, få opholdstilladelse for et længere tidsrum. Dette er i overensstemmelse med nuværende praksis, hvorefter udlændinge efter to - tre års ophold i en række tilfælde vil få forlænget opholdstilladelse for længere tid.

Efter forslaget til 3. punktum gælder dog den samme begrænsning som ved visumudstedelse, jfr. § 20, at en tilladelse skal udløbe senest to måneder før udløbet af udlændingens pas eller, hvis

udlændingen ikke har pas, senest seks måneder før udløbet af tilbagerejsetilladelsen til det land, der har udstedt rejselegitimation. Bestemmelsen er i overensstemmelse med nuværende praksis. Om begrundelsen for bestemmelsen henvises til bemærkningerne til § 20.

Kravet om besiddelse af pas fraviges overfor personer, der har tidsubegrænset opholdstilladelse, jfr. § 34, eller hvis der foreligger sådan særlig tilknytning til landet, at den pågeeldende må anses for accepteret for varigt ophold, jfr. § 37, stk. 3.

Som modstykke til bestemmelserne i stk. 1, der indebærer, at også opholdstilladelser med henblik på varigt ophold tidsbegrænses, har udvalget af retsbeskyttelseshensyn fundet det nødvendigt i forslaget til § 33, stk. 2, at fastslå, at visse udlændinge har krav på at få opholdstilladelsen forlænget. Dette gælder tidligere danske statsborgere, danskgifte m.v., mindreårige børn af herboende udlændinge, adoptivbørn m.fl. og personen hvis indrejse er tilladt af justitsministeren (flygtninge m.v.). Forlængelse kan dog afslås, hvis der er grundlag for inddragelse efter § 37.

Til § 34.

Bestemmelsen afløser udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 2, hvorefter udlændinge, der lever i ægteskab med danske statsborgere, og dansk fødte udlændinge får opholdstilladelse uden tidsbegrænsning, såfremt de med opholdstilladelse i fem år har haft og stadig har fast bopæl i landet. Med henblik på at øge udlændinges retsbeskyttelse foreslås det, at den af tilsynet med udlændinge fulgte praksis, hvorefter udlændinge med mere end fem års ophold i Danmark får tidsubegrænset opholdstilladelse, optages i bekendtgørelsen. Dette svarer til praksis med hensyn til EF-statsborgere, der efter EF-reglerne normalt straks skal have en fem-årig tilladelse og efter fem års ophold får en tidsubegrænset opholdstilladelse.

Udlændinge med tidsubegrænset opholdstilladelse har ret til at blive i landet, med mindre der foreligger et udvisningsgrundlag. Det er dog en forudsætning for den tidsubegrænsede opholdstilladelse, at udlændingen har boet her med henblik på varigt ophold. Udlændinge, der har boet her i fem år, f.eks. som stu-

derende, kan ikke få tidsubegrænset opholdstilladelse efter fem år, men må forlade landet, når deres studium er afsluttet, jfr. § 28.

Et medlem af udvalget (Karen Andersen) kan tilslutte sig synspunktet om, at der gives udlændinge, der opholder sig her for en længere årrække et retskrav på opholdstilladelse, men er af den opfattelse, at retskravet bør indtræde efter højst tre års fast ophold her.

Det er mindretallets indtryk, at de hyppige ansøgninger om forlængelse af den tidsbegrænsede opholdstilladelse omgiver udenlandske borgere med en usikkerhed, der gør det vanskeligt for dem at lægge planer, selv for den nærmeste fremtid for børn såvel som for voksne, og som vanskeliggør en rimelig tilpasning til landet. Efter mindretallets erfaring, og som det fremgår af bilag F, punkt 7, er denne usikkerhedsfornemmelse ikke ubegrundet.

Til § 35.

Med hjemmel i udlændingebekendtgørelsens §§ 23 og 26, jfr. lovens §§ 9, stk. 1 og 17, stk. 1, stilles der i praksis i et vist omfang betingelser i forbindelse med udstedelse af opholds- eller arbejdstilladelse. Således kan det fastsættes som betingelse, at udlændingen råder over passende bolig for sig og sin familie, jfr. herved forslaget til § 25, eller at den pågældende underkaster sig undersøgelse og behandling mod visse sygdomme, f.eks. tuberkulose. Også i forbindelse med arbejdstilladelse kan der stilles en række betingelser, jfr. udkastets § 46 og bilag F, punkt 6.

Udvalget har med forslaget til § 35 i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige grundsætninger søgt at afgrænse de betingelser, der kan stilles i forbindelse med en opholdstilladelse. Udvalgets flertal har fundet, at der bør være mulighed for at stille sådanne betingelser, som formålet med opholdet, udlændingens egne forhold eller sikkerheds- eller sundhedsmæssige grunde tilsiger.

To medlemmer af udvalget (Gammeltoft-Hansen og Karen Andersen) har foreslået bestemmelsen udformet således:

"§ 35. Til en tidsbegrænset opholdstilladelse kan der knyttes betingelser, der er begrundet i hensynet til den offentlige sikkerhed eller sundhed eller i hensynet til den pågældendes egne forhold under opholdet i Danmark."

Formålet med denne formulering er navnlig at udelukke, at der

stilles betingelser, som i det væsentlige er begrundet i immigrationspolitiske hensyn.

De øvrige medlemmer af udvalget har fundet, at formuleringen "hensynet til den pågældendes egne forhold under opholdet i Danmark" ikke med tilstrækkelig sikkerhed tillader at stille betingelser, der udfra hensynet til danske interesser bør stilles for at sikre, at opholdet i Danmark får det tilsigtede forløb.

Tilsidesættelse af betingelser for en tilladelse kan medføre straf efter udlændingelovens § 17, stk. 1. Undladelse af at opfylde en betingelse kan endvidere medføre, at tilladelsen inddrages, hvis undladelsen kan tilregnes udlændingen, jfr. bemærkningerne til § 37, stk. 2.

Når en udlænding har opnået tidsubegrænset opholdstilladelse, bør den pågældende i videst mulig udstrækning være ligestillet med danske statsborgere. Adgangen til at stille betingelser foreslås derfor alene knyttet til tidsbegrænsede opholdstilladelser.

Til § 36.

Bestemmelsen fastslår det selvfølgelige, at en udlændings undladelse af at give oplysninger kan medføre, at en tilladelse nægtes udstedt eller forlænget. Det samme gælder, hvis en udlænding efter modtaget tilsigelse undlader at give møde hos politiet for at give sådanne oplysninger. Bestemmelsen omfatter kun oplysninger, der er nødvendige af hensyn til afgørelsen af, om tilladelsen bør meddeles eller forlænges.

Til § 37.

En opholdstilladelse ophører i følgende tilfælde:

1. fordi gyldighedstiden udløber, uden at forlængelse finder sted
2. fordi udlændingen udvises, jfr. kapitel VI
3. ved inddragelse
4. ved udvandring eller længere bortrejse, jfr. forslaget til § 38.

Med hensyn til de tre førstnævnte ophørsgrunde henvises til kapitel II, punkt 6a) - c).

Inddragelse sker, fordi forudsætningerne for meddelelse af til-

ladelse har vist sig urigtige eller senere er svigtet. En inddragelse af en opholdstilladelse medfører et indgreb i opholdsretten på samme måde som en udvisning, men er en lempeligere fremgangsmåde.

Kun hvis en udlænding efter inddragelse af opholdstilladelse undlader at udrejse, kan han udvises efter lovens § 4, stk. 1, nr. 6. Adgangen til at inddrage en opholds- eller arbejdstilladelse fremgår ikke udtrykkeligt af udlændingeloven, men det er som nævnt side 34 i forarbejderne forudsat, at tilbagekaldelse af gyldige tilladelser kan finde sted. Også i forvaltningsretlig teori (Poul Andersen, Dansk forvaltningsret 5. udgave side 505 f.f. og side 511 f.f.) antages det, at en opholdstilladelse i visse tilfælde kan tilbagekaldes på grund af ændringer af faktiske omstændigheder. Om inddragelse af en opholdstilladelse i henhold til EF-bekendtgørelsen, når de for udstedelsen krævede forudsætninger ikke længere er til stede, henvises til den gældende EF-bekendtgørelses §§ 17 - 19 og udkastet til EF-bekendtgørelses §§ 12 - 14.

Udvalget har af retsbeskyttelseshensyn fundet det nødvendigt, at det i den kommende udlændingebekendtgørelse nærmere angives, under hvilke betingelser inddragelse kan finde sted. Dette er for det første tilfældet, hvis der foreligger udvisningsgrundlag. Inddragelse træder her i stedet for udvisning, når et udvisningstilhold undtagelsesvis ikke skønnes påkrævet.

For det andet kan en tidsbegrænset opholdstilladelse indtages, hvis grundlaget for tilladelsen ikke længere er til stede. Det er en forudsætning for inddragelse i dette tilfælde, at grundlaget for opholdstilladelse er nærmere fastlagt enten i udlændingens egen ansøgning eller i tilladelsen. Som eksempel kan nævnes, at en udlænding har søgt og fået opholdstilladelse med henblik på at studere ved en bestemt undervisningsinstitution, men forlader denne kort tid efter tilladelsens meddelelse. Som et andet eksempel kan anføres det tilfælde, at en udlænding udrejser eller udvises, hvorved grundlaget for hans familiemedlemmers tilladelse til fortsat ophold ophører.

Et medlem (Gammeltoft-Hansen) ønsker herved at fremhæve, at dersom opholdstilladelsen er meddelt efter udlændingelovens § 6, stk. 3, bør den ikke uden videre inddrages, selv om forholdene i den pågældendes hjemland er ændrede i en retning, der gør vedkommendes flygtningestatus tvivlsom.

Endelig kan en tidsbegrænset opholdstilladelse inddrages, hvis en udlænding ikke overholder de betingelser, der er knyttet til en opholds- eller arbejdstilladelse, jfr. bemærkningerne til udkastets § 35 (side 93). Det er i dette tilfælde en forudsætning, at der er givet et skriftligt pålæg om at overholde betingelserne, og at det udtrykkeligt er tilkendegivet, at tilsidesættelse af betingelserne vil medføre opholdstilladelsens inddragelse.

På grund af den utryghed, som muligheden for inddragelse af opholdstilladelse på grund af svigtende forudsætninger eller tilsidesættelse af betingelser kan skabe, har udvalget fundet det rimeligt, at bestemmelserne herom ikke skal kunne anvendes på udlændinge, der har boet her i mere end to år på grundlag af opholdstilladelse efter § 25, nr. 1-3, § 27 eller § 32, nr. 1, jfr. også bemærkningerne til § 33, stk. 2. Sådanne udlændinge, der har fået opholdstilladelse med varigt ophold for øje, kan derfor efter § 37, stk. 3, når der er gået to år, kun miste deres opholdstilladelse, når et udvisningsgrundlag er til stede.

Hvis en udlænding har opholdt sig i landet på to eller flere grundlag, indtræder den egentlige retsbeskyttelse først, når udlændingen har opholdt sig i landet i to år på det sidst indtrådte grundlag. Derimod kan selve varigheden af den pågældendes ophold her og dermed den mulige selvstændige tilknytning til landet efter et konkret skøn begrunde, at opholdstilladelren ikke inddrages.

Til § 38.

Efter forslaget til stk.1,1. punktum, bortfalder en tilladelse, når bopælen i Danmark opgives. Reglen findes ikke i den nugældende udlændingebekendtgørelse, men den må betragtes som en selvfølge, og der har i flere tilfælde været behov for reglen i praksis. En opgivelse foreligger, når en udlænding ved sine egne handlinger, f.eks. fraflytning til udlandet, salg af ejendom og ejendele eller på anden måde viser, at han ønsker at opgive sin bopæl. Andres dispositioner, f.eks. frameldelse af ham til folkeregistret, er uden betydning.

Bestemmelsen i stk. 1, 2. punktum, om bortfald af opholdstilladelse efter mere end seks måneders ophold udenfor landet har samme indhold som udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 3, og svarer til en tilsvarende regel indenfor EF-retten, jfr. den

gældende EF-bekendtgørelses § 16. Udvalget har overvejet at foreslå, at en opholdstilladelse først skal bortfalde efter 12 måneders fravær, hvis udlændingen har tidsubegrænset tilladelse. Man er dog afstået herfra under hensyn til, at forskellige tidsgrænser i denne forbindelse vil kunne skabe retsusikkerhed hos udlændingene. Den nugældende seks månedersregel må antages at være alle udlændinge bekendt, og indførelse af en ny grænse for udlændinge med tidsubegrænset opholdstilladelse vil kunne skabe usikkerhed.

Et medlem af udvalget (Gammeltoft-Hansen) finder dog ikke de anførte betænkeligheder tilstrækkelige til at udelukke den i sig selv velbegrundede regel om længerevarende adgang til fravær fra landet for udlændinge med tidsubegrænset opholdstilladelse. Dette medlem foreslår derfor, at § 38, stk. 1, 2. punktum, formuleres på følgende måde:

"Tilladelsen bortfalder endvidere, når en udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse har opholdt sig uden for landet i mere end seks på hinanden følgende måneder, eller en udlænding med tidsubegrænset opholdstilladelse har opholdt sig uden for landet mere end 12 på hinanden følgende måneder".

Som noget nyt foreslås i stk. 2, at tilsynet med udlændinge kan bestemme, at en tilladelse ikke skal anses for bortfaldet, hvis udlændingen har bevaret en væsentlig tilknytning til landet, eller når andre særlige grunde taler derfor. Reglen er i overensstemmelse med en praksis, hvorefter tilsynet eller justitsministeriet i visse tilfælde har truffet bestemmelse om, at en tilladelse ikke skal bortfalde, skønt udlændingen er vendt tilbage til Danmark efter mere end seks måneders fravær, f.eks. når det må anses for godtgjort, at udlændingen har haft til hensigt at vende tilbage inden seks måneder, men er blevet forhindret i at rejse på grund af sygdom eller andre uforudseelige hindringer. Man har endvidere i en række tilfælde efter ansøgning givet udlændinge tilladelse til fravær i mere end seks måneder. En tilladelse kan således være velbegrundet overfor udlændinge med tilknytning til Danmark, som ønsker at gennemføre en uddannelse i udlandet.

Til § 39.

Bestemmelsen fastsætter ligesom udlændingelovens § 9 og den gældende bekendtgørelses § 24, stk. 1, den almindelige regel, at

udlændinge ikke må tage arbejde her i landet uden tilladelse. Om baggrunden herfor og for det nugældende fremmedarbejderstop henvises til betænkningens kapitel I.

Medens udlændingebekendtgørelsens § 24 blot fastslår, at arbejdstilladelse kræves til beskæftigelse her i landet, præciserer forslaget til § 39, stk. 1, 1. punktum, at arbejdstilladelse også kræves til beskæftigelse ved arbejder på det danske søterritorium og på den danske kontinentalsokkel. Dette gælder, uanset om arbejdet finder sted efter bevilling i henhold til lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning eller indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund, eller efter tilladelse i henhold til lov nr. 237 af 8. juni 1977 om råstoffer eller om arbejdet lovligt kan udføres uden særlig tilladelse.

Det danske søterritorium er afgrænset ved kgl. anordning nr. 437 af 21. december 1966.

Søterritoriet for Færøerne og Grønland er afgrænset ved anordning nr. 128 af 18. marts 1976, jfr. anordning nr. 191 af 27. maj 1963.

Tilladelse kræves ikke til arbejde på skibe, der passerer søterritoriet på vej til danske eller udenlandsk havn, medmindre det drejer sig om et dansk skib, der regelmæssigt anløber dansk havn, jfr. 2. punktum. I det omfang udenlandske skibe efter saltvandsfiskeriloven eller internationale overenskomster kan drive fiskerivirksomhed på dansk søterritorium, kræves heller ikke arbejdstilladelse hertil. Udtrykket "arbejder på søterritoriet" sigter således til virksomheder, der drives fra faste anlæg af enhver art samt virksomheder, der drives fra flydende anlæg, der befinder sig på søterritoriet med henblik på anlægsvirksomhed eller udnyttelse eller udforskning af ikke levende naturforekomster. Under hensyn til den ringe praktiske betydning af afgrænsningen har udvalget ikke fundet det nødvendigt at præcisere afgrænsningen mere detaljeret i bekendtgørelsesteksten.

Kontinentalsoklens udstrækning følger af anordning nr. 259 af 7. juni 1963 vedrørende udøvelse af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel sammenholdt med konventionen om den kontinentale sokkel undertegnet i Geneve den 29. april 1958. Regler om udnyttelse af kontinentalsoklen er givet i lov om kontinentalsoklen, lovbekendtgørelse nr. 182 af 1. maj 1979, som i § 1, stk. 1, bestemmer, at kontinentalsoklens naturforekomster tilhører den

danske stat og kun må udnyttes og udforskes af andre efter bevilling eller tilladelse. Ved naturforekomster forstås efter § 1, stk. 2, mineraler og andre ikke levende forekomster samt visse fastsiddende levende organismer. Efter lovens § 3 gælder dansk ret med visse undtagelser for anlæg, som med henblik på udforskning eller udnyttelse af kontinentalsoklen befinder sig på sokkelområdet samt i sikkerhedszoner omkring anlæg. Det følger således af kontinentalsokkeloven, at arbejdstilladelse kræves til arbejde på anlæg, der befinder sig på kontinentalsoklen med henblik på udforskning eller udnyttelse af soklens naturforekomster, således som disse er defineret i lovens § 1, stk. 2. Således vil der f.eks. kræves tilladelse til udlændinge, der ønsker at arbejde på boreplatforme, uanset om de er mobile. Arbejder på skibe, der ikke kan karakteriseres som anlæg af den nævnte karakter, kræver ikke arbejdstilladelse efter stk. 1.

§ 39, stk. I, 2. punktum, fastsætter, at arbejdstilladelse tillige kræves til beskæftigelse på dansk skib eller fly, der regelmæssigt ankommer til dansk havn eller lufthavn. Der er ikke her ved tilsigtet realitetsændringer i forhold til de gældende regler om arbejdstilladelse til søfolk eller flypersonale. Af bestemmelsen følger nemlig modsætningsvis, at der ikke kræves arbejdstilladelse til beskæftigelse af udlændinge på danske skibe eller fly, som ikke regelmæssigt ankommer til dansk havn eller lufthavn, jfr. nu udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 2, nr. 3, og ej heller til besætningsmedlemmer på udenlandske skibe eller fly, selv om disse regelmæssigt ankommer til danske havne eller lufthavne, jfr. tildels udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 2, nr. 4.

Forslaget til § 39, stk. 2, hvorefter børn under 16 år normalt ikke kan få arbejdstilladelse, svarer til den gældende bestemmelse i udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 1, 2. punktum.

Til § 40.

Bestemmelserne i stk. 1 afgrænser på samme måde som udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 2, nogle persongrupper, der er fritaget for arbejdstilladelse. For statsborgere i et andet nordisk land følger fritagelsen af udkastet til § 22, stk. 1.

Bestemmelserne i stk. 2 svarer til udlændingebekendtgørel-

sens § 24, stk. 3, nr. 1 og nr. 4, stk. 2, nr. 5 og stk. 3, nr. 3 og nr. 2. Den eneste ændring er, at repræsentanter på forretningsrejse efter forslaget kun er fritaget for arbejdstilladelse for et tidsrum af tre måneder, medens de efter den gældende udlændingebekendtgørelse § 24, stk. 2, nr. 5, helt er fritaget for arbejdstilladelse. Denne ændring er uden praktisk betydning.

Til § 41.

Ifølge bestemmelsen får udlændinge, der tidligere har haft dansk indfødsret, ægtefæller til og børn af herboende danske eller udenlandske statsborgere, samt de personer, hvis indrejse eller forbliven er tilladt af justitsministeren i medfør af lovens § 6, stk. 3, krav på at få arbejdstilladelse. Disse personer er undtaget fra det almindelige fremmedarbejderstop. Udlændinge, der har fået opholdstilladelse i kraft af ægteskab med en ikke nordisk udlænding, der ikke har boet her i fem år, kan ifølge fremmedarbejderstoppet dog først få arbejdstilladelse efter to års ophold. Det samme gælder børn af sådanne udlændinge. Disse begrænsninger foreslås opretholdt.

Til § 42 - 44.

Medens udlændinge, der omfattes af forslaget til § 41, har krav på at få arbejdstilladelse, når betingelserne herfor er opfyldt, kan de personer, der er omfattet af forslaget til bestemmelsen i § 42 og de følgende bestemmelser, kun få en tilladelse, hvis forholdene taler derfor.

Flertallet af udvalgets medlemmer har fundet det af betydning som vejledning for offentligheden i bekendtgørelsen at optage visse af de tilfælde, hvor arbejdstilladelse efter praksis kan gives uanset fremmedarbejderstoppet, og hvor det er muligt at opstille regler for, under hvilke betingelser arbejdstilladelse kan forventes udstedt. Dette gælder praktikanter (§ 42), husassistenter (§ 43) og studerende (§ 44).

Et mindretal (Sønder, Søren Sørensen og Trolborg) finder ikke, at der er særlig anledning til netop at fremdrage disse tilfælde fremfor andre, hvor arbejdstilladelse kan gives uanset fremmedarbejderstoppet, jfr. bilag F, punkt 3.1.2. De finder

det tværtimod betænkeligt at nævne netop disse tilfælde, der i særlig grad er blevet misbrugt til omgåelse af fremmedarbejderstoppet. Ved udtrykkeligt at nævne disse tilfælde vil der utvivlsomt fremkomme en forøgelse af antallet af ansøgninger, der i de seneste år i modsætning til de første år efter fremmedarbejderstoppets indførelse i det væsentlige har været begrænset til tilfælde, hvor der har været en rimelig begrundelse for at meddele tilladelsen. Det administrative arbejde med at udskille de ansøgninger, der ikke er reelle, vil være omfattende og vanskeligt, og antallet af tilladelser må befrygtes at stige væsentligt, hvilket der, når henses til formålet med fremmedarbejderstoppet, ikke er nogen særlig basis for. Mindretallet foreslår derfor, ligesom med hensyn til bestemmelsen i § 31 om "au pair", at §§ 42 - 44 udgår.

Udvalgets øvrige medlemmer har taget som udgangspunkt, at der i praksis - omend under snævre betingelser - gives arbejdstilladelse til praktikanter, husassistenter og studerende. De finder det herefter bedst stemmende med det i kommissoriet udtrykte ønske om udformning af mere detaljerede regler for arbejdstilladelser og med den retningslinie, som udvalget iøvrigt har fulgt ved udarbejdelsen af udkastet, at der i dette optages udtrykkelige bestemmelser med et indhold, der i hovedsagen opretholder denne praksis.

Til § 42.

Forslaget til § 42 vedrører praktikanter, hvorved forstås personer beskæftiget i uddannelsesøjemed i kort tid for at supplere en allerede i udlandet påbegyndt eller erhvervet uddannelse. Praktikanter er normalt unge mennesker mellem 18 og 30 år. Det foreslås, at de kan få arbejdstilladelse i indtil to år. Dette er i overensstemmelse med praksis, hvorefter man har meddelt tilladelse i et tidsrum af indtil 18 måneder med mulighed for forlængelse i indtil to år, jfr. bilag F, punkt 3.1.2.2. Med Østrig og Schweiz har Danmark indgået særlige "stagiaire"-aftaler, der nærmere regulerer spørgsmålet om arbejdstilladelse for praktikanter.

Til § 43.

Efter praksis meddeles arbejdstilladelse til husassistent-er i privat husholdning for højst to år. Tilladelsen meddeles kun, hvis det må anses for sædvanligt, at vedkommende familie har husassistent. Tilladelse gives kun til enlige ansøgere, der bor hos arbejdsgiveren. Tilladelse er betinget af en månedlig løn på for tiden mindst 1.500 kr. samt kost og logi og af, at arbejdsgiveren betaler husassistentens hjemrejse. Tilladelse gives normalt ikke til udlændinge fra lande, hvor forholdene adskiller sig væsentligt fra danske forhold, jfr. i øvrigt nærmere bilag F, punkt 3.1.2.1. Den sidstnævnte begrænsning er fastsat efter forhandling mellem arbejdsdirektoratet og tilsynet med udlændinge og skyldes, at tilladelser til husassistenter fra udviklingslande og andre lande med sociale forhold, der væsentligt adskiller sig fra danske, har givet anledning til omgåelse af fremmedarbejderstoppet. Endvidere har der foreligget tilfælde, hvor udenlandske husassistenter fra udviklingslande er blevet udnyttet, idet de er blevet beskæftiget og aflønnet på en efter danske forhold helt urimelig måde.

Forslaget tilsigter at opretholde denne praksis, og det foreslås derfor, at arbejdstilladelse som husassistent i privat husholdning skal kunne meddeles, når arbejdsgiveren godtgør, at det efter hans forhold er rimeligt, at han har husassistent. Dette vil f.eks. kunne dokumenteres ved oplysning om, at arbejdsgiveren tidligere har haft husassistent, men desuden bør der lægges vægt på behovet for bistand i hjemmet, familiens økonomiske forhold og mulighed for at huse husassistenten samt ansættelsesvilkårene. Det foreslås desuden, at tilladelse kun kan meddeles enlige ansøgere, der bor hos arbejdsgiveren og kun, når forholdene i øvrigt ikke taler derimod. I så henseende bør det fremhæves, at forholdene må undergives en konkret vurdering, således at udlændinge fra bestemte lande ikke på forhånd udelukkes fra at komme i betragtning.

Under udvalgets drøftelser i forbindelse med denne regel har et mindretal (Karen Andersen, Gammeltoft-Hansen og Abrahamson) fremhævet, at det for nogle udenlandske familier her i landet kan være af betydning at have en udenlandsk hushjælp, som bl.a. kan bidrage til at holde børnenes sproglige og kulturelle forbindelse med hjemlandet vedlige. Mindretallet kan ikke dele flertallets betænkeligheder ved en regel, der til-

godeser dette behov. Særligt for så vidt angår den af flertallet anførte fare for misbrug eller omgåelse, peger mindretallet på, at da betingelserne for at anvende bestemmelsen er knyttet til den herboende families forhold, er det kontrollerbart for myndighederne, om de er opfyldt; en specifik misbrugsfare i disse tilfælde ses derfor ikke at foreligge. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne om fare for misbrug og omgåelse, ovenfor side 10 + 12.

Mindretallet finder det endvidere vanskeligt at begrunde en regel, hvorefter et arbejdsforhold som husassistent under alle omstændigheder skal bringes til afslutning inden for to år (jfr. udkastet § 43, stk. 2).

I tilfælde, hvor arbejdsforholdet viser sig særlig vellykket og ønskes forlænget - således som det også kan ske for danske husassistenter i danske familier - ser mindretallet ingen grund til at gennemtvinge forholdets afbrydelse. Mindretallet er herved opmærksom på, at der alt andet lige etableres et stærkere afhængighedsforhold mellem husassistent og familie, des længere arbejdsforholdet varer, men finder ikke, at dette i sig selv kan begrunde en tvangsmæssig afbrydelse. § 43 forslås herefter udformet således:

"Arbejdstilladelse som husassistent i privat husholdning kan meddeles en udlænding. Tilladelse kan normalt kun meddeles enlige ansøgere, der bor hos arbejdsgiveren, og hvor arbejds- og aflønningsvilkår svarer til de for danske husassistenter sædvanlige."

Til § 44.

Bestemmelsen regulerer i overensstemmelse med hidtidig praksis udenlandske studerendes adgang til bibeskæftigelse.

Et mindretal (Gammeltoft-Hansen og Abrahamson) finder bestemmelsens første punktum mindre dækkende i forhold til sit formål: at give udenlandske studerende mulighed for lejlighedsbestemt feriearbejde på linie med danske studerende.

En ferieperiode vil kun sjældent dække alle tre sommer-

måneder, og samtidig vil der ofte være kortere ferieperioder på andre tider af året med gode indtjeningsmuligheder, f.eks. i december måned. Mindretallet foreslår derfor bestemmelsens første punktum formuleret således:

"De i § 28 nævnte udenlandske studerende kan få arbejdstilladelse med ret til beskæftigelse i ferieperioder".

En sådan udformning vil næppe medføre øget administrativt besvær. En dokumentation fra uddannelsesstedet om ferieperiodens placering og udstrækning kan kræves fremlagt i forbindelse med ansøgningen om arbejdstilladelse.

Til § 45.

På grund af fremmedarbejderstoppet meddeles arbejdstilladelse for tiden kun yderst sjældent af beskæftigelsesmæssige hensyn. Med hensyn til de erhvervsmæssige begrundelser for arbejdstilladelse henvises til bilag F, punkt 3.1.2. og bemærkningerne til § 32, nr. 2. Også sådanne tilladelser er forholdsvis sjældne. Udvalget har ikke fundet det muligt at opstille mere detaljerede retningslinier for det konkrete skøn, der må foretages i disse tilfælde.

Til § 46.

Stk. 1: De grupper af udlændinge, der er omfattet af § 41 (tidligere danske, visse familiemedlemmer og flygtninge m.v.), får arbejdstilladelse uden betingelser med hensyn til arbejdets art og arbejdssted ("generel arbejdstilladelse"). Det samme gælder personer, der har tidsubegrænset opholdstilladelse, jfr. § 34.

For andre udlændinge "stedefæstes" arbejdstilladelsen enten til beskæftigelse ved en bestemt art arbejde og/eller arbejde hos en bestemt arbejdsgiver, jfr. stk. 2. En arbejdstilladelse kan således være indholdsmæssigt begrænset i indtil fem år.

Efter artikel 8, stk. 2, i den europæiske overenskomst om vandrende arbejdstageres retlige status må en førstegangsr arbejdstilladelse i almindelighed ikke binde arbejderen til den

samme arbejdsgiver eller det samme sted i mere end et år. Det er tvivlsomt, om bestemmelsen udelukker, at en "stedfæstet" arbejdstilladelse forlænges efter forløbet af et år. Konventionen er ikke tiltrådt af Danmark. I tilfælde af, at Danmark tiltræder konventionen, bør reglen i § 46, stk. 2, eventuelt modificeres.

Et medlem af udvalget (Karen Andersen) er principielt ikke tilhænger af "stedfæstede" arbejdstilladelser og kan derfor ikke tilslutte sig flertallet. Mindretallet vil ikke afvise, at adgangen til "stedfæstelse" af en arbejdstilladelse bør være til stede, men da sådanne tilladelser som regel ensidigt binder den ene part (arbejdstageren), bør den kun benyttes, når ganske særlige grunde nødvendiggør det. "Stedfæstede" arbejdstilladelser er da også et fænomen, der er på vej over i historien i de store europæiske modtagerlande, som f.eks. Sverige, Vest-tyskland, Belgien og Holland. Selv om Danmark ikke har underskrevet den nævnte Europarådskonvention om vandrende arbejdstageres retlige status (Strasbourg, den 24. november 1977), forekommer det mindretallet uheldigt at fjerne sig så langt fra dens intentioner, eksempelvis fra artikel 8, stk. 2, hvor det siges, at førstegangsarbejdstilladelser ikke må binde arbejderen til den samme arbejdsgiver eller til det samme sted i mere end et år.

I § 46, stk. 3, foreslås i overensstemmelse med udlændingebekendtgørelsens § 26, at der til arbejdstilladelser, der ikke er generelle, kan knyttes andre betingelser. Som sådanne betingelser kan nævnes pligt til medlemskab af en arbejdsløshedskasse, vilkår om bestemte løn- og arbejdsvilkår m.v.

Til § 47.

En arbejdstilladelse er med hensyn til gyldighedstid og bortfald afhængig af udlændingens opholdstilladelse. Arbejdstilladelsen bortfalder derfor, når opholdstilladelsen bortfalder efter § 38 (seks måneders-reglen samt reglen om, at tilladelser bortfalder ved bopælsopgivelse), eller når der er truffet endelig bestemmelse om opholdstilladelsens ophør på anden måde, det vil sige ved nægtelse af forlængelse, inddragelse eller udvisning. Hvis en udlænding i overensstemmelse med lovens § 7 påklager politiets afgørelse om opholdstilladelsens ophør til justitsministeriet, foreligger den endelige afgørelse først, når justits-

ministeriet har truffet afgørelse, og udlændingen vil derfor indtil denne afgørelse kunne fortsætte med at arbejde. Udlændingen kan derimod ikke arbejde, hvis justitsministeriet stadfæster afgørelsen. Den frist, som gives en udlænding i forbindelse med et afslag på opholdstilladelse, er en frist til at forberede udrejse, ikke til at fortsætte eventuelt arbejde.

Til § 48.

Bestemmelsen fastsætter ligesom § 27 i udlændingebekendtgørelsen, at opholds- og arbejdstilladelse meddeles af tilsynet med udlændinge. At dette kan bemyndige politiet eller en diplomatisk repræsentation til at meddele tilladelsen, behøver næppe at siges udtrykkeligt. Derimod har man fundet det rigtigst i overensstemmelse med den gældende praksis at bestemme, at diplomater og deres familiemedlemmer skal have opholdstilladelse af udenrigsministeriet.

Til § 1+9.

§ 28, stk. 1, i udlændingebekendtgørelsen bestemmer, at ansøgninger om opholdstilladelse med henblik på fast ophold, ophold af længere ubestemt varighed eller med henblik på at gennemføre et studium, skal indgives til en dansk repræsentation i udlandet. § 28, stk. 2 bestemmer, at ansøgning om arbejdstilladelse skal indgives til en dansk repræsentation i hjemlandet eller det land, hvor udlændingen har haft fast ophold i de sidste seks måneder. Med hensyn til begrundelsen for disse regler henvises til den udførlige redegørelse i bilag F, punkt 2.3.

De kriterier, der er valgt i udlændingebekendtgørelsens § 28 "med henblik på fast ophold", "ophold af længere ubestemt varighed" er så uskarpe, at de har givet anledning til afgrænsningsvanskeligheder og betydelige ulemper i praksis. Udvalget foreslår derfor som en administrativ forenkling, at ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse i alle tilfælde skal indgives til en dansk repræsentation i hjemlandet eller det land, hvor udlændingen har haft fast ophold i de sidste seks måneder. Udlændinge har normalt ingen berettiget interesse i at søge opholdstilladelse fra et andet land end disse lande, og da reglen er i overens-

stemmelse med tilsvarende regler i andre lande, vil en henvisning til at søge hjemmefra ikke komme som en overraskelse for udenlandske ansøgere.

§ 49, stk. 1, 2. punktum, fastsætter i overensstemmelse med udlændingebekendtgørelsens § 28, stk. 3, at tilladelsen skal være opnået inden indrejsen.

Efter § 49, stk. 2, kan udlændinge med en nærmere angiven tilknytning til Danmark indgive ansøgning her i landet. Kredsen af disse personer er udvidet noget i forhold til den tilsvarende regel i udlændingebekendtgørelsens § 28, stk. 3.

Et medlem (Karen Andersen) er enig i, at der i det foreliggende udkast til § 49, stk. 2, er tale om en udvidelse af den kreds, der efter den gældende § 28, stk. 3, kan indgive ansøgning om opholdstilladelse her i landet. Dette medlem finder det alligevel ønskværdigt, at § 49, stk. 2, får følgende ordlyd:

"Ansøgning kan dog indgives her i landet i følgende tilfælde:

1. når udlændingen er omfattet af § 25, stk. 1, nr. 1 - 3, eller § 32, nr. 1,
2. når særlige forhold i øvrigt taler derfor".

Baggrunden for at give ægtefælle og børn til herboende udlændinge (uanset længden af opholdsperioden for sidstnævnte) mulighed for at indgive ansøgningen her, er de ofte meget store tidsmæssige og økonomiske ulemper, som forekommer i familiesammenføringstilfælde fra visse lande, hvor f.eks. en tilbagebleven ægtefælle (som regel den kvindelige) bor i et fjernt landdistrikt.

Det er med mindretallets forslag ikke hensigten at lette adgangen til at indrejse som turist og "under opholdet at skifte status til et længerevarende ophold i strid med de udtrykkelige og stiltiende forudsætninger for hans indrejse" (citat fra bilag F, punkt 2.3.a.), men at undgå de meget ubehagelige situationer, der er opstået på grund af, at en opholdstilladelse med henblik på fast ophold her skal søges uden for Danmark efter gældende udlændingebekendtgørelse. Efter udkastet til ny bekendtgørelse, hvor ansøgningen skal indgives i hjemlandet eller seneste bopælsland, vil disse vanskeligheder ikke blive afhjulpet.

Efter forslaget til stk. 3 skal ansøgning i henhold til stk. 2 indgives til tilsynet med udlændinge. Udenfor Storkøbenhavn kan ansøgning dog indgives til politimesteren. I praksis indgives ansøg-

ning for hele Storkøbenhavn direkte til tilsynet med udlændinge, hvor udlændingen ofte kan få en afgørelse straks. Politikredsene i Storkøbenhavn har i de senere år henvist ansøgere til tilsynet med udlændinge, uden at dette har givet anledning til klage. Forslaget er i overensstemmelse med denne praksis.

For at modvirke en tendens til at ansøgninger indgives så sent, at udlændingen som følge af den tid, der medgår ved behandlingen af ansøgningen og en eventuel klage, opnår en væsentlig forlængelse af sit ophold, foreslås i stk. 4 og 5, at ansøgning skal indgives inden 15 dage, før pligten til at have tilladelse indtræder, eller inden 15 dage før tilladelsens udløb. Samtidig bestemmes det, at ansøgning om forlængelse kan indgives her i landet.

Til § 50.

Efter forslaget skal en ansøgning være vedlagt en arbejdskontrakt bortset fra de i § 41 nævnte tilfælde, hvor spørgsmålet om arbejdstilladelse beror på andre hensyn end de beskæftigelses- og erhvervmæssige. Kontrakten skal godkendes af arbejdsformidlingen, hvis der er tale om et arbejde, der henhører under arbejdsmarkedsmyndighederne.

Til § 51.

Udlændingebekendtgørelsens § 29 bestemmer, at en opholdstilladelse eller arbejdstilladelse ikke omfatter Grønland, medmindre dette er udtrykkeligt anført. Samme regel gælder for så vidt angår visum efter bekendtgørelsens § 8, stk. 2. Forslaget opretholder disse regler, der samtidig foreslås udvidet til at gælde Færøerne. Udvalget har under hensyn til Færøernes og Grønlands særlige stilling i riget, fundet det naturligt, at tilladelserne ikke omfatter disse områder, medmindre der - eventuelt efter forhandling med de færøske eller grønlandske myndigheder - er truffet særlig bestemmelse derom.

Bemærkninger til kapitel VI. Politiets beføjelse til at afvise eller udvise udlændinge.

Om udvisning i almindelighed og om udvalgets generelle overvejelser henvises til betænkningens kapitel III, navnlig punkt 5 og 6. Som her nævnt har udvalget søgt at tilvejebringe større klarhed og sikkerhed i regelgrundlaget ved at begrænse de udvisningsmuligheder, som loven indeholder, når udlændingen lovligt har boet her i mere end et eller to år, og således at der sker en yderligere begrænsning af disse muligheder efter fem og eventuelt syv års forløb.

I overenstemmelse med flertallets forslag til § 52 opstilles de udvisningsgrunde, der bør finde anvendelse overfor udlændinge, der har opholdt sig her i landet i mere end to år, men ikke over fem år. I forslaget til § 53 opstilles de udvisningsgrunde, der kan finde anvendelse efter fem års forløb. Kun udlændinge, der lovligt opholder sig i landet, omfattes af bestemmelserne. Disse finder derfor ikke anvendelse på ikke-nordiske udlændinge, som har unddraget sig pligten til at have opholdstilladelse, eller hvis opholdstilladelse (opholdsbevis) indtages i medfør af reglerne i udkastets § 37, stk. 1, nr. 2, eller stk. 2, jfr. stk. 3, eller EF-bekendtgørelsesudkastets §§ 12, litra b, 13 og 14.

Fristerne regnes normalt fra meddelelse af første opholdstilladelse, dog tidligst fra indrejsen. For nordiske statsborgere og børn under 16 år, der ikke skal have opholdstilladelse samt EF-statsborgere, må spørgsmålet om udgangspunktet for fristerne bero på, hvornår de har taget bopæl her i landet.

Til § 52.

Udvisningsgrundene er formuleret selvstændigt, således at man undgår den ulempe, der beror på, at udvisningsbestemmelserne i den gældende udlændingelov delvis henviser til afvisningsbestemmelserne.

Til de enkelte udvisningsgrunde bemærkes:

Til nr. 1: Efter den citerede bestemmelse i lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7, kan der tillige ske udvisning af hensyn til opretholdelse af ro og orden. Det foreslås at denne del af bestemmelsen kun skal kunne anvendes overfor personer, der har opholdt sig her i landet i indtil to år.

Til nr. 2 og 3- Udvisningsadgangen efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5 og 6 om udvisning i forbindelse med kriminalitet foreslås opretholdt uden begrænsninger.

Til nr. 4: Efter lovens § 4, stk. 1, nr. 6 kan en udlænding udvises, når han overtræder forskrifterne om opholdstilladelse, arbejdstilladelse eller visering eller ikke overholder dertil knyttede betingelser, eller har opnået sådanne tilladelser ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser.

Efter forslaget til nr. 4, litra a kan en udlænding efter mere end to års ophold kun udvises, når han har opnået opholds- og arbejdstilladelse ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser.

Udvisning på grund af svig ved ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse sker navnlig i tilfælde, hvor udlændingen har afgivet urigtige oplysninger om sin identitet, f.eks. ved at han har udgivet sig for at være barn af en herboende og derved opnået en opholdstilladelse, som han ellers ikke havde mulighed for, samt i tilfælde, hvor en udlænding har afgivet urigtige oplysninger om sin alder eller om sit samliv med en herboende ægtefælle. Udvisning efter den foreslåede bestemmelse forudsætter, at udlændingen personligt er ansvarlig for de afgivne oplysninger. Hvis en person under 15 år er kommet her til landet på grundlag af urigtige oplysninger, kan han ikke udvises.

Efter nr. 4, litra b, kan en udlænding udvises, når han har taget beskæftigelse uden arbejdstilladelse. Andre overtrædelser af forskrifter om visering, opholdstilladelse eller arbejdstilladelse bør efter udvalgets opfattelse ikke medføre udvisning, men sanktioneres med straf. Det samme gælder undladelse af at overholde de til en opholds- eller arbejdstilladelse knyttede betingelser.

Til nr. 5: Forslaget er i overensstemmelse med lovens § 4, stk. 1, nr. 7, om udvisning af udlændinge, der ikke er i besiddelse af de fornødne midler til deres underhold og ikke

har adgang til forsørgelse her i landet. Udvisning forudsætter ikke en lovovertrædelse. For så vidt angår udlændinge, der befinder sig her i landet på kortvarigt ophold, er udvisning på grund af subsistensløshed i væsentlig grad begrundet i ordensmæssige hensyn. Adgangen til at udvise udlændinge, der har haft ophold i længere tid, må derimod opfattes som et supplement til bistandslovens regler om hjemsendelse af forsørgelsestrængende udlændinge. Udvisning savner således i disse tilfælde det pønale islæt, som karakteriserer de fleste andre udvisningssituationer. Om en udlænding har adgang til forsørgelse her i landet afgøres efter reglerne i bistandsloven. Efter dennes § 2 er ret til bistand i form af vedvarende hjælp betinget af dansk indfødsret. Ved vedvarende hjælp forstås hjælp, som må skønnes at ville vare i mere end et år, jfr. punkt 3 i socialministeriets cirkulære nr. 140 af 15. august 1975 om bistandslovens almindelige bestemmelser. En kvinde, der er eller senest har været gift med en dansk statsborger, ligestilles med danske statsborgere.

Efter bistandslovens § 3 kan ved aftale med andre stater eller internationale organisationer gives udlændinge ret til vedvarende hjælp til forsørgelse under ophold her i landet. Efter den nordiske konvention om social tryghed har nordiske statsborgere efter fem års ophold ret til vedvarende hjælp. EF-statsborgere samt statsborgere fra Grækenland, Malta og Tyrkiet har efter den europæiske konvention af 11. december 1953 om social og sundhedsmæssig hjælp ret til vedvarende hjælp, når de har opholdt sig i Danmark i mindst fem år, og indrejsen er sket før det fyldte 55. år, eller hvis de har opholdt sig her i landet i mindst 10 år efter det fyldte 55. år.

Personer, der er anerkendt som politiske flygtninge, er lige-stillet med danske statsborgere, jfr. punkt 28 i socialministeriets cirkulære nr. 2 af 6. januar 1976 om hjælp til udlændinge efter forsørgslovgivningen og bistandsloven og artikel 23 i konventionen af 28. juli 1951 om flygtninges retsstilling.

Bliver der behov for vedvarende hjælp til en udlænding, der ikke har ret til hjælp efter §§ 2 og 3, afgør socialstyrelsen, om den pågældende skal hjemsendes, jfr. bistandslovens § 4. Nærmere regler om udlændinges adgang til vedvarende hjælp findes i punkt 2 - 5 i socialministeriets ovennævnte cirkulære om bistandslovens almindelige bestemmelser og i cirkulæret om hjælp til ud-

lændinge efter forsorgslovgivningen og bistandsloven.

Da udvisning i de i nr. 5 omhandlede tilfælde hovedsaglig har karakter af en bistand fra politiet til de sociale myndigheder, finder udvalget, at udvisningen bør være betinget af en udtalelse fra disse myndigheder. Det forudsættes, at det ved aftale mellem justitsministeriet og socialministeriet fastlægges, hvilke myndigheder, der skal afgive udtalelse om ret til forsørgelse her i landet.

Til nr. 6: Forslaget afgrænser de tilfælde, hvor udvisning kan ske efter lovens § 4, stk. 1, nr. 4, om udvisning af en udlænding, der har forsømt at opfylde de fastsatte bestemmelser om rejselegitimation, jfr. udkastets kapitel I. Udvisning efter denne bestemmelse forudsætter, at det kan bebrejdes udlændingen, at han har undladt at skaffe sig den foreskrevne rejselegitimation. Da udlændinge normalt selv er interesseret i at have rejselegitimation fra hjemlandet, får bestemmelsen næppe større praktisk betydning. Udvalget har imidlertid ikke anset det for forsvarligt at udelade den under hensyn til, at udlændinge ikke ved bevidst at tilsidesætte pligten til at have rejselegitimation bør kunne gøre det vanskeligt eller umuligt at gennemføre deres hjemsendelse efter en opholdstilladelses udløb.

En række af de udvisningsgrunde, der er nævnt i loven finder herefter ikke anvendelse på udlændinge, der har boet i Danmark i mere end to år (et år). Dette gælder f.eks. udvisningsgrundene i lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4, (udvisning, fordi udlændingen ernærer sig på ulovlig eller uhæderlig måde, eller fordi udlændingen misbruger beruselsesmidler, herunder euforiserende stoffer, jfr. oversigtens punkt 4°) og udvisningsgrundene i lovens § 4, stk. 1, nr. 2 og nr. 5, jfr. oversigtens punkt 2° og 9°. Endvidere finder udvisningsbestemmelserne i lovens § 4, stk. 1, nr. 6, samt § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7 kun delvis anvendelse efter to år (et år).

Til støtte for at grænsen bør være to år, henviser flertallet til, at det følger af de af arbejdsministeriet fastsatte regler af 29. juni 1973 om arbejdstilladelse til udenlandske arbejdstagere (bilag E), at en udlændings fortsatte ophold indenfor de to første år er afhængig af beskæftigelsessituationen. Selvom disse regler i det væsentlige har været suspenderet siden 1973, må man med henblik på den situation, at der senere eventuelt kan ske en fornyet tilgang til landet af udenlandske ar-

bejdstagere, tage udgangspunkt i disse regler. Endvidere er de nævnte regler baggrunden for den i udkastets § 37, stk. 3, foreslåede regel, hvorefter en opholdstilladelse for udlændinge, der er undtaget fra fremmedarbejderstoppet, kan inddrages indenfor de første to års ophold, hvis grundlaget for opholdet ikke længere er tilstede, eller hvis betingelser, der er knyttet til tilladelsen, ikke overholdes. Under hensyn hertil finder flertallet, at der bør være adgang til at udvise udlændinge med mindre end to års ophold, der f.eks. ernærer sig på ulovlig måde eller som misbruger beruselsesmidler, herunder euforiserende stoffer. På grund af det gældende fremmedarbejderstop har de her nævnte udvisningsgrunde nu især betydning for nordiske statsborgere samt for EF-statsborgere. Den af mindretallet nedenfor foreslåede begrænsning til et års ophold må antages at gå videre end, hvad EF-reglerne nødvendiggør, idet udvisning efter disse regler kan ske, når det anses for nødvendigt af hensyn til den offentlige orden. Flertallet finder - uanset at en et års grænse ikke vil betyde en væsentlig begrænsning i gældende udvisningspraksis - at en eventuel fastsættelse af en lavere grænse end to år, der i øvrigt som anført er det tidspunkt, hvor en udlænding overgår fra midlertidigt til mere varigt ophold, bør overlades til folkettingen i forbindelse med den senere revision af udlændingeloven.

Et mindretal (Peter Christensen, Gammeltoft-Hansen, Karen Andersen og Jørgen Bang) finder, at tidsfristen i § 52 ikke bør fastsættes højere end et år og anfører som begrundelse herfor følgende:

I redegørelsen bilag G har tilsynet med udlændinge under punkterne 2.4, 2.7 og 3 oplyst, at en række udvisningsgrunde, herunder de ovennævnte, hvis anvendelse vil blive afskåret på grund af fristen i § 52, i praksis normalt kun benyttes overfor udlændinge, der opholder sig i Danmark på kortvarigt ophold som turister eller lignende. Af betænkningens kapitel III, 3, fremgår, at udvisning, der begrundes i ordensmæssige hensyn (gennemsnitligt 390 årlig af et samlet antal udvisninger på ca. 1040) bortset fra enkeltstående undtagelser kun er blevet bragt i anvendelse overfor udlændinge, der har opholdt sig her i landet i mindre end et år, fortrinsvis som turister eller med kortvarigt ophold for øje. Den af flertallet foreslåede to-års grænse imødekommer således ikke noget praktisk behov og har i hvert fald ikke

den begrænsende effekt, som det er formålet med § 52 at opnå, og som den af mindretallet foreslåede et-års grænse i hvert fald i nogen grad vil medføre.

De omhandlede udvisninger vedrører som nævnt hovedsaglig EF-statsborgere og nordiske statsborgere, som misbruger spiritus eller andre beruselsesmidler. Når det drejer sig om personer, som har opholdt sig her i mere end et år, vil behovet for udsendelse ikke sjældent i mindre grad være begrundet i hensynet til den offentlige orden end i hensynet til at få den pågældende undergivet hensigtsmæssig behandling i hjemlandet, jfr. bilag G, punkt 2.4.b. Hvor dette er tilfældet, må det antages, at der som regel vil være mulighed for at udvise den pågældende i medfør af forslagets § 52, nr. 5, på grund af subsistensløshed. Mindretallet finder det i det hele mere klart, at et eventuelt behov for udvisning af sådanne personer efter et års ophold søges dækket ved anvendelse af denne bestemmelse, som forudsætter de sociale myndigheders stillingtagen til, om eventuelle hjælpeforanstaltninger bør iværksættes her i landet eller i hjemlandet.

For så vidt angår udlændinge, der har opholdstilladelse finder mindretallet, at nægtelse af at forlænge opholdstilladelsen vil være en rimeligere fremgangsmåde end udvisning overfor uønskede personer af den heromhandlede kategori. Mindretallet kan derfor allerede af denne grund ikke tillægge en eventuel fremtidig lempelse af fremmedarbejderstoppet nogen betydning.

Til § 53.

Det foreslås, at udlændinge, der har opholdt sig lovligt her i landet med henblik på varigt ophold i mere end fem år, kun kan udvises af hensyn til statens sikkerhed, og når hans fortsatte ophold på grund af begåede borgerlige forbrydelser af særlige grunde ikke er ønskeligt eller, hvis han på grund af idømt frihedsstraf eller anden særlig grund må antages under sit fortsatte ophold at ville begå forbrydelser. Endvidere foreslås det, at en sådan udlænding kan udvises, hvis han har opnået opholds- eller arbejdstilladelse ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser, samt hvis han er subsistensløs.

Et mindretal (Peter Christensen, Søren Sørensen og Gammeltoft-Hansen) finder, at subsistensløshed ikke bør være udvisningsgrund-

lag for udlændinge med mere end fem års ophold i Danmark. Når udvisning i andre, relativt graverende tilfælde afskæres efter fem års ophold, finder mindretallet det uforholdsmæssigt hårdt, om økonomisk trang - der tilmed kan være uforskyldt fra den pågældendes side - skulle kunne føre til udvisning. At bestemmelsen kun sjældent har fundet anvendelse i hidtidig praksis over for de heromhandlede udlændinge, taler mindretallets opfattelse yderligere for, at den uden "betænkelighed kan ophæves.

Et mindretal (Peter Christensen, Karen Andersen, Jørgen Bang og Gammeltoft-Hansen) finder, at adgangen til udvisning yderligere bør begrænses, når udlændingen har haft ophold i Danmark i mere end syv år. De tre førstnævnte medlemmer foreslår derfor, at der som 2. punktum i § 53 indsættes:

"Efter syv års ophold kan udlændingen kun udvises af de i § 52, nr. 1 og 2 nævnte grunde og kun, såfremt den pågældendes fortsatte ophold må anses for særdeles uønskeligt".

Den praktiske betydning af dette forslag er navnlig, at muligheden for at udvise i medfør af § 52, nr. 3 ("når det på grund af idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund må antages, at udlændingen under sit fortsatte ophold vil begå forbrydelser") bortfalder efter syv års ophold. Som nærmere udviklet i bemærkningerne til udkastets § 55, stk. 2, (side 118) har denne udvisningsgrund givet anledning til mange fortolkningsproblemer, og udvalget har kun i ringe grad fundet det muligt at opstille vejledende retningslinier for dens anvendelse. Ud fra retsbeskyttelseshensyn har udvalget fremhævet, at kravet til den risikograd vedrørende kriminalitet, som er forudsætningen for udvisning, bør skærpes i takt med varigheden af udlændingens ophold her i landet. Heri ligger, at bestemmelsen bør anvendes med varsomhed overfor udlændinge, der har været her i en længere årrække, men den øgede retsbeskyttelse, som tilstræbes hermed, er vag og ubestemt. Mindretallet finder det derfor nødvendigt, at kravet om skærpelse af risikograden understøttes og konkretiseres ved en regel i bekendtgørelsen om, at den omhandlede udvisningsmulighed helt bortfalder efter et passende åremål. Ved valget af grænsen på syv år er det taget i betragtning, at udlændinge under normale omstændigheder efter syv års ophold vil have opnået en sådan tilknytning til det danske samfund, at muligheden for at opnå indfødsret er til stede, jfr. indenrigsministeriets cirkulære nr. 126 af 6. juni 1968 om meddelelse af indfødsret, der

indeholder de af folketinget fastlagte retsningslinier for opnåelse af indfødsret. Kriminalitet, der forekommer på dette sene stadium, bør derfor kun kunne medføre udvisning af de i forslaget til § 52, nr. 1 og 2 nævnte kvalificerede grunde. Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er det vejledende for anvendelsen af den sidstnævnte udvisningsgrund, der karakteriseres som en undtagelsesregel, at det ville virke stødende på den almindelige retsfølelse, om den pågældende forbliver her. Udvisning vil herefter navnlig komme på tale ved manddrab, alvorlige sædeligheds- eller voldsforbrydelser eller grove almenfarlige forbrydelser, f.eks. kvalificeret brandstiftelse eller grove narkotikaforbrydelser.

Et medlem (Gammeltoft-Hansen) deler mindretallets opfattelse, hvorefter adgangen til udvisning af udlændinge, der har haft ophold i Danmark i mere end syv år, bør indskrænkes til det absolut minimale. Ved den nærmere udformning heraf finder dette medlem imidlertid, at man kan gå endnu videre end af mindretallet foreslået og begrænse udvisningsgrundlaget til den i udkastet § 52, nr. 1, nævnte grund, det vil sige statens sikkerhed. Udvisning på grund af begåede borgerlige forbrydelser bør følgelig ikke kunne ske for de heromhandlede udlændinges vedkommende. Det pågældende medlem ser ikke et uafviseligt behov for denne udvisningsgrund og er dertil af den opfattelse, at de af mindretallet citerede bemærkninger om forbrydelser, hvor "det ville virke stødende på den almindelige retsfølelse", om udlændingen kunne forblive her i landet, næppe er egnede som grundlag for en konkret administration og udskillelse af sådanne særligt grove lovovertrædelser, som skulle bevirke udvisning trods mere end syv års ophold i landet.

Udvalgets flertal kan ikke anbefale den af mindretallet foreslåede regel. Medens det er rimeligt at tillægge den i første punktum angivne fem års grænse, hvor en udlænding normalt får tidsubegrænset opholdstilladelse, betydning for at afskære visse udvisningsgrunde, forekommer den foreslåede syv års grænse mindre relevant. Denne grænse er normalt det tidligste tidspunkt for, hvornår en udlænding kan få dansk indfødsret, men i indenrigsministeriets nævnte cirkulære har folketinget netop fastlagt, at kriminalitet udskyder tidspunktet for erhvervelse af dansk indfødsret. Således udelukker ubetinget fængselsstraf på tre måneder eller derover naturalisation i som regel ikke under fem år fra løsladelsen, mens kortere frihedsstraffe og visse bødestrafte afskærer den pågældende

fra dansk indfødsret i tre år fra afgørelsen. Betingede domme og tiltalefrafald udelukker i prøvetiden normalt erhvervelse af dansk indfødsret, jfr. cirkulærets § 4. Det er efter disse medlemmers opfattelse ikke rimeligt at begrænse udvisningsadgangen for udlændinge med over syv års ophold til de foreslåede meget snævre tilfælde, uden at folketinget har haft lejlighed til at vurdere dette forslag og hermed dets betydning for de af folketinget fastlagte retningslinier for meddelelse af dansk indfødsret uanset vandel.

Til § 54.

Bestemmelsen præciserer, at fængselsophold og anden frihedsberøvelse efter straffeloven, f.eks. anbringelse på psykiatrisk hospital eller forvaring, ikke medregnes ved beregningen af de tidsrum, der er nævnt i §§ 52 og 53.

Om begyndelsestidspunktet for fristerne henvises til bemærkningerne foran side 109.

Til § 55.

Til stk. 1. Som nærmere beskrevet i bilag G punkt 3 foretages der ved udvisning i forbindelse med kriminalitet en afvejning mellem på den ene side de hensyn, der kan begrunde udvisning og på den anden side de forhold, der knytter udlændingen her til landet. Denne afvejning foretages ved alle udvisninger, og udvalget har fundet det af væsentlig retssikkerhedsmæssig betydning i forslaget at angive de vigtigste af de hensyn, der i de i §§ 52 og 53 omhandlede tilfælde bør være vejledende ved denne afvejning. Ved udvisning efter kortere ophold end to år (et år) bør en afvejning naturligvis også finde sted, men udvalget har fundet det rimeligt, at denne sker på et friere grundlag. Udover udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund og varigheden af opholdet bør der tages hensyn til, om udvisningen vil være særligt belastende på grund af udlændingens personlige forhold (alder og helbredstilstand m.v.), eller på grund af hans personlige eller familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere. Sidstnævnte hensyn er ikke alene et hensyn til udlændingen selv, men tillige et hensyn til den pågældendes herboende nære pårørende, der ofte vil have vanskeligt ved at følge udlændingen til hans hjemland eller til et andet land.

Endelig finder udvalget, at der bør tages hensyn til udlændingens tilknytning til det eller de lande, hvor han efter en udvisning kan ventes at tage ophold. En udlændings forbindelse med hjemlandet kan være ringe, f.eks. fordi han er rejst derfra i en meget ung alder. Udvisningen bør i så fald kun ske i særlig kvalificerede tilfælde. At forholdene i udlændingens hjemland generelt er ringere end forholdene her i landet, har udvalget ikke fundet egnet til at fremhæve som et hensyn, der bør indgå i afvejningen, da muligheden for at udvise udlændinge fra mange lande derved ville blive urimeligt begrænset.

Som nævnt foran side 40 har folketingets ombudsmand i skrivelse af 13. september 1977 peget på spørgsmålet om betydningen af, at udvisningen på grund af udlændingens forventelige situation i det land, hvortil udvisning sker, er særligt belastende, også selvom der ikke foreligger asylgrunde. Udvalget har ved formuleringen af de hensyn, der bør tages i udvisningssager, lagt vægt på det af ombudsmanden anført, men har iøvrigt forudsat, at spørgsmålet om udvisning i sådanne tilfælde vil blive forelagt justitsministeriet til afgørelse, jfr. lovens § 6, stk. 3, og forslagets § 58, stk. 3. Det af ombudsmanden i skrivelse af 24. november 1978 (j.nr. 1978-298-613), jfr. foran side 40., rejste spørgsmål om ved lovændring at gennemføre lignende retssikkerhedsgarantier ved udvisning, som de i udleveringsloven fastsatte, har udvalget endnu ikke haft mulighed for at tage stilling til.

Til stk. 2. Ved forslaget til stk. 2 har udvalget i overensstemmelse med bemærkningerne til § 2, stk. 1, nr. 5, i forslaget til lov om ændring af udlændingeloven af 1973 (folketingstidende 1972/73, tillæg A, spalte 314) angivet, at kun forhold af alvorligere karakter, som er fastslået ved dom og har medført frihedsstraf, bør komme i betragtning ved udvisning efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5 og 6. Denne bestemmelse finder efter forslaget anvendelse på alle tilfælde af udvisning, også hvor udlændingen har opholdt sig her i landet i kortere end angivet i § 52.

Udvalget har overvejet, om der i udkastet burde fastsættes en bestemt mindstestraf for de forbrydelser, som skal kunne tages i betragtning ved bedømmelsen af spørgsmålet om risikoen for ny kriminalitet efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5. Udvalget har imidlertid ikke fundet en sådan begrænsning i regelgrundlaget forenelig med loven.

Efter praksis finder den ovennævnte lovbestemmelse normalt kun anvendelse efter overtrædelse af straffelovens bestemmelser om berigelsesforbrydelser, dokumentforbrydelser og almenfarlige forbandelser,

herunder navnlig § 191, samt efter overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer og told- og afgiftslovgivningen, jfr. bilag G, punkt 2.5. Udvalget har overvejet, om der i bekendtgørelsen burde optages en nærmere angivelse af lovbestemmelsens praktiske anvendelsesområde i overensstemmelse hermed. En sådan bestemmelse ville have en vis oplysende værdi. Udvalget har imidlertid heller ikke fundet en sådan retningslinje forenelig med loven og lovmotiverne, der stærkt understreger, at alene udlændingens egne personlige forhold og ikke straffedomme i sig selv kan begrunde begrænsninger i retten til ophold.

Som nævnt foran side 39 f. har folketingets ombudsmand givet udtryk for den opfattelse, at risikobedømmelsen principielt bør foretages på grundlag af en helhedsbedømmelse, hvori ikke blot den begåede kriminalitets art, grovhed, begåelsesmåde m.v. indgår, men tillige oplysninger om udlændingens personlige forhold og sociale situation. Udvalget kan tiltræde det af ombudsmanden anførte, som efter udvalgets opfattelse finder væsentlig støtte i lovmotivernes fremhævelse af udlændingens personlige forhold som forudsætning for udvisning. Det bemærkes imidlertid herved, at positive oplysninger om udlændingens sociale situation vel i almindelighed fører til, at risikoen for ny kriminalitet må bedømmes som ringere, men dette behøver ikke nødvendigvis at være tilfældet. Hvis udlændingens forhold var stabile, da en eller flere af de forbrydelser, der indgår i bedømmelsen, blev begået, kan dette efter omstændighederne være udtryk for en betydelig styrke i den pågældendes kriminelle tilbøjeligheder. Hvis den sociale stabilitet først er indtrådt efter udvisningsgrundlagets opståen, må det indgå i bedømmelsen, at ændringerne (f.eks. indgåelse af ægteskab eller fast arbejdsmæssig placering) kan være motiveret af hensynet til at undgå udvisning. Der vil i sådanne tilfælde ved siden af risikobedømmelsen være behov for en selvstændig vurdering af, om udvisning er forenelig med humane hensyn, jfr. forslagets § 55, stk. 1.

Som nævnt i kapitel III, punkt 2 a og c har folketingets ombudsmand fundet det lovteknisk mindre hensigtsmæssigt, at udlændingelovens regler om udvisning er formuleret som henvisninger til lovens regler om afvisning. Udvisning er - i hvert fald, når den finder sted efter, at udlændingen har opholdt sig her i landet i en betragtelig periode - et indgreb af en ganske anden og væsentligere karakter end en afvisning. Ombudsmanden har endvidere bemærket, at der i lovteksten og bemærkningerne vedrørende bestemmelsen i § 2, stk. 1, nr. 5, savnes vejledning med hensyn til spørgsmålet om den risikograd vedrørende kriminalitet, som er forudsætningen for udvisning, f.eks. om der kræves "nærliggende

fare for¹' eller kun "rimelig grund til at befrygte" kriminalitet under udlændingens fortsatte ophold.

Med hensyn til det sidstnævnte spørgsmål bemærkes, at udvalget - da loven og dens motiver ingen vejledning giver - ikke på dette grundlag har fundet i udkastet til bekendtgørelsen at kunne opstille en bestemt risikograd. Hvorvidt risiko for ny kriminalitet i det hele taget skal kunne danne grundlag for udvisning, må afvente udvalgets overvejelser i forbindelse med udkastet til ny udlændingelov. Det forekommer i øvrigt næppe hensigtsmæssigt at opstille en bestemt risikograd, som gælder for alle i betragtning kommende tilfælde. I praksis har bestemmelsen et væsentlig anvendelsesområde ved at være grundlaget for udvisning af et ret stort antal udlændinge, som kun har været i landet i kort tid. I sådanne tilfælde adskiller udvisningen sig ikke væsentligt fra en afvisning. Almindelige proportionalitetsbetragtninger fører i disse tilfælde til et lavere krav til risikograden. Overfor udlændinge, der har opholdt sig her i landet i en længere årrække, bør der efter udvalgets opfattelse ske en skærpelse af kravet til risikograden i takt med varigheden af udlændingens ophold her i landet. Herved vil det til dels være muligt at undgå uheldige følger af det af ombudsmanden kritiserede forhold, at lovens udvisningsregler er bygget op som en henvisning til afvisningsreglerne. Ved at skærpe kravet til risikograden efter de anførte retningslinier understreges det netop, at udvisning er et indgreb af en anden og væsentligere karakter end afvisning, særlig når udvisningen finder sted efter længere tids ophold.

Hvad endelig angår ombudsmandens kritik af, at bestemmelserne i § 2, stk. 1, nr. 4, 5 og 6, efter deres affattelse overlapper hinanden, bemærkes, at dette spørgsmål heller ikke kan løses uden ændring af loven. Udvalgets forslag indebærer dog, at uheldige virkninger af overlappingsmuligheden mellem nr. 4 og 5 på et praktisk vigtigt område undgås, idet nr. 4 efter forslaget ikke skal kunne anvendes som grundlag for udvisning af udlændinge, som har mere end to års lovligt ophold.

I skrivelse af 9. september 1977 (jfr. foran side 40 og folketingets ombudsmands beretning 1977, side 148 - 152) har ombudsmanden i en sag om udvisning på grund af overtrædelse af reglerne om arbejdstilladelse bemærket, at det efter hans opfattelse er rigtigst, at der i sådanne sager, hvor en udlænding ikke vil erkende sig skyldig i overtrædelsen, sker en afgørelse af dette skyldsspørgsmål i sædvanlig straffeprocessuel form. På linie hermed bemærkede ombudsmanden i en sag om udvisning på grund af urigtige oplysninger om slægtskabsforhold ("fal-

ske sønner"), at han ville have fundet det ønskeligt, om det bevis-spørgsmål, der forelå i sagen, havde fået en retslig afgørelse ved domstolene, hvilket måtte være sket ved en straffesag mod de pågældende med tiltale for afgivelse af urigtige oplysninger, jfr. ombudsmandens skrivelse af 27. februar 1978, (j.nr. 1977-690-619).

Uden at ville foregribe de nærmere overvejelser om domstolskontrollen i udvisningssager foreslår et mindretal (Peter Christensen, Gammeltoft-Hansen, Jørgen Bang og Karen Andersen), at der på nuværende tidspunkt gives mulighed for en retslig prøvelse af bevisgrundlaget i visse sager, hvor udvisningen er begrundet i et forhold, der indebærer en overtrædelse af bestemmelser i straffeloven eller udlændingeloven. Mindretallet foreslår derfor, at der som § 55, stk. 3, indsættes en bestemmelse af følgende ordlyd:

"Stk. 3. Udvisning i medfør af §§ 52 og 53 af de i § 52, nr. 4 og 6, nævnte grunde for overtrædelse af straffeloven, bestemmelser i den bekendtgørelse eller andre i medfør af udlændingeloven fastsatte forskrifter kan kun ske, såfremt udlændingen enten har erkendt sig skyldig eller ved dom i første instans er fundet skyldig i overtrædelsen".

Bestemmelsen vil navnlig få betydning i tilfælde, hvor det overvejes at udvise en udlænding, som har fået opholds- og arbejdstilladelse på grundlag af urigtige erklæringer om samliv med en dansk ægtefælle, eller hvor en udlænding ønskes udvist på grund af urigtige oplysninger om slægtskabsforhold.

Det kan ikke afvises, at den foreslåede regel kan være betænkelig, fordi den kan medføre, at udlændinge, uden at der er reel baggrund herfor, nægter sig skyldige for at opnå en forlængelse af opholdet i Danmark i den tid, straffesagen varer. Mindretallet har taget hensyn her til ved, at reglen ikke omfatter udlændinge, som har haft lovligt ophold i landet i kortere tid end angivet i § 52. Har udlændingen haft længere ophold, bør hensynet til at modvirke misbrug vige for retsbeskyttelseshensynet. I øvrigt kan misbrug efter mindretallets opfattelse undgås ved, at sagerne berammes forlods. Da antallet af sager er beskeden, vil dette kun betyde et mindre merarbejde for anklagemyndigheden og domstolene. Endvidere er det efter forslaget tilstrækkeligt, at udlændingen er fundet skyldig i første instans; udvisning behøver derfor ikke afvente en eventuel ankesag, men kan iværksættes straks efter en fældende dom.

Det er anført, at det er principielt uheldigt at anlægge en straffesag, når formålet ikke er at få den pågældende straffet, men at til-

vejebringe bevis for et udvisningsgrundlag.

Det nævnte princip bør dog efter mindretallets opfattelse ikke være til hinder for den foreslåede regel. Også på andre områder kan anklagemyndigheden være nødt til at føre straffesager for at få bevisspørgsmål afklaret, uden at straf eller anden retsfølge ønskes pålagt, f.eks. visse sager, hvor straffelovens § 89 skal anvendes.

Flertallet har ikke kunnet tilslutte sig mindretallets forslag til § 55, stk. 3. Begrundelsen for udvisning i de i § 52, nr. 4 a, nævnte tilfælde, som mindretallet navnlig peger på, er for så vidt ikke overtrædelse af straffeloven eller udlændingelovgivningen, men at forudsætningerne for tilladelsen har vist sig at være urigtige, fordi udlændingen på grund af urigtige oplysninger om sin alder, sine ægteskabelige forhold eller sine slægtskabsforhold har fået en tilladelse, han ikke burde have haft. Tilsynet med udlændinge ville i nogle tilfælde have mulighed for i administrativ praksis at skærpe kravene til bevis for disse forhold, inden opholdstilladelse meddeles, men da tilvejebringelse af et sikkert bevis vil berede udlændinge stort besvær, og dermed forsinke deres indrejse i landet, har man ikke fundet det rimeligt at kræve detaljeret dokumentation, medmindre der foreligger særlig anledning til at betvivle de opgivne oplysningers rigtighed.

Det fremgår af udkastets § 37, stk. 1, nr. 2, at en tidsbegrænset opholdstilladelse kan inddrages, hvis forudsætningerne for tilladelsens meddelelse ikke længere er til stede. Til en inddragelse kan der imidlertid ikke knyttes et udvisningstilhold, og man har i hidtidig praksis i visse tilfælde fundet det rimeligt at foretage en egentlig udvisning, når tilladelsen var meddelt på grundlag af bevidst urigtige oplysninger. Mindretallet har ikke fundet det nødvendigt at forpligte tilsynet med udlændinge til at søge domstolenes godkendelse af berettigelsen af inddragelse efter udkastets § 37 eller af en nægtelse af at forlænge en tilladelse, fordi tilsynet ikke finder, at betingelserne for en fortsat tilladelse efter udkastets § 25 er opfyldt. Et sådant forslag ville da også stride mod almindelig dansk forvaltningstradition og ikke kunne gennemføres af retsplejemæssige hensyn uden et særligt lovgrundlag. Flertallet finder ikke, at der er nogen rimelig begrundelse for at rejse straffesag alene for at få afklaret det for så vidt underordnede spørgsmål, om udvisningstilhold skal meddeles, når mindretallet ikke samtidig foreslår, at der gennemføres domstolsprøvelse af en beslutning om at inddrage eller nægte forlængelse af en tilladelse. En udlænding, der finder, at grundlaget for udvisning ikke er tilstrækkeligt, har allerede efter gældende ret mulighed for at få lovligheden af be-

slutningen prøvet ved domstolene, idet han selv vil kunne indbringe sagen for domstolene.

Mindretallets forslag om, at udvisning for overtrædelse af forskrifterne om arbejdstilladelse først kan ske, efter at skyldspørgsmålet er afgjort under en straffesag, medmindre udlændingen erkender sig skyldig, imødekommer kun delvis den af folketingets ombudsmand fremsatte kritik, idet rejsning af straffesag efter forslaget kun skal ske forud for udvisning af udlændinge med mere end to års ophold. Desuden omfatter forslaget ikke andre overtrædelser af udlændingeloven - bortset fra det i § 52, nr. 6 nævnte særlige tilfælde - f.eks. ophold uden opholdstilladelse.

Mindretallets forslag vil medføre en forøgelse ikke alene af politiets arbejde, men også af domstolenes, og med domstolenes store arbejdspress kan det ikke forventes, at sådanne retssager vil kunne berammes forloids, og udlændinge vil, uden at der er reel baggrund herfor, ved at nægte sig skyldige kunne opnå en forlængelse af deres ophold. Mindretallets forslag til imødegåelse heraf - at udvisning kan ske efter dom i første instans, uanset at dommen appelleres - strider efter flertallets opfattelse mod afgørende retsplejehensyn. Udlændinge vil i øvrigt ikke efter den gældende lovgivning kunne varetægtsfængsles, og straffesagen vil i flere tilfælde ikke kunne gennemføres, da det strafbare forhold er forældet.

Til § 56.

Det præciseres, at udvisning af nordiske statsborgere, som jo ikke skal have opholds- eller arbejdstilladelse eller medføre rejselegitimation, ikke kan ske efter § 52, nr. 4 og 6. Endvidere fastsættes i overensstemmelse med lovens § 4, stk. 3, at udvisning på grund af tilsidesættelse af pligten til at have rejselegitimation, jfr. § 52, nr. 6, ikke kan finde sted, hvis udlændingen er EF-statsborger, jfr. artikel 3, punkt 3 i direktiv 1964/221, hvorefter udløbet af identitetsdokument ikke kan begrunde udvisning.

Til § 57.

Stk. 1: Praksis med hensyn til varigheden af udvisningstil-

hold er beskrevet i bilag G, punkt 5.2. Udvalget foreslår, at længden af tilhold i almindelighed fastsættes til tre år. Ved udvisning i de alvorligere tilfælde, nemlig udvisning i forbindelse med kriminalitet eller af hensyn til statens sikkerhed, foreslås varigheden sat til fem år, ti år eller for bestandig.

Fastsættelsen af den almindelige længde af udvisningstilhold til tre år indebærer en lempelse i forhold til praksis, hvorefter udvisningstilhold som regel meddeles for ikke under fem år.

Stk. 2: Bestemmelsen er i overensstemmelse med hidtidig praksis.

Stk. 3: Bestemmelsen svarer til § 4 i bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973 om politiets beføjelse til at afvise og udvise udlændinge.

Til § 58.

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 om det stedlige politis kompetence til at afvise og udvise er i det væsentlige i overensstemmelse med § 1 og § 2 i bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973. Blandt andet af hensyn til forholdene i København, hvor en udlænding i nogle tilfælde kommer i forbindelse med tilsynet med udlændinge og ikke med Københavns politi, er det fundet praktisk tillige at give tilsynet med udlændinge en kompetence til at afvise og udvise i medfør af lovens § 4, stk. 1, nr. 1, 2 og 7.

Kompetencen til at udvise i medfør af lovens § 4, stk. 2, nr. 2 og 3 (udvisning af udlændinge, der vil rejse til et andet nordisk land, hvorfra de er udvist, samt subsistensløse udlændinge, der vil søge til et andet nordisk land) foreslås dog udelukkende tillagt tilsynet med udlændinge. Disse personer vil i medfør af den nordiske paskontroloverenskomst ofte være modtaget tilbage fra et andet nordisk land af tilsynet med udlændinge, hvorfor det er u hensigtsmæssigt, at udvisningskompetencen ligger hos det stedlige politi.

Bestemmelsen om justitsministeriets kompetence i flygtningesager er i overensstemmelse med § 3 i bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973.

Til kapitel VII.

Til § 59.

Bestemmelsen, der svarer til udlændingebekendtgørelsens § 30 og til § 24 i EF-bekendtgørelsen, har hjemmel i udlændingelovens § 13, stk. 2.

Spørgsmålet om bestemmelsens rimelighed er blevet rejst i folketingets retsudvalg (skrivelse af 29. januar 1979, almindelig del - bilag 99, spørgsmål 22). I denne forbindelse oplyste tilsynet med udlændinge blandt andet, at formålet er, at give politiet mulighed for på stedet at konstatere, om indehaveren opholder sig lovligt her i landet. Er udlændingen på kortvarigt turist- eller besøgsophold, kan politiet ved det indrejsestempel, som paskontrollen har indføjet i hans pas, konstatere, om udlændingen har opholdt sig her i landet udover det tidsrum af normalt tre måneder, en udlænding kan være her uden opholdstilladelse. Har udlændingen opholdstilladelse og eventuelt arbejdstilladelse vil disse tilladelser normalt være indstemplet i hans pas, således at kontrollen med, om udlændingen opholder sig ulovligt eller eventuelt har taget beskæftigelse uden arbejdstilladelse, ligeledes kan ske ved kontrol af passet. Politiet afkræver i almindelighed kun udlændinge pas eller opholdstilladelse ved kontrol på steder, hvor udlændinge, der opholder sig ulovligt i landet, erfaringsmæssigt holder til.

Justitsministeriet fandt, at vigtige administrative hensyn nødvendiggør en opretholdelse af de nævnte bestemmelser, således at politiet kan føre kontrol med, at udlændinge ikke opholder sig ulovligt her i landet eller ulovligt tager beskæftigelse i strid med det af regeringen indførte fremmedarbejderstop.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om at opretholde reglen. Udvalgets flertal finder, at reglen er nødvendig for at sikre politiets muligheder for at kontrollere, om udlændinge opholder sig lovligt i Danmark. Reglen stemmer også bedst med udlændinges egen interesse: Hvis en udlænding ikke medfører sit pas eller sin opholdstilladelse, risikerer han, at han bliver indbragt til en politistation med henblik på konstatering af identitet, da sprogvanskeligheder ofte kan gøre udspørgen på stedet vanskelig. Reglen må endvidere antages at være almindeligt kendt, ligesom der

findes tilsvarende regler i andre lande. Reglen, der først og fremmest tager sigte på ikke fastboende udlændinge, er endelig et modstykke til den mindre indgående indrejsekontrol, som er indført i de senere år. Praktiseret med den fornødne smidighed bevirker den ingen ulemper.

Undladelse af at medføre pas eller særskilt opholdstilladelse straffes med bøde, som regel på 100,- kr. Overtrædelse af reglen medfører ikke i sig selv udvisning.

Et mindretal (Gammeltoft-Hansen, Jørgen Bang og Karen Andersen) finder reglen for vidtgående. En udlænding bør ganske vist på forlangende kunne forevise pas, anden rejselegitimation eller opholdstilladelse, men dette led i udlændingekontrollen behøver ikke nødvendigvis at udmøntes i en regel, som kriminaliserer udlændingens undladelse af til stadighed at medføre de pågældende dokumenter. Mindretallet finder det i sig selv uheldigt, at dansk ret skulle indeholde en bestemmelse, som under trussel om straf pålægger bestemte grupper - herunder udlændinge med årelang bopæl i landet - til stadighed at medføre pas eller lignende på deres person. Straftruslen har endvidere næppe nogen selvstændig generalpræventiv virkning og kan derfor ikke antages at forøge effektiviteten af den interne udlændingekontrol.

Mindretallet foreslår derfor følgende udformning af § 59:

"Udlændinge over 16 år, der ikke er statsborgere i et andet nordisk land, er pligtige til på forlangende at forevise pas, anden rejselegitimation eller en eventuel særskilt opholdstilladelse for politiet".

Den foreslåede bestemmelse indeholder ingen selvstændig hjemmel til at pålægge straf. Den indebærer, at dersom udlændingen ikke umiddelbart kan forevise pas eller lignende, og hvis omstændighederne i øvrigt giver grund til at formode et ulovligt forhold (ulovligt ophold, opgivelse af falsk identitet eller urigtig bopæl), kan den pågældende indbringes til en politistation med henblik på konstatering af identitet m.v. Mindretallet deler i øvrigt ikke flertallets opfattelse, hvorefter denne risiko for tilbageholdelse skulle afværges, såfremt undladelsen af at medføre pas eller lignende tillige er sanktioneret med straf.

Det understreges, at mindretallets synspunkter først og fremmest tager sigte på de fastboende udlændinge.

Til § 60.

Bestemmelsen svarer til udlændingebekendtgørelsens § 35, hvorefter politiet i særlige tilfælde kan give en udlænding pålæg om at melde sig hos politiet til bestemte tider. Den foreslåede bestemmelse indskrænker muligheden for at pålægge meldeplicht til tilfælde, hvor det er begrundet i sikkerhedsmæssige hensyn eller opretholdelsen af ro og orden.

Til §§ 64 - 65.

Bestemmelserne svarer til udlændingebekendtgørelsens §§ 31 - 34 og 37. Bestemmelsen i § 36 foreslås udeladt som overflødig.

VI. Udkast til bekendtgørelse om ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler ^{x)}.

I medfør af lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973, fastsættes herved følgende:

§ 1. Bestemmelserne i denne bekendtgørelse finder anvendelse på statsborgere i en stat, der er tilsluttet De europæiske Fællesskaber (EF-statsborgere), for så vidt de pågældende i henhold til Fællesskabernes regler her i landet udfører lønnet beskæftigelse, udøver selvstændig erhvervsvirksomhed, udfører eller modtager tjenesteydelser eller efter endt beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed har ret til at blive boende her i landet. Bestemmelserne finder endvidere anvendelse på følgende medlemmer af en sådan persons familie:

a) Ægtefælle og efterkommere, der er under 21 år, eller som forsørges af den pågældende.

b) Personer, der er beslægtede i opstigende linie med EF-statsborgeren eller dennes ægtefælle, når de forsørges af den pågældende.

§ 2. EF-statsborgere og deres familiemedlemmer, der kan indrejse hertil uden indrejsevisum, kan uden opholdstilladelse (opholdsbevis) opholde sig her i landet i tre måneder.

§ 3. EF-statsborgere og deres familiemedlemmer har ret til her i landet at udføre lønnet beskæftigelse samt at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed og at udføre og modtage tjenesteydelser.

x) I bekendtgørelsen er medtaget visse bestemmelser fra Rådets forordning nr. 1612/68/EØF af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet og Kommissionens forordning nr. 1251/70/EØF af 29. juni 1970 om lønmodtagernes ret til at blive boende på en medlemsstats territorium efter at have haft beskæftigelse der. Ifølge artikel 189 i EØF-traktaten gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Gengivelsen af disse bestemmelser i bekendtgørelsen er således udelukkende begrundet i praktiske hensyn og berører ikke de nævnte forordningers umiddelbare gyldighed i Danmark.

§ 4. EF-opholdsbevis udstedes til en EF-statsborger, der ved erklæring fra en arbejdsgiver godtgør at have lønnet beskæftigelse her i landet eller at have påbegyndt selvstændig erhvervsvirksomhed eller tjenesteydelse eller at være modtager af tjenesteydelser her i landet.

§ 5. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til en EF-statsborgers familiemedlemmer, der selv er EF-statsborgere, når de

a) godtgør deres slægtskabsforhold til en af § 4 omfattet EF-statsborger

b) godtgør, at familien råder over en passende bolig.

§ 6. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til en EF-statsborger,

a) der ophører med lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed, efter at han har opnået den i lov om folkepension fastsatte alder for oppebærelse af folkepension, forudsat at han har haft lønnet beskæftigelse eller har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed her i landet i mindst 12 måneder forud herfor samt uafbrudt har haft fast ophold her i de sidste tre år,

b) der på grund af vedvarende uarbejdsdygtighed må ophøre med lønnet beskæftigelse eller med at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed, såfremt han i mindst de sidste to år uafbrudt har opholdt sig i landet. Der stilles dog ikke krav om opholdets varighed, såfremt uarbejdsdygtigheden skyldes en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom, der giver ret til en vedvarende ydelse, der helt eller delvis udredes af en dansk myndighed,

c) der efter tre års fast ophold og lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed her i landet har lønnet beskæftigelse eller udøver en selvstændig erhvervsvirksomhed på en anden medlemsstats område, men bibeholder sin bopæl her i landet, hvortil han vender hjem dagligt eller mindst en gang om ugen.

Stk. 2. I de i stk. 1, litra a) og b), nævnte tilfælde stilles der ikke krav om opholdets varighed eller varigheden af den lønnede beskæftigelse eller den selvstændige erhvervsvirksomhed, hvis lønmodtagerens eller den selvstændige erhvervsdrivendes ægtefælle er dansk statsborger eller har mistet sin danske indfødsret ved indgåelse af ægteskabet.

Stk. 3. Krav på opholdsbevis kan gøres gældende inden for en frist af to år regnet fra det tidspunkt, hvor retten til ophold er opnået i henhold til stk. 1, litra a) og b). EF-statsborgeren kan inden for dette tidsrum forlade landet, uden at hans ret derved berøres.

§ 7. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til EF-statsborgere, der er familiemedlemmer til en af § 6 omfattet EF-statsborger, når de bor sammen med ham eller boede sammen med ham ved hans død.

§ 8. EF-opholdsbevis udstedes for mindst fem år, medmindre der ansøges om tilladelse for et kortere tidsrum.

Stk. 2. Hvis ansøgeren skal beskæftiges som lønmodtager i mere end tre måneder, men under et år, udstedes opholdsbeviset for beskæftigelsens forventede varighed.

Stk. 3. Såfremt ansøgeren er modtager eller yder af tjenesteydelser, udstedes opholdsbeviset for ydelsens forventede varighed.

Stk. 4. Opholdsbevis til en EF-statsborgers familiemedlemmer udstedes således, at det udløber samtidig med hovedpersonens.

§ 9. Efter fem års fast ophold meddeles tidsubegrænset EF-opholdsbevis, medmindre der ansøges om tilladelse for et kortere tidsrum.

Stk. 2. Forlængelse af et opholdsbevis meddelt for fem år i henhold til § 8, stk. 1, kan indskrænkes til 12 måneder, såfremt ansøgeren er uforskyldt arbejdsløs og har været dette i de sidste 12 måneder.

§ 10. Opholdstilladelse med ret til at udøve beskæftigelse m.v., jfr. § 9, meddeles til en EF-statsborgers familiemedlemmer, der ikke selv er EF-statsborgere, når de godtgør de i § 5, a) - b) nævnte krav, og at de i hjemlandet har levet i fælles husholdning med en af § 4 omfattet person eller forsørges af denne.

Stk. 2. Opholdstilladelse meddeles endvidere til de i stk. 1 nævnte familiemedlemmer til en af § 6 omfattet EF-statsborger, når de bor sammen med ham eller boede sammen med ham ved hans død.

Stk. 3. Opholdstilladelse meddeles og forlænges således, at den udløber samtidig med hovedpersonens EF-opholdsbevis. Er hoved-

personen død, og det af stk. 1 omfattede familiemedlem har bevaret retten til at blive boende, jfr. stk. 2 eller § 13, udstedes tilladelsen for de i § 8, stk. 1, og § 9, stk. 1, nævnte tidsrum.

§ 11. Et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse, jfr. § 10, bortfalder, når indehaveren har opholdt sig udenfor landet i mere end seks på hinanden følgende måneder bortset fra fravær på grund af militærtjeneste, eller tjeneste, der træder i stedet herfor.

§ 12. Et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse, jfr. § 10, kan inddrages eller nægtes forlænget

a) når udvisning kan finde sted i medfør af § 4 i lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. bekendtgørelse af dags dato om udlændinges adgang til og ophold i landet

b) når grundlaget for udstedelsen ikke længere er til stede. Inddragelse eller nægtelse af forlængelse kan dog ikke finde sted, når indehaveren ikke længere har beskæftigelse enten som følge af midlertidig uarbejdsdygtighed på grund af sygdom eller ulykke eller som følge af uforskyldt arbejdsløshed.

§ 13. Et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse, jfr. § 10, kan endvidere inddrages eller nægtes forlænget, når den af § 6 omfattede person, hvorfra vedkommendes ret hidrører, er afgået ved døden. Dette gælder dog ikke, hvis

a) afdøde ved sin død havde opholdt sig her i landet i mindst to år eller

b) døden skyldtes en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom eller

c) afdødes overlevende ægtefælle er dansk statsborger eller har mistet sin danske indfødsret ved indgåelse af ægteskab med afdøde.

Stk. 2. § 6, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 14. En opholdstilladelse kan i øvrigt, bortset fra de i § 10, stk. 3, nævnte tilfælde, inddrages eller nægtes forlænget, når opholdsbeviset for hovedpersonen bortfalder, inddrages eller nægtes forlænget.

§ 15. EF-statsborgere og deres familiemedlemmer, der er beskæftiget som lønmodtagere her i landet, men hvis bopæl er beliggende i en an-

den stat (grænsearbejdere), er fritaget for opholdsbevis eller opholdstilladelse, hvis de som regel dagligt eller mindst en gang om ugen vender tilbage til deres bolig.

§ 16. Familiemedlemmer til en EF-statsborger, som er under 16 år, og som har fast bopæl hos forældremyndighedens indehaver, er fritaget for opholdsbevis eller opholdstilladelse.

§ 17. EF-opholdsbevis og opholdstilladelse meddeles af rigspolitichefen, tilsynet med udlændinge.

Stk. 2. Ansøgning indgives til tilsynet med udlændinge. Har ansøgeren bopæl eller ophold uden for København, Frederiksberg eller Københavns amt, kan ansøgning dog indgives til vedkommende politimester.

Stk. 3 Ansøgning skal indgives inden udløbet af et gældende visum eller inden pligten til at have tilladelse indtræder, jfr. § 2. Ansøgning om forlængelse skal indgives inden 15 dage før tilladelsens udløb.

§ 18. Afgørelsen af, om et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse bør meddeles, forlænges eller afslås, træffes hurtigst muligt og senest seks måneder efter ansøgningens indgivelse.

Stk. 2. Et afslag skal begrundes, medmindre hensynet til statens sikkerhed er til hinder herfor.

§ 19. Denne bekendtgørelse gælder ikke for Færøerne.

§ 20. Denne bekendtgørelse træder i kraft den

Stk. 2. Fra samme dato ophæves justitsministeriets bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 som ændret ved bekendtgørelse nr. 539 af 23. oktober 1975.

Bemærkninger til udkastet.

Udkastet indeholder bestemmelser, der træder i stedet for bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler. Som nævnt i betænkningens kapitel II har udvalget fundet det mest praktisk, at EF-bekendtgørelsen indskrænkes til kun at indeholde reglerne om ophold og arbejde, i det omfang EF-statsborgere i henhold til Fællesskabernes regler har en særstilling i forhold til andre udlændinge. Følgende bestemmelser i den gældende bekendtgørelse er som følge heraf udeladt: §§ 1, 2, 4, 6, stk. 2, 8 og 24 - 27. Udkastet medfører ingen realitetsændringer i forhold til den gældende bekendtgørelse.

Bekendtgørelse af Lov om udlændinges adgang til landet m.v.

Herved bekendtgøres lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. lovebekendtgørelse nr. 20 af 7. februar 1961, med de ændringer, som er en følge af lov nr. 183 af 20. maj 1963, lov nr. 203 af 27. maj 1970 og lov nr. 155 af 21. marts 1973.

Den bekendtgjorte lovtæst gælder først fuldt ud fra den 1. juli 1973, jfr. § 2 i lov 155 af 21. marts 1973, der gengives i bekendtgørelsens slutning.

§ 1. Ved kongelig anordning kan det bestemmes, hvorvidt udlændinge ved ankomst til eller udrejse fra landet skal være forsynet med pas eller anden rejseselegitimation.

Stk. 2. Der kan af justitsministeren træffes bestemmelse om, hvorvidt passet (legitimationsdokumentet) skal være påtegnet tilladelse (visum) til indrejse til eller udrejse af landet.

Stk. 3. Efter justitsministerens bestemmelse kan der til udlændinge, der ikke er i stand til at skaffe sig pas eller andet legitimationsdokument, udfærdiges særlig rejseselegitimation.

§ 2. En udlænding, der vil indrejse til landet, kan afvises:

- 1) når han ikke opfylder de i henhold til § 1 fastsatte bestemmelser med hensyn til rejseselegitimation og visering,
- 2) når det må antages, at han ikke har de til opholdet her i landet fornødne midler til sit underhold,
- 3) når det må antages, at han agter at tage arbejde, fast ophold eller ophold af længere, ubestemt varighed her i landet uden i forvejen at have indhentet den dertil fornødne tilladelse,
- 4) når det må antages, at han helt eller delvis vil ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde, eller hans indrejse strider mod hensynet til den offentlige orden

eller sundhed, fordi han misbruger beruselsesmidler, herunder euforiserende stoffer,

- 5) når det på grund af en tidligere idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund må antages, at han vil indrejse hertil for at begå forbrydelser,
- 6) når hans indrejse på grund af begåede borgerlige forbrydelser af særlige grunde ikke er ønskelig,
- 7) når hans indrejse af hensyn til statens sikkerhed eller opretholdelse af ro og orden eller som følge af deltagelse i foranstaltninger, der har en mod den danske stat eller dens institutioner rettet fjendtlig karakter, ikke er ønskelig,
- 8) når han tidligere er udvist og på ny forsøger at indrejse hertil uden at være i besiddelse af den fornødne tilladelse.

Stk. 2. En udlænding, der ikke er finsk, islandsk, norsk eller svensk statsborger, og som må antages at ville rejse videre til Finland, Island, Norge eller Sverige, kan ligeledes afvises:

- 1) når han ikke opfylder de i vedkommende land gældende bestemmelser med hensyn til rejseselegitimation og visering,
- 2) når det må antages, at han ikke har de til sit underhold i det pågældende land og til sin hjemrejse fornødne midler,
- 3) når det må antages, at han agter at tage arbejde, fast ophold eller ophold af længere, ubestemt varighed i det pågæl-

dende land uden i forvejen at have indhentet den dertil fornødne tilladelse,

- 4) når det må antages, at han helt eller delvis vil ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde i det pågældende land,
- 5) når det på grund af en tidligere idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund må antages, at han vil indrejse i det pågældende land for at begå forbrydelser,
- 6) når hans indrejse i det pågældende land på grund af begåede borgerlige forbrydelser af særlige grunde ikke er ønskelig.

Stk. 3. En udlænding, der ikke er finsk, islandsk, norsk eller svensk statsborger, og som er udvist af Finland, Island, Norge eller Sverige med forbud mod at vende tilbage til vedkommende land, skal afvises, når han ikke er i besiddelse af særlig tilladelse til at indrejse i Danmark og i det eller de af de nævnte lande, hvortil han tillige må antages at ville rejse.

Stk. 4. Afvisning af de grunde, der nævnes i stk. 1, nr. 3, og stk. 2 og 3, kan ikke ske over for personer, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler om ophævelse af indrejse- og opholdsbegrænsninger i forbindelse med arbejdskraftens fri bevægelighed, etablering og udveksling af tjenesteydelser. Justitsministeren fastsætter de bestemmelser, der er nødvendige til gennemførelse af Fællesskabernes regler om afgrænsning af personkredsen.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte særlige regler vedrørende spørgsmålet om afvisning af blindpassagerer.

§ 3. Udlændinge, der i medfør af bestemmelsen i § 1, stk. 2, skal have tilladelse (visum) til at indrejse her til landet, må ikke uden særlig tilladelse opholde sig her udover den ved indrejsetilladelsen fastsatte tidsfrist.

Stk. 2. Andre udlændinge må ikke uden særlig tilladelse opholde sig her i landet udover et tidsrum af 3 måneder fra og med den dag, da indrejse fandt sted i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige fra et andet land end disse. I det anførte tidsrum af 3 måneder fradrages det samlede tidsrum, hvori udlændingen har haft ophold i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige inden for de sidste 6 måneder før hans seneste indrejse i et af disse lande fra et

andet land end disse. Overstiger det samlede tidsrum 3 måneder, kan indrejse ikke finde sted uden særlig tilladelse.

Stk. 3. Såfremt en i stk. 2 omhandlet udlænding har opnået opholdstilladelse i Finland, Island, Norge eller Sverige, kan han inden for denne tilladelses gyldighedstid opholde sig i Danmark uden særlig tilladelse i indtil 3 måneder fra og med den dag, da han indrejste her i landet. I det anførte tidsrum af 3 måneder fradrages det samlede tidsrum, hvori udlændingen inden for de sidste 6 måneder før hans seneste indrejse i Danmark har haft ophold her. Overstiger det samlede tidsrum 3 måneder, kan indrejse ikke finde sted uden særlig tilladelse.

§ 4. En udlænding kan udvises i følgende tilfælde:

- 1) når han har skaffet sig adgang til landet efter indrejse uden om den danske, finske, islandske, norske eller svenske pas-kontrol,
- 2) når han tidligere er udvist og på ny er indrejst hertil uden at være i besiddelse af den fornødne tilladelse,
- 3) når afvisning kunne være sket af de i § 2, stk. 1, nr. 1 eller 4-7, nævnte grunde og afvisningsgrunden fremdeles er til stede,
- 4) når han har forsømt at opfylde de i henhold til § 1 fastsatte bestemmelser med hensyn til rejselegitimation,
- 5) når han forsætligt eller trods politiets advarsel gentagne gange undlader at overholde reglerne om tilmelding til politiet,
- 6) når han overtræder forskrifterne om opholdstilladelse, arbejdstilladelse eller visering eller ikke overholder dertil knyttede betingelser eller har opnået sådanne tilladelser ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortællinger,
- 7) når han ikke er i besiddelse af fornødne midler til sit underhold og ikke har adgang til forsørgelse her i landet.

Stk. 2. En udlænding, der ikke er finsk, islandsk, norsk eller svensk statsborger, kan endvidere udvises i følgende tilfælde:

- 1) når afvisning kunne være sket af de grunde, der er nævnt i § 2, stk. 2, nr. 1 eller 3-6, og afvisningsgrunden fremdeles er til stede,
- 2) når han tidligere er udvist af Finland,

Island, Norge eller Sverige ined forbud mod tilbagevenden og er indrejst i Danmark uden at være i besiddelse af tilladelse til at indrejse i Danmark og i det eller de af de nævnte lande, hvortil han tillige må antages at ville rejse.

- 3) når han må antages at ville rejse til Finland, Island, Norge eller Sverige viden at have de fornødne midler til sit underhold i det eller de pågældende lande samt til sin hjemrejse, medmindre udvisning er udelukket af de i stk. 1, nr. 7, nævnte grunde.

Stk. 3. De i § 2, stk. 4, nævnte udlændinge kan dog ikke udvises i medfør af reglerne i stk. 1, nr. 4, samt stk. 2.

§ 5. I forbindelse med en beslutning efter § 4 om udvisning af en udlænding kan det tillige bestemmes, at der skal gives ham tilhold om ikke fremtidigt at indfinde sig her i landet enten for et bestemt tidsrum eller for bestandig. Tilholdet gives til politiprotokollen med tilkendegivelse af strafansvaret ved overtrædelse af tilholdet. Der skal udleveres udlændingen en skriftlig og begrundet meddelelse om tilholdet.

Stk. 2. Sådant tilhold kan senere ophæves, når omstændighederne taler herfor.

§ 6. For så vidt der efter foranstående bestemmelser kræves tilladelse til indrejse eller udrejse eller til ophold her i landet, træffes afgørelse herom af den politimyndighed, der af justitsministeren er bemyndiget dertil. Der kan endvidere gives danske diplomatiske og konsulære repræsentationer i udlandet bemyndigelse til at meddele tilladelse til ind- og udrejse og til ophold her i landet.

Stk. 2. Beslutninger om afvisning og udvisning træffes af den politimyndighed, der af justitsministeren er bemyndiget dertil.

Stk. 3. Såfremt en udlænding påberåber sig, at han har måttet søge tilflugt her som politisk flygtning, og sandsynliggør rigtigheden heraf, må politiet dog ikke afvise ham, men skal snarest forelægge spørgsmålet for justitsministeren til afgørelse. En sådan udlænding kan kun udvises efter justitsministerens beslutning.

§ 7. En udlænding har ret til at forblive her i landet, indtil der foreligger afgørelse

med hensyn til hans ansøgning om opholdstilladelse.

Stk. 2. Afslag på ansøgninger om opholdstilladelse og beslutninger om udvisning skal indeholde en frist for udrejse. Denne frist må bortset fra påtrængende tilfælde ikke være kortere end 15 dage eller, hvor opholdstilladelse tidligere har været meddelt, 1 måned. Afgørelsen skal endvidere indeholde meddelelse om reglen i stk. 3. 1. pkt.

Stk. 3. Hvis udlændingen inden 3 dage efter, at afgørelsen er meddelt ham, indbringer denne for justitsministeren eller anmoder politiet herom har han dog ret til at forblive her i landet, indtil justitsministerens afgørelse foreligger. Såfremt politiets afgørelse opretholdes, skal der fastsættes en ny frist for hans udrejse efter reglerne i stk. 2.

§ 8. Indtil der er truffet beslutning om, hvorvidt en udlænding skal afvises eller udvises, og indtil en eventuel beslutning om afvisning eller udvisning kan iværksættes, drager politiet omsorg for udlændingens tilstedeværelse. Dette skal så vidt muligt ske ved mindre indgribende foranstaltninger, såsom pålæg om at melde sig til politiet til bestemte tider eller anvisning af et bestemt opholdssted. Er det nødvendigt for at sikre muligheden for at afvise eller udvise ham, kan politiet hensætte ham under bevogtning. I så fald anvendes reglerne om varetægtsarrest i det omfang, det efter formålet med hensættelsen er påkrævet.

Stk. 2. Vedvarer frihedsberøvelsen ud over 3 gange 24 timer, kan udlændingen kræve spørgsmålet om lovligheden af frihedsberøvelsen forelagt for retten på det sted, hvor han tilbageholdes. Han skal straks ved frihedsberøvelsens iværksættelse gøres bekendt hermed.

Stk. 3. Forlanger udlændingen efter udløbet af den i stk. 2 nævnte frist spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed forelagt retten, skal han inden 24 timer efter kravets fremsættelse stilles for retten, medmindre han forinden er afvist, udvist eller løsladt.

Stk. 4. Er udlændingen afvist, udvist eller løsladt, inden han har haft lejlighed til at udtale sig for retten, skal han, hvis hans opholdssted er kendt, underrettes om retsmødet. Er han på grund af tilhold efter § 5, stk. 1, eller af andre årsager forhindret i at

være til stede under retsmodet, skal der så vidt muligt gives ham adgang til at udtale sig på anden måde.

Stk. 5. Rettens afgørelse træffes ved kendelse. Er udlændingen frihedsberøvet på dette tidspunkt, og findes frihedsberøvelsen lovlig, fastsættes der i kendelsen en frist for fortsat tilbageholdelse. Denne frist kan senere forlænges af retten.

Stk. 6. Med de afvigelser, der følger af reglerne i stk. 3-5, finder bestemmelserne i retsplejelovens kap. 43 a anvendelse.

§ 9. En udlænding må ikke uden særlig tilladelse tage arbejde, stilling eller beskæftigelse her i landet, hvadenten det sker mod eller uden vederlag. Til tilladelsen kan knyttes betingelser, herunder om, at den pågældende skal indmelde sig i arbejdsløsheds-kasse. Ej heller må han uden særlig tilladelse drive selvstændig erhvervsvirksomhed her i landet eller herfra virke som repræsentant (handelsrejsende) i udlandet. Afgørelse træffes af den politimyndighed, der af justitsministeren er bemyndiget dertil.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte regler, hvorefter udlændinge der er fritaget for pligten til at have arbejdstilladelse, skal indmelde sig i arbejdsløshedskasse.

§ 10. Ved aftale med fremmede regeringer eller ved bestemmelser fastsat af justitsministeren kan der ske lempelser i reglerne om opholdstilladelse og arbejdstilladelse i forhold til visse lande.

§ 11. Enhver er, i det omfang justitsministeren bestemmer det og efter nærmere af ham fastsatte regler, pligtig til ved indrejse til og udrejse af landet at melde sig til paskontrollen og forevise sit pas eller anden rejseligitation.

Stk. 2. Skibsførere og førere af luftfartøjer er pligtige at efterkomme de forskrifter, som justitsministeren måtte give til paskontrollens gennemførelse.

Stk. 3. Udlændinge, der ankommer hertil på dansk eller udenlandsk skib eller luftfartøj, og som hører til skibets eller luftfartøjets besætning, må ikke af mønstres uden politiets tilladelse. Fartøjets fører er ansvarlig for, at afmønstring ikke finder sted uden sådan tilladelse. Såfremt udlændinge her i landet agtes påmønstreret dansk eller uden-

landsk skib eller luftfartøj, skal politiet af fartøjets fører straks underrettes herom. Fartøjets fører skal påse, at udlændingen har fornøden arbejdstilladelse.

Stk. 4. Skibets fører, rederiet eller dets repræsentant her i landet er pligtige at erstatte de udgifter, som ved overtrædelsen af foranstående bestemmelser påføres det offentlige ved vedkommende udlændings ulovlige ophold her og ved hans hjemsendelse, samt udgifter påført det offentlige ved rømte eller agterudsejlede besætningsmedlemmers hjemsendelse eller tilbageførelse til fartøjet. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser, hvorefter det pålægges skibets fører, rederiet eller dets repræsentant her i landet at erstatte det offentliges udgifter ved blindpassagerers ophold her og deres tilbagesendelse.

Stk. 5. Med hensyn til luftfartøjets fører, luftfartselskabet eller dets repræsentant her i landet finder stk. 4, 1. punktum, tilsvarende anvendelse.

§ 12. Der kan af justitsministeren udfærdiges nærmere bestemmelse om, at den, der mod eller uden vederlag yder udlænding logi eller stiller lejrplads til rådighed for udlænding, skal give politiet meddelelse.

Stk. 2. Meddelelsen skal indeholde oplysning om vedkommende udlændings fulde navn, fødselsår og -dag, fødested, statsborgerforhold, stilling, sidste opholdssted, faste bopæl, dato for seneste indrejse i Danmark, i hvilke tidsrum den pågældende inden for de sidste 6 måneder har opholdt sig her i landet og i Finland, Island, Norge eller Sverige samt om, hvilken legitimation (pas el. lign.) den pågældende er i besiddelse af, idet legitimationen skal kræves forevist.

Stk. 3. Meddelelsespligten påhviler tillige vedkommende udlænding i tilfælde, hvor han mod eller uden vederlag overnatter eller lejer værelse eller lejlighed hos private.

Stk. 4. Justitsministeren kan bestemme, at den, der yder udlænding logi mod vederlag, foruden eller i stedet for at afgive de nævnte meddelelser skal føre en autoriseret protokol, der til enhver tid skal være til gennemsyn for politiet. Protokollen skal opbevares mindst 2 år efter, at den er udskrevet.

§ 13. Enhver er forpligtet til, når politiet

i anledning af de i henhold til § 12 skete opgivelser eller afgivne meddelelser eller på grund af andre særlige omstændigheder anmoder derom, nærmere at godtgøre, at han er den, som han udgiver sig for at være.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte særlige regler om udlændinges meldepligt under deres ophold her i landet samt foreskrive, at de til stadighed skal medføre deres pas eller anden legitimation, der på forlangende skal forevises politiet.

Stk. 3. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler, hvorefter de, der beskæftiger udlændinge, hvad enten det sker mod eller uden vederlag, skal underrette arbejdsformidlingskontorerne.

§ 14. De ved afvisning eller udvisning i medfør af denne lov foranledigede udgifter, herunder til vedkommendes underhold eller bevogtning samt til nødvendige beklædningsgenstande, afholdes af vedkommendes egne midler. Såfremt disse ikke måtte være tilstrækkelige, afholdes udgifterne af statskassen.

§ 15. For her i landet foretaget visering af pas til udlændinge betales et gebyr af 10 kr., der tilfalder statskassen. Gebyret forhøjes til 20 kr. i tilfælde, hvor en udlænding, der opholder sig her i landet, ikke rettidigt har søgt forlængelse af sin opholdstilladelse.

Stk. 2. Såfremt den pågældende er uformuende, vil gebyret kunne nedsættes eller efter omstændighederne helt bortfalde.

Stk. 3. Justitsministeren bemyndiges til at forhøje eller nedsætte viseringsgebyret, eventuelt helt at lade det bortfalde, når der i det land, hvor vedkommende udlænding er hjemmehørende, afkræves danske statsborgere henholdsvis højere eller lavere gebyr for visering end et til 10 kr. svarende beløb eller meddeles dem visum uden gebyr.

Stk. 4. Opholdstilladelse for udlændinge, der ikke skal have deres pas viseret for indrejse, og arbejdstilladelse meddeles uden gebyr, såfremt ansøgningen er indgivet rettidigt, medens der ellers betales et gebyr af 10 kr. Justitsministeren bemyndiges dog til at fastsætte gebyr for meddelelse af sådanne tilladelser til udlændinge, der er hjemmehørende i stater, hvor der af kræves

danske statsborgere gebyr for tilsvarende tilladelser.

§ 16. Overtrædelser af denne lov eller de i medfør af samme givne bestemmelser straffes med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Med samme straf anses den, som

- 1) ved bevidst urigtige oplysninger eller svigagtig fortællelse over for de pasudstedende myndigheder uretmæssigt skaffer sig pas eller anden rejselegitimation eller bevirker, at et for ham udfærdiget pas eller anden rejselegitimation ikke kommer til at lyde på hans virkelige navn og fødselsdato,
- 2) i ulovlig hensigt skaffer sig flere på hans eget navn lydende pas eller rejselegitimationer,
- 3) i ulovlig hensigt forvansker eller fjerner dele af et pas eller anden rejselegitimation eller deri indeholdte påtegninger,
- 4) indrejser til eller udrejser af landet uden om den danske, finske, islandske, norske eller svenske paskontrol,
- 5) medvirker til at holde en udlænding skjult for politiet, når han vidste eller burde vide, at den pågældende har skaffet sig adgang her til landet efter indrejse uden om den danske, finske, islandske, norske eller svenske paskontrol eller i øvrigt opholder sig ulovligt her,
- 6) overtræder tilhold, der er givet i medfør af § 5 eller af den tidligere gældende udlændingslovgivning.

Stk. 3. Den, der medvirker til, at en udlænding indrejser til landet uden om paskontrollen, pådrager sig foruden strafansvar pligt til at erstatte de udgifter, som påføres det offentlige ved vedkommende udlændings ulovlige ophold her og ved hans hjemsendelse.

§ 17. En udlænding, der overtræder de i §§ 3 og 9 givne bestemmelser om opholdstilladelse og arbejdstilladelse eller ikke overholder de dertil knyttede betingelser, straffes med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Med samme straf anses den arbejdsgiver, der beskæftiger en udlænding uden arbejdstilladelse eller i strid med de

for en givet tilladelse stillede vilkår, såfremt forholdet kan tilregnes ham som forsætligt eller groft uagtsomt. Har indrejsen og den ulovlige virksomhed fundet sted i forståelse med arbejdsgiveren, er denne pligtig at erstatte de udgifter, som i anledning af overtrædelsen måtte påføres det offentlige ved vedkommende udlændings ophold og hjemsendelse.

Stk. 3. Strafansvar pådrages ikke ved fortsat ophold eller arbejde i den tid, der forløber, indtil afgørelse foreligger med hensyn til et rettidigt indgivet andragende herom.

Stk. 4. I de forskrifter, som arbejdsministeren udfærdiger efter § 9, stk. 2, kan der fastsættes straf af bøde for den udlænding, der undlader at indmelde sig i aibejdsløshedskasse. Der kan endvidere fastsættes straf af bøde for den arbejdsgiver, der beskæftiger en sådan udlænding, såfremt forholdet kan tilregnes arbejdsgiveren som forsætligt eller groft uagtsomt.

§ 18. Sager angående overtrædelser af denne lov behandles som politisager.

Stk. 2. De i retsplejelovens kap. 68 (beslaglæggelse), kap. 69 (ransagning), kap. 71 (anholdelse) og kap. 72 (fængsling) omhandlede retsmidler finder anvendelse ved overtrædelse af denne lov i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler i retsplejeloventilkommer statsadvokaten at forfølge.

Stk. 3. Bøder, der vedtages eller idømmes i medfør af denne lov, tilfalder statskassen.

§ 19. Til oplysning i sager, der henhører under denne lov, kan der ved politiets foranstaltning ske optagelse af forhør inden retten, jfr. retsplejelovens § 1018.

Stk. 2. Efter justitsministerens bestem-

melse kan oplysninger, der afkræves i anledning af andragender vedrørende de af denne lov omfattede forhold, kræves afgivet på tro og love.

§ 20. (Ophævet).

§ 21. Justitsministeren bemyndiges til efter forhandling med den eller de ministre, hvis område spørgsmålet måtte vedrøre, at fastsætte almindelige lempelser i bestemmelserne om opholdstilladelse og arbejdstilladelse for udlændinge.

§ 22. Denne lov gælder også for Grønland, dog, for så vidt angår §§ 16-19, med de begrænsninger og ændringer, der følger af de særlige for Grønland gældende love. Loven, der ikke gælder for Færøerne, træder i kraft den 1. januar 1953¹⁾. Samtidig ophæves lov nr. 52 af 15. maj 1875 om tilsynet med fremmede og rejsende m.m.

Lov nr. 203 af 27. maj 1970 indeholder følgende bestemmelse:

§ 4. Loven gælder ikke for Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for denne landsdel med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 155 af 21. marts 1973 indeholder følgende bestemmelser:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. juli 1973, § 1, nr. 5 og 8²⁾, dog ved bekendtgørelse i Lovtidende.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for denne landsdel med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Justitsministeriet, den 22. juni 1973.

K Axel Nielsen.

/ T. Bækgård.

- 1) Loven er sat i kraft på Færøerne ved kongelig anordning nr. 393 af 24. november 1960, jfr. § 2 i lov nr. 104 af 21. april 1958.
- 2) Udlændingelovens § 9, stk. 2, og § 17, stk. 4. Loven er bekendtgjort i Lovtidende A den 5. april 1973.

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973.

Bekendtgørelse om udlændinges adgang til og ophold i landet.

I medfør af lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. lovekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973 og i medfør af kgl. anordning nr. 418 af 13. december 1952 om pastvang, fastsættes herved følgende:

§ 1. Denne bekendtgørelse finder anvendelse på udlændinge, der ikke er omfattet af justitsministeriets bekendtgørelse om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler.

I. Pas og visum.

a) Pas.

§ 2. En udlænding skal ved indrejse og udrejse af landet være i besiddelse af pas eller andet legitimationsdokument, der gælder som gyldig rejselegitimation.

Stk. 2. Finske, islandske, norske og svenske statsborgere kan indrejse direkte fra og udrejse direkte til et af disse lande uden at være i besiddelse af pas eller anden rejselegitimation.

§ 3. Et pas er gyldig som rejselegitimation, når det opfylder følgende betingelser:

1. Passet skal være udstedt af en kompetent myndighed tilhørende det land, hvori pashaveren er statsborger og indeholde den udstedende myndigheds stempel eller segl.
2. Passet skal indeholde oplysning om passets gyldighedstid.
3. Passet skal være gyldigt for rejse til Danmark.
4. Passet må kun lyde på en enkelt person, jfr. dog § 5.
5. Passet skal indeholde angivelse af pashaverens fulde navn, fødselstidspunkt,

fødested, signalement og statsborgerforhold.

6. Passet skal indeholde et vellignende fotografi af pashaveren. Fotografiet skal være forsynet med den udstedende myndigheds stempel, således at dette er aftrykt delvis på fotografiet og delvis uden for dette.

7. Passet skal være forsynet med pashaverens egenhændige underskrift.

8. Passet skal indeholde plads til afstempling.

Stk. 2. Pas, der ikke er udfærdiget på engelsk, fransk, italiensk, hollandsk, norsk, spansk, svensk eller tysk, skal indeholde oversættelse af hele teksten til mindst ét af disse sprog.

Stk. 3. Rettelser i teksten i et pas skal være påført af en kompetent myndighed.

§ 4. Legitimationsdokument, som er udfærdiget af en kompetent dansk eller udenlandsk myndighed til en person, der ikke er statsborger i noget land eller statsborger i et andet land end det, hvis myndigheder har udstedt dokumentet (fremmedpas eller rejседokument for flygtninge), gælder som gyldig rejselegitimation, når det i øvrigt opfylder de krav, der er nævnt i § 3.

§ 5. Pas, som er udstedt til ægtefæller, gælder som gyldig rejselegitimation, når det opfylder de krav, der er nævnt i § 3. Dette gælder, såvel når ægtefællerne rejser sammen, som når de rejser enkeltvis.

Stk. 2. Pas og legitimationsdokument, hvori barn under 16 år er optaget med angivelse af køn, navn, fødselstidspunkt og fødested, gælder som gyldig rejselegitimation også for barnet, når det ledsages af den

voksne person, i hvis pas eller legitimationsdokument det er optaget.

Stk. 3. Fælles legitimationsdokument for flere udlændinge (fællespas, kollektivpas) gælder som gyldig rejselegitimation for udlændinge, der med en rejseleder indrejser i samlet gruppe for at opholde sig samlet her i kortere tid, når følgende betingelser er opfyldt:

1. Fællespasset skal være udstedt af en kompetent myndighed og være forsynet med dennes stempel eller segl.
2. Fællespasset skal indeholde oplysning om dets gyldighedstid.
3. Fællespasset skal være gyldigt for rejse til Danmark.
4. Det må kun omfatte personer, som er statsborgere i udstederlandet og som kan indrejse i Danmark på individuelt pas uden visum.
5. Fællespasset må ikke omfatte færre end 5 eller flere end 50 personer.
6. Fællespasset skal indeholde angivelse af hver enkelt rejsedeltagers fulde navn, fødselstidspunkt, fødested, statsborgerforhold og faste bopæl.
7. Enhver af fællespasset omfattet person skal være i besiddelse af en legitimation udstedt af en offentlig myndighed i hjemlandet.
8. Rejselederen skal være i besiddelse af individuelt pas, og hans navn samt nummer og udstedelsesdato for hans pas skal fremgå af fællespasset.

§ 6. Identitetskort, søfartsbøger og legitimationskort for besætningsmedlemmer på fly samt andre legitimationsdokumenter gælder som gyldig rejselegitimation i den udstrækning, justitsministeren bestemmer det.

§ 7. Rigspolitichefen kan, når særlige grunde taler derfor, tillade, at en udlænding indrejser i landet uden at være i besiddelse af pas eller anden gyldig rejselegitimation.

b) Visum.

§ 8. Udlændinge, der ønsker at indrejse i Danmark, skal forinden have deres pas eller andet legitimationsdokument påtegnet (viseret) for indreisen.

Stk. 2. Et indrejsevisum gælder ikke for

Grønland, medmindre dette udtrykkeligt er anført.

§ 9. Følgende udlændinge er fritaget for indrejsevisum:

1. Statsborgere i Finland, Island, Norge og Sverige.
2. Andre udlændinge efter justitsministerens bestemmelse.

§ 10. Indrej se visum udstedes af dansk diplomatisk repræsentation eller af dertil bemyndiget konsulær repræsentation.

§ 11. Rigspolitichefen kan, når særlige grunde taler derfor, tillade, at en udlænding indrejser uden at være i besiddelse af indrejsevisum.

§ 12. Indrej se visum gælder ikke for flere indrejser, medmindre dette udtrykkeligt er anført.

Stk. 2. Visum for tilbagerejse til Danmark kan, når udlændingen opholder sig her, meddeles af rigspolitichefen eller efter dennes bemyndigelse af det stedlige politi.

c) Fælles bestemmelser.

§ 13. Justitsministerens beslutninger i henhold til §§ 6 og 9 bekendtgøres i Statstidende.

Stk. 2. En fuldstændig oversigt over de grupper af udlændinge, som er fritaget for pas- eller visumtvang, bekendtgøres af rigspolitichefen 2 gange årlig henholdsvis pr. 1. januar og pr. 1. juli i Statstidende.

II. Ind- og udrejsekontrol.

§ 14. Ind- og udrejse over landegrænsen samt passagerbefordring fra og til udlandet med skibe eller fly må kun finde sted over de grænseovergangssteder, havne og lufthavne, der er godkendt af rigspolitichefen.

§ 15. Udlændinge skal ved indrejse i Danmark fra andet land end Finland, Island, Norge eller Sverige og ved udrejse af Danmark til andre end de nævnte nordiske lande melde sig til paskontrollen og forevise gyldigt pas eller anden gyldig rejselegitimation.

Stk. 2. Udlændinge, der ikke er finske, islandske, norske eller svenske statsborgere,

skal dog gennemgå paskontrol, når de indrejser i eller udrejser af Grønland fra eller til et af de nævnte nordiske lande.

§ 16. Udlændinge, der som besætningsmedlemmer på skibe eller fly ankommer til dansk havn eller lufthavn, skal ikke underkastes indrejsekontrol, medmindre de afmønstres.

Stk. 2. Politiet kan forbyde bestemte besætningsmedlemmer at forlade skibet eller flyet.

- § 17. Skibsførere og førere af fly skal
1. på begæring af paskontrolmyndigheden afgive skriftlig erklæring om antallet af ankomende og af rejsende pasagerer og besætningsmedlemmer,
 2. på begæring aflevere et eksemplar af pasagerlisten og besætningslisten,
 3. påse, at passagerer, der ikke har tiltrådt rejsen i en finsk, islandsk, norsk eller svensk havn eller lufthavn, ikke forlader skibet eller flyet, forinden paskontrol har fundet sted,
 4. anmelde til politiet, inden udenlandsk besætningsmedlem skal afmønstres eller påmønstres her i landet,
 5. straks anmelde til politiet, når udenlandsk besætningsmedlem er rømmet eller har undladt at indfinde sig ombord på skibet.

§ 18. Udlændinge er på begæring af paskontrolmyndigheden pligtig at meddele oplysning om deres forhold.

III. Tilladelse til ophold og arbejde.

a) Opholdstilladelse.

§ 19. Udlændinge, der kan indrejse hertil uden indrejsevisum, må ikke uden opholdstilladelse opholde sig her i landet udover de tidsrum, der er angivet i lovens § 3, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Udlændinge, der kun må indrejse hertil, såfremt deres pas er viseret for indrejse, må ikke uden opholdstilladelse opholde sig her udover det tidsrum, som er angivet i indrejsevisumet.

§ 20. Udlændinge, der som besætningsmedlemmer på skibe eller fly ankommer til dansk havn eller lufthavn, kan uden tilladelse opholde sig på ankomststedet, sålænge

skibet eller flyet befinder sig der, dog ikke udover 3 måneder.

Stk. 2. Med politiets tilladelse kan besætningsmedlemmer i kortere tid tage ophold andetsteds i landet end ankomststedet.

§ 21. Følgende udlændinge er fritaget for opholdstilladelse:

1. Finske, islandske, norske og svenske statsborgere.
2. Børn under 16 år, der har fast ophold hos forældremyndighedens indehaver.

§ 22. Opholdstilladelse meddeles for et bestemt tidsrum eller uden tidsbegrænsning.

Stk. 2. Til udlændinge, der lever i ægteskab med danske statsborgere, og til danskfødte udlændinge, meddeles opholdstilladelse uden tidsbegrænsning, såfremt de med opholdstilladelse i 5 år har haft og stadig har fast bopæl her i landet.

Stk. 3. En opholdstilladelse bortfalder, når udlændingen har opholdt sig uden for landet i mere end 6 på hinanden følgende måneder. Dette gælder dog ikke, hvis opholdet i udlandet skyldes aftjening af værnepligt eller tjeneste, der træder i stedet herfor.

§ 23. Til en opholdstilladelse kan knyttes betingelser, herunder at udlændingen skal råde over en passende bolig og skal underkaste sig undersøgelse og behandling mod tuberkulose eller anden sygdom.

b) Arbejdstilladelse.

§ 24. Udlændinge må ikke uden arbejdstilladelse tage beskæftigelse her i landet. Arbejdstilladelse kan ikke meddeles børn under 16 år, medmindre særlige grunde taler derfor.

Stk. 2. Følgende udlændinge er fritaget for arbejdstilladelse:

1. Finske, islandske, norske og svenske statsborgere.
2. Personer ansat ved herværende udenlandske diplomatiske eller udsendte konsulære repræsentationer, eller som er ansat i den personlige husholdning, herunder som chauffør eller gartner, hos diplomatiske eller udsendte konsulære repræsentanter.
3. Sømænd, der tilhører besætningen på et dansk skib, der ikke regelmæssigt anløber dansk havn.

4. Personalet på udenlandske tog, biler eller fly i international trafik.
5. Repræsentanter på forretningsrejse her i landet for udenlandske firmaer eller selskaber, der ikke har forretningskontor her.

Stk. 3. Følgende udlændinge er for et tidsrum af 3 måneder fra indreisen fritaget for arbejdstilladelse:

1. Videnskabsmænd og foredragsholdere med hensyn til undervisnings- eller foredragsvirksomhed, hvortil de er inviteret.
2. Personer, der er ansat i den personlige husholdning, herunder som chauffør hos udlændinge, der opholder sig her i landet på besøg i indtil 3 måneder.
3. Montører, konsulenter og instruktører, der er indrejst for at montere, efterse eller reparere maskiner, udstyr eller lignende eller for at informere om brugen heraf.
4. Kunstnere, bortset fra musikere, samt professionelle idrætsudøvere.

§ 25. Såfremt der er meddelt arbejdstilladelse til beskæftigelse hos en bestemt arbejdsgiver eller til et bestemt arbejde, må arbejde andetsteds eller af anden art ikke påbegyndes, før der er indhentet særlig tilladelse hertil.

§ 26. Til en arbejdstilladelse kan knyttes betingelser, jfr. lovens § 9.

c) Ansøgninger m.v.

§ 27. Opholdstilladelser og arbejdstilladelser meddeles og forlænges af rigspolitichefen eller efter dennes bemyndigelse af politiet i politikredsene eller af dansk diplomatisk eller dertil bemyndiget konsulær repræsentation i udlandet.

Stk. 2. Opholder udlændingen sig her i landet, indgives ansøgningen i København og Frederiksberg til rigspolitichefen, i de øvrige politikredse i Københavns amt til rigspolitichefen eller vedkommende politimester, andre steder til vedkommende politimester. Passet skal så vidt muligt medfølge ansøgningen.

Stk. 3. Befinder udlændingen sig i udlandet, indgives ansøgning til en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation.

Stk. 4. Tilladelse i henhold til § 25 kan tillige meddeles af det stedlige arbejdsformidlingskontor.

§ 28. Ansøgning om opholdstilladelse med henblik på fast ophold, ophold af længere ubestemt varighed eller med henblik på at gennemføre et studium skal indgives til en dansk repræsentation i udlandet.

Stk. 2. Ansøgning om arbejdstilladelse skal indgives til en dansk repræsentation i ansøgerens hjemland eller i det land, hvor han har haft fast ophold i de sidste 6 måneder.

Stk. 3. Opholdstilladelse eller arbejdstilladelse skal være opnået inden indreisen. Der kan dog meddeles opholdstilladelse og arbejdstilladelse til en udlænding, der opholder sig her i landet i følgende tilfælde:

1. når ansøgeren er dansk født,
2. når ansøgeren har indgået ægteskab med en dansk statsborger eller
3. når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

§ 29. En opholdstilladelse eller arbejdstilladelse omfatter ikke Grønland, medmindre dette udtrykkeligt er anført.

IV. Almindelige bestemmelser.

§ 30. Udlændinge over 16 år, der ikke er finske, islandske, norske eller svenske statsborgere, skal under ophold her i landet til stadighed medføre deres pas eller anden rejselegitimation. Er der til udlændingen udstedt særskilt opholdstilladelse, skal denne medføres.

Stk. 2. Rejselegitimationen eller opholdstilladelsen skal på forlangende forevises for politiet.

§ 31. Den, som driver hotel, pensionat, herberg eller lejrplads, skal indgive anmeldelse til politiet om ankomne udlændinge.

Stk. 2. Anmeldelsespligten omfatter ikke følgende udlændinge:

- a) statsborgere i Finland, Island, Norge eller Sverige,
- b) statsborgere i et EF-land (Belgien, Frankrig, Holland, Irland, Italien, Luxembourg, Storbritanien og Forbundsrepublikken Tyskland),
- c) udlændinge, der ikke er fyldt 16 år.

§ 32. Anmeldelsen skal indeholde oplysning om udlændingens fulde navn, fødselstidspunkt, statsborgerforhold, stilling, faste bopæl, ankomstdato, forrige og næste opholdssted, og hvilken rejselegitimation udlændingen er i besiddelse af.

Stk. 2. Rejselegitimationen skal kræves forevist til kontrol af rigtigheden af de givne oplysninger.

Stk. 3. Anmeldelsen skal underskrives af udlændingen og af værten eller dennes repræsentant.

Stk. 4. Anmeldelsen sker på blanket for hver enkelt udlænding. For deltagere i fællesrejser kan politiet dog tillade, at der i stedet anvendes fælleslister, der alene underskrives af rejselederen og værten eller dennes repræsentant.

Stk. 5. Anmeldelsen afleveres eller sendes til politiet inden 24 timer efter udlændingens ankomst. Udgifterne ved fremsendelsen afholdes af politiet.

§ 33. Den, som driver hotel, pensionat, herberg eller lejrplads, skal tillige indføre de i § 32, stk. 1, nævnte oplysninger vedrørende alle udenlandske gæster, der er fyldt 16 år, i en særlig gæsteprotokol.

Stk. 2. Indførelsen skal finde sted straks efter udlændingens ankomst. Straks efter afrejsen skal datoen herfor ligeledes indføres i protokollen.

Stk. 3. Politiet skal til enhver tid have adgang til protokollerne. Disse skal opbevares i 2 år, efter at de er udskrevet.

Stk. 4. Politiet kan tillade, at logigivere indfører udenlandske gæster i et af politiet godkendt kartotek i stedet for i gæsteprotokollen.

§ 34. Politiet kan pålægge andre logigivere, der mod eller uden vederlag yder nat

logi til udlændinge, at føre gæsteprotokol efter reglerne i § 33.

§ 35. I særlige tilfælde kan politiet give udlændinge pålæg om at melde sig hos politiet til bestemte tider.

§ 36. Om pligten til anmeldelse til folkeregistret finder den derom gældende lovgivning anvendelse.

§ 37. Udformningen af de i §§ 32 og 33 nævnte blanketter, protokoller og kartoteker bestemmes af rigspolitichefen.

Stk. 2. Udgifterne til indkøb af blanketter, protokoller og kartoteker afholdes af logigiveren. Politiet giver oplysning om, hvor blanketter m.v. kan købes.

Stk. 3. Blanketter m.v. skal udfyldes tydeligt med blæk, kuglepen eller maskinskrift.

V. Gebyr- og ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 38. For opholds- og arbejdstilladelser samt visering af pas her i landet betales gebyr i overensstemmelse med lovens § 15.

Stk. 2. For udlændinge, til hvem der af dansk myndighed er udfærdiget særlig rejselegitimation (fremmedpas eller rejседokumenter for flygtninge), meddeles visering uden gebyr.

§ 39. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. juli 1973.

Stk. 2. Fra samme dato ophæves justitsministeriets bekendtgørelse nr. 220 af 23. juni 1964, nr. 546 af 15. december 1969 og nr. 115 af 11. april 1972.

Justitsministeriet, den 22. juni 1973.

K. Axel Nielsen.

/ T. Bækgård.

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973.

Bekendtgørelse om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler.*)

I medfør af lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. lovekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973 og i medfør af kgl. anordning nr. 418 af 13. december 1952 om pas-tvang, fastsættes herved følgende:

I. Pas og visum.

§ 1. En udlænding, der er statsborger i en stat, der er tilsluttet De europæiske Fællesskaber (EF-statsborger), skal ved indrejse og ophold i samt udrejse af landet være i besiddelse af pas eller andet legitimationsdokument, der gælder som gyldig rejselegitimation.

§ 2. En EF-statsborgers familiemedlemmer, jfr. § 3, der ikke selv er statsborgere i en EF-medlemsstat, skal ved indrejse og ophold i samt udrejse af landet være i besiddelse af pas eller andet legitimationsdokument, der gælder som gyldig rejselegitimation.

§ 3. Som familiemedlemmer anses:

- a) EF-statsborgerens ægtefælle og deres efterkommere i lige linie, der er under 21 år, eller som forsørges af ham.
- b) Personer, der er beslægtede i opstigende linie med EF-statsborgeren eller dennes ægtefælle, når de forsørges af ham.

§ 4. Med hensyn til pas og visum gælder i øvrigt bestemmelserne i kapitel I i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973.

II. Ind- og udrejsekontrol.

§ 5. Med hensyn til ind- og udrejsekontrol gælder bestemmelserne i kapitel II i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973.

III. Tilladelse til ophold og arbejde.

A. Ophold.

§ 6. EF-statsborgere og deres familiemedlemmer, der kan indrejse hertil uden indrejsevisum, kan uden særlig tilladelse opholde sig her i landet i 3 måneder.

Stk. 2. De i § 2 nævnte familiemedlemmer, der kun må indrejse hertil, såfremt deres pas er påtegnet (viseret) for indrejse og ophold her i landet, kan uden særlig tilladelse opholde sig her i det i visumet angivne tidsrum.

Stk. 3. EF-statsborgere og deres familiemedlemmer, som ønsker at opholde sig her i landet udover de i stk. 1 og 2 nævnte tidsrum, skal inden disses udløb søge om tilladelse til fortsat ophold.

*) I bekendtgørelsen er medtaget visse bestemmelser fra Rådets forordning nr. 1612/68/EØF af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet og Kommissionens forordning nr. 1251/70/EØF af 29. juni 1970 om lønmodtagernes ret til at blive boende på en medlemsstats territorium efter at have haft beskæftigelse der. Ifølge artikel 189 i EØF-traktaten gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Gengivelsen af disse bestemmelser i bekendtgørelsen er således udelukkende begrundet i praktiske hensyn og berører ikke de nævnte forordningers umiddelbare gyldighed i Danmark.

B. Arbejde.

§ 7. EF statsborgere og deres familiemedlemmer, der lovligt opholder sig her, har ret til her i landet at udføre lønnet beskæftigelse, jfr. Rådets forordning nr. 1612/68/EØF af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, samt at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed og at udføre tjenesteydelser, såfremt virksomheden eller tjenesteydelsen er omfattet af et direktiv, der er opført i en af justitsministeriet udsendt fortegnelse, jfr. bilaget til justitsministeriets bekendtgørelse nr. 593 af 20. december 1972 om ændring af lov om erhvervelse af fast ejendom for så vidt angår visse EF-statsborgere og EF-selskaber m.v.

C. Opholdsbevis og opholdstilladelse.

§ 8. Som dokumentation for en EF-statsborgers ret til ophold og beskæftigelse i overensstemmelse med § 7 udstedes et opholdsbevis for statsborgere i en EF-medlemsstat (EF-opholdsbevis).

§ 9. EF-opholdsbevis udstedes til en EF-statsborger, der ved erklæring tra en arbejdsgiver godtgør at have lønnet beskæftigelse her i landet eller godtgør at have påbegyndt en af § 7 omfattet selvstændig erhvervsvirksomhed eller tjenesteydelse eller at være modtager af tjenesteydelser her i landet.

§ 10. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til en EF-statsborgers familiemedlemmer, der selv er EF-statsborgere, når de

- a) godtgør deres slægtsskabsforhold til en af § 9 omfattet EF-statsborger, eventuelt ved et af vedkommende myndighed i hjemlandet udstedt bevis
- b) godtgør, at der er en for familien passende bolig til rådighed.

§ 11. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til en EF-statsborger, jfr. Kommissionens forordning nr. 1251/70/EØF af 29. juni 1970, om lønmodtagernes ret til at blive boende på en medlemsstats territorium efter at have haft beskæftigelse der,

- a) hvis beskæftigelse ved lønnet arbejde *cp* hører, efter at han har opnået den i lov om folkepension fastsatte alder for oppebærelse af folkepension, forudsat at han har været beskæftiget her i landet

i mindst 12 måneder forud herfor samt uafbrudt har haft fast ophold her de sidste 3 år

- b) der på grund af vedvarende uarbejdsdygtighed må ophøre med lønnet beskæftigelse, såfremt han i mindst de sidste 2 år uafbrudt har opholdt sig i landet. Der stilles dog ikke krav om opholdets varighed, såfremt uarbejdsdygtigheden skyldes en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom, der giver ret til en vedvarende ydelse, der helt eller delvis udredes af en dansk myndighed
- c) der efter 3 års beskæftigelse og fast ophold her i landet har lønnet beskæftigelse på en anden medlemsstats område, men bibeholder sin bopæl her i landet, hvortil han vender hjem dagligt eller mindst 1 gang om ugen.

Stk. 2.1 de i stk. 1, a) og b) nævnte tilfælde stilles der ikke krav om varigheden af lønmodtagerens ophold og/eller beskæftigelse, hvis hans ægtefælle er dansk statsborger eller har mistet sin danske indfødsret ved indgåelse af ægteskab med lønmodtageren.

Stk. 3. Krav på opholdsbevis kan gøres gældende inden for en frist af 2 år regnet fra det tidspunkt, hvor retten til ophold er opnået i henhold til stk. 1, a) og b). EF-statsborgeren kan inden for dette tidsrum forlade landet, uden at hans ret derved be-

§ 12. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til EF-statsborgere, der er familiemedlemmer til en af § 11 omfattet EF-statsborger, når de bor sammen med ham eller boede sammen med ham ved hans død.

§ 13. EF-opholdsbevis udstedes for mindst 5 år, medmindre der ansøges om tilladelse for et kortere tidsrum.

Stk. 2. Hvis ansøgeren skal beskæftiges som lønmodtager i mere end 3 måneder, men under 1 år, udstedes opholdsbeviset for beskæftigelsens forventede varighed.

Stk. 3. Såfremt ansøgeren er modtager eller yder af tjenesteydelser, udstedes opholdsbeviset for ydelsens forventede varighed.

Stk. 4. Opholdsbevis til en EF-statsborgers familiemedlemmer udstedes således, at det udløber samtidig med hovedperso-

§ 14. EF-opholdsbevis forlænges efter ansøgning for mindst 5 år ad gangen, medmindre der ansøges om forlængelse for et kortere tidsrum.

Stk. 2. Den første forlængelse af et opholdsbevis kan indskrænkes til 12 måneder, såfremt ansøgeren er uforskyldt arbejdsløs og har været dette i de sidste 12 måneder.

Stk. 3. § 13, stk. 3 og 4 finder tilsvarende anvendelse.

§ 15. Opholdstilladelse med ret til at udføre beskæftigelse m.v., jfr. § 7, meddeles til en EF-statsborgers familiemedlemmer, der ikke selv er EF-statsborgere, når de godtgør de i § 10, a)-b) nævnte krav, og at de i hjemlandet har levet i fælles husholdning med en af § 9 omfattet person eller forsørges af denne.

Stk. 2. Opholdstilladelse meddeles endvidere til de i stk. 1 nævnte familiemedlemmer til en af § 11 omfattet EF-statsborger, når de bor sammen med ham eller boede sammen med ham ved hans død.

Stk. 3. Opholdstilladelse meddeles og forlænges således, at den udløber samtidig med hovedpersonens EF-opholdsbevis. Er hovedpersonen død og det af stk. 1 omfattede familiemedlem har bevaret retten til at blive boende, jfr. stk. 2 eller § 18, udstedes tilladelsen dog for mindst 5 år og forlænges for mindst 5 år ad gangen.

§ 16. Et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse, jfr. § 15, bortfalder, når indehaveren har været bortrejst fra landet i mere end 6 på hinanden følgende måneder. Dette gælder dog ikke, hvis fraværet skyldes militærtjeneste, eller tjeneste, der træder i stedet herfor.

§ 17. Et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse, jfr. § 15, kan inddrages eller kan nægtes forlænget

- a) når udvisning kan finde sted i medfør af § 4 i lov om udlændinges adgang til landet m.v.
- b) når de for udstedelsen krævede forudsætninger ikke længere er til stede. Inddragelse eller nægtelse af forlængelse kan dog ikke finde sted, når indehaveren ikke længere har beskæftigelse enten som følge af midlertidig uarbejdsdygtighed, på

grund af sygdom eller ulykke eller som følge af uforskyldt arbejdsløshed.

§ 18. Et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse til en EF-statsborgers familiemedlemmer kan inddrages eller nægtes forlænget, når den af § 11 omfattede person, hvorfra vedkommendes ret hidrører, er afgået ved døden. Dette gælder dog ikke, hvis

- a) afdøde ved sin død havde opholdt sig her i landet i mindst 2 år eller
- b) døden skyldtes en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom eller
- c) afdødes overlevende ægtefælle er dansk statsborger eller har mistet sin danske indfødsret ved indgåelse af ægteskab med afdøde.

Stk. 2. § 11, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 19. En opholdstilladelse kan i øvrigt, bortset fra de i § 15, stk. 3, nævnte tilfælde, inddrages eller nægtes forlænget, når opholdsbeviset for hovedpersonen inddrages eller nægtes forlænget.

§ 20. EF-statsborgere og deres familiemedlemmer, der er beskæftiget som lønmodtagere her i landet, men hvis bopæl er beliggende i en anden stat (grænsearbejdere), er fritaget for opholdsbevis eller opholdstilladelse, hvis de som regel dagligt eller mindst 1 gang om ugen vender tilbage til deres bo-

§ 21. Familiemedlemmer til en EF-statsborger, som er under 16 år og som har fast bopæl hos forældremyndighedens indehaver, er fritaget for opholdsbevis eller opholdstilladelse.

D. Ansøgninger.

§ 22. EF-opholdsbevis og opholdstilladelse udstedes og forlænges af rigspolitichefen.

Stk. 2. Ansøgning indgives til politimesteren i den politikreds, hvor udlændingen opholder sig. I København og på Frederiksberg skal ansøgning dog indgives til rigspolitichefen. I de øvrige politikredse i Københavns amt kan ansøgning indgives til rigspolitichefen.

Stk. 3. Ved ansøgningens indlevering skal rejselegitimationen forevises; endvidere skal

afleveres 1 vellignende fotografi af ansøgeren.

§ 23. Afgørelsen af, om et EF-opholdsbevis eller en opholdstilladelse bør meddeles, forlænges eller afslås, træffes hurtigst muligt og senest 6 måneder efter ansøgningens indgivelse.

Stk. 2. Et afslag skal begrundes, medmindre hensynet til statens sikkerhed er til hinder herfor.

IV. Almindelige bestemmelser.

§ 24. EF-statsborgere og deres familiedlemmer, som er over 16 år, skal under ophold her i landet til stadighed medføre deres EF-opholdsbevis eller opholdstilladelse, eller hvis bevis eller tilladelse ikke er udstedt, deres pas eller identitetskort. Disse dokumenter skal på forlangende forevises for politiet.

§ 25. Med hensyn til pligten for hoteller,

pensionater, herberger og lejrpladser til at indgive anmeldelse til politiet om ankomne udlændinge og til at føre gæsteprotokol gælder reglerne i afsnit IV i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 345 af 22. juni 1973.

§ 26. Om pligten til anmeldelse til folkeregistret finder den derom gældende lovgivning anvendelse.

V. Gebyr og ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 27. EF-opholdsbevis, opholdstilladelser og visum i henhold til denne bekendtgørelse meddeles uden gebyr.

§ 28. Denne bekendtgørelse gælder ikke for Færøerne.

§ 29. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. juli 1973.

Stk. 2. Fra samme dato ophæves justitsministeriets bekendtgørelse nr. 594 af 21. december 1972.

Justitsministeriet, den 22. juni 1973.

K. Axel Nielsen.

/ T. Bækgaard.

**Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om adgang til
og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske
Fællesskabers regler.**

§ i.

I justitsministeriets bekendtgørelse nr. 346 af 22. juni 1973 om adgang til og ophold i landet for udlændinge, der er omfattet af De europæiske Fællesskabers regler, affattes § 11 således:

„§ 11. EF-opholdsbevis udstedes endvidere til en EF-statsborger, jfr. for så vidt angår lønmodtagere Kommissionens forordning nr. 1251/70/EØF af 29. juni 1970 om lønmodtagernes ret til at blive boende på en medlemsstats territorium efter at have haft beskæftigelse dér,

- a) der ophører med lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed, efter at han har opnået den i lov om folkepension fastsatte alder for oppebærelse af folkepension, forudsat at han har haft lønnet beskæftigelse eller har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed her i landet i mindst 12 måneder forud herfor samt uafbrudt har haft fast ophold her i de sidste 3 år,
- b) der på grund af vedvarende uarbejdsdygtighed må ophøre med lønnet beskæftigelse eller med at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed, såfremt han i mindst de sidste 2 år uafbrudt har opholdt sig i landet. Der stilles dog ikke krav om opholdets varighed, såfremt uarbejdsdygtigheden skyldes en arbejds-

ulykke eller en erhvervssygdom, der giver ret til en vedvarende ydelse der helt eller delvis udredes af en dansk myndighed,

- c) der efter 3 års fast ophold og lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed her i landet har lønnet beskæftigelse eller udøvet en selvstændig erhvervsvirksomhed på en anden medlemsstats område, men bibeholder sin bopæl her i landet, hvortil han vender hjem dagligt eller mindst 1 gang om ugen.

Stk. 2. I de i stk. 1, litra a) og b), nævnte tilfælde stilles der ikke krav om opholdets varighed eller varigheden af den lønnede beskæftigelse eller den selvstændige erhvervsvirksomhed, hvis lønmodtageren eller den selvstændige erhvervsdrivendes ægtefælle er dansk statsborger eller har mistet sin danske indfødsret ved indgåelse af ægteskabet.

Stk. 3. Krav på opholdsbevis kan gøres gældende inden for en frist af 2 år regnet fra det tidspunkt, hvor retten til ophold er opnået i henhold til stk. 1, litra a) og b). EF-statsborgeren kan inden for dette tidsrum forlade landet, uden at hans ret derved berøres."

§2.

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. december 1975.

Justitsministeriet, den 23. oktober 1975.

Orla Møller.

/ T. Bækgård.

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973.

Bekendtgørelse om politiets beføjelse til at afvise og udvise udlændinge.

I medfør af § 6, stk. 2, i lov om udlændinges adgang til landet m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 344 af 22. juni 1973, fastsættes herved følgende:

§ 1. Beslutning om afvisning af en udlænding, der vil indrejse til landet, træffes af politiet i den politikreds, hvortil indrejse finder sted.

§ 2. Beslutning om udvisning af en udlænding i medfør af § 4, **stk.** 1, nr. 1, 2 og 7 samt § 4, stk. 2, nr. 2 og 3, i lov om udlændinges adgang til landet m.v., træffes af politiet i den politikreds, hvor udlændingen bor eller opholder sig.

Stk. 2. Beslutning om udvisning af en udlænding i medfør af § 4, stk. 1, nr. 3, 4, 5 og 6 samt § 4, stk. 2, nr. 1, i lov om udlændinges adgang til landet m.v., træffes af rigspolitichefen.

§ 3. Med hensyn til afvisning og udvisning af en udlænding, der er politisk flygtning, gælder reglen i § 6, stk. 3, i lov om udlændinges adgang til landet m.v.

§ 4. Rigspolitichefen træffer bestemmelse om ophævelse af tilhold meddelt i forbindelse med en beslutning om udvisning.

§ 5. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1973.

Justitsministeriet, den 22. juni 1973.

K. Axel Nielsen.

/ T. Bækgård.

ARBEJDSDIRECTORATET

es

København, den 24.7. 1973

A 84

AF cirkulære nr. 245/73

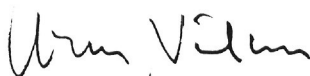
AK cirkulære nr. 48/73

Arbejdsforordlingskontorene

De statsanerkendte arbejdsløshedskasser

- ./• Vedlagt fremsendes de af arbejdsministeriet fastsatte - den 29.juni 1973 daterede - nye regler om arbejdstilladelse for udenlandske arbejdstagere.
- Opmærksomheden henledes på, at reglerne træder i kraft den 15.august 1973. Det er endvidere bestemt, at den i afsnit II 2.1. nævnte frist for arbejdsmarkedsnævnenes indstilling til landsarbejdsnævnet om kvota for førstegangsarbejdstilladelse i indeværende år ændres fra den 15.august til den 15.september.
- Det tilføjes, at direktoratet snarest muligt vil udsende et ændret cirkulære vedrørende skiftetilladelser.

P. D. V.

Arne Nielsen
ndir.

Jr.nr. JH-243/73

H. Torkild-Hansen

eksp.sekr.

ARBEJDSMINISTERIET

29. juni 1973.

Regler om arbejdstilladelse for udenlandske arbejdstagere.

I. Anvendelsesområde.

1.1. Statsborgere fra Fællesinarkedslandene samt finske, islandske, norske og svenske statsborgere behøver ikke arbejdstilladelse.

1.2. Undtaget fra de nedenfor anførte bestemmelser er:

1.2.1. Udlændinge, som er danskfødte eller har indgået ægteskab med danske statsborgere eller i øvrigt ved afstamning eller langvarigt ophold har en særlig tilknytning til Danmark.

1.2.2. Udlændinge, der som flygtninge eller statsløse opholder sig her og er afskåret fra at vende tilbage til deres hjemland eller rejse til et andet land.

1.2.3. Udlændinge, hvis ansøgninger efter hidtidig praksis ikke ville være blevet forelagt arbejdsmarkedsmyndighederne, således eksempelvis:

Overordnede funktionærer i udenlandske selskaber,
Montører og tekniske installatører
Civilingeniører,
Arkitekter,
Landskabs- og havearkitekter,
Indretningsarkitekter,
Læger,
Tandlæger,
Sygeplejersker,
Fysioterapeuter,
Hospitalslaboranter,
Professorer og lærere,
Videnskabelige medarbejdere ved universiteter,
læreanstalter og forskningsinstitutter,
Praktikanter,
Kunstnere og musikere,
Artister,
Huslig medhjælp i private husholdninger.

II» Fastsættelse af kvoter for førstetrangs-arbejdstilladelser.

2.1. Arbejdsmarkedsnævnene indstiller hvert år senest 15. februar og 15. august til Landsarbejdsmarkedet, hvor mange arbejdstilladelser til 1 års beskæftigelse, der bør kunne udstedes i de pågældende områder. Den 15. februar indstilles tillige, hvor mange arbejdstilladelser til sæsonarbejdere, der bør kunne udstedes for det følgende sommerhalvår.

Indstillingerne, der skal være tiltrådt af alle parter i arbejdsmarkedsnævnene, foretages på grundlag af nævnets vurdering af beskæftigelsessituationen i området, herunder indsendte oplysninger fra virksomheder i området.

2.2. Landsarbejdsmarkedet fastsætter herefter på grundlag af de indkomne indstillinger om og i bekræftende fald i hvilket omfang, der inden for det enkelte område kan udstedes arbejdstilladelser til 1 års beskæftigelse og til sæsonarbejde. Afgørelsen skal være tiltrådt af et flertal af henholdsvis arbejdsgiver- og lønmodtagerrepræsentanter.

2.3. Udover de i pkt. 2.2. nævnte kvoter kan der efter nærværende regler anbefales udstedelse af arbejdstilladelser til personer med uddannelse eller færdigheder, som ikke kan skaffes her i landet, såfremt de pågældende skal udføre arbejde af ganske særegen karakter, særligt til de i punkt 3.8., 2. punktum nævnte ægtefæller og børn.

III. Udstedelse af førstetrangs-arbejdstilladelser.

3.1. Arbejdsmarkedet - eller et underudvalg af dette - kan efter ansøgning fra den enkelte virksomhed anbefale udstedelse af arbejdstilladelser inden for den af Landsarbejdsmarkedet for området fastsatte kvote. Det er en betingelse, at virksomheden er medlem af en arbejdsgiverorganisation eller er omfattet af en kollektiv overenskomst for det pågældende arbejde.

3.2. Virksomhedens ansøgning, der indsendes til det stedlige arbejdsformidlingskontor, skal indeholde oplysning om

- 1) Virksomhedens art (branche)
- 2) Arbejdsgiverorganisation eller pågældende overenskomst,
- 3) Antallet af beskæftigede,
- 4) Antallet af beskæftigede udlændinge med arbejdstilladelser

- 5) Antallet af stillinger, der ønskes besat, og
- 6) De faglige kvalifikationer, som de udenlandske arbejdstagere skal opfylde.

3.3. Arbejdsmarkedsnævnet skal foretage en bedømmelse af virksomhedens behov for fremmed arbejdskraft. Som almindelig regel bør det her tilstræbes, at den overvejende del af de i virksomheden beskæftigede ikke er fremmedarbejdere, og der bør endvidere lægges vægt på, om årsagen til ansøgningen er, at andre fremmedarbejdere på grund af virksomhedens forhold har forladt denne i utide. Ved ansøgninger om arbejdstilladelser med en gyldighedsperiode på indtil 6 måneder må nævnet påse, at det pågældende arbejde med rimelighed kan betegnes som sæsonarbejde, f.eks. arbejde i hotel- og restaurationsbranchen og arbejde vedrørende grøntkonserver.

Det er en betingelse for en positiv afgørelse, at der ikke inden for 4 uger fra afgørelsens dato ud fra formidlingens erfaringer, herunder om de sædvanlige sæsonmæssige svingninger i beskæftigelsen, skønnes at kunne anvises

- a. egnet dansk arbejdskraft eventuelt fra et andet sted i landet,
- b. egnet udenlandsk arbejdskraft med gyldig arbejdstilladelse,
- c. inden for samme frist vil kunne oplæres dansk arbejdskraft eller udenlandsk arbejdskraft med lovligt ophold.

3.4. Arbejdsformidlingen skal, når den er i tvivl, give de interesserede faglige organisationer lejlighed til at gøre rede for deres synspunkter i et møde i arbejdsmarkedsnævnet eller et udvalg under dette.

3.5. Arbejdsmarkedsnævnets afgørelse skal normalt træffes inden 14 dage. En positiv afgørelse forudsætter, at alle parter i nævnet eller i dets underudvalg har tiltrådt den.

3.6. Efter modtagelsen af afgørelsen indsender virksomheden til arbejdsformidlingskontoret udfyldte formularer til ~~ansættelses-~~ aftaler samt informationsblad i red det godkendte antal fremmedarbejdere. Aftaleforrullen skal være udarbejdet af vedkomne arbejder- og arbejdsgiverorganisationer og godkendt af arbejdsministeriet. Formularerne skal være underskrevne af virksomheden. Evert enkelt aftale indsendes i original med 5 genparter.

3.7. Arbejdsformidlingskontoret tilbagesender inden 4 dage originalen med 1 genpart med påtegning om godkendelse til arbejdsgiveren, der videresender originaleksemplaret og genparten til den udenlandske arbejdstager.

3.8. Arbejdstilladelse skal være opnået før afrejse fra bopælslandet, hvorved forstås det land, hvori udlændingen har statsborgerret eller umiddelbart før indgivelse af ansøgning om arbejdstilladelse lovligt har opholdt sig mindst 6 måneder. Der kan dog meddeles arbejdstilladelse til en udlænding, som med opholdstilladelse opholder sig her i landet, når ansøgeren har bopæl hos ægtefælle, eller hvis han er under 20 år, hos en af forældrene, der er lovligt bosatte her i landet og råder over en for familien passende bolig.

3.9. Ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse indgives til dansk diplomatisk eller viseringsberettiget konsulær repræsentation i bopælslandet, eventuelt politiet, jfr. punkt 3.8., 2. punktum. Ansøgningen indgives på skema, der må udfyldes fuldstændigt og tydeligt og underskrives af den udenlandske ansøger. Med ansøgningsskemaet skal følge den ovenfor under 3.7. nævnte aftale, forsynet med fremmedarbejderens underskrift. Denne aftale skal være godkendt af arbejdsformidlingskontoret højst 3 måneder før ansøgningens indgivelse til repræsentationen. Aftalen skal foreligge i original og ansøgninger, der ikke er ledsaget af en sådan aftale, afvises af repræsentationen.

3.10. Ansøgningen indsendes tilligemed den nævnte arbejdsaftale af repræsentationen til rigspolitichefen.

3.11. Såfremt ikke politimæssige eller andre hensyn taler imod, at der meddeles ansøgeren opholdstilladelse, bemyndiger rigspolitichefen repræsentationen til at udstede opholds- og arbejdstilladelse.

3.12. Tilladelse gives ikke til ansøgere under 20 år, medmindre de er i følge med forældre. Tilladelsen meddeles normalt med en gyldighed af 12 måneder - for sæsonarbejde dog højst 6 måneder - til arbejde hos en bestemt arbejdsgiver i overensstemmelse med vilkårene i ansættelsesaftalen. On den trufne afgørelse underrettes arbejdsgiveren og det arbejdsformidlingskontor, som har givet den under punkt 3.7. nævnte godkendelse.

3.13. Arbejdsgiveren underretter arbejdsforr.idlingen om fremmedarbejderens ankomst her til landet på blanket for anmeldelse til fremmedarbejderregisteret. Arbejdsfornidlingskontoret sender genparter af arbejdsaftalen forsynet ned fremmedarbejderens navn og adresse i Danmark til den lokale arbejdsløshedskasse og til den eventuelle arbejdsgiverorganisation.

IV. Særregler for beskæftigelse af fremmedarbejdere.

4.1. Der vil i de første 2 år efter fremmedarbejderens ankomst til landet kun kunne meddeles arbejdstilladelse (skiftetilladelse) til beskæftigelse i virksomheder, der enten er underkastet kollektive overenskomster eller er medlemmer af arbejdsgiverorganisationer.

4.2. Ansættelse i de første 2 år skal ske på vilkår, der fastsættes i ansættelsesaftaler, der er udformet af vedkommende arbejder- og arbejdsgiverorganisationer og godkendt af arbejdsministeriet, og som skal sikre, at fremmedarbejderen med hensyn til løn, arbejdstid samt øvrige arbejdsforhold følger de for danske arbejdere gældende overenskomster. Det skal herudover af aftalen fremgå, i hvilket omfang arbejdsgiveren er forpligtet til at udrede arbejdstagerens rejseudgifter til Danmark og tilbage til statsborgerlandet.

Endvidere skal det fremgå, at fremmedarbejderen er forpligtet til at være medlem af en statsanerkendt arbejdsløshedskasse. Aftalen skal være udformet på dansk og et for fremmedarbejderen forståeligt sprog.

4.3. I ansættelsesaftaler for det første år skal der tillige indeholdes bestemtninger, der sikrer

- 1 at virksomheden anviser en passende bolig,
- 2 at fremmedarbejderen underkastes de helbredsundersøgelser, der fastsættes af sundhedsmyndighederne,
- 3 at virksomheden giver fremmedarbejderen adgang til at deltage i et 40 timers kursus i dansk og danske samfundsforhold så vidt muligt inden 3 måneder, og
- 4 at fremmedarbejderen normalt er sikret mindst 3 måneders beskæftigelse.

Punkterne 3 og 4 gælder ikke sæsonarbejde.

4.4« Har en fremmedarbejder i det første år været beskæftiget i mindre end 8 måneder - i det andet år mindre end 6 måneder - afgøres spørgsmålet om ny arbejdstilladelse på grundlag af forhandling med arbejdsformidlingen.

4.5. Såfremt en arbejdstilladelse ikke fornyes, kan der, hvor forholdene taler derfor, gives fremmedarbejderen opholdstilladelse i indtil 2 måneder med ret til at oppebære dagpenge af arbejdsløshedsforsikringen i overensstemmelse med de gældende regler.

4.6. Arbejdstilladelser, der er givet til sæsonarbejde, kan ikke forlænges.

V. Tilladelse til overgang til andet arbejde eller anden arbejdsgiver i de første 2 år.

5.1. Arbejdsformidlingen kan med virkning for arbejdstilladelsens resterende gyldighedsperiode meddele tilladelse til, at fremmedarbejderen overgår til andet arbejde eller anden arbejdsgiver. Arbejdsformidlingen skal påse, at der foreligger aftale i overensstemmelse med reglerne i afsnit IV.

5.2. I det første år kan en sådan skiftetilladelse dog kun gives, såfremt der til det pågældende arbejde ikke kan anvises egnet dansk arbejdskraft.

5.3. Nærmere regler fastsættes af arbejdsdirektoratet.

VI. Andre bestemmelser.

6.1. I de i afsnit IV omhandlede ansættelsesaftaler fastsættes det, at klage over manglende overholdelse af de deri fastsatte vilkår eller den kollektive overenskomst behandles efter de fagretlige regler. Ved konstaterede grovere eller gentagne overtrædelser kan sagen indberettes til arbejdsdirektoratet, der efter forhandling med landsarbejdsrådet kan bestemme, at der for en bestemt periode ikke må anbefales arbejdstilladelse eller godkendes skiftetilladelse til beskæftigelse i vedkommende virksomhed. Underretning herom gives også til vedkommende lokale arbejdsløshedskasse og eventuel arbejdsgiverorganisation.

6.2. Disse regler træder i kraft den 15. august 1973

6.3. Samtidig ophæves de den 29. maj 1972 fastsatte regler for dispensation fra stoppet for udstedelse af førstegangs- arbejdstilladelser til fremmedarbejdere.

A F S K R I F T

Arbejdsministeriets skrivelse
af 29. november 1973.

Arbejdsministeren har i dag på regeringens vegne efter drøftelse med organisationer på arbejdsmarkedet truffet bestemmelse om indtil videre at suspendere de bestemmelser om arbejdstilladelser til fremmedarbejdere, som arbejdsministeren fastsatte den 29. juni 1973 efter indstilling fra hovedorganisationerne.

Suspensionen sker med øjeblikkelig virkning og indebærer, at de i 1973 fastsatte fremmedarbejderkvoter er bortfaldet i det omfang, disse ikke allerede er udnyttet ved godkendelse i arbejdsformidlingen af konkrete kontrakter. Der kan altså alene udstedes arbejdstilladelser på grundlag af sådanne kontrakter, som er godkendt af arbejdsformidlingen før den 29. november 1973.

Der vil indtil videre ej heller kunne gives arbejdstilladelser til personer med familiemæssig tilknytning til herværende fremmedarbejdere. Ligeledes vil arbejdstilladelse til personer med uddannelse eller færdigheder, som ikke kan skaffes her i landet, alene kunne gives i tilfælde, hvor helt afgørende produktionshensyn taler herfor.

Ansøgninger om forlængelse af arbejdstilladelser kan alene forventes imødekommet, såfremt længerevarende ophold i landet, særlig familiemæssig tilknytning eller andre særlige forhold taler herfor.

Tilsynet med udlændinges redegørelse
for regler og praksis for meddelelse
af opholds- og arbejdstilladelse til
udlændinge bortset fra EF-statsborgere
og nordiske statsborgere.

1. Udlændingelovgivningens opbygning og funktion.

Den danske udlændingelovgivning bygger på det internationalt anerkendte princip, at kun landets egne statsborgere har en ubetinget ret til at indrejse og opholde sig og arbejde i landet. Udlændingelovgivningen har derfor til formål at muliggøre en regulering af tilstrømningen af udlændinge til landet dels af hensyn til mere almindelige interesser som arbejdsmarkedsforhold, boligforhold, nationale hensyn m.v. (den generelle udlændingekontrol) dels for at forhindre, at bestemte udlændinge, som må anses for uønskede, indrejser eller opholder sig her i landet (den individuelle udlændingekontrol).

Den generelle udlændingekontrol opretholdes især gennem kravet om, at en udlænding skal have tilladelse til at indrejse og opholde sig samt arbejde her i landet. Udlændinge, der indrejser, kan uden særlig tilladelse opholde sig her i normalt tre måneder som turister, på besøgsophold eller forretningsophold. Længere ophold kræver opholdstilladelse, der normalt skal være opnået inden indrejsen. Ønsker en udlænding at tage arbejde under sit ophold her, skal han - uanset opholdets længde - have arbejdstilladelse. Også arbejdstilladelse skal normalt være opnået inden indrejsen.

Den individuelle udlændingekontrol gennemføres i første række gennem reglerne om afvisning af udlændinge ved grænsen, gennem nægtelse af visum eller nægtelse og tilbagekaldelse af opholds- og arbejdstilladelse samt udvisning. Regler og praksis for afvisning og udvisning skal ikke nærmere omtales i dette notat.

2. Lovgivningens regler om meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse.

2.1. Opholdstilladelse.

Betingelserne for, hvornår en udlænding kan få opholdstilladelse, er ikke nærmere angivet i udlændingelovgivningen. I udlændingelovens § 3 er anført, at viseringspligtige udlændinge ikke uden særlig tilladelse kan opholde sig hér udover det i visummet fastsatte tidsrum, og at andre udlændinge ikke uden særskilt tilladelse må opholde sig hér udover normalt tre måneder.

Visse regler findes i afsnit III i udlændingebekendtgørelsen nr. 345/1973. (Særreglerne for EF-statsborgere, der er omfattet af den frie bevægelighed af personer indenfor EF, er nærmere fastlagt i EF-udlændingebekendtgørelsen nr. 346/1973. Disse særregler er ikke omtalt nærmere i nærværende notat). Nævnes skal § 21, nr. 2, hvorefter børn under 16 år, der har fast ophold hos forældremyndighedens indehaver, er fritaget for opholdstilladelse, samt § 22, stk. 2, hvorefter der til udlændinge, der lever i ægteskab med danske statsborgere, og til dansk fødte udlændinge, udstedes tidsubegrænset opholdstilladelse, såfremt de med tilladelse i fem år har haft og stadig har fast bopæl her i landet.

2.2. Arbejdstilladelse.

Om arbejdstilladelse bestemmes i lovens § 9, at en udlænding ikke uden særlig tilladelse må tage arbejde, stilling eller beskæftigelse her i landet, hvad enten det sker mod eller uden vederlag. Ej heller kan en udlænding uden særskilt tilladelse drive selvstændig erhvervsvirksomhed eller herfra virke som repræsentant (handelsrejsende) i udlandet.

Udlændingebekendtgørelsen indeholder i § 24, stk. 2 og 3, visse begrænsede undtagelser fra kravet om arbejdstilladelse. Undtagelserne omfatter dels (stk. 2) personer uden egentligt ophold i Danmark (personer tilknyttet udenlandske repræsentationer, søfolk på danske skibe, der ikke regelmæssigt anløber dansk havn, personale på udenlandske tog og fly samt repræsentanter for udenlandske firmaer) samt (stk. 3) personer på ophold i indtil tre måneder (videnskabsmænd og foredragsholdere, montører, konsulenter og instruktører samt visse kunstnere på turné).

2.3. Indgivelse af ansøgninger.

Ifølge udlændingebekendtgørelsens § 27 meddeles opholds- og arbejdstilladelse af rigspolitichefen, tilsynet med udlændinge. Ansøgning om førstegangstilladelse skal normalt indgives til en dansk repræsentation i udlandet, jfr. § 28, medens ansøgning om forlængelse skal indgives til politiet, i København og Frederiksberg dog altid til tilsynet med udlændinge, og i de øvrige politikredse i Københavns amt enten til tilsynet med udlændinge eller den lokale politikreds.

Bestemmelsen i § 28 om, at en udlænding normalt skal have opnået sin førstegangstilladelse inden indrejsen, er en formel vigtig regel, der har til formål at skabe mulighed for myndighederne at udøve den generelle udlændingekontrol. Da reglen i praksis har givet anledning til nogen kritik, skal baggrunden for reglen og dens administration gennemgås nærmere hér.

a) Reglens begrundelse og baggrund.

Udlændingelovgivningen giver i forbindelse med en omfattende ophævelse af visumtvang og paskontrollens normalt ret summariske karakter en let adgang for udlændinge til at indrejse som turister eller på besøgsophold, og besøgslængden til disse formål (normalt tre måneder) er så langvarig, at den dækker ethvert normalt rimeligt behov i så henseende. Tilsigter udlændingen et ophold af længere varighed, er det naturligt, at han på forhånd har tilrettelagt sit ophold og ordnet sine forhold fra hjemlandet. Den lette adgang til at indrejse som turist bør ikke kunne udnyttes af en udlænding til under opholdet at skifte status til et længerevarende ophold i strid med de udtrykkelige eller stiltiende forudsætninger for hans indrejse. Bestemmelsen i § 28 modsvares af udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 3, hvorefter en udlænding kan afvises, når det må antages, at han agter at tage arbejde, fast ophold eller ophold af længere ubestemt varighed her i landet uden i forvejen at have opnået den dertil fornødne tilladelse.

Historisk har bestemmelsen i § 28, der svarer til tilsvarende bestemmelser i de fleste vestlige landes udlændingelovgivning, sit udspring i problemerne omkring de arbejdssøgende udlændinge, som i slutningen af 60'erne strømmede ind til landet og gav anledning til betydelige politimæssige problemer i den tid, der gik, indtil de fandt arbejde og opnåede arbejdstilladelse. Samtidig med

indførelsen af materielle begrænsninger i adgangen til at få arbejdstilladelse indførtes der derfor ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 546 af 15.12.1969 fra den 1.1.1970 et krav om, at en arbejdstilladelse normalt skulle være erhvervet inden indrejsen. Denne regel medførte imidlertid ikke en standsning af den spontane tilstrømning af arbejdssøgende, men i vidt omfang blot at udlændinge afbrød deres "turist"-ophold i Danmark for at rejse til Hamborg eller Flensborg og formelt indgive ansøgning gennem de derværende danske repræsentationer. Ved justitsministeriets bekendtgørelse nr. 115 af 11.4.1972 blev der samtidig med en yderligere skærpelse i adgangen til at få arbejdstilladelse indført en tilsvarende yderligere begrænsning i retten til at indgive ansøgning efter indrejsen. Ved udlændingebekendtgørelsen nr. 345/1973 skete en yderligere begrænsning i retten til at indgive ansøgning her i landet, og det bestemtes, at ansøgning om arbejdstilladelse skulle være indgivet fra hjemlandet. Gennem det sidstnævnte krav opnåedes tillige, at rekruttering af udenlandsk arbejdskraft kunne ske i samarbejde med hjemlandets myndigheder, og at der inden udrejsen kunne ske en vis prøvelse af ansøgernes kvalifikationer og helbredstilstand (tuberkuloseundersøgelse). Endelig kunne man sikre, at der var passende boligforhold til rådighed for udlændingen inden indrejsen fandt sted.

Kravet om, at en opholdstilladelse skulle være søgt fra udlandet og være erhvervet inden indrejsen, blev indført ved udlændingebekendtgørelsen nr. 345/1973. Det viste sig nemlig, efter at restriktionerne med hensyn til at søge arbejdstilladelse her i landet blev indført, at mange udlændinge efter indrejsen blot søgte opholdstilladelse for at få en lovmæssig dækning for deres ophold oftest som studerende eller som familiemedlem hos en herboende fremmedarbejder. Efter at opholdstilladelse var opnået, søgte mange om arbejdstilladelse.

Kravet er for så vidt angår studerende yderligere begrundet i, at et studieophold kræver en tilrettelæggelse, som med rimelighed kan kræves foretaget inden indrejsen, nemlig optagelse i en dansk undervisningsinstitution, fremskaffelse af tilstrækkelige midler til samt tilladelse til overførsel af midler til at gennemføre et studium i Danmark. For så vidt angår familiemedlemmer til fremmedarbejdere skyldtes kravet især, at det skulle påses, at den herboende skaffede en passende bolig for familien inden dennes indrejse.

b) Administrationen af § 28, herunder undtagelsesbestemmelserne i § 28, stk. 3.

Udlændinge, der efter indrejsen søger opholdstilladelse udover de opholdstilladelsesfri tre måneder, henvises til at indgive ansøgning fra udlandet, og udlændinge, der ansøger om arbejdstilladelse, henvises til at søge tilladelse fra hjemlandet. Ansøgningen tages således ikke op til realitetsbehandling, idet der udleveres udlændingen en vejledningsskrivelse med gengivelse af reglerne i § 28, stk. 1 og 2, samt lovens § 3, stk. 1 og 2.

Undtagelserne i § 28, stk. 3.

1) Ansøgeren er dansk født. Hermed ligestilles udlændinge med danske forældre eller bedsteforældre, der normalt får opholdstilladelse i et år.

2) Ansøgeren er dansk gift. Hermed ligestilles udlændinge gift med nordiske statsborgere eller flygtninge med fast bopæl i Danmark.

3) Hvis særlige forhold taler derfor.

Fra praksis kan nævnes følgende tilfældegrupper:

1 . Hvis ansøgeren påstår, at han er politisk flygtning.

2°. Hvis ansøgerens ægtefælle har tidsubegrænset opholdsbevis.

3°. Hvis ansøgeren er et barn under 20 år, og en af forældrene har tidsubegrænset opholdsbevis.

4°. Børn, der opholder sig lovligt uden opholdstilladelse, jfr. bekendtgørelsens §21, og som søger opholdstilladelse ved deres fyldte 16. år.

5°. Hvis ansøgeren er EF-statsborger, selvom han ikke er omfattet af justitsministeriets bekendtgørelse nr. 346/1973.

6°. Kunstnere, artister og musikere på tidsmæssigt afgrænset turnéophold også udover tre måneder, jfr. herved § 24, stk. 3, punkt 4.

7 . Montører, konsulenter og instruktører, der skal opholde sig i Danmark til løsning af en kortere tidsmæssig begrænset arbejdsopgave udover tre måneder, jfr. udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 3, nr. 3.

- 8°. Udlændinge, der skal beskæftiges i Danmark udenfor området af indvandringsstoppet, hvis deres ansættelsesforhold er fastlagt forud for indrejsen samt disse personers familiemedlemmer.

Efter en konkret vurdering modtages tillige ansøgninger fra udlændinge, der ønsker at have ophold i Danmark i begrænset tid udover et turistophold på tre måneder. Der gives ikke disse personer opholdstilladelse, men de får en forlænget frist med hensyn til udrejse. Der er således ikke tale om en egentlig undtagelse fra kravet om, at opholdstilladelse skal være erhvervet inden indrejsen. Som eksempler kan nævnes: Ophold hos forlovede eller samlever eller hos herboende forældre eller børn samt turistophold efter ophold på højskole eller lignende.

3. Praksis med hensyn til udstedelse af opholds- og arbejdstilladelse.

De nærmere retningslinier for, hvornår opholds- og arbejdstilladelse kan meddeles, er overladt til justitsministerens afgørelse. Bortset fra de sporadiske regler, der er optaget i udlændingebekendtgørelsen, er spørgsmålet overladt til praksis.

Dette skyldes formentlig, at der ikke siden den første fremmedlov fra 1875 har været noget politisk behov for at få fastlagt en egentlig indvandringspolitik. Indvandringen til Danmark har indtil arbejdskraftsindvandringen i slutningen af 1960erne været begrænset til personer med særlig tilknytning eller til midlertidigt ophold for sæsonbeskæftigelse (f.eks. de polske roearbejdere i begyndelsen af 1900-tallet). Den store arbejdsløshed i mellemkrigsårene og i de første år efter anden verdenskrig medførte, at der blev ført en restriktiv indvandringspolitik, og de politisk urolige forhold medførte, at spørgsmålet om indrejsestilladelse og meddelelse af førstegangsopholds- og arbejdstilladelse indtil udlændingeloven af 1952 normalt blev afgjort direkte af justitsministeriet. Den indvandring, der skete i slutningen af 1960erne, var heller ikke en følge af en bevidst politik, men skete for at dække et akut behov for arbejdskraft og havde principielt kun sigte på midlertidigt ophold (gæstearbejdere eller fremmedarbejdere).

I bemærkningerne til udlændingeloven af 1952 er om indvandringsproblemet anført følgende:

"Når der imidlertid bliver tale om at udlændinge mere varigt (udover turistophold indtil tre måneder) vil bosætte sig her og søge arbejde, må det undersøges, om vedkommende udlændings ønsker herom strider mod berettigede danske interesser, hvorved navnlig erhvervs- og andre faglige interesser må tages i betragtning. Justitsministeren lægger i sådanne sager efter den gældende ordning i langt de fleste tilfælde den udtalelse, der indhentes fra vedkommende fagministerium eller et dette underlagt organ (navnlig arbejdsdirektoratet), til grund for afgørelsen. Udtalelsen vil i reglen indeholde oplysninger om, hvorvidt der vil kunne anvises ledig dansk arbejdskraft til det pågældende arbejde.

Imidlertid kan der forekomme tilfælde, hvor vedkommende udlænding kan godtgøre en sådan særlig tilknytning her til landet - det være sig gennem familie, langvarigt ophold eller på anden måde, at man uanset de anførte vægtige hensyn til danske interesser af humane grunde anser det for nødvendigt til en vis grad at sidestille vedkommende udlænding med danske statsborgere og derfor meddeler opholds- og arbejdstilladelse".

Efter de i disse bemærkninger nævnte regler kunne udlændinge ved at skaffe dokumentation fra arbejdsdirektoratet eller vedkommende arbejdsløshedskasse, senere arbejdsformidlingen, for at dansk arbejdskraft ikke kunne anvises til den ansøgte beskæftigelse normalt få en tilladelse. Tilladelse meddeltes for et kortere tidsrum ad gangen, og en forlængelse var afhængig af, at der ifølge en ny erklæring fra vedkommende arbejdsmyndighed ikke kunne anvises dansk arbejdskraft.

Med den store indvandring fra slutningen af 1960'erne, der som nævnt skete uden nærmere planlægning for at tilfredsstille et akut behov for arbejdskraft, kom helt nye grupper af udlændinge til landet, hvis levestandard og kultur adskilte sig væsentligt fra forholdene i Danmark, især udlændinge fra Jugoslavien, Tyrkiet og Pakistan. De fattige forhold i disse lande medførte, at der hurtigt opstod et stort indvandringspres samtidig med, at denne arbejdskraft blev koncentreret på lavtløsområder ofte hos arbejdsgivere, der udnyttede udlændingene ved underbetaling eller urimelige arbejdsvilkår. Fra 1970 iværksatte regeringen foranstaltninger for at få kontrol med og begrænse indvandringen. Foruden de foran under afsnit 2.3. nævnte formelle begrænsninger med hensyn til at søge tilladelse efter ankomsten til Danmark, blev adgangen til at

få arbejdstilladelse fra 1.1.1970 indskrænket til ægtefæller, børn og forældre af allerede indrejste, og fra den 1.6.1972 blev adgangen yderligere indskrænket til ægtefæller og børn under 20 år.

Da der i 1973 påny fremkom ønske om at åbne for indvandringen, blev spørgsmålet herom af arbejdsministeren overladt til forhandling mellem arbejdsmarkedets parter. Disse forhandlinger resulterede i de af arbejdsministeriet den 29.6.1973 udsendte regler, som udover at regulere nytilvandringen gennem særlige kvoteordninger fastsatte detaljerede regler for udlændinges ansættelsesvilkår gennem et særligt system med arbejdskontrakter. Udlændinge skulle efter dette system i de første to år af deres ophold stå tilbage for dansk arbejdskraft, således at fortsat opholds- og arbejdstilladelse kunne nægtes ud fra situationen på arbejdsmarkedet, indtil udlændingen havde fået opholds- og arbejdstilladelse udover to års ophold. Systemet skulle endvidere sikre, at udlændinge fik overenskomstmæssige løn- og arbejdsvilkår, ved at arbejdstilladelse kun kunne meddeles til beskæftigelse hos organiserede arbejdsgivere og ved pligt for udlændingene til at være medlem af en arbejdsløshedskasse. (Sidstnævnte krav blev hjemlet allerede ved lov nr. 203 af 27.5.1970).

Som følge af oliekrisen suspendede arbejdsministeren den 29.11.1973 efter forhandlinger med arbejdsmarkedets parter disse regler. Arbejdstilladelse kunne herefter bortset fra tilfælde af særlig tilknytning her til landet alene meddeles til udlændinge, der ifølge dispensation fra vedkommende arbejdsmarkedsnævn kan godtgøre, at de har en uddannelse eller færdigheder, som ikke kan skaffes her i landet, og kun såfremt de pågældende skal udføre arbejde af ganske særegen karakter og kun, hvor helt afgørende produktionshensyn taler derfor.

Dette den 29.11.1973 indførte indvandringsstop er fortsat gældende.

I det følgende skal gennemgås den gældende praksis med hensyn til meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse og opholdstilladelse uden arbejdstilladelse. Alle tilfældegrupper af blot nogen betydning er medtaget, men det er ikke muligt at give en udtømmende redegørelse, da ophold og beskæftigelse her i landet søges med henblik på alle menneskelige udfoldelsesmuligheder. Hver ansøgning må derfor vurderes konkret og afgøres ud fra de individuelle forhold, der foreligger.

En afgørende forudsætning for en udlændings ophold her i landet er, at udlændingen har tilstrækkelige midler til at forsørge sig selv uden hjælp fra det offentlige, idet udlændinge principielt ikke har ret til underhold fra det offentlige. De fleste personer er afhængige af indtægt fra eget arbejde for at kunne forsørge sig, og derfor kan spørgsmålet, om en udlænding kan få opholdstilladelse normalt ikke afgøres uafhængig af spørgsmålet om arbejdstilladelse. Derfor skal praksis med hensyn til opholdstilladelse med ret til beskæftigelse gennemgås først og derefter reglerne om opholdstilladelse uden ret til beskæftigelse.

3.1. Opholds- og arbejdstilladelse for udlændinge uden særlig tilknytning til Danmark.

3.1.1. Indenfor det almindelige arbejdsmarked (LO-området).

Opholds- og arbejdstilladelse gives som anført kun til udlændinge med uddannelse eller færdigheder, som ikke kan skaffes her i landet, såfremt de pågældende skal udføre arbejde af ganske særegen karakter og kun, hvor helt afgørende produktionshensyn taler derfor. Tilladelse meddeles i de første to år på grundlag af en arbejdskontrakt, der er godkendt af arbejdsmarkedsnævnet. Ved to års-fristens udløb sker forlængelse ligeledes kun efter anbefaling fra arbejdsmarkedsnævnet. Derefter kan tilladelsen forlænges uden arbejdsmarkedsmyndighedernes godkendelse, men tilladelsen stedfæstes til den ansøgte beskæftigelse og det ansøgte arbejdssted i de første fem år af udlændingens ophold.

3.1.2. Udenfor det almindelige arbejdsmarked.

Med henblik på midlertidigt ophold.

3.1.2.1. Husassistenter i privat husholdning.

Tilladelse meddeles til maksimalt to års ophold. Tilladelsen meddeles kun, såfremt det efter danske forhold må anses for sædvanligt, at vedkommende familie efter sine boligforhold og sociale status har husassistent og kun til enlige ansøgere, der bor hos arbejdsgiveren. Tilladelse er endvidere betinget af en månedlig løn på mindst 1.500 kr. samt kost og logi, og af at arbejdsgiveren betaler vedkommendes hjemrejse. Tilladelse gives endvidere normalt ikke til udlændinge fra kultursamfund, der væsentligt adskiller sig fra danske forhold.

Om au pair-forhold henvises til nedenfor under 4.5.

3.1.2.2. Praktikanter.

Praktikanter er personer, der beskæftiges i uddannelsesøjemed i kortere tid for at supplere en allerede i hjemlandet erhvervet eller påbegyndt uddannelse. De pågældende skal normalt være mellem 18 - 30 år. Tilladelse meddeles for et tidsrum af indtil 18 måneder med mulighed for forlængelse indtil to år for at gennemgå en kortvarig teoretisk uddannelse som afslutning på uddannelsen.

Med enkelte lande foreligger der særlige stagiare-overenskomster om udveksling af praktikanter.

3.1.2.3. Montører, konsulenter og instruktører.

Tilladelse meddeles til midlertidig, men dog over tre måneder varende beskæftigelse ved installation af tekniske anlæg, der importeres fra udlandet, samt ved instruktion om brugen heraf.

3.1.2.4. Musikere og artister.

Tilladelse med henblik på korterevarende engagementer meddeles efter særlige regler fastsat efter forhandling med kulturministeriet og justitsministeriet og i øvrigt efter høring af et særligt udvalg under Statens Musikråd.

Principielt uden begrænsning med hensyn til opholdets varighed.

3.1.2.5. Overordnede funktionærer i udenlandske selskaber.

Tilladelse meddeles uden høring af nogen faglig myndighed til direktører og ledende teknisk og administrativt personale udenlandske firmaers herværende filialer. Tilladelsen er stedfaastet til den pågældende beskæftigelse i de første fem år af opholdet.

3.1.2.6. Specialister m.v.

Til civilingeniører, arkitekter, landbrugs- og havearkitekter, indretningsarkitekter, læger, tandlæger, sygeplejersker, fysioterapeuter, hospitalslaboranter eller lignende meddeles arbejdstilladelse efter anbefaling fra vedkommende fagforening. (For lægers vedkommende sundhedsstyrelsen). I de første to år er forlængelse af tilladelsen afhængig af positiv erklæring fra den hørte forening eller myndighed. Tilladelsen er stedfæstet til den pågældende beskæftigelse i de første fem år af opholdet.

3.1.2.7. Undervisere.

Til professorer, lærere og videnskabelige medarbejdere ved universiteter og læreanstalter, skoler m.v. meddeles tilladelse uden høring af nogen faglig myndighed. Tilladelsen er stedfæstet i de første fem år af opholdet.

3.1.2.8. Selvstændige erhvervsdrivende.

Tilladelse til at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed meddeles kun, når der er en særlig dansk interesse i virksomhedens etablering hér og normalt kun udenfor detailhandel og restaurationsvirksomhed. Tvivlsomme sager forelægges for handelsministeriet. Tilladelsen er stedfæstet i de første fem år af opholdet.

3.1.3. Studiearbejdstilladelse.

Udenlandske studerende ved danske læreanstalter m.v. kan få arbejdstilladelse med ret til beskæftigelse i månederne juni, juli og august. Når den studerende har opholdt sig her i nogen tid (normalt mindst 18 måneder), og der foreligger erklæring fra vedkommende læreanstalt om, at udlændingen følger sine studier regelmæssigt, kan han endvidere få tilladelse til beskæftigelse ved deltidsarbejde, arbejde i weekends eller andet arbejde, der kan forenes med den pågældendes studier, dog maksimalt indtil 15 timer ugentlig.

3.2. Opholds- og arbejdstilladelse på grundlag af særlig tilknytning til Danmark eller danske statsborgere.

3.2.1. Dansk fødte m.v.

Til dansk fødte meddeles normalt generel opholds- og arbejdstilladelse med henblik på varigt ophold. Til personer født eller opvokset udenfor Danmark, og som ikke kan dansk, samt til udlændinge med danske forældre eller bedsteforældre meddeles generel opholds- og arbejdstilladelse normalt kun med henblik på et års ophold.

3.2.2. Dansk gifte m.v.

Opholds- og arbejdstilladelse meddeles til personer, der indgår ægteskab med danske statsborgere og samlever med deres danske ægtefæller. Ligestillet hermed er udlændinge, der indgår ægteskab med her fast bosiddende nordiske statsborgere eller flygtninge.

Ikke-ægteskabeligt samliv ligestilles ikke med ægteskab, medmindre der har bestået et samliv af en vis varighed og fasthed inden indrejsen, hvis de pågældende har børn sammen, eller hvis der foreligger retlige hindringer for indgåelse af ægteskab (udlændingen kan ikke opnå skilsmisse på grund af lovgivningen i sit hjemland).

Et længerevarende fast samlivsforhold mellem homoseksuelle sidestilles efter omstændighederne med heteroseksuelt samliv.

3.3. På grund af tilknytning til her fast bosiddende udlændinge (fremmedarbejdere).

En udlændings ægtefælle og børn under 20 år, der ønsker at bosætte sig hos den herboende forsørger, får opholdstilladelse, såfremt familien råder over en passende bolig. Familiemedlemmerne kan ifølge arbejdsdirektoratets cirkulære af 21.11.1974 først få arbejdstilladelse, hvis familiens hovedperson har opholdt sig her i fem år eller udlændingen selv har haft ophold her i to år.

3.4. Flygtninge m.v.

Udlændinge, der modtages til varig bosættelse her i landet i henhold til de af regeringen fastsatte kvoteordninger for flygtninge, eller udlændinge, der spontant søger tilflugt her i landet, og som opnår status som flygtninge i henhold til Geneve-konventionen af 1951 (A-flygtninge) eller uden sådan status på et flygtningelignende grundlag (B-flygtninge) får meddelt opholds- og arbejdstilladelse med henblik på varigt ophold.

4. Opholdstilladelse uden arbejdstilladelse.

Med henblik på varigt ophold.

4.1. Udlændinge med pårørende her i landet.

Nærmere retningslinier er givet i justitsministeriets skrivelse af 25.6.1976.

a) Forældre.

Opholdstilladelse til forældre til herboende udlændinge meddeles under følgende betingelser:

- 1 . Slægtingene må ikke have andre børn i hjemlandet. Hvis slægtingen tidligere har været optaget i den herboendes hjem, eller hvor der foreligger en særlig baggrund for ønsket om familiesammenføring, f.eks. hvis den herboende efter hjemlandets lovgivning eller tradition har forsørgelsespligt overfor slægtingen, gælder dette dog ikke.

- 2°. Slægtingen skal være over den erhvervsaktive alder, normalt 65 år for mænd og 55 år for kvinder.
- 3°. Slægtingen skal tage ophold hos den herboende, der skal råde over en passende bolig.
- 4°. Tilladelsen skal betinges af, at den herboende slægting afgiver erklæring om, at han vil optage den pågældende i sit hjem og påtage sig forsørgelsen af ham.
- 5°. Den herboende udlænding skal normalt have haft ophold i Danmark i fem år. Hvis den herboende er gift med en dansk eller en nordisk statsborger dog kun tre år.

Forældre til herboende danske statsborgere (typisk naturaliserede danskere) eller nordiske statsborgere kan få opholdstilladelse efter de for EF-statsborgere gældende regler, jfr. §§ 3, 10 og 15 i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 346/1973.

b) Ægtefælle og børn under 20 år.

Der kan gives opholdstilladelse til ægtefælle og børn under 20 år, hvis begge forældre opholder sig her, eller hvis den herboende far eller mor er enke/enkemand/fraskilt eller frasepareret og har forældremyndigheden over barnet.

Slægtingene skal tage ophold hos den herboende, der skal råde over en passende bolig.

(Som anført under 3.3. kan arbejdstilladelse først meddeles disse slægtinge, når enten hovedpersonen har boet i Danmark i mindst fem år eller familiemedlemmet selv har boet her i Danmark i to år).

c) Under ganske særlige omstændigheder kan der gives opholdstilladelse til andre slægtinge. Opholdstilladelsen skal betinges af garantierklæring fra den eller de herboende slægtinge.

4.2. Udenlandske børn, der ønskes adopteret eller anbragt i pleje.

Opholdstilladelse med henblik på adoption kan kun gives, når anbefaling til adoption foreligger fra et adoptionssamråd eller adoptionsnævnet. Der henvises til reglerne i adoptionsbekendtgørelse nr. 138 af 24.3.1976, kapitel 6.

Opholdstilladelse med henblik på pleje meddeles normalt ikke til udenlandske børn, der ikke agtes adopteret. Undtagelsesvis kan tilladelse dog gives, såfremt der foreligger en rimelig begrundelse for, at adoption ikke ønskes gennemført, og plejeforholdet

anbefales af det sociale udvalg på grundlag af en undersøgelse, der er ligeså omfattende som de undersøgelser, der foretages ved adoption af udenlandske børn.

I øvrigt meddeles opholdstilladelse til børn kun med henblik på ophold hos nær familie, der er danske statsborgere, når barnets forældre ikke selv kan tage sig af barnet, f.eks. ophold hos bedste-forældre efter forældres skilsmisse, eller medens forældrene har ophold i udlandet.

Endvidere meddeles opholdstilladelse i indtil 12 måneder for børn som ferie børn eller på skoleudveksling hos danske familier.

4.3. Pensionister.

Opholdstilladelse meddeles ikke til udenlandske pensionister, selvom disse råder over utvivlsomt tilstrækkelige midler til at opretholde en normal tilværelse her i landet. Undtagelse gælder dog for personer, der er dansk fødte eller født i Danmark, og som i kraft af opvækst her i landet taler dansk.

4.4. Studerende.

a) Med henblik på gennemførelse af et studium.

Hvis studiet er tilrettelagt indenfor uddannelsesprogrammer arrangeret af udenrigsministeriet (DANIDA), undervisningsministeriet m.fl. gives opholdstilladelse på grundlag af vedkommende myndigheds indstilling. Disse uddannelsesprogrammer giver kun undtagelsesvis adgang til at gennemgå længerevarende uddannelser i Danmark, idet erfaringerne med hensyn til disse har været mindre gode.

Er uddannelsen ikke tilrettelagt i samarbejde med de ovennævnte ministerier m.fl. gives opholdstilladelse normalt kun under følgende betingelser:

- 1 . Det ansøgte studium kan ikke gennemføres i ansøgerens hjemland, f.eks. studier af dansk eller andre nordiske sprog, nordisk historie eller kultur m.v. Der skal foreligge en erklæring fra vedkommende uddannelsesinstitution om, at vedkommende er optaget eller på grundlag af sin uddannelse i udlandet kan optages på institutionen.
- 2°. Udlændingen skal dokumentere, at han råder over tilstrækkelige midler til at gennemføre studiet i form af understøttelseserklæring fra normalt forældre om overførsel af mindst 1.500 kr. månedligt, samt dokumentation for at

overførsel efter hjemlandets valutaloggivning kan ske. Et beløb på mindst 9.000 kr. svarende til seks måneders ophold skal normalt være overført, inden tilladelsen gives.

Til visse praktiske uddannelser kan opholdstilladelse ikke gives på grund af indvandringsstoppet (navnlig lærlinge- og EFG-uddannelse).

Tilladelse meddeles normalt for 12 måneder ad gangen. Forlængelse er betinget af, at der foreligger studieeffektivitetserklæring fra vedkommende undervisningsinstitution.

b) Kortvarige studieophold, ifølge praksis især på danske højskoler eller lignende.

Opholdstilladelse meddeles med henblik på indtil seks måneders ophold, der kan forlænges med henblik på yderligere højskole- eller kursusophold, der har en naturlig sammenhæng med formålet for det først tilladte ophold.

4.5. Au pair.

Opholdstilladelse med henblik på ophold i indtil to år gives til udlændinge, der ønsker at forbedre deres sproglige og eventuelt tillige deres faglige kundskaber samt at udvide deres kulturelle horisont, og som under opholdet har en familiær stilling hos en dansk familie til gengæld mod at yde visse tjenesteydelser. Opholdstilladelse gives i overensstemmelse med regler fastlagt i en europæisk overenskomst af 24.11.1969 om au pair-ansættelse og sker ved en særlig kontrakt, der fastlægger vilkårene for opholdet og omfanget af vedkommendes arbejdsbyrde.

Opholdstilladelse med henblik på et au pair-forhold gives normalt kun til udlændinge fra de europæiske lande eller lande med et tilsvarende velstandsniveau og kulturel baggrund som Danmark.

4.6. Besøgsophold.

Besøgsophold forudsættes normalt at kunne afvikles indenfor de tre måneder, hvor en udlænding kan opholde sig i Danmark uden opholdstilladelse, jfr. udlændingelovens § 3. (Visumpligtige udlændinge med kortere visum end tre måneder får normalt mod garantierklæring fra herboende kurant deres visum forlænget til indtil tre måneders ophold).

Forlænget besøgsophold gives herudover normalt kun til ophold hos forlovede eller samlever eller hos herboende forældre eller børn i indtil tre måneder, således at det samlede ophold bliver ialt seks måneder. Som anført i afsnit 2.3. gives der ikke de pågældende opholdstilladelse, hvis ansøgning indgives efter ankomsten til Danmark, men en frist for udrejse, som giver mulighed for ophold i indtil tre måneder udover de tilladelsesfri tre måneder.

5. Forudsætninger for meddelelse af indrejse-, opholds- og arbejdstilladelse (førstegangstilladelser).

Selvom en udlænding opfylder de i afsnit 3 og 4 ved de enkelte tilfældegrupper nævnte betingelser for opholds- og arbejdstilladelse eller opholdstilladelse uden arbejdstilladelse, har vedkommende udlænding intet krav på at få en tilladelse udstedt. Det er overladt til tilsynets frie skøn indenfor principperne om lovmæssig forvaltning og under rekurskontrol fra justitsministeriet at nægte at udstede tilladelse til en udlænding, der i øvrigt opfylder betingelserne for at få en tilladelse. I langt de overvejende sager vil tilladelse imidlertid blive meddelt, hvis betingelserne er opfyldt. Det er endvidere tilsynet, der skønner, hvorvidt betingelserne er opfyldt, og det påhviler ansøgeren selv at skaffe de bevisligheder, som er nødvendige til bedømmelsen heraf, f.eks. et påberåbt slægtskabsforhold, om et ægteskab er lovligt indgået m.v. Dette spørgsmål har navnlig haft praktisk betydning, fordi mange udlændinge efter indvandringsstoppet har forsøgt at opnå opholdstilladelse ved urigtigt at angive at være i slægt med herboende udlændinge.

De hensyn, som tilsynet lægger vægt på ved vurderingen af, om tilladelse eventuelt bør nægtes en udlænding, der i øvrigt opfylder betingelserne for at få udstedt en tilladelse, eller om yderligere betingelser skal være opfyldt, før tilladelse gives, udspringer af de hensyn af generel og individuel karakter, som det er udlændingelovgivningens formål at tilgodese, jfr. afsnit 1.

5.1. Af generelle hensyn skal fremhæves følgende:

5.1.1. Hensynet til udlændingens tilbagerejsemulighed.

En generel forudsætning for en udlændings indrejse og ophold er, at han er i besiddelse af gyldigt pas eller anden rejselegitimation, der giver sikkerhed for, at han kan vende tilbage til sit hjemland eller eventuelt et tredje land. Manglende besiddelse af pas er afvisningsgrund efter udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 1.

Kravet om besiddelse af pas fraviges dog overfor personer, der accepteres til bosættelse i Danmark som flygtninge, eller overfor udlændinge, der har opholdt sig i Danmark med gyldig tilladelse med henblik på varigt ophold i tre år, for dansk gifte dog et år, medmindre den manglende besiddelse af pas skyldes, at vedkommende har fået inddraget sit pas, eller nyt pas er nægtet udstedt på grund af strafbart forhold, sammenholdt herved den danske paslovs § 2.

Risikoen for, at en udlænding ikke kan eller vil rejse hjem, gør sig særlig gældende med hensyn til statsløse, der ikke uden særlig tilladelse kan vende tilbage til det land, der har udstedt rejselegitimation til de pågældende, samt for statsborgere fra lande, hvori der hersker ustabile politiske forhold. Overfor statsborgere fra sådanne lande, haves der ingen sikkerhed for, at de vil kunne modtages tilbage, ligesom det, hvis de pågældende nægter frivilligt at rejse hjem, kan være vanskeligt at få effektueret en hjemsendelse.

Statsløse og flygtninge samt statsborgere fra ustabile lande er normalt visumpligtige, således at de skal have forhåndstilladelse (visum) for at kunne indrejse på kortvarige besøg.

5.1.2. Beskæftigelsesmæssige hensyn.

De seneste års dårlige beskæftigelsesforhold har som det fremgår af afsnit 3 i indledningen, givet sig udslag i et indvandningsstop.

Risikoen for, at udlændinge vil udnytte opholdet til at tage beskæftigelse uden arbejdstilladelse eller til at etablere en sådan situation, at de efter reglerne kan få arbejdstilladelse, kan medføre, at opholdstilladelse nægtes udlændinge, hvor en sådan generel risiko foreligger. Dette hensyn har været årsagen til en skærpelse i praksis i de seneste år med hensyn til at give opholds- og arbejdstilladelse til husassistenter og opholdstilladelse som au pair til udlændinge fra ikke europæiske lande samt opholdstilladelse som børnepasser eller lignende til fjernere slægtninge til herboende udlændinge, der ikke er omfattet af reglerne for familiesammenføring.

5.1.3. Sundhedsmæssige hensyn.

Sundhedsmæssige hensyn har givet sig udslag i, at visse udlændinge forinden tilladelse gives, skal være underkastet lægeundersøgelse for tuberkulose eller anden sygdom, jfr. udlændingebekendtgørelsens § 23.

Forevisning af tuberkuloseattest, hvorefter ansøgeren ikke lider af smittefarlig tuberkulose, kræves som betingelse for at udstede tilladelse indenfor arbejdskontraktsystemet (3.1.1.) husassistenter (3.1.2.1.) og au pair (4.5.).

5.1.4. Sociale hensyn.

Sociale hensyn har bevirket, at der forinden der meddeles opholdstilladelse til familiemedlemmer, der ønskes optaget i en herboende udlændings husstand, skal foreligge dokumentation for, at den herboende råder over en passende bolig for familien.

5.1.5. Sikkerhedsmæssige hensyn.

Sikkerhedsmæssige hensyn er årsagen til, at der opretholdes visumtvang og hermed forhåndskontrol med indrejse også for turistbesøg overfor statsborgere fra lande, hvorfra der kan befrygtes at udgå en efterretningsmæssig virksomhed til skade for danske interesser, eller hvorfra der foreligger en risiko for udøvelse af terroraktivitet. Disse hensyn kan også begrunde nægtelse af en tilladelse til længere ophold. Især sikkerhedsmæssige hensyn er årsagen til, at en opholdstilladelse ikke omfatter Grønland, medmindre dette er særligt anført i tilladelsen, jfr. udlændingebekendtgørelsens § 29.

5.2. Individuelle hensyn.

Forhold, der vedrører en bestemt ansøgers forhold, kan også medføre, at der meddeles afslag på en ansøgning om opholdstilladelse. De hensyn af individuel karakter, som kan begrunde afslag på en ansøgning om opholdstilladelse, svarer til de i § 2 i udlændingeloven omhandlede afvisningsgrunde, hvorefter en udlænding kan nægtes indrejse, når nærmere anførte hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed gør hans ophold i Danmark uønskeligt. Disse hensyn gør sig gældende med forøget vægt, når spørgsmålet om et længere ophold skal afgøres.

Af forhold af individuel karakter, der udenfor de i § 2 nævnte afvisningsgrunde kan begrunde nægtelse af opholdstilladelse, skal fremhæves følgende:

5.2.1. Udlændinge, hvis ophold må anses for uønskeligt på grund af deres påtænkte beskæftigelse.

Efter udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 4, kan udlændinge afvises, hvis de helt eller delvis vil ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde. Tilladelse til beskæftigelse i virksomheder eller til etablering af virksomheder, hvor der foreligger en risiko for ulovlig eller uhæderlig aktivitet, meddeles ikke. Som eksempler kan nævnes marskandiserforretninger, pornografiforretninger, call-girl centraler eller lignende.

Hvis virksomheden, selvom risiko for ulovlig eller uhæderlig aktivitet ikke foreligger, dog må anses for uønskelig, nægtes tilladelse ligeledes. Dette gælder f.eks. forretningsvirksomheder, der betjener sig af forretningsmetoder, som er i strid med dansk forretningsskik, f.eks. pyramideforretninger.

5.2.2. Udlændinge, hvis ophold er uønskeligt på grund af deres planlagte aktiviteter iøvrigt.

Tilladelse nægtes udlændinge med tilknytning til udenlandske organisationer, hvorfra der er udgået terroraktivitet, eller som iøvrigt udøver politisk aktivitet vendt mod udlandet, sammenholdt herved udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 7.

Tilladelse nægtes også udlændinge, som udenfor tilfælde af samarbejde med danske forskningsinstitutioner eller iøvrigt uden specielle forudsætninger ønsker at studere særlige miljøer, hvor der erfaringsmæssigt sker misbrug af beruselsesmidler, eller hvor der udøves kriminel aktivitet, jfr. herved udlændingelovens § 2, stk. 1, nr. 4 og 5.

6. Accessoriske vilkår knyttet til en tilladelse.

Ifølge udlændingelovens § 9 kan der knyttes betingelser til en arbejdstilladelse, herunder om at den pågældende skal indmelde sig i en arbejdsløshedskasse, og ifølge udlændingebekendtgørelsens § 23 kan der knyttes betingelser til en opholdstilladelse, herunder at udlændingen skal råde over en passende bolig og skal underkaste sig undersøgelse og behandling mod tuberkulose eller anden sygdom.

De heromhandlede betingelser adskiller sig fra de under 3 og 4 nævnte betingelser eller forudsætninger ved at være accessoriske vilkår, som løbende skal overholdes af udlændingen.

Ifølge udlændingelovens § 4, stk. 1, nr. 6, kan en udlaanding udvises, når han ikke overholder de til en tilladelse knyttede betingelser. Udvisning i henhold hertil er dog kun sket undtagelsesvis, og kun hvis udlændingen trods pålæg nægter at opfylde det fastsatte vilkår.

Fra praksis kan nævnes følgende accessoriske vilkår, der knyttes til en tilladelse:

6.1. Opretholdelse af passende boligforhold.

Som anført under 5.1.4. kræves, forinden førstegangstilladelse meddeles til familiesammenføring, at den herboende udlænding råder over en passende bolig for familien. Dette vilkår opretholdes i de to første år af en udlændings ophold og påses ved forlængelse af tilladelserne til og med forlængelse efter to års ophold.

6.2. Undersøgelse og behandling mod tuberkulose.

Dette vilkår opretholdes ligeledes som betingelse for ophold i udlændingens første to opholdsår.

6.3. Medlemsskab af en arbejdsløshedskasse.

Kravet herom blev indført ved lov nr. 203 af 27.5.1970 og gælder for personer, der er omfattet af kontraktssystemet, jfr. ovenfor 3.1.1. Vilkåret gælder for de to første år af udlændingens ophold. (En tilsvarende pligt om medlemsskab af arbejdsløshedskasse gælder for EF-statsborgere i henhold til arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 238 af 2.5.1973).

6.4. Vilkår om bestemte løn- og arbejdsvilkår.

Til arbejdstilladelser til husassistenter knyttes vilkår om en mindsteløn, jfr. 3.1.2.I., og til arbejdstilladelse til artister og musikere på turné knyttes vilkår om overenskomstmæssig eller sædvanemæssig aflønning.

6.5. Iøvrigt.

Tilsynet kan iøvrigt efter en konkret vurdering knytte vilkår til en tilladelse, såfremt dette efter omstændighederne anses for formålstjenligt.

7. Gyldighedstid for opholds- og arbejdstilladelser.

Ifølge udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 1, meddeles en opholdstilladelse for et bestemt tidsrum eller uden tidsbegrænsning.

I Danmark følges - som i andre lande - den praksis, at en tilladelse i de første år af en udlændings ophold altid er tidsbegrænset. Den gældende praksis er følgende:

Førstegangstilladelse meddeles normalt for 12 måneder. Tilladelsen meddeles dog for et kortere tidsrum, hvis der kun er ansøgt om et kortere ophold end et år, eller hvis opholdet efter den under 3 og 4 nævnte praksis kun tillades for et kortere ophold end et år, samt iøvrigt hvis særlige grunde taler derfor.

Forlængelse af en tilladelse meddelt med henblik på varigt ophold eller principielt uden begrænsning med hensyn til opholdets varighed meddeles normalt for 12 måneder ad gangen, indtil udlændingen har opholdt sig her i tre år. Derefter meddeles tilladelsen for to år. Efter fem års ophold meddeles normalt en tidsubegrænset tilladelse. Dette er for så vidt angår dansk fødsel og dansk gifte udtrykkeligt fastslået i udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 2.

Forlængelse af en tilladelse meddelt med henblik på midlertidigt ophold meddeles normalt ligeledes for 12 måneder ad gangen, indtil den fastsatte tidsgrænse eller formålet med opholdet er nået.

Tidsbegrænsningen af tilladelserne tjener først og fremmest det formål, at det med mellemrum kan efterprøves, om forudsætningerne for den meddelte tilladelse fortsat er til stede, og om vilkår knyttet til tilladelsen fortsat er opfyldt. Endvidere kan det efterprøves, om udlændingens fortsatte ophold er i overensstemmelse med de hensyn af generel og individuel karakter, som udlændingelovgivningen har til formål at tilgodese, jfr. afsnit 1 og 5. Ved den tidsmæssige begrænsning er det tilkendegivet udlændingen, at hans ophold principielt er midlertidigt, således at han ikke har nogen berettiget forventning om ophold udover tidsbegrænsningen.

Det følger af det i afsnit 3 anførte, at udlændinge, der får meddelt opholds- og arbejdstilladelse, i de første to år står tilbage for dansk arbejdskraft, og at den sidste prøvning i arbejdsmæssig henseende sker ved ansøgning om forlængelse efter to års ophold. Denne regel medfører, at en udlænding, der har fået opholds- og arbejdstilladelse udenom indvandringsstoppet på grund

af en særlig tilknytning hertil, i de første to år med hensyn til ret til fortsat ophold er afhængig af, om han bevarer denne tilknytning. En udlænding, der f.eks. har fået opholds- og arbejdstilladelse på grundlag af ægteskab med en dansk statsborger, får derfor i de første to år kun sin tilladelse forlænget, såfremt samlivet med ægtefællen består. Da der sker en meget betydelig omgåelse af indvandringsstoppet ved indgåelse af skin-ægteskaber og optagelse af samliv på skrømt, og da iøvrigt samlivet i disse ægteskaber ofte ophører efter kortere tid, gives opholds- og arbejdstilladelse til dansk gifte indenfor de første to år kun for kort tid ad gangen (fire måneder i det første år og seks måneder i det andet år), og forlængelse er betinget af, at parterne underskriver erklæring under strafansvar efter straffelovens § 163 om, at de samlever på fælles bopæl.

Prøvelsen af spørgsmålet om en udlændings fortsatte ophold er i overensstemmelse med forudsætningerne for den oprindeligt meddelte tilladelse, og om hans fortsatte ophold er ønskeligt ud fra de i afsnit 1 og 5 nævnte generelle og individuelle hensyn opfører normalt, når der er givet udlændingen en forlænget tilladelse efter to års ophold (med hensyn til pasgylldighed, dog tre års ophold, jfr. 5.I.I.).

Nægtelse af at forlænge en tilladelse, der er meddelt med henblik på varigt ophold efter mere end to års ophold, sker normalt kun undtagelsesvis og normalt kun, hvis der foreligger udvisningshjemmel efter udlændingelovens § 4, jfr. § 2.

8. Bortfald af en tilladelse.

Ifølge udlændingebekendtgørelsens § 22, stk. 3, bortfalder en opholdstilladelse automatisk, når udlændingen har opholdt sig udenfor landet i mere end seks på hinanden følgende måneder. Dette gælder dog ikke, hvis opholdet i udlandet skyldes aftjening af værnepligt eller tjeneste, der træder i stedet herfor.

Bestemmelsen anvendes analogisk overfor personer, hvis opholdstilladelse udløber under deres fravær fra landet, selvom de ikke inden tilladelsens udløb søger forlængelse, når dette blot sker inden udløbet af seks måneder efter udrejsen, heri ikke medregnet den tid, vedkommende aftjener værnepligt.

Denne bestemmelse blev indført i 1973 og svarer til en tilsvarende bestemmelse indenfor EF-reglerne om arbejdskraftens frie bevægelighed (rådsdirektiv 68/360, artikel 6).

Hvis en udlænding ønsker at være væk fra landet i længere tid end seks måneder, kan tilsynet efter praksis give udlændingen tilsagn om, at tilladelsen ikke anses for bortfaldet som følge af det forlængede fravær. Der fastsættes da en seneste frist, inden hvilken han skal være vendt tilbage. Tilladelse gives, såfremt udlændingen fremkommer med en rimelig begrundelse for ønsket om et længere fravær. Ansøgninger, der først indgives, efter at udlændingen har opholdt sig mere end seks måneder i udlandet, imødekommes normalt ikke.

9. Inddragelse af gyldige tilladelser på grund af svigtende forudsætninger.

Som anført i afsnit 7 tidsbegrænses opholds- og arbejdstilladelser i de første år af en udlændings ophold, bl.a. for at det med mellemrum kan efterprøves, om forudsætningerne for de meddelte tilladelser fortsat er opfyldt. Det spørgsmål, der her skal behandles, er, om en tilladelse kan inddrages på grund af væsentlige ændrede faktiske omstændigheder i tilladelsens gyldighedstid.

9.1. Udvisningstilfælde.

En udvisning af en udlænding, der har opholdstilladelse, indebærer i sig selv en inddragelse af tilladelsen. Flere af de i udlændingelovens § 4, jfr. § 2, nævnte udvisningsgrunde har relation til forudsætninger og betingelser for meddelte tilladelser. Dette gælder især § 4, stk. 1, nr. 6, om udvisning af udlændinge, der ikke overholder de til en tilladelse knyttede betingelser eller har opnået tilladelsen ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser.

Endvidere kan nævnes § 4, stk. 1, nr. 4, om udvisning af udlændinge, der ikke længere er i besiddelse af gyldigt pas, samt § 4, stk. 1, nr. 7, om udlændinge, der ikke længere er i besiddelse af de fornødne midler til deres underhold og ikke kan opnå bistand fra de sociale myndigheder hertil.

9.2. Inddragelse bortset fra tilfælde af udvisning.

Poul Andersen antager i sin forvaltningsret 1963, side 506, at adskillige diskretionære forvaltningsakter kan tilbagekaldes uden positiv lovhjemmel, når der indtræder væsentlige ændringer i faktiske omstændigheder. Den almindelige forudsætningslære frembyder imidlertid endnu større vanskeligheder indenfor forvaltnings-

retten end indenfor privatretten, fordi adgangen til at tilbagekalde diskretionære forvaltningsakter på grund af bristende forudsætninger stiller sig helt forskelligt indenfor de enkelte forvaltningsretlige lovgivningsområder. Afgørende for, om en forvaltningsakt kan tilbagekaldes ud fra bristende forudsætninger, må derfor afgøres udfra en individuel undersøgelse af det lovområde, i henhold til hvilken den pågældende forvaltningsakt er meddelt. Side 511 nævner Poul Andersen med henvisning til udlændingelovens § 3 (lovbekendtgørelse nr. 20/1961 svarende til den gældende lovs § 3), at hvor der er meddelt en udlænding tilladelse til ophold her i landet, kan tilladelsen tages tilbage igen, såfremt myndighederne bliver bekendt med kendsgerninger, der gør det betænkeligt at lade udlændingen forblive her i landet. Dette støttes også af motiverne til udlændingeloven (bemærkningerne til lovforslaget fra 1952 ad § 5).

I betænkningen "Utlänningspolitik och Utlänningslagsstiftning i Norden" er side 40 under punkt 4.3.4. anført, at en opholds- og arbejdstilladelse i Danmark kan tilbagekaldes, hvis udlændingen har opnået tilladelsen på grundlag af urigtige oplysninger eller gennem svigagtig fortællelse eller ikke iagttager de med tilladelsen forbundne vilkår (forvaltningspraksis, jfr. § 5, stk. 1, nr. 4 i lovbekendtgørelse 20/1961, svarende til den gældende lovs § 4, stk. 1, nr. 4).

Det foreslås i betænkningen, at en udlænding, som har fået opholdstilladelse for en vis tid, bør kunne stole på, at han kan forblive i landet i den tid, tilladelsen gælder, under forudsætning af, at han ikke har skaffet sig tilladelsen ved urigtige oplysninger eller svigagtige fortællelser eller i tilladelsestiden begår sådanne handlinger, som kan begrunde udvisning. Opholdstilladelse bør derfor ikke kunne tilbagekaldes, f.eks. hvis udlændingen på grund af dårlige konjunkturer ikke længere har mulighed for at forsørge sig selv gennem eget arbejde, eller der tilkommer nye omstændigheder, som han ikke selv råder over, eller fordi den myndighed, der har givet tilladelsen, har fejlbedømt forudsætningerne for at meddele tilladelsen.

Tilsynet (politimester Ø. Stevns) udtalte i skrivelse af 23.8.1971 i anledning af dette forslag, at der bør kunne ske tilbagekaldelse af en tilladelse, såfremt en udlænding klart og groft misbrugte tilladelsen, uden at udvisningsgrund kan dokumenteres.

Der har foreligget et ikke helt ringe antal tilfælde, hvor udlændinge, der har fået opholds- og arbejdstilladelse, efter få dages arbejde enten udebliver fra arbejdet eller gør sig så umulige, at de må afskediges, hvorefter de enten på den ene eller den anden måde lader sig understøtte eller ernærer sig på uigennemtrængelig måde. Det forekommer ikke rimeligt, at man afskærer sig fra muligheden for at inddrage en sådan udlændings opholdstilladelse.

Indenfor EF-retten følger det af rådsdirektiv 68/360, artikel 7, stk. 1, jfr. EF-udlændingebekendtgørelsen nr. 346/1973 § 17, at en gyldig opholdstilladelse ikke kan fratages en arbejdstager udelukkende med den begrundelse, at han ikke længere har beskæftigelse enten som følge af midlertidig arbejdsudygtighed, på grund af sygdom eller ulykke eller som følge af uforskyldt arbejdsløshed behørigt bekræftet af den kompetente arbejdsmarkedsmyndighed. Bortset herfra kan en EF-opholdstilladelse imidlertid fratages en udlænding, når de for udstedelsen krævede forudsætninger ikke længere er til stede, f.eks. fordi den pågældende af egen fri vilje opgiver at arbejde for at studere uden at have erhvervet ret til at forblive her, eller hvis den pågældende er familiemedlem, når han ikke længere bor sammen med eller forsørges af hovedpersonen. Inddragelse er i praksis sket i sidstnævnte tilfældegrupper i sager, hvor britiske statsborgere af pakistansk oprindelse, som ikke kunne få deres pakistanske familie til England, rejste til Danmark og fik EF-opholdsbevis og derefter fik deres pakistanske familie hertil, jfr. EF-bekendtgørelsens § 15, jfr. § 3, hvorefter de selv rejste tilbage til England og efterlod familien her.

Spørgsmålet om inddragelse af gyldige tilladelser har i de seneste år kun været rejst eller overvejet i få tilfælde. Følgende skal nævnes:

a) Udlændinge, der har fået stedfæstet opholdstilladelse som ansat på en udenlandsk repræsentation eller i den personlige husholdning hos ambassadører m.v. i tilfælde, hvor arbejdsforholdet afbrydes efter kort tid.

Disse udlændinge får af kurtoisihensyn tilladelse udenom de gældende regler og vil efter arbejdsforholdets afbrydelse savne subsistensmidler til lovligt ophold og være uden bolig, og de kan

på grund af indvandringsstoppet ikke få almindelig arbejdstilladelse. De pågældende kan være udsendt fra hjemlandet, der ønsker dem hjemkaldt ved tjenestens ophør.

b) Udlændinge, der har stedefæstet opholds- og arbejdstilladelse som husassistenter eller opholdstilladelse som au pair, hvor arbejdsforholdet afbrydes efter kortere tid. I disse tilfælde vil udlændingen ved arbejdsforholdets ophør være uden bolig og som regel savne subsistensmidler, og den forpligtelse, som arbejdsgiveren har påtaget sig til at betale vedkommendes rejse tilbage til hjemlandet, forudsætter formentligt, at udsendelse sker relativt kort tid efter arbejdsforholdets ophør.

c) Udlændinge, der har fået stedefæstet opholds- og arbejdstilladelse, og hvor arbejdsforholdet bringes til ophør efter kortere tids ansættelsesforhold på grund af misligholdelse fra udlændingens side. Da skiftetilladelse ikke kan gives på grund af indvandringsstoppet, vil vedkommende som regel savne subsistensmidler, og der foreligger en risiko for, at han vil ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde.

d) Familiemedlemmer eller andre, der har fået opholdstilladelse til ophold i private hjem hos herboende udlændinge.

Disse personers tilladelse er afhængig af hovedpersonens tilladelse, og der meddeles efter praksis afslag på ansøgning om forlænget tilladelse, hvis hovedpersonen udrejser, forinden bipersonerne har opholdt sig her i mindst to år. Er bipersonerne under 18 år eller ældre udlændinge, som forsørges af hovedpersonen, eller udvises hovedpersonen med udvisningstilhold, meddeles afslag på ansøgning om forlængelse efter omstændighederne, selvom opholdet har varet mere end to år.

Hvis bipersonens tilladelse først udløber længere tid efter hovedpersonens udrejse eller udsendelse, kan inddragelse af tilladelsen komme på tale.

Tilsynet med udlændinges redegørelse
for regler og praksis med hensyn til
udvisning af udlændinge.

Udvisning er - sammen med afvisning, nægtelse af opholdstilladelse og inddragelse af opholdstilladelse - de retsmidler, hvorigennem statsmagten efter udlændingeloven kan forhindre uønskede udlændinge i at opholde sig i Danmark. Den danske udlændingelovgivning bygger - ligesom udlændingelovgivningen i andre lande - på den grundsætning, at ingen udlænding har et ubetinget retskrav på at opholde sig her. Det er en almindelig forudsætning for en udlændings ophold, at han overholder opholdslandets lovgivning, og hans ophold kan bringes til ophør, når hensynet til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed kræver det, jfr. f.eks. EF-traktatens art. 48, stk. 3.

1.1. Begreb.

Ved udvisning forstås et pålæg til en udlænding om at udrejse af landet indenfor det tidsrum, hvori han efter de almindelige regler i udlændingeloven har ret til at opholde sig her. Dette gælder således:

a) En visumfri udlænding, der får pålæg om at udrejse inden udløbet af de normalt tre måneder fra indrejsen, hvori han kan opholde sig her uden opholdstilladelse, jfr. udlændingelovens § 3, stk. 2.

b) En udlænding med visum eller opholdstilladelse, der får pålæg om at udrejse inden udløbet af tilladelsen.

Om inddragelse af gyldige tilladelser på grund af svigtende forudsætninger henvises til bilag F, punkt 9.

c) Ethvert pålæg om udrejse til en statsborger i et andet nordisk land, der er fritaget for opholdstilladelse.

d) Endvidere omfatter udvisning ethvert pålæg om udrejse, der er forbundet med et forbud mod at vende tilbage til landet (udvisningstilhold), jfr. udlændingelovens § 5.

Hvis udlændingen opholder sig her ulovligt (f.eks. i mere end tre måneder uden at have søgt opholdstilladelse eller efter udløbet af visum uden at have søgt forlængelse heraf) kan udsendelse ske uden iagttagelse af reglerne om udvisning, jfr. specielt lovens § 7, stk. 2 og 3, men hvis udlændingen skal have udvisnings-tilhold, må disse regler følges.

1.2. Udvisning set i forhold til afvisning.

Udvisning adskiller sig fra afvisning ved at være en foranstaltning, der sættes i værk overfor udlændinge, der opholder sig her i landet. Afvisning, jfr. lovens § 2, er en foranstaltning, der medfører, at udlændingen hindres i at komme ind i landet. Så længe en udlænding ikke har passeret paskontrollen, anses han ikke som indrejst, selvom han fysisk befinder sig på dansk territorium, f.eks. i transithallen i en lufthavn eller på vejen fra grænselinien ved paskontrolstedet. Om afvisning efter illegal indrejse henvises til nedenfor 2.1. og 2.3.

Udvisning af en udlænding, der ved at gennemgå paskontrol har fået tilladelse til at indrejse i landet, er en mere indgribende foranstaltning end afvisning. Dette gælder navnlig, når udlændingen har fået tilknytning til landet. Paskontrollens summariske karakter på grund af det store rejsesamkvem samt ophævelsen af paskontrollen mellem de nordiske lande har medført, at udvisning af udlændinge under kortvarigt ophold i landet ofte har karakter af en forsinket afvisning, idet de pågældende kunne og burde have været afvist ved grænsen. Udvisningsreglerne i lovens § 4 er i vidt omfang formuleret som henvisninger til afvisningsreglerne i § 2, således at udvisning kan ske under samme betingelser som afvisning. Udvisning er imidlertid i modsætning til afvisning omgærdet med særlige retsgarantier til beskyttelse af udlændingen, jfr. § 7, stk. 2 og 3 om udrejsefrister, lovbestemt rekursadgang til justitsministeriet og om suspensiv virkning af en rettidig påklage.

1.3. Udvisning set i forhold til nægtelse af forlænget opholdstilladelse.

I de første år af en udlændings ophold er opholdstilladelsen tidsbegrænset, og forlænget tilladelse kan frit nægtes indenfor principperne om lovmæssig forvaltning. I modsætning hertil kan

udvisning kun ske, når de i lovens § 4, jfr. § 2, opregnede betingelser er opfyldt. Udvisning er en mere indgribende foranstaltning end nægtelse af fortsat tilladelse, idet udlændingen vil have indrettet sin tilværelse på, at han kan forblive i landet, så længe tilladelsen er gyldig.

Til afslag på forlænget opholdstilladelse er knyttet de samme retsgarantier som ved udvisning, jfr. lovens § 7, stk. 2 og 3.

Udvisning er den eneste mulighed for at afbryde opholdet for en anden nordisk statsborger, der er fritaget for opholdstilladelse, samt for udlændinge med tidsubegrænsede opholdstilladelser.

1.4. Udvisning sammenlignet med udlevering.

En udlevering er en foranstaltning, hvorved danske myndigheder overgiver en person til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse i et andet land efter begæring af dette lands myndigheder. Udlevering sker efter udleveringsloven efter beslutning fra justitsministeriet, hvis beslutning kan indbringes for domstolene. Udlevering effektueres normalt ved, at vedkommende lands myndigheder afhenter den udleverede person i Danmark.

Udvisning adskiller sig navnlig fra udlevering derved, at udvisning er begrundet ud fra hensynet til danske interesser. En udlænding, der udvises, kan principielt selv bestemme, hvor han vil rejse hen, og udvisningen er effektueret, når den pågældende har forladt dansk territorium. Skal en udvisning effektueres ved politiets foranstaltning, fordi den pågældende er frihedsberøvet, sker dette ifølge praksis normalt ved, at udlændingen forsynes med billet til hjemlandet, der er det eneste land, der er forpligtet til at modtage ham, og det påses, at han udrejser af landet. Udlændingen kan frit afbryde rejsen undervejs, såfremt han kan få indrejsetilladelse i et andet land på rejsen til hjemlandet.

1.5. Forholdet til erhvervelse af dansk indfødsret.

Udvisning kan alene gennemføres overfor udenlandske statsborgere. Ved erhvervelse af dansk indfødsret kan en udlænding således opnå beskyttelse mod at blive udvist. Ifølge grundlovens § 44 meddeles dansk indfødsret ved lov, og i indenrigsministeriets cirkulære om meddelelse af dansk indfødsret nr. 126 af 6.6.1968 er der givet visse retningslinier for, hvornår dansk indfødsret kan

ventes meddelt. Udover at en udlænding normalt skal have opholdt sig i Danmark i syv år og kunne dansk kræves, at udlændingen skal have ført en retscaffen vandel, jfr. cirkulærets § 4, hvorefter visse straffe normalt forlænger det tidsrum, inden hvilket dansk indfødsret kan ventes meddelt, med nærmere angivne åremål. Endvidere har spørgsmålet om en udlændings modtagelse af offentlig hjælp eller det forhold, at han er i skatterestance, en vis indflydelse på spørgsmålet om erhvervelse af dansk indfødsret.

Udlændingelovens udvisningsregler og udvisningspraksis må derfor ses i sammenhæng med reglerne og praksis for erhvervelse af dansk indfødsret.

2. Udvisningsgrunde.

2.1. § 4, stk. 1, nr. 1. "Når han har skaffet sig adgang til landet efter indrejse udenom den danske, finske, islandske, norske eller den svenske paskontrol".

Illegal indrejse sker sædvanligvis ved landegrænsen ved grænseovergang udenfor de godkendte paskontrolsteder eller igennem disse skjult i bil eller tog. Illegal indrejse kan endvidere ske, når passagerer, herunder blindpassagerer, forlader skib i dansk havn uden at gennemgå paskontrol, samt når besætningsmedlemmer agterudsejles eller rømmer fra et skib i dansk havn, jfr. udlændingebehandlingens kapitel II.

Udvisning på grund af illegal indrejse har kun praktisk betydning for udlændinge uden tilknytning til Danmark.

Udvisning sker normalt med et tilhold for tre år.

Pågribes en udlænding umiddelbart efter illegal indrejse eller indenfor kortere tid (normalt 24 timer) efter grænsepassagen, sker der normalt ikke nogen egentlig udvisning. Den pågældende afleveres normalt blot til udrejselandets myndigheder som en slags forsinket afvisning. Aflevering sker i henhold til de overenskomster, Danmark har med nabolandene om tilbagesendelse af illegalt indrejste udlændinge, jfr. den dansk-tyske grænseløberoverenskomst af 31.5.1954 og den nordiske paskontroloverenskomst af 12.7.1957.

2.2. § 4, stk. 1, nr. 2. "Når han tidligere er udvist og påny er indrejst hertil uden at være i besiddelse af den fornødne tilladelse".

Indrejse i strid med et meddelt udvisningstilhold medfører normalt ikke meddelelse af et nyt udvisningstilhold, men rejsning af tiltale mod udlændingen for overtrædelse af udlændingelovens § 16, stk. 1, nr. 6. Efter strafafsoning udsendes udlændingen derefter af landet. Ved førstegangsovertrædelse får udlændingen normalt en indenretlig advarsel for overtrædelse af tilholdet. Ved senere overtrædelser idømmes hæftestraf og efter gentagne overtrædelser fængselsstraf.

Er et tidligere meddelt udvisningstilhold ved at udløbe, kan meddelelse af et fornyet udvisningstilhold komme på tale. Tilhold meddeles da normalt for tre år.

Bestemmelsen er for så vidt overflødig, idet hjemmel til udvisning foreligger efter § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1.

2.3. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1. "Når han ikke opfylder de i henhold til § 1 fastsatte bestemmelser med hensyn til rejselegitimation og visering".

Udvisning efter denne bestemmelse sker overfor personer, der er uden gyldig rejselegitimation eller visum, jfr. udlændingebekendtgørelsen nr. 345/1973 kapitel I, og som allerede ved indreisen ikke havde sine pas- og visumforhold i orden.

Manglende besiddelse af gyldigt pas eller visum konstateres normalt af paskontrollen og medfører da afvisning. Bestemmelsens praktiske anvendelsesområde er navnlig overfor udlændinge, der indrejser fra et andet nordisk land, hvor der ikke er paskontrol, uden at være i besiddelse af pas, jfr. udlændingebekendtgørelsens § 30, eller dansk visum, hvorved bemærkes, at et visum til et andet nordisk land ikke giver ret til indrejse i Danmark. Da de nordiske lande ikke opretholder visumtvang i samme omfang, er det endvidere ikke ualmindeligt, at i Sverige visumfrie, men i Danmark visumpligtige udlændinge indrejser hertil. Pågribes de pågældende indenfor kortere tid (normalt 24 timer) efter indreisen, sker der som regel ikke nogen egentlig udvisning af de pågældende, der blot afleveres til udrejselandets myndigheder som en slags forsinket afvisning, jfr. om illegal grænsepassage iøvrigt foran under 2.1.

Hvis en udlænding har gennemgået paskontrol ved indreisen i landet, og paskontrollen ikke har opdaget, at udlændingen har benyttet et falsk eller forfalsket pas, finder udvisning ligeledes

sted. Hvis paskontrollen fejlagtigt har givet en visumpligtig udlænding indrejsetilladelse uden visum, sker udvisning dog normalt ikke.

2.4. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4. "Når det må antages, at han helt eller delvis vil ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde, eller hans indrejse (ophold) strider mod hensynet til den offentlige orden eller sundhed, fordi han misbruger beru-selsesmidler, herunder euforiserende stoffer".

a) "helt eller delvis ernærer sig på ulovlig eller uhæderlig måde".

Bestemmelsen blev indført ved udlændingeloven af 1952. I bemærkningerne til lovforslaget er anført, at "bestemmelsen træder i stedet for bestemmelsen i fremmedloven af 1875 om forbud mod, at udenlandske tatere, musikanter og lignende, der vil søge erhverv ved omvandring, tager ophold her i landet. Man har fundet det hensigtsmæssigt at give bestemmelsen en mere almindelig formulering, således at der lægges vægt på, om den pågældende må formodes at ville ernære sig på ulovlig eller uhæderlig måde".

Udvisning kommer kun på tale overfor udlændinge, der opholder sig her i landet på turistophold eller lignende eller på andet ophold af kortere varighed og som ikke har nærmere tilknytning til landet.

Bestemmelsen finder navnlig anvendelse på følgende udlændinge:

1°. Udlændinge, der overtræder politivedtægten ved at falbyde varer på offentlige steder eller ved at drive betleri. Endvidere udlændinge, der falbyder varer ved omførsel i strid med næringsloven.

2 . Kvinder, der overtræder politivedtægten ved på offentlige steder at opfordre til utugt.

Ad 1 -2 . Udvisning sker normalt først, når den pågældende trods meddelt advarsel påny overtræder disse bestemmelser.

3 . Professionelle hasardspillere.

4 . Udlændinge, der uden at falde ind under § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5, begår mindre berigelseskriminalitet, f.eks. butikstyverier, lommetyverier, mindre hælerier, bedragerier med hensyn til rejsechecks m.v.

Udvisning finder normalt sted for et tidsrum af tre år, efter omstændighederne dog kun for et år.

t>) "hans indrejse (ophold) strider mod hensynet til den offentlige orden eller sundhed, fordi han misbruger beruselsesmidler, herunder euforiserende stoffer".

Bestemmelsen er indført ved ændring af udlændingeloven i 1973. Lovforslaget indeholder følgende bemærkninger:

"Udtrykket beruselsesmidler omfatter både alkoholiske drikke og euforiserende stoffer. Det er alene misbrug, der kan begrunde afvisning. Det kræves endvidere, at indrejsen (opholdet) skal være uønsket af hensyn til den offentlige orden eller sundhed. Der er hermed navnlig tænkt på tilfælde, hvor den pågældende kan udgøre en fare for andre, idet han ved sin livsførelse kan forlede til lignende misbrug, eller hvor han iøvrigt på grund af sin tilstand må befrygtes at kunne være til fare for andres sundhed samt tilfælde, hvor en eventuel behandling på grund af den pågældendes ringe tilknytning til landet, mest hensigtsmæssigt kan iværksættes i hjemlandet".

Bestemmelsen tager navnlig sigte på følgende to grupper af tilfælde:

- 1°. Misbrug af euforiserende stoffer, uden at forholdet falder ind under § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5 - 6.

Ifølge justitsministeriets skrivelse af 11.6.1971 kan udvisning komme på tale overfor personer, der er i besiddelse af euforiserende stoffer, eller som er påvirket af narkotiske stoffer eller erkender at være regelmæssige brugere af sådanne stoffer. Udvisning sker navnlig overfor udlændinge, der er her på kortvarigt ophold. Hvis udlændingen har været her i lidt længere tid, vil udvisning kun komme på tale, når den pågældende besidder hårdere stoffer end hash, præludin eller marihuana, eller det iøvrigt må antages, at en udsendelse til lægebehandling i hjemlandet på grund af afhængighed må anses for hensigtsmæssig.

- 2°. Misbrug af alkohol.

Ifølge justitsministeriets skrivelse af 11.4.1972 kan udvisning komme på tale overfor personer, der er forfaldne til spiritusmisbrug, og som ved deres adfærd overtræder politivedtægten

bestemmelser om beruselse, gadeuorden, ulovligt ophold m.v. Udvisning sker kun, såfremt den pågældende trods meddelt advarsel påny overtræder politivedtægten, og det er i almindelighed en forudsætning, at den pågældende er forfalden til misbrug af alkohol og ikke har særlig tilknytning til Danmark, herunder i form af fastere arbejde eller familiemæssig tilknytning. Vægt kan tillige lægges på, at mulighederne for at behandle og resocialisere de pågældende ofte er større i deres hjemland.

Udvisning meddeles normalt med tilhold gældende for tre år.

2.5. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1. nr. 5: "Når det på grund af en tidligere idømt frihedsstraf eller af anden særlig grund må antages, at han vil indrejse (opholde sig her) for at begå forbrydelser".

I bemærkningerne til lovforslaget om ændring af udlændingeloven i 1973 anføres følgende om bestemmelsen:

" Nr. 5 svarer til det hidtidige nr. 5, "når han er politiet bekendt som erhvervs- eller vanemæssig forbryder eller efter det foreliggende må antages at ville indrejse for at begå forbrydelser", men bestemmelsens udformning er ændret for at tilkendegive, at en tidligere straf ikke i sig selv bør være tilstrækkelig til at nægte en udlænding adgang til landet. Det afgørende vil være om han må antages efter indreisen at ville begå en strafbar handling. Antagelse om fremtidig kriminalitet vil ofte støttes på, at den pågældende tidligere har forset sig. Ved bedømmelsen heraf "ør der kun lægges vægt på forhold af alvorligere karakter, der er fastslået ved dom og har medført frihedsstraf. Selv om udlændingen ikke er tidligere straffet, kan der dog efter omstændighederne være tilstrækkelige holdepunkter for, at han efter indreisen vil gøre sig skyldig i strafbart forhold. Dette vil f.eks. kunne tænkes i tilfælde, hvor en udenlandsk statsborger er blevet separeret eller skilt fra en dansk ægtefælle, der har fået tillagt forældremyndigheden over ægteparrets fællesbørn, og hvor udlændingen må antages at ville indrejse for at bringe børnene ud af landet".

Ændringen var motiveret af Danmarks tilslutning til EF, herunder EF-traktatens artikel 48, stk. 3, og EF-rådsdirektiv 64/221, hvorefter udvisning kun kan ske, når dette er begrundet i hensynet

til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed. Udvisning skal herefter udelukkende støttes på udlændingens egne personlige forhold, og straffedomme kan ikke i sig selv "begrunde" begrænsninger i henseende til indrejse og ophold.

a) "på grund af tidligere idømt frihedsstraf".

I overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget tillægges straffedommen ikke i sig selv afgørende betydning. Afgørende er, om der efter forbrydelsens art, grovhed, udførelsesmåde, omstændighederne, hvorunder den er begået, om der er tale om flere forhold eller eventuelt tidligere straffe, er en risiko for ny kriminalitet.

Udvisning sker især efter frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om berigelsesforbrydelser, dokumentforbrydelser og straffelovens § 191, derimod normalt ikke som følge af straf for voldsforbrydelser.

Ved overtrædelse af særlovgivningen sker udvisning især efter frihedsstraf for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller toldlovgivningen (smuglerier).

Udvisning sker normalt kun efter idømt fængselsstraf. Hæftestraf giver normalt ikke anledning til udvisning bortset fra overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og toldlovgivningen.

Udvisning sker også på grundlag af betingede frihedsstraffe, dog normalt ikke, hvis der er fastsat vilkår om tilsyn.

Hvis udlændingen kun er idømt frihedsstraf i udlandet, kommer udvisning normalt ikke på tale, medmindre den pågældendes forbrydelse er særlig rettet mod Danmark, f.eks. en narkotikaforbryder, der straffes i udlandet for besiddelse af narkotika bestemt for Danmark. Oplysning om tidligere fængselsstraf(fe) i udlandet, eller andre omstændigheder, der tyder på, at den pågældende er vane- eller erhvervsmæssig forbryder kan, hvis den pågældende har givet anledning til problemer her af politimæssig art, f.eks. overtrædelse af politivedtægten, overtrædelse af lov om euforiserende stoffer (forbrug af hash), butikstyverier, der normalt kun vil kunne begrunde udvisning efter nr. 4, også medføre udvisning efter nr. 5 med et længere tilhold end de kortvarige tilhold efter nr. 4.

Denne udvisningsbestemmelse finder anvendelse såvel overfor udlændinge, der kun er i Danmark på midlertidigt ophold som overfor udlændinge med opholdstilladelse og fastere tilknytning hertil. Tilknytningsfaktorernes betydning for spørgsmålet om udvisning behandles nedenfor i afsnit 3.

Udvisning efter denne bestemmelse sker normalt med et tilhold gældende for fem år. Ved ubetingede fængselsstraffe fra et år til to års fængsel (ved overtrædelse af straffelovens § 191 fra fire måneder til et års fængsel) gives tilhold normalt for lo år. Ved fængselsstraffe over to års fængsel (ved overtrædelse af straffelovens § 191 over et års fængsel) gives tilhold gældende for bestandig.

b) "anden særlig grund".

Hvis frihedsstraf ikke er idømt, kan udvisning dog ske, når der foreligger "anden særlig grund" til at antage, at han opholder sig her for at begå forbrydelser.

Som eksempler på anvendelse af denne bestemmelse kan nævnes:

1°. Risiko for, at en udlænding, der er separeret eller skilt fra en dansk ægtefælle, der har fået tillagt forældremyndigheden over ægteparrets fællesbørn, vil bringe børnene ud af landet, jfr. bemærkningerne til lovforslaget.

Hvis udlændingen har opholdstilladelse i landet, vil udvisning dog normalt kun komme på tale efter idømt frihedsstraf for forsøg herpå.

2°. Graverende overtrædelse af udlændingeloven, f.eks. medvirken til, at en anden udlænding får opholds- og arbejdstilladelse på et urigtigt grundlag ved urigtigt at udgive den pågældende som sit mindreårige barn, jfr. nedenfor under 2.lo. Endvidere medvirken til at indsmugle udlændinge uden om paskontrollen eller at holde udlændinge skjult for politiet, jfr. udlændingelovens § 16, stk. 2, nr. 5, samt forfalskninger af pas eller opholdstilladelser eller udlån af pas eller opholdstilladelse til andre udlændinge, jfr. § 16, stk. 2, nr. 3 eller 5.

2.6. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 6: "Når hans indrejse (ophold) på grund af begåede borgerlige forbrydelser af særlige grunde ikke er ønskelig".

I bemærkningerne til lovforslaget fra 1973 anføres følgende til bestemmelsen:

"Bestemmelsen i nr. 6 tager sigte på de særlige tilfælde, hvor der kan være behov for at afvise en udlænding, selv om der ikke er nogen fare for, at den pågældende vil begå forbrydelser efter indrejse. Der tænkes på tilfælde, hvor det ville virke stødende på den almindelige retsfølelse, om indrejse kunne ske. Dette vil navnlig kunne tænkes, hvor kriminaliteten har været rettet mod det danske samfund eller mod danske statsborgere. Bestemmelsen svarer til den nugældende lovs § 2, nr. 6, "når hans indrejse på grund af begåede borgerlige forbrydelser ikke er ønskelig", men formuleringen er ændret for at fremhæve bestemmelsens karakter af undtagelsesregel. Om afvisning skal ske på grund af tidligere begået strafbart forhold, må som hovedregel bedømmes efter forslagets nr. 5".

Som eksempler på anvendelsen af denne bestemmelse kan nævnes manddrab, grove sædeligheds- eller voldsforbrydelser samt alvorlige almenfarlige forbrydelser, f.eks. grove narkotikaforbrydelser.

Udvisning sker med tilhold efter samme principper som nævnt under 2.5.

2.7. § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 7. "Når hans indrejse af hensyn til statens sikkerhed eller opretholdelse af ro og orden eller som følge af deltagelse i foranstaltninger, der har en mod den danske stat eller dens institutioner rettet fjendtlig karakter, ikke er ønskelig".

Bestemmelsen blev indført ved udlændingeloven af 1952, hvor der i bemærkningerne til lovforslaget (§ 5, stk. 1, nr. 5) er anført: "Den i nr. 5 indeholdte hjemmel til udvisning af hensyn til statens sikkerhed eller opretholdelsen af ro og orden eller som følge af deltagelse i foranstaltninger, der har en mod den danske stat eller dens institutioner rettet fjendtlig karakter svarer i det væsentlige til den i tillægsloven lov nr. 158 af 30.3.1946 til fremmedloven af 15.5.1875 § 1, stk. 4, jfr. stk. 3, hjemlede adgang for rigspolitichefen til ud fra sådanne hensyn at nægte den pågældende tilladelse til at opholde sig hér..... Der er med denne bestemmelse i første række tænkt på tilfælde, hvor det kan befrygtes, at den pågældendes ophold her i landet medfører en direkte fare for statens sikkerhed, f.eks. gennem virksomhed rettet mod statens lovlige organer, propaganda-virksomhed, spionage eller lignende statsfarlig virksomhed til fremme for andre staters interesse".

Udvisning af hensyn til statens sikkerhed er i de seneste år kun sjældent sket.

Udvisning af hensyn til opretholdelsen af ro og orden har fundet sted i nogle tilfælde overfor udlændinge, der overtræder politivedtægtens bestemmelser vedrørende ombæring af plakater (ulovlig demonstration).

Udvisning af hensyn til statens sikkerhed kan komme på tale overfor udlændinge uanset nær tilknytning til landet, medens udvisning af hensyn til opretholdelse af ro og orden i første række vil ramme personer på kortvarigt ophold.

2.8. § 4, stk. 1, nr. 4. "Når han har forsømt at opfylde de i henhold til § 1 fastsatte bestemmelser med hensyn til rejselegitimation".

Bestemmelsen blev indført ved udlændingeloven af 1952, hvor der i bemærkningerne til lovforslaget (§ 5, stk. 1, nr. 2) er anført: "Man har anset det for påkrævet, at der er hjemmel til at udvise en udlænding, når det i det foreliggende tilfælde med rette kan bebrejdes ham, at han har været forsømmelig med hensyn til at skaffe sig foreskrevet rejselegitimation".

Hvis en udlænding allerede ved indrejsen i landet ikke er i besiddelse af gyldig rejselegitimation, er udvisningen hjemlet i § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1, jfr. ovenfor 2.3. Nærværende bestemmelse tager sigte på det tilfælde, hvor udlændingen efter indrejsen undlader at forlænge sin rejselegitimation eller at få nyt pas udstedt, når det tidligere pas bortkommer eller lignende.

Meddelelse af opholdstilladelse til en udlænding er betinget af, at han er i besiddelse af gyldigt pas, der sikrer hans tilbagerejsemulighed til hjemlandet. Opholdstilladelsen meddeles normalt altid således, at den udløber to måneder før passets udløb, og forlængelse nægtes, hvis passet ikke forlænges. Derfor kommer udvisning i praksis normalt ikke på tale.

Kravet gælder ikke for nordiske statsborgere, der er fritaget for pas, eller for EF-statsborgere, jfr. udlændingelovens § 4, stk. 3.

2.9. § 4, stk. 1, nr. 5. "Når han forsætligt eller trods politiets advarsel gentagne gange undlader at overholde reglerne om tilmelding til politiet".

Bestemmelsen blev indført ved udlændingeloven af 1952, hvor der i bemærkningerne til lovforslaget (§ 5, stk. 1, nr. 3) er anført, at bestemmelsen "begrundes med nødvendigheden af, at der er adgang til udvisning af en udlænding, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de gældende regler om tilmelding".

I lovforslaget om ændring af udlændingeloven i 1973 er om denne bestemmelse anført "udvisning som følge af overtrædelse af reglerne om tilmelding til politiet i forslagets § 4, stk. 1, nr. 5, der svarer til den gældende lovs § 5, stk. 1, nr. 3, vil kun finde anvendelse i særlige tilfælde. Statsborgere i medlemslandene, der i overensstemmelse med fællesskabsreglerne har fået opholdstilladelse her i landet, vil som nævnt ikke kunne pålægges meldepligt i videre omfang end danske statsborgere. Ved kortvarige ophold, der ikke strækker sig ud over tre måneder, kan der ikke kræves opholdstilladelse, men meldepligt til politiet kan foreskrives. Overholdelsen heraf vil dog allerede efter gældende praksis normalt ikke blive håndhævet ved udvisning".

Ved udlændingebekendtgørelsen nr. 345/1973 blev de hidtil i udlændingebekendtgørelsen nr. 220/1964 afsnit IV indeholdte regler om pligt for udlændinge til selv at foretage tilmelding til politiet afskaffet. Ifølge § 31 har alene personer, der driver hotel, pensionat, herberg eller lejrplads, pligt til at indgive anmeldelse til politiet om ankomne udlændinge. Anmeldelsespligten omfatter dog ikke nordiske statsborgere og EF-statsborgere eller udlændinge under 16 år.

2.lo. § 4, stk. 1, nr. 6. "Når han overtræder forskrifterne om opholdstilladelse, arbejdstilladelse eller visering eller ikke overholder dertil knyttede betingelser eller har opnået sådanne tilladelser ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser".

Bestemmelsen fik sin nuværende formulering i udlændingeloven af 1952 (§ 5, stk. 1, nr. 4). I bemærkningerne til lovforslaget er om bestemmelsen anført: "Vedrørende nr. 4 henvises til den i tillægslovens § 8, stk. 3 indeholdte hjemmel for politiet til at udvise i tilfælde af overtrædelse af bestemmelserne om ophold og arbejde. Man har endvidere fundet det naturligt, at der tilvejebringes hjemmel til at udvise en udlænding, som ved svig har skaffet sig en indrejse-, opholds- eller arbejdstilladelse".

Om bestemmelsens anvendelse i praksis skal anføres følgende:

a) "Når han overtræder forskrifterne om opholdstilladelse".

Ophold udover den tilladte opholdstid for turister (normalt tre måneder) medfører normalt udvisning med tilhold for tre år. Ved kortere overskridelser af tre-måneders reglen gives der dog kun udlændingen pålæg om at udrejse indenfor en kortere frist, der fastsættes under hensyn til udlændingens forhold, herunder om han har bolig, hans subsistensmidler m.v.

En udlænding, der har haft opholdstilladelse, men undlader rettidigt at søge denne forlænget, men som i øvrigt opfylder betingelserne herfor, får normalt altid sin tilladelse forlænget. Forsinkelsen medfører eventuelt pålæg af bødestraf efter udlændingelovens § 17, stk. 1, jfr. § 3.

b) "Når han overtræder forskrifterne om visering".

Udvisning med tilhold for tre år finder normalt sted, hvis udlændingen forbliver i landet efter udløbet af sit visum, medmindre særlige forhold gør sig gældende. En visumpligtig udlænding er gennem visumpåtegningen i sit pas bekendt med, hvorlænge han lovligt må opholde sig i landet, og en overskridelse af visumtiden kan derfor normalt ikke anses for undskyldelig. Da visumtvang endvidere kun opretholdes overfor udlændinge, som der er særlig grund til at være forsigtige overfor, sanktioneres selv mindre overskridelser ved udvisning.

c) "Når han overtræder forskrifterne om arbejdstilladelse".

I praksis er denne bestemmelse især anvendt overfor udlændinge, der tager beskæftigelse uden arbejdstilladelse. Udvisning finder her normalt altid sted overfor udlændinge, der er indrejst som turister eller har opholdstilladelse i besøgsøjemed, men som kun har opholdt sig her i kortere tid. Ved udlændinge, der har opholdt sig her med opholdstilladelse i længere tid, f.eks. for at studere, sker udvisning på grund af beskæftigelse uden arbejdstilladelse kun ved længerevarende beskæftigelse.

Beskæftigelse på en anden arbejdsplads end den, hvorpå arbejdstilladelsen lyder, vil efter omstændighederne medføre udvisning.

Udvisning meddeles med tilhold for tre år.

d) "Når han ikke overholder dertil (til tilladelsen) knyttede betingelser".

Udvisning kommer normalt kun på tale, hvis pålæg om at opfylde vilkårene ikke efterkommes.

e) "Når han har opnået sådanne tilladelser ved bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser".

Denne bestemmelse er i praksis især blevet anvendt overfor udlændinge, der har opnået opholds- og arbejdstilladelse ved • bevidst urigtige anbringender eller svigagtige fortielser om deres slægtskabsforhold til herboende fremmedarbejdere. Ægtefælle og børn til herboende udlændinge har efter de gældende retningslinier normalt ret til at få opholds- og arbejdstilladelse her i landet. Denne adgang er i et betydeligt omfang blevet misbrugt af udlændinge, der har fået meddelt opholdstilladelse ved urigtigt at angive, at de var børn af herboende fremmedarbejdere. Da disse udlændinge ikke ville have kunnet få opholds- og arbejdstilladelse, såfremt de rigtige forhold var oplyst, på grund af fremmedarbejders stoppet, har tilsynet for så vidt ikke haft nogen legal mulighed for at legalisere deres ophold, og tilladelserne skulle derfor inddrages, da grundlaget herfor har vist sig at være urigtigt. Dette er sket i form af udvisning med tilhold normalt for fem år. Efter aftale med justitsministeriet har tilsynet dog i en række tilfælde meddelt fortsat opholds- og arbejdstilladelse til udlændinge, der inden de urigtige slægtskabsforhold kom frem havde opholdt sig her i en række år, og som var ganske unge ved indrejsen.

De udlændinge, der har medvirket til, at andre udlændinge har opnået opholds- og arbejdstilladelse i kraft af et påstået slægtskabsforhold til dem, har ikke kunnet udvises efter § 4, stk. 1, nr. 6, men udvisning er i nogle tilfælde sket efter § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 5, jfr. ovenfor 2.5.b, især overfor udlændinge, der har betinget eller modtaget vederlag for deres medvirken.

2.11. § 4, stk. 1, nr. 7. "Når han ikke er i besiddelse af fornødne midler til sit underhold og ikke har adgang til forsørgelse her i landet".

Bestemmelsen stammer fra fremmedloven af 1875, hvorefter udlændinge "som ikke er i besiddelse af forsørgelsesret her i landet, og som findes blottede for tilstrækkelige subsistensmidler skulle ved politiets foranstaltning snarest muligt udsendes eller udvises af landet". Bestemmelsen fik sin nuværende formulering ved

lov nr. 183 af 20.5.1963. Den nye formulering indebar blot en á jour-føring af bestemmelsen, som den senest var formuleret i udlændingeloven af 1952 § 6, stk. 1, nr. 3, under hensyn til de ændringer i forsorgslovgivningen m.v., som var gennemført efter 1952-loven.

I en cirkulæreskrivelse af 27.1.1955 til politiet har justitsministeriet anført, at udvisning af en udlænding på grund af trang ikke kan ske, medmindre socialministeriet har erklæret sig enig i udvisningen. Undtaget herfra er dog sådanne tilfælde, hvor en udlænding på dadelværdig måde selvforskyldt har bragt sig i trang under et midlertidigt ophold her i landet.

Socialministeriet har ved cirkulære af 6.1.1976 om hjælp til udlændinge efter forsorgslovgivningen og bistandsloven givet nærmere vejledning til bistandskontorerne om udbetaling af hjælp efter bistandsloven til udlændinge.

Udvisning finder herefter normalt kun sted, hvis bistandskontorerne retter henvendelse til politiet med henblik på hjemsendelse af en udlænding, som efter socialministeriets cirkulære ikke bør have socialhjælp eller yderligere socialhjælp. Hvis en udlænding selv retter henvendelse til politiet og ikke har tilstrækkelige subsistensmidler og ikke kan få bistand efter socialministeriets cirkulære, eller hvis politiet under tilsvarende omstændigheder selv antræffer udlændingen, sker udvisning ligeledes. Der meddeles udvisningstilhold for tre år, når det ud fra politimæssige hensyn skønnes ønskeligt at holde udlændingen ude af landet i længere tid, f.eks. hvis udlændingen må anses for asocial, eller han i øvrigt selvforskyldt og på dadelværdig måde har bragt sig i trang under opholdet her i landet, eller han er indrejst påny, efter at han kort forinden er blevet udsendt ved socialvæsnetts eller politiets foranstaltning.

Har udlændingen gyldig opholds- og arbejdstilladelse og den pågældende er uforskyldt arbejdsløs, skal bistandskontorerne forelægge spørgsmålet om hjemsendelse for socialstyrelsen, og udvisning ved politiets foranstaltning finder da kun sted efter begæring fra socialstyrelsen.

3. Betydningen af en udlændings tilknytning til landet på spørgsmålet om udvisning.

Det fremgår af gennemgangen under 2., at en række udvisningsgrunde normalt kun anvendes overfor udlændinge, der opholder sig i Danmark på kortvarigt ophold som turister eller lignende eller på andet ophold af kortere varighed. Dette gælder således udvisning på grund af illegal indrejse (2.1.), ophold trods udvisningstilhold (2.2.), manglende "besiddelse af pas eller visum (2.3.), udlændinge, der ernærer sig på ulovlig eller uhæderlig måde eller som misbruger beruselsesmidler (2.4.), samt det væsentlige anvendelsesområde for udvisning på grund af overtrædelser af reglerne for opholds- og arbejdstilladelse (2.10) og på grund af subsistensløshed (2.11.).

Udvisning på grund af risiko for fornyet kriminalitet (2.5.) eller på grund af borgerlige forbrydelser (2.6.) kommer til anvendelse overfor alle udlændinge, herunder udlændinge med nærmere tilknytning til landet. Det samme gælder udvisning af hensyn til statens sikkerhed (2.7.) og omend i begrænset omfang udlændinge, der overtræder reglerne om opholds- og arbejdstilladelse m.v. (2.10.), eller som udvises af forsørgelsesmæssige grunde (2.11.).

For så vidt angår spørgsmålet om udvisning på grund af kriminalitet (2.5. og 2.6.), har justitsministeriet i skrivelse af 30.3.1977 til ombudsmanden redegjort for betydningen af en udlændings tilknytning til landet for spørgsmålet om udvisning. Tilsvarende synspunkter kan anføres ved de øvrige udvisningsgrunde, der har betydning for personer med tilknytning her til landet.

Ifølge justitsministeriets nævnte skrivelse foretages der en afvejning mellem på den ene side kriminalitetens grovhed og på den anden side de forhold, der knytter ham til landet. Blandt disse forhold kan nævnes længere tids bopæl og arbejde samt familiemæssig tilknytning, typisk gennem ægteskab med en dansk statsborger. Ved vurderingen af den familiemæssige tilknytning lægges der også i nogen grad vægt på ægteskabets varighed. Er det kortvarigt eller indgået under afsoningen, tillægges det mindre vægt end et langvarigt stabilt ægteskab.

Er der børn i ægteskabet, må dette betragtes som en stærk tilknytning. Længerevarende samliv uden ægteskab tillægges også betydning, navnlig hvis parterne har fælles børn.

Hvis en udlænding har opholdt sig her i landet i mere end omkring tre år, vil udvisning normalt kun ske, hvis der er tale om professionel præget kriminalitet, overtrædelse af straffelovens § 191 eller anden grov eller gentagen kriminalitet.

Såfremt en udlænding har opholdt sig her i landet gennem mere end fem - seks år og har etableret en fast tilknytning til landet, vil udvisning sjældent komme på tale, og da som regel kun i forbindelse med gentagen kriminalitet eller særligt grove forhold, f.eks. manddrab, voldtægt, røveri af særlig farlig karakter eller grovere overtrædelser af straffelovens § 191.

Skønnes det, at udvisning ikke bør ske på grund af den pågældendes tilknytning hertil, har man i en række tilfælde undladt udvisning, men tilkendegivet, at udvisning ville ske, hvis udlændingen påny begik lovovertrædelser. Har udlændingen påny forset sig, har udvisning da fundet sted.

4. Udvisning af hensyn til de andre nordiske landes interesser.

Ifølge udlændingelovens § 4, stk. 2, kan udvisning ske af ikke nordiske statsborgere udfra nærmere opregnede hensyn til de andre nordiske lande, som er medlemmer af den nordiske paskontroloverenskomst.

Disse bestemmelser er uden større praktisk betydning, bortset fra nr. 2 om udvisning af udlændinge, der er indrejst i Danmark uden særlig tilladelse (visum) på trods af, at de er udvist af et andet nordisk land. Ifølge artikel 9 i tlen nordiske paskontroloverenskomst må et nordisk land nemlig ikke tillade en udlænding, som er udvist af et andet nordisk land, at indrejse uden særlig tilladelse. Udvisningstilhold meddeles efter praksis ikke, når udlændingen må antages at være uvidende om, at indrejseforbuddet tillige gjaldt Danmark. Ellers sker udvisning med tilhold i tre år.

Udvisning af hensyn til de andre nordiske landes interesser kan ikke ske overfor EF-statsborgere, jfr. § 4, stk. 3.

5. Udvisningstilhold.

5.1. Begrundelse.

Ifølge udlændingelovens § 5 kan det i forbindelse med en beslutning om udvisning tillige bestemmes, at der skal gives udlændingen tilhold om ikke fremtidig at indfinde sig her i landet enten for et bestemt tidsrum eller for bestandigt.

Ved gennemgangen af udvisningsgrundene i afsnit 2 er anført, hvornår der knyttes et tilhold til en udvisning. Det fremgår heraf, at der normalt gives et udvisningstilhold. Om begrundelsen herfor bemærkes følgende:

En udvisning uden samtidig meddelelse af et udvisningstilhold medfører kun den begrænsning i en udlændings ret til at vende tilbage til landet på kortvarigt besøg, der følger af udlændingelovens § 3, stk. 1 og 2. Er udlændingen visumpligtig, kan visum nægtes ham udfra et frit skøn, men hvis udlændingen er visumfri, vil han have ret til fornyet indrejse efter reglen i § 3, stk. 2, med den begrænsning, der følger af, at han vil kunne afvises efter reglerne i § 2. Er udlændingen nordisk statsborger vil han uden udvisningstilhold have fri ret til at tage ophold i Danmark påny. Da en udvisning derfor ikke i alle tilfælde afskærer en udlænding fra straks at vende tilbage til landet, og da risikoen for afvisning er ringe på grund af paskontrollens summariske karakter og muligheden for at indrejse uden paskontrol via et andet nordisk land foreligger, har der udviklet sig den praksis, at der normalt knyttes et individuelt indrejseforbud til en udvisningsbeslutning, således at indrejseforbudets længde er sat i forhold til de omstændigheder, der har begrundet udvisningen.

5.2. Udvisningstilholdets længde.

Med hensyn til tilholdets længde henvises til, hvad der er anført under de enkelte udvisningsgrunde i afsnit 2.

5.3. Formelle regler.

Ifølge udlændingelovens § 5, stk. 1, 2. led gives tilholdet til politiprotokollen med tilkendegivelse af strafansvaret ved overtrædelse af tilholdet. Der skal udleveres udlændingen en skriftlig og begrundet meddelelse om tilholdet.

Tilsvarende fremgangsmåde anvendes ved udvisning uden udvisningstilhold.

Der anvendes en særlig blanket til forkyndelse af en udvisning. Blanketten findes oversat til en række udenlandske sprog. På blankettens bagside er aftrykt udlændingelovens §§ 2 og 4, og de bestemmelser, der begrundet udvisningen, afkrydses, således at udlændingen så vidt muligt på sit eget sprog er bekendt med begrundelsen for udvisningen. Østre landsret har i en dom af 21.10.1977 (UFR 1978.249) udtalt, at en sådan udvisningsblanket opfylder lovens krav med hensyn til begrundelse.

5.4. Ophævelse af tilhold.

Et udvisningstilhold kan i henhold til udlændingelovens § 5, stk. 2 senere ophæves, når omstændighederne taler herfor.

Om praksis med hensyn til ophævelse af et udvisningstilhold skal bemærkes:

a) I forbindelse med en ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse på grund af særlig tilknytning, i praksis især på grund af ægteskab med en dansk statsborger.

Et tilhold meddelt for bestandig ophæves normalt først efter otte - ti års forløb efter udsendelsen af vedkommende udlænding. Et tilhold meddelt for 10 år ophæves normalt først efter fem år, og et tilhold meddelt for fem år ophæves efter tre år. Er tilholdet meddelt for tre år, sker ophævelse normalt tidligst efter forløbet af et år.

b) Uden samtidig ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse.

Ophævelse sker normalt ikke. Hvis der foreligger en særlig begrundelse herfor meddeles efter omstændighederne besøgsvisum. Hvis udlændingen er udvist på grund af subsistensløshed, og politiet har afholdt udgifter i forbindelse med udsendelsen, sker ophævelse dog efter et år, når politiets udgifter ved udsendelsen forinden er refunderet.

6. Kompetencen til at udvise.

Ifølge udlændingelovens § 6, stk. 2 træffes beslutning om udvisning af den politimyndighed, der af justitsministeren er bemyndiget dertil.

Justitsministeriet har ved bekendtgørelse nr. 347 af 22.6. 1973 bestemt, at beslutning om udvisning i medfør af § 4, stk. 1, nr. 1 (ulovlig grænsepassage), 2 (indrejse trods meddelt udvisningstilhold) og 7 (på grund af subsistensløshed) træffes af politiet i den politikreds, hvor udlændingen bor eller opholder sig. I øvrigt træffes beslutning om udvisning af tilsynet med udlændinge.

7. Særligt om udvisningspraksis overfor nordiske statsborgere.

En række udvisningsbestemmelser gælder ikke for nordiske statsborgere eller er uden praktisk betydning for disse. Dette gælder § 4, stk. 1, nr. 1, § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1, § 4, stk. 1, nr. 4, 5, 6 og 7, (jfr. socialministeriets cirkulære af 6.1.1976 afsnit A), samt § 4, stk. 2. Med hensyn til udvisning på grund af § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4 - 7 følges efter omstændighederne en lidt mildere praksis end overfor udlændinge i almindelighed.

8. Særligt om udvisningspraksis for EF-statsborgere.

I det omfang statsborgere fra andre fællesmarkedslande har ophold i Danmark i kraft af reglerne om arbejdskraftens frie bevægelighed eller for her at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed eller at udføre tjenesteydelser (EF-statsborgere) gælder der visse begrænsninger i adgangen til udvisning, jfr. udlændingelovens § 4, stk. 3, jfr. § 2, stk. 4. Udvisningsbestemmelserne i udlændingeloven, der blev ændret i 1973, for at udlændingelovens regler kunne blive bragt i overensstemmelse med fællesskabsreglerne, skal praktiseres i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 48, stk. 3, og rådsdirektiv 64/221 samt den domspraksis, som fastlægges af EF-domstolen.

Ifølge § 48, stk. 3, gælder reglerne om den frie bevægelighed med forbehold af de begrænsninger, der retfærdiggøres af hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed. I rådsdirektiv 64/221 er blandt andet anført, at udvisning ikke kan finde sted af økonomiske grunde, og skal støttes udelukkende på den pågældendes personlige forhold. En udvisning kan endvidere ikke begrundes alene i, at vedkommende har været straffet.

EF-domstolen har haft forelagt enkelte udvisningssager, og har blandt andet udtalt, at hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed skal fortolkes snævert, og medlemsstaternes skøn er underkastet kontrol fra fællesskabsinstitutionernes side. Indholdet kan variere fra land til land og fra periode til periode, og udvisning kan efter omstændighederne være berettiget, selvom vedkommende vil udøve en lovlig aktivitet. Domstolen har endvidere slået fast, at regler af ordensmæssig karakter, der er indført af medlemsstaterne for at bevare oversigten over indvandringen, f.eks. regler om tilmelding til fremmedpolitiet eller folkeregistret, ikke kan begrunde en udvisning. Udvisning kan endvidere ikke ske af generalpræventive grunde, men skal kunne henføres til pågældende selv. I Isi Foighel og Karsten Hagel-Sørensens EF-ret fra 1977 side 72 - 74 er der givet en kort redegørelse for EF-domstolens praksis.

Som anført følger det af udlændingelovens § 4, stk. 3, at udvisningsbestemmelserne i § 4, stk. 1, nr. 4 og i § 4, stk. 2 ikke kan bringes til anvendelse overfor EF-statsborgere, der er omfattet af arbejdskraftens frie bevægelighed m.v. Flere andre udvisningsbestemmelser har imidlertid i praksis heller ikke stor betydning for EF-statsborgere. Dette gælder således § 4, stk. 1, nr. 1, og § 4, stk. 1, nr. 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 1, § 4, stk. 1, nr. 5, 6 og 7, (jfr. socialministeriets cirkulære af 6.1.1976 afsnit B). Med hensyn til udvisning på grund af § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, jfr. § 2, stk. 1, nr. 4 - 7, følges efter omstændighederne også en lidt mildere praksis end overfor udlændinge i almindelighed.

De ovennævnte begrænsninger med hensyn til EF-statsborgere gælder ikke for statsborgere fra fællesmarkedslandene, der opholder sig her som turister, eller i øvrigt ikke er omfattet af fællesskabsreglerne. Også overfor disse er man imidlertid mere tilbageholdende med hensyn til at udvise end overfor udlændinge i almindelighed.

Oversigt over fastboende ikke-nordiske ud-
lændinge med opholds- eller arbejdstilladelse
pr. 1. januar 1979.

Børn under 16 år, der har ophold hos forældre-
myndighedens indehaver, er ikke medregnet.

	oph. + arb.till.	heraf alene oph.till.
Ialt	49.043	5.166
Fordelt således:		
<u>Europa</u>		
<u>EF-lande</u>	<u>16.188</u>	<u>1.787</u>
Belgien	214	38
England	5.897	420
Frankrig	1.143	190
Holland	1.145	115
Irland	481	27
Italien	1.138	64
Luxembourg	8	4
Tyskland	6.162	929
 <u>Andre lande</u>	 <u>32.855</u>	 <u>3.379</u>
Balkan	118	6
Czekoslovakiet	148	15
D.D.R.	50	6
Grækenland	409	30
Jugoslavien	4.720	75
Polen	937	75
Portugal	181	15
Rusland	130	38
Schweiz og Liechtenstein	967	208
Spanien	733	38
Tyrkiet	7.352	120
Ungarn	197	21
Østrig	473	29

	oph. + arb.till.	heraf alene oph.till.
<u>Afrika</u>		
Algeriet	197	7
Ethiopien	67	1
Ghana	93	16
Kenya	83	35
Marokko	1.057	6
Nigeria	64	21
Somalia	76	4
Sudan	59	13
Sydafrika	102	16
Tanzania	52	14
Tunesien	94	1
Afrika iøvrigt	198	33
Ægypten	418	44
<u>Asien</u>		
Israel	413	24
Japan	432	66
Kina	114	8
Pakistan	3.082	124
Bangla Desh	52	29
Hong Kong	145	6
Indien	604	115
Indonesien	63	33
Irak	71	32
Iran	124	24
Jordan	340	16
Korea	270	230
Libanon	127	13
Malaysia	56	9
Philippinerne	490	27
Singapore	85	5
Sri Lanka	130	45
Syrien	84	10
Thailand	269	46
Vietnam	306	128
Asien iøvrigt	90	17

	oph. + arb.till.	heraf alene oph.till.
<u>Amerika</u>		
Canada	572	77
U.S.A.	3.371	1.157
<u>Mellem- og Sydamerika</u>		
Argentina	115	20
Brasilien	102	18
Chile	454	11
Mexico	51	15
Mellem- og Sydamerika iøvrigt	282	41
<u>Andre</u>		
Australien	303	49
New Zealand	106	12
Statsløse	1.177	85

B I L A G

Oversigt
over

forholdet mellem bestemmelserne i udkastet
til bekendtgørelse om udlændinges adgang til
og ophold i landet og de gældende bestemmelser.

Udkast:

Gældende bestemmelser (hvor intet
andet er anført henvises til bekendt-
gørelse nr. 345 af 22. juni 1973 om
udlændinges adgang til og ophold i
landet):

§ 1
§ 2, stk. 1
§ 2, stk. 2
§ 2, stk. 3
§ 3
§ 4
§ 5
§ 6
§ § 7 - 8

§ 2
§ 3
§ 5, stk. 1
§ 5, stk. 2
§ 4
§ 5, stk. 3
§ 6
§ 7
§ 4, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 114
af 30. marts 1963 om pas m.v.
og § 42 i cirkulære nr. 102 af
21. maj 1963 om udstedelse af
pas.

§ 9
§ 10
§ 11
§ 12
§ 13
§ 14
§ 15
§ 16
§ 17
§ 18, stk. 1
§ 18, stk. 2
§ 18, stk. 3
§ 19, stk. 1
§ 19, stk. 2 og 3

Ny
§ 14
§ 15
§ 16
§ 17
§ 18
§ 8, stk. 1
§ 13
Ny
§ 10
§ 11
§ 12, stk. 2
§ 12, stk. 1
Ny

§ 20	Ny
§ 21	Ny
§ 22, stk. 1	§ 21, nr. 1, og § 24, stk. 2, nr. 1
§ 22, stk. 2	§ 1
§ 23, stk. 1	§ 19, stk. 1, og udlændingelovens § 3, stk. 2 og 3
§ 23, stk. 2	Ny
§ 24	§ 21, nr. 2
§§ 25 - 32	Nye
§ 33, stk. 1	§ 22, stk. 1
§ 33, stk. 2	Ny
§ 34	§ 22, stk. 2
§ 35	§ 23 og udlændingelovens § 17, stk. 1
§ 36	Ny
§ 37	Ny
§ 38, stk. 1	§ 22, stk. 3
§ 38, stk. 2	Ny
§ 39	§ 24, stk. 1, og stk. 2, nr. 3 samt udlændingelovens § 9
§ 40	§ 24, stk. 2, nr. 2 og 4, samt nr. 5, og stk. 3
§§ 41 - 45	Nye
§ 46, stk. 1 og 2	Nye
§ 46, stk. 3	§ 26 og udlændingelovens § 9, stk. 1
§ 47	Ny
§ 48	§ 27
§ 49	§ 28
§ 50	Ny
§ 51	§ 8, stk. 2, og § 29
§§ 52 - 55	Nye
§ 56	Udlændingelovens § 4, stk. 3
§ 57, stk. 1 og 2	Nye
§ 57, stk. 3	§ 4 i bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973 om politiets beføjelse til at afvise og udvise udlæn- dinge
§ 58	§§ 1 - 3 i bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1973
§ 59	§ 30 og § 24 i EF-bekendtgørelsen, jfr. omstående

§ 60

§ 35

§§ 61 - 65

§§ 31 - 34 og 37

Oversigt

over

forholdet mellem bestemmelserne i udkastet til
bekendtgørelse om ophold i landet for udlændinge,
der er omfattet af De europæiske Fællesskabers
regler og de gældende bestemmelser

Udkastet:

Gældende bestemmelser i bekendtgørelse
nr. 346 af 22. juni 1973 om adgang til
og ophold i landet for udlændinge, der
er omfattet af De europæiske Fælles-
skabers regler:

§ 1, 1. punkt

Ny

§ 1, 2. punkt

§ 3

§ 2

§ 6, stk. 1

§ 3

§ 7

§ 4

§ 9

§ 5

§ 10

§ 6

§ 11, som affattet ved bekendtgørelse
nr. 539 af 23. oktober 1975

§ 7

§ 12

§ 8

§ 13

§ 9

§ 14

§ 10

§ 15

§ 11

§ 16

§ 12

§ 17

§ 13

§ 18

§ 14

§ 19

§ 15

§ 20

§ 16

§ 21

§ 17

§ 22

§ 18

§ 23

§ 19

§ 28

